

ÖNVÉDELEM ÉS INTÉZKEDÉSTAKTIKA

I. kötet

középiskolások számára

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kiadvány a KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú, „A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása” elnevezésű projekt keretén belül készült.

A Rendészeti ügyintéző, a Rendészeti ór, a Közszolgálati ügykezelő valamint a Közszolgálati ügyintéző szakképesítések szakképzési kerettantervéhez illeszkedő tanszegédlet.

Szerző: Fónagy István *r. százados*

Szakmai lektor: *Szabó Tamás r. őrnagy*
Pedagógiai - nyelvi lektor: *Gulyás Mariann*

TARTALOMJEGYZÉK

I.	ÖNVÉDELEM ÉS KÖZELHARC	2
1.	Rendszeresen ismételt bemelegítő - bevezető gyakorlatok: futás, lazítás, nyújtás; gurulások, esések, alapütések és alaprúgások	2
1.1	Bemelegítő - bevezető gyakorlatok	2
1.2	Gurulások, esések	6
1.3	Alapütések és alaprúgások	11
2.	Esés- és dobásgyakorlatok	14
2.1	Esések, zuhanások	14
2.2	Dobásgyakorlatok	21
3.	Bot támadás és védeke	25
3.1	Bot támadás védeke pusztá kézzel	25
3.2	Bot támadás védeke bottal	28
4.	Hajfogás, nyakfogás, csuklófogás háritása	33
5.	Ütések: egyenes ütések; köríves ütések	33
5.1	Egyenes ütések	33
5.2	Köríves ütések	35
6.	Védékek: fej, test, altest védeke	38
6.1	Fej védeke	38
6.2	Felsőtest védeke	42
6.3	Az altest védeke	45
7.	Rúgások: rúgások térdde, térdre, lábszárra, gyomorrra	48
7.1	Rúgások térdde	48
7.2	Rúgás térdre	49
7.3	Rúgás lábszárra	50
7.4	Rúgás gyomorrra	51
II.	ÖNVÉDELMI ÉS KÖZELHARC FOGÁSOK GYAKORLÁSA	53
III.	FELKÉSZÜLÉS A FIZIKAI ALKALMASSÁGI KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉRE	54
1.	A rendvédelmi szervek fizikai alkalmassági követelményeinek megismerése	54
1.1	Melső fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtás	61
1.2	Hanyattfekvésből felülés	65
1.3	Fekvenyomás	70
1.4	Hajlított karú függés	73

1.5 4x10 m-es ingafutás	77
1.6 Helyből távolugrás	80
1.7 2000 m-es síkfutás	84
IV. LÖVÉSZETI ALAPISMERETEK-A KISKALIBERŰ TŰZFEGYVEREK	88
1. A kiskaliberű tűzfegyverek fajtái és működésük	88
1.1 Az egylövetű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése	89
1.2 Az ismétlő rendszerű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése.....	93
1.3 A félautomata rendszerű tűzfegyverek fő részei, jellemző műszaki adatai, működésük	97
V. A TESTI KÉNYSZER ALAPJAI	101
1. A testi kényszer alkalmazása során használt alaptechnikák	101
2. Az optimális távolság megállapítása	103
3. Az intézkedés alá vont személy fizikai felépítésének, állapotának és pszichikai állapotának felmérése	104
4. Az alkohol, kábítószer és valamely pszichotróp anyag hatása alatt álló személlyel szembeni intézkedés veszélyei és következményei.....	105
5. Egyéb, testi kényszer alkalmazása során említést érdemlő tényező eszközös és eszköz nélküli támadás esetén	106
VI. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI	108
1. Alapfogások.....	108
1.1 Csukló feszítése kifelé	108
1.2 Csukló feszítése befelé.....	108
1.3 Csukló feszítése oldalirányú letöréssel	109
1.4 Könyök feszítése befelé	110
1.5 Könyök feszítése kifelé.....	111
1.6 Nyújtott karú könyökfeszítés	111
1.7 Vállízület feszítése	112
2. Elvezető fogások.....	113
2.1 Nyújtott karú elvezető fogás	113
2.2 Nyújtott karú elvezető fogás felső alkarkulccsal	114
2.3 Mellső karbölcső.....	115
2.4 Hátsó karbölcső.....	116
2.5 Keresztkulcsos elvezető fogás	118
3. Az aktív és a passzív ellenállás megtörése	119
3.1 Védekezések alkalmazásából végrehajtható elvezető fogások	120
4. Alapfogásokból történő szabadulások	123

4.1 Szabadulás, azonos oldali kézzel történő csuklófogásból.....	124
4.2 Szabadulás, ellentétes oldali kézzel történő csuklófogásból.....	125
4.3 Ruhafogásból történő szabadulás.....	125
5. Alapfojtásokból történő szabadulások.....	127
5.1 Szemközi (két kézzel végrehajtott) fojtásból történő szabadulás	127
5.2 Hátsó fojtásból történő szabadulás.....	129
6. Az alaptechnikák végrehajtása közben folyamatos értékelés a helyzetek és a technikák váltásáról.....	129
6.1 A fogások váltásának folyamatos gyakorlása	129
6.2 Nyújtott karú elvezető fogás megakadályozása esetén váltás, földre vitel.....	130
6.3 Kereszt karkulcsos elvezetés megakadályozása esetén váltás, földre vitel	132
6.4 Hátsó karbölcső megakadályozása esetén váltás, földre vitel.....	133
VII. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI ÉS AZ INTÉZKEDÉSEK TAKTIKAI VÉGREHAJTÁSA.....	135
VIII. RENDEZVÉNYBIZTOSÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK	135
1. Rendezvénybiztosítási feladatok ellátása során a testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében a csomag tartalmának vizsgálata	135
1.1 Ruházat-, csomag-, és járműátvizsgálás végrehajtásának szabályai.....	136
1.2. Csomagátvizsgálás végrehajtása	155
2. A rendezvény megtartását zavaró, személy igazoltatása, a rendezvényen való részvételének megtiltása	156
2.1Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei	157
3. A sportrendezvényről eltávolítandó személy visszatartása	159
4. Bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személy felszólítása	161
4.1 Az elfogás és a visszatartás gyakorlati végrehajtása.....	162
5. Az elfogott személy bilincselésének gyakorlati végrehajtása	168
5.1 A bilincs elhelyezése.....	168
5.2 A bilincs elővétele.....	168
5.3 A bilincs megfogása, felhelyezése	170
5.4 A bilincset használó személy testhelyzete	172
5.5 A bilincselés gyakorlati végrehajtása képekben (különböző testhelyzetekben)	174
6. Az elfogott személy és a személytől elvett dolog jogosult nyomozó hatóságnak történő átadása, illetve e szervezet értesítése	180
6.1 Lefoglalás, elkobzás büntető ügyben	181
6.2 Lefoglalás, elkobzás szabálysértési ügyben.....	182

7. A rendezvénybiztosítás végrehajtása.....	182
7.1 A rendezvénybiztosítás gyakorlati végrehajtása.....	186
8. Tájékoztatás adása az ügyfeleknek az intézkedés indokáról, a felhatalmazásról, az intézkedés elleni panaszkezelés eljárásáról	190
9. Védett személy útvonalának biztosítása	194
9.1 A védett személy mozgási útvonalának biztosításához kapcsolódó általános feladatok a rendezvény helyszínén	194
9.2 A védett személy biztosításának végrehajtása	196
IX. A RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK ALAPJAINAK GYAKORLÁSA	208
1. Kommunikáció az intézkedés alá vont személlyel	208
1.1 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának megfigyelése, az intézkedés kommunikációjának megválasztása.....	208
1.2 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának változása az intézkedés során	209
2. Az intézkedő állás helyes alkalmazása; az intézkedő állás céljának (stabilitás, lágy részek védelme, a kisebb támadható felület) érvényesítése.....	210
2.1 Az intézkedés helyének megválasztása.....	210
2.2 Az intézkedő vagy igazoltató állás	217
2.3 A helyes távolság megválasztása az intézkedő testi épségének megóvása érdekében	219
2.4 Biztonsági alakzatok	219
3. A rendőr intézkedési kötelezettsége, illetve az intézkedéssel kapcsolatos követelmények	228
4. A rendőri intézkedés gyakorlati végrehajtásának folyamata.....	231
4.1 A rendőri intézkedések végrehajtásának elemei	234
5. Közúti ellenőrzés, személyazonosítás – speciálisan a (Schengen) – nyilvántartásokban történő ellenőrzések gyakorlása.....	235
5.1 A gépjárművek megállításának taktikái.....	235
6. Útiokmányok ellenőrzése és az ezekkel kapcsolatos jogsértő cselekmények	247
6.1 Az igazoltatás, illetve a személyazonosság igazolásának szabályai	248
6.2 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei	250
6.3 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja	252
6.4 A személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben.....	254
6.5 A személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben fogatosítható intézkedések szabályai	254
6.6 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja, a személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben	258

7. Járműátvizsgálás végrehajtása	262
7.1 A járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának sorrendje képekben.....	263
7.2 Járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja.....	264
X. Tartalomjegyzék.....	266

I. ÖNVÉDELEM ÉS KÖZELHARC

Az önvédelemmel és közelharccal kapcsolatos alapismeretekkel 9. évfolyam számára készült jegyzetben már találkozhattunk. Itt került részletesen kifejtésre a közelharc és az önvédelem közötti különbség, a hatékony önvédelmi-közelharc alapelvei, törvényszerűségei, pszichológiája, anatómiája, az emberi test sérülékeny pontjai. Elsajátíthattuk a védekezés, támadás fizikai törvényszerűségeit, megismerkedhettünk alapvető esés-, dobás-, ütés- és rúgástechnikákkal (9. évfolyam jegyzet).

Tankönyvünk e fejezetében a korábban már bemutatott technikákat elevenítjük fel, továbbá új ismeretekkel egészítjük ki azokat.

A korábbi ismeretek felidézése érdekében válaszolj az alábbi kérdésekre:

- Mi az állóképesség és milyen fajtáit különböztethetjük meg?
- Sorold fel az egészséges életmódot befolyásoló tényezőket!
- Sorolj fel legalább 5 rendszabályt a tornaterem rendjével és a testnevelés foglalkozás biztonságával kapcsolatosan!
- Ismertess 5-5 darab saját testsúllyal és társal végrehajtott erősítő gyakorlatot!
- Ismertesd az aerob gyakorlatok jelentőségét az állóképesség fejlesztésénél!
- Melyek a hatékony önvédelmi-közelharc alapelvei?
- Nevez meg legalább 5 vitális pontot az emberi testen!
- Hogyan lehet csoportosítani az „eséseket”?
- Milyen alapvető dobásokat ismersz?
- Milyen alapvető ütés- és rúgástechnikákat ismersz?
- Milyen veszélyekkel kerülhetünk szembe bot-, illetve késtámadások hárítása során?

1. Rendszeresen ismételt bemelegítő - bevezető gyakorlatok: futás, lazítás, nyújtás; gurulások, esések, alapütések és alaprúgások

1.1 Bemelegítő - bevezető gyakorlatok

Az egyes technikák gyakorlása előtt, alapvető követelmény – elsősorban a sérülések megelőzése érdekében –, hogy az izmok és az ízületek megfelelő hőfokon működjenek. Ezt úgy érhetjük el a leghatékonyabban, ha alapos, minden izomra, izomcsoportra és ízületre kiterjedő bemelegítő gyakorlatokat hajtunk végre.

Ahhoz, hogy a testünk elérje az ehhez szükséges hőmérsékletet a vérkeringésünket kell serkenteni, tehát olyan gyakorlatokat kell végrehajtani, ami a *pulzusszámot emeli meg*. Ezek elsősorban az egész testet igénybe vevő gyakorlatok. Ilyenek lehetnek a bemelegítő futások, vagy ugráló-kötelezések. Fontos, hogy a bemelegítést legalább 10 perc időtartamban hajtjuk végre. A hatékonyság növelése érdekében változtathatjuk annak iramát, illetve futás közben gurulásokat, fekvőtámaszokat, felüléseket, guggolásokat is beiktathatunk. A cél az, hogy a pulzusszám lehetőleg 120 fölötti legyen. A megfelelő bemelegítés eredményeként a test erősen verejtékezni kezd.

Guggolás előlről

Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, oldalról

Mivel a gyakorlatok végrehajtása során az ízületek is jelentős terhelésnek vannak kitéve, ezért azok alapos átmozgatása is elengedhetetlen. Ez azt jelenti, hogy az *ízületeket teljes mozgástartományukban meg kell dolgoztatni*. Elengedhetetlen a boka, a térd, a csípő, a váll, a nyak, a fej, a könyök, illetve a csukló ízületeinek átmozgatása. Ennek során kezdetben olyan gyakorlatokat végezzünk, amelyek rövidebb, majd egyre hosszabb mozgástartományban veszik igénybe az adott ízületeket. Fontos azt is megjegyezni, hogy a pulzus lehetőleg itt is maradjon a bemelegítésnél elért értéken. Az izmok és ízületek akkor fognak a leghatékonyabban működni – így a sérülések bekövetkezésének az esélye is kisebb lesz – ha megfelelő *nyújtógyakorlatokat* is beiktatunk a bemelegítésbe. A nyújtás következményeként az izmok és az ízületek is a teljes működési tartományukban tudnak majd dolgozni. A szakirodalomban a nyújtó-lazító gyakorlatok egy megnevezés alatt találhatók, ugyanis az izmok és ízületek a nyújtást követően az elernyedési fázisban sokkal kevésbé lesznek olyan merev állapotban, mint amilyenek azt megelőzően voltak. Ugyanakkor az izmok ellazítását nagymértékben elősegítheti az úgynevezett *SMR hengerrel* (Self Myofascial Release) végzett gyakorlatok. A lazításra-nyújtásra fordított idő itt is kb. 10 perc legyen.

Az alábbi illusztrációkon a teljesség igénye nélkül néhány alapvető gimnasztikai gyakorlat látható:

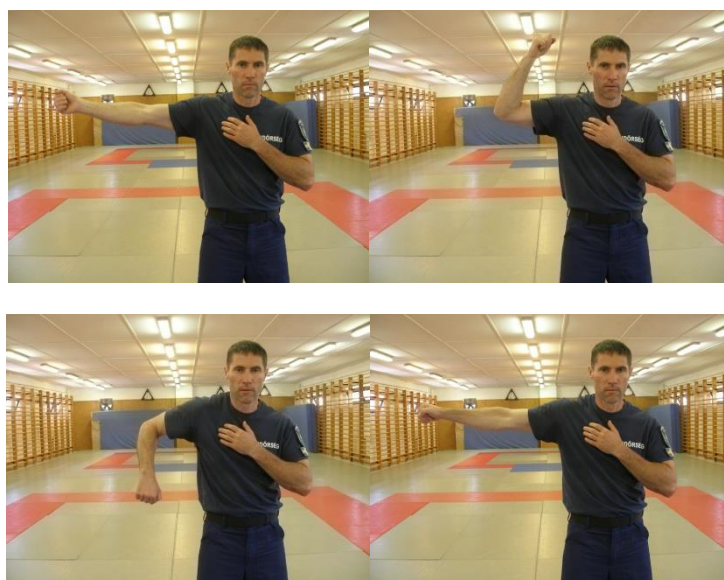
Fejkörzés balra-jobbra

Páros karkörzés előre, hátra

Páros vállkörzés előre, hátra

Alkarkörzés befelé-kifelé

Csuklókörzés balra-jobbra

Térdkörzések befelé-kifelé Páros térdkörzés balra-jobbra

Nyújtás harántterpeszállásban

Törzshajlítás előre

Hajlítás nyújtott lábhoz álló, illetve ülő testhelyzetben

Pillangóülés

Attól függően, hogy milyen jellegű feladatot kívánunk végrehajtani a foglalkozásokon, speciális gyakorlatokkal zárhatjuk a bemelegítést. Ha pl. ütések, rúgások gyakorlása a cél, akkor hasonló mozgulatsorokat ajánlott végrehajtani, mint maga a gyakorolni kívánt technika. Dobások, leszorítások gyakorlásánál a bemelegítés utolsó szakaszában küzdő jellegű játékos feladatokkal zárjuk. Lehetőleg figyeljünk arra, hogy csak 50-60%-os erő kifejtéssel végezzük az ilyen jellegű tevékenységünket. A ráfordított idő jelen esetben is 10-15 percet vegyen igénybe.

1.2 Gurulások, esések

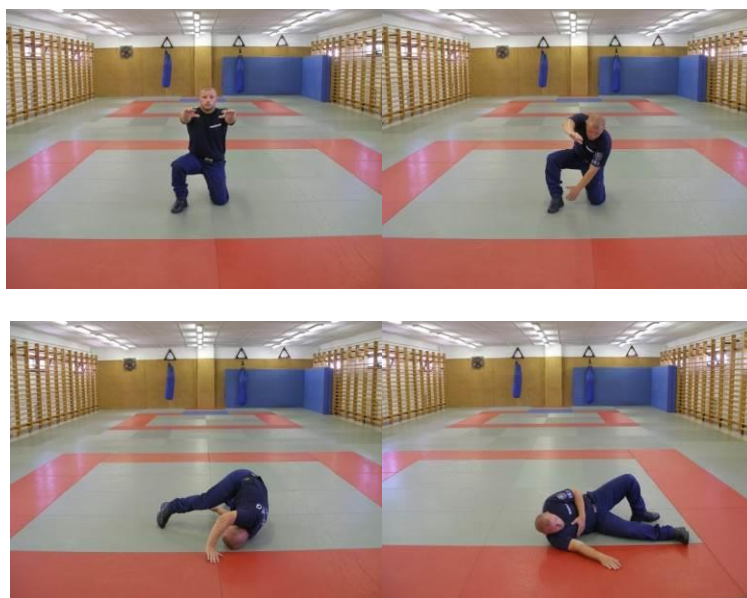
A gurulások és esések elsajátításának fontosságát számos szakirodalom részletesen kifejti. Nem csak a küzdősportokkal foglalkozók számára elengedhetetlen ezeknek a mozdulatsoroknak az ismerete és napi szinten történő gyakorlása, hanem a hétköznapi ember számára is. Gondoljunk csak bele, hogy napi tevékenységeink során is megtörténhet velünk az, hogy pl. télen, a havas úttesten közlekedve megcsúszunk és elesünk. Ebben az időszakban a kórházak sürgősségi osztályain rengeteg csukló-, és kéztörést szenvedő beteget kell ellátni, akik nem kizárólag az idősebb korosztályból kerülnek ki. Amennyiben az ilyen jellegű balesetet szenvedett emberek közül többen ismernék az esési technikákat, akár sérülés nélkül is átvészelnék az elcsúszásból adódó baleseteket. Kerékpározás során is gyakran kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy figyelmetlenségünk folytán gyalogosok léphetnek elénk, és adott esetben már nem leszünk képesek időben megállni, vagy kikerülni őket. Itt a nagyobb sebesség miatt a sérülések is súlyosabbak lehetnek, ha nem ismerjük, és nem tudjuk alkalmazni pl. a félvállas vagy cselgáncsgurulást, ami segítségével a becsapódási energiát hatékonyan elvezethetjük a talajfogás során. Ezekre tekintettel úgy gondolom, hogy mindenki számára hasznos lehet a hétköznapiak során is a technikák ismerete.

A 9. évfolyam számára készített *jegyzet 5. fejezetében* részletesen foglalkoztunk a különböző esés- és gurulási technikákkal, azok elsajátításának, gyakorlásának lehetőségeivel. A technikák részletes bemutatása és a hozzá fűződő magyarázatok szintén az említett jegyzetben találhatóak.

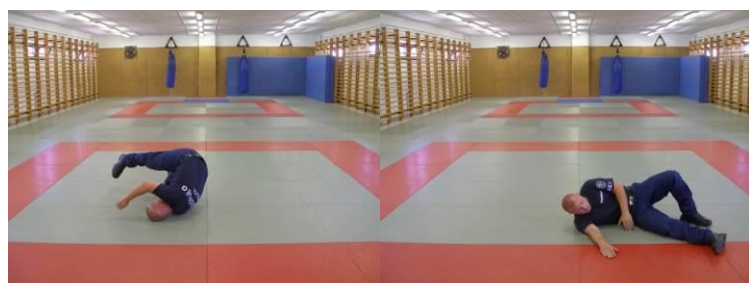
Az önvédelmi technikák tekintetében megkülönböztethetünk:

- a) előre,
- b) hátra,
- c) oldalra (balra, jobbra) történő *gurulásokat*.

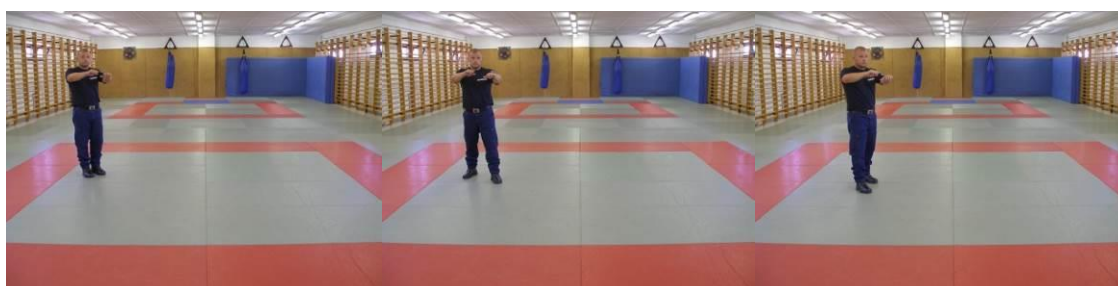
A. Gurulás előre

Gurulás előre, fél térdelő testhelyzetből

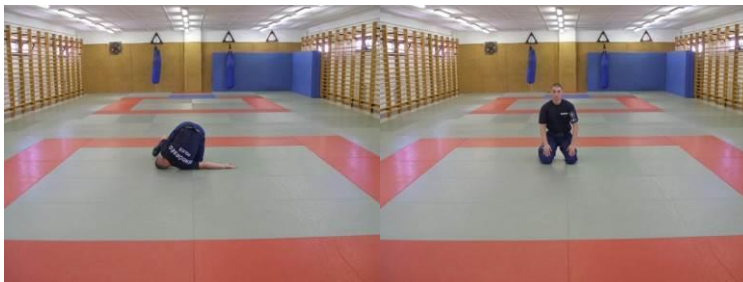
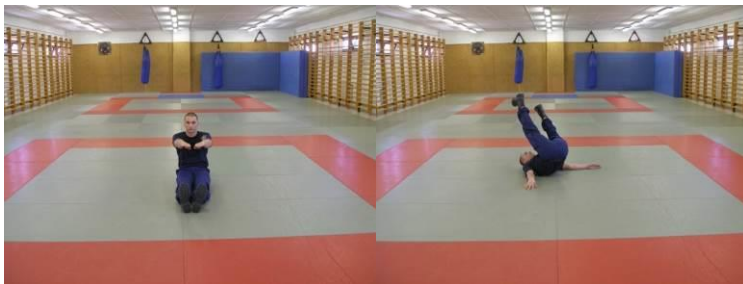

Gurulás előre, haránt terpeszállásból

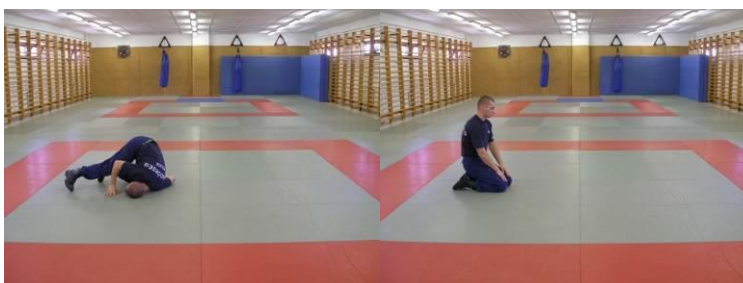

Gurulás előre, néhány lépést követően

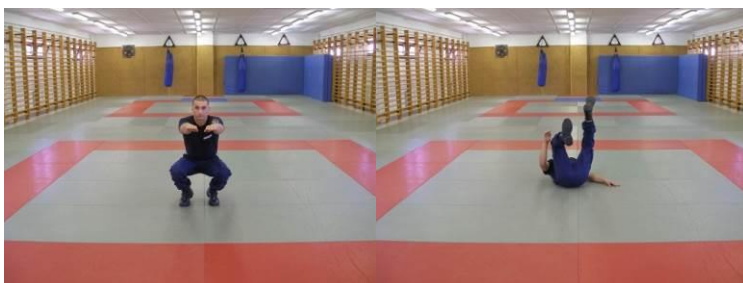
B. Gurulás hátra

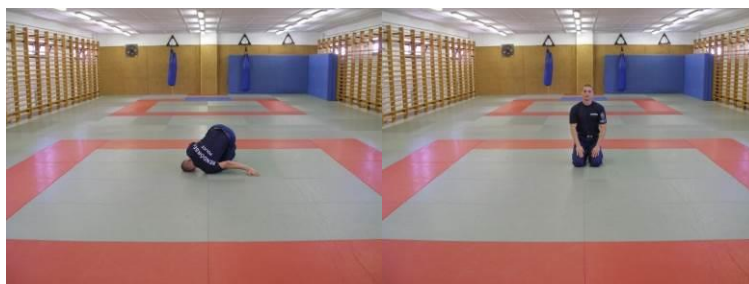

Gurulás hátra nyújtott ülésből, előlről

Gurulás hátra nyújtott ülésből, oldalról

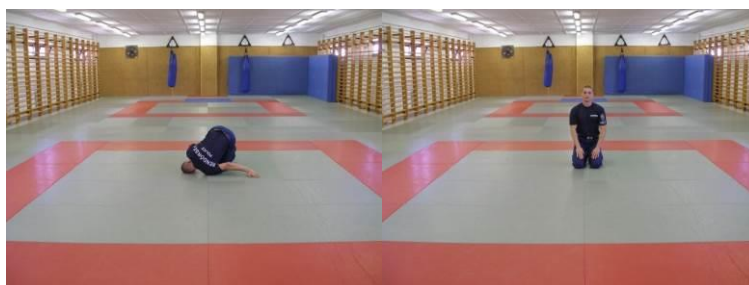
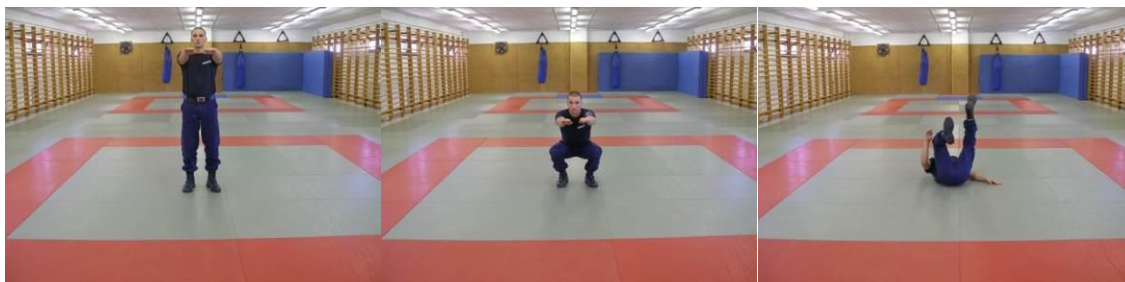

Gurulás hátra nyújtott ülésből, előlről

Gurulás hátra nyújtott ülésből, oldalról

Gurulás hátra, vállszélességű terpeszállásból

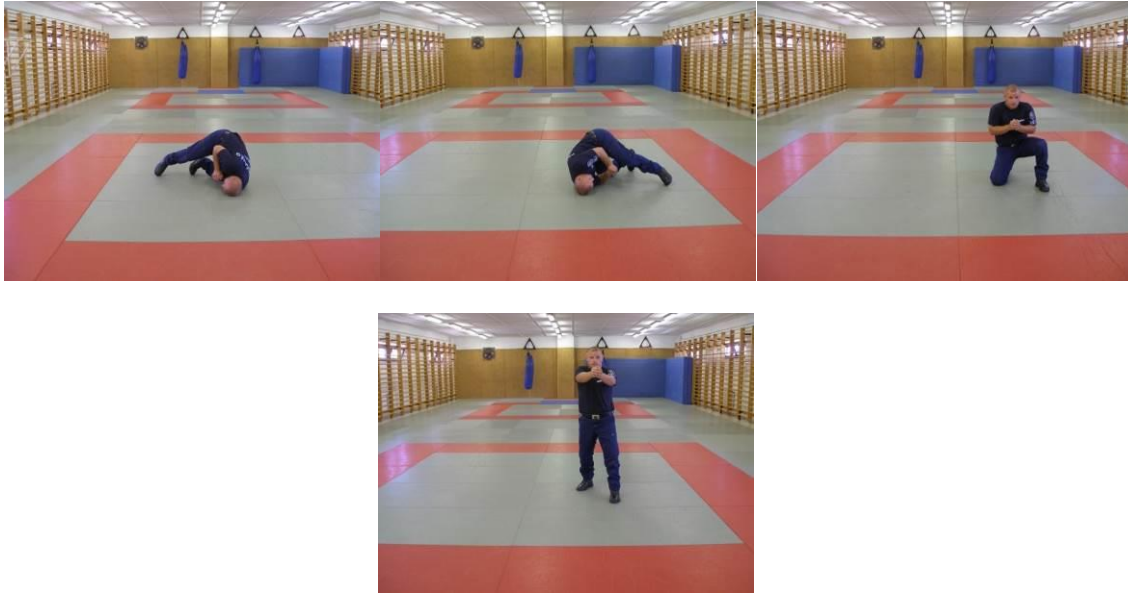
Gurulás hátra, társ segítségével

C. Gurulás balra, jobbra

Gurulás balra, jobbra fél térdelő helyzetből

Gurulás balra, jobbra vállszéles állásból

A gyakorlatok végrehajtásának leírása, mechanizmusa szintén részletesen ismertetve van 9. évfolyam jegyzetében, az 5. fejezet A. Eséstechnikák pontban. Az *eséstechnikák* között, hasonlóan a gurulásnál felsoroltakra, az esés iránya szerint megkülönböztethetünk:

- a) előre,
- b) hátra,
- c) oldalra (csúsztatott esés balra, jobbra) végrehajtott technikákat.

Erről részletesebben a jegyzet „2. Esés és dobásgyakorlatok” cím alatt olvashatunk.

1.3 Alapütések és alaprúgások

Azért, hogy hatékonyan meg tudjuk védeni magunkat, illetve valamely rendvédelmi szerv tagjaként az állampolgárokat, a támadóval szemben nem elegendő önmagában a támadás kivédése, hátrítása. Olyan technikákat kell alkalmaznunk, ami meghátrálásra készíti az addig agresszíven fellépő személyt. Ennek érdekében célszerű ellentámadásba lendülni, akár a test sérülékeny pontjaira (vitális pontok) irányított ütések és rúgások alkalmazásával.

Visszaulva a 9. évfolyamos jegyzetre, annak 6. fejezetében megismerkedhettünk az alapvető ütés- és rúgástechnikákkal is.

A leggyakrabban alkalmazott *ütések* az első és hátsó kezes ütések, melyek között megkülönböztetünk:

- a) egyenes ütést,
- b) felütést,
- c) köríves (horog) ütést.

Első kezes egyenes ütés

Hátsó kezes felütés

Hátsó kezes horogütés

A rúgások közül a leghatékonyabb:

- a) a térdel végrehajtott,
- b) az egyenes toló,
- c) és a köríves combrúgás.

Rúgás térdvel

Egyenes toló rúgás

Köríves rúgás combra

Röviden felelevenítve a korábban tanultakat ebben a részben részletesebben nem foglalkozunk a technikákkal. Erre az „V. Ütések: egyenes ütések; köríves ütések” fejezetben térünk ki.

2. Esés- és dobásgyakorlatok

2.1 Esések, zuhanások

Tankönyvünk első fejezetében a gurulások, esések témakörben kifejtésre került miért is fontos mindenki számára, hogy elsajátítsa az alapvető eséstechnikákat. Ebben a fejezetben a technikák gyakorlati alkalmazása kerül előtérbe.

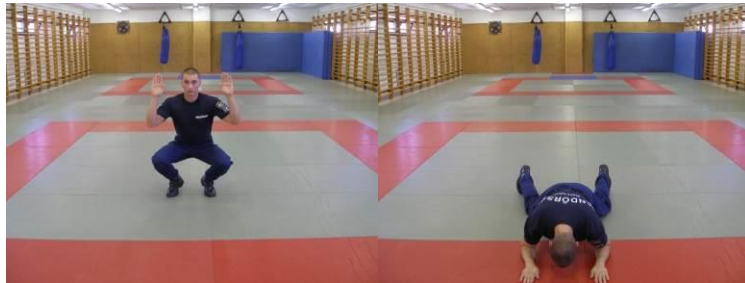
A dobásgyakorlatokhoz elengedhetetlen egy társ, akivel megfelelően be tudjuk gyakorolni az alapvető dobásokat. Ennek végrehajtása csak akkor lesz biztonságos, ha társunk sérülésmentesen tud talajt fogni a dobások következtében. Adott technikáknál nagy ívben, a hátunkon keresztül (pl. csípődobás) fog a partner átzuhanni. Ha nem tudja hatékonyan alkalmazni a talajfogás során az eséstechnikákat, annak akár súlyos következményei is lehetnek. A dobások begyakorlása a későbbi sikeres alkalmazás alapfeltétele. Ha nem végezzük azt megfelelő intenzitással, kellő erő kifejtéssel, azt „éles” helyzetben nem fogjuk tudni egy támadón végrehajtani. A gyakorlás során a partnernek is hasonló dinamizmussal kell fellépnie, mint egy támadás során. Vele szemben a védekezőnek teljes erőbedobással szükséges végrehajtania a dobást, aminek következménye az, hogy a támadót az adott technikával földre kell vinnie. Itt lesz jelentősége annak, hogy a bevitt energiát a becsapódás során milyen módon tudja átvinni a talajra. Ha megfelelően begyakoroltad az eséstechnikákat, még intenzív végrehajtás során sem kell sérülés bekövetkezésétől tartani.

Visszaulva ismételten a *9. évfolyamos jegyzetre*, annak *5. fejezetében* az esés és dobástechnikáknál néhány alapvető szabály betartásának felelevenítése szükséges az esések biztonságos gyakorlásának alapfeltételeiről:

- Az esések begyakorlása sérülésekkel is járhat, ezért a balesetvédelmi szabályokat mindig be kell tartani.
- A gyakorláshoz megfelelő felület szükséges (pl. tornaszőnyeg, tatami).
- Elengedhetetlen a megfelelő, teljes testet átmozgató bemelegítés. Különösen fontosak a váll-, a könyök-, csukló- és az ujjak ízületei, mert fokozott igénybevételnek vannak kitéve.
- Az eséseket mindig az egyszerűtől a bonyolultabb felé haladva kell begyakorolni, és az esési magasságok is mindig az alacsonyabbtól a magasabb irányába változzanak.
- Fontos megismerni az esések mechanizmusát, fizikáját, anatómiáját.
- Kezdetben egyénileg, később páros gyakorlatokkal fejleszthető a technikák végrehajtása.
- Az esések gyakorlása során fokozottan kell figyelni a légzésre. Talajfogásánál próbáljuk kipréselni a levegőt. Talajfogásnál a „tompító” felületeknek el kell vezetniük az ütközés energiáját, ezért azok a lehető legnagyobbak legyenek.
- A tompító kar ujjai mindig legyenek összezárva és kinyújtva, a tenyér lefelé nézzen a becsapódáskor és a test többi részénél valamivel hamarabb érjen talajt.
- Elsődleges a fej és a gerinc védelme, ezért az esések során erre fokozottan ügyeljünk!

Annak ellenére, hogy korábban már megismerkedhettünk az alapvető eséstechnikákkal, a gyakorlás kezdetekor célszerű azokat alacsonyabbról, majd később egyre magasabbról végrehajtani (pl. az előre történő esés gyakorlása során a kiindulási pozíció felvétele kezdetben térdelő, később guggoló, majd széles terpeszállásból, legvégül álló testhelyzetből történjen).

A. Esés (zuhanás) előre

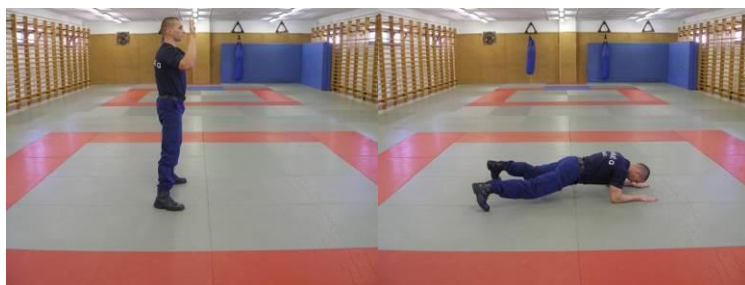
Esés (zuhanás) előre guggolásból, előlről

Esés (zuhanás) előre guggolásból, oldalról

Esés (zuhanás) előre széles terpeszállásból, előlről

Esés (zuhanás) előre széles terpeszállásból, oldalról

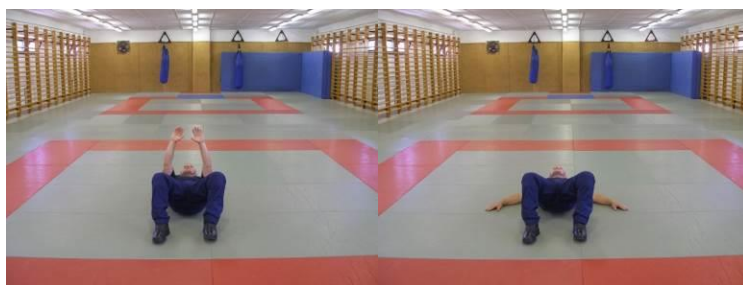
Esés (zuhanás) előre álló testhelyzetből, előlről

Esés (zuhanás) előre álló testhelyzetből, oldalról

A gyakorlatok végrehajtásának mechanizmusa szintén részletesen ismertetésre került a 9. évfolyam jegyzetében az 5. fejezet A. Eséstechnikák cím alatt.

B. Esés (zuhanás) hátra

Esés (zuhanás) hátra, hanyattfekvésből, előlről

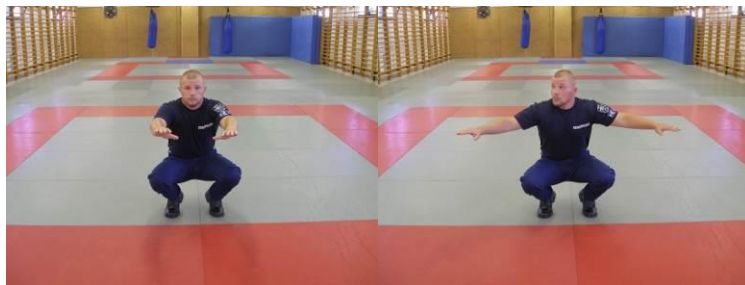
Esés (zuhanás) hátra, hanyatt fekvésből, oldalról

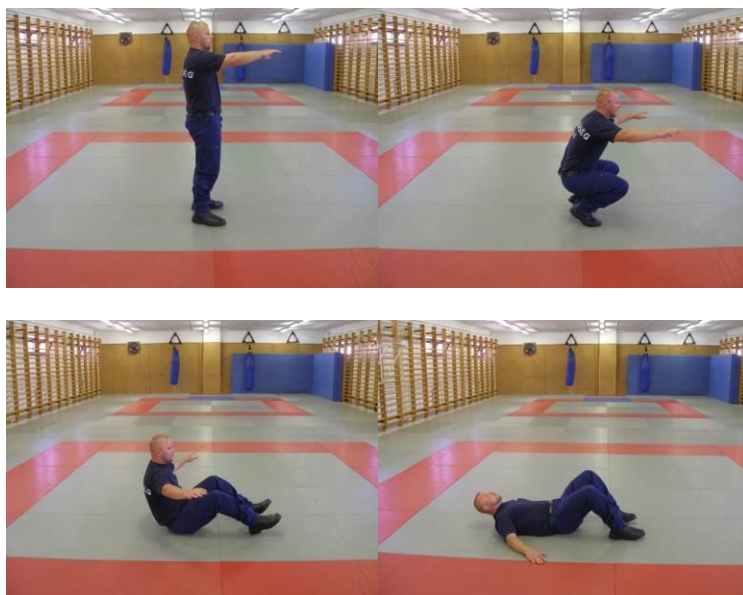
Esés (zuhanás) hátra, nyújtott ülésből kiindulva, előlről

Esés (zuhanás) hátra, nyújtott ülésből kiindulva, oldalról

Esés (zuhanás) hátra, guggolásból kiindulva, előlről

Esés (zuhanás) hátra, állásból kiindulva, oldalról

Esés (zuhanás) hátra, társ segítségével, előlről

Esés (zuhanás) hátra, társ segítségével, hátulról

Esés (zuhanás) hátra, társ segítségével, oldalról

A gyakorlatok végrehajtásának részletes leírása a 9. évfolyam jegyzetében az 5. fejezet A. *Eséstechnikák* cím alatt található.

C. Esés oldalra (csúsztatott esés)

Esés oldalra (csúsztatott esés) oldalfekvésből

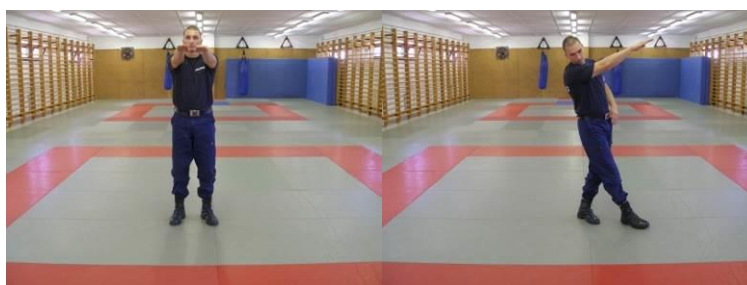
Esés oldalra (csúsztatott esés) hanyatt fekvésből

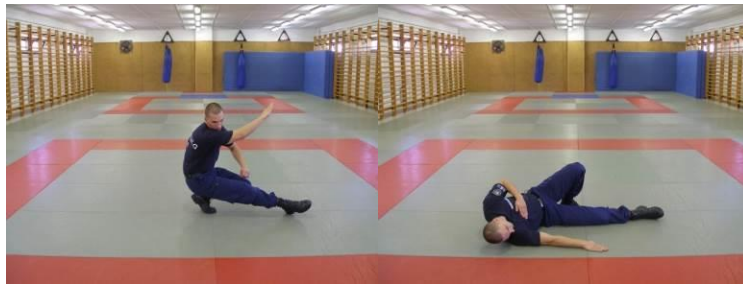

Esés oldalra (csúsztatott esés) guggoló testhelyzetből

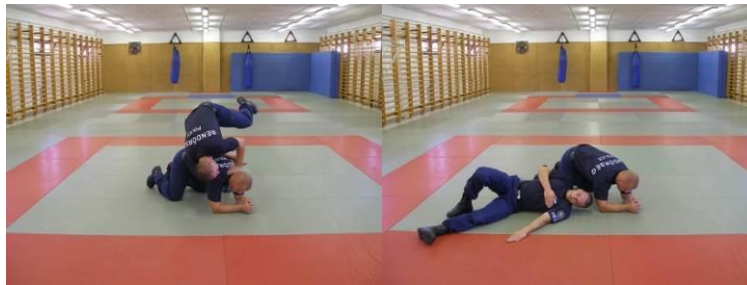

Esés oldalra (csúsztatott esés) fél térdre ereszkedve

Esés oldalra (csúsztatott esés) vállszélességű terpeszállásból

Esés társon keresztül

A gyakorlatok végrehajtásának részletes leírása a *9. évfolyam jegyzetében az 5. fejezet Az Eséstechnikák cím* alatt található.

2.2 Dobásgyakorlatok

Számos távol keleti harcművészetben, küzdősportban találkozhatunk olyan technikákkal, amelyek azt a célt szolgálják, hogy az ellenfelet – egyensúlyi helyzetéből kibillentve, vagy a támadó energiáját ilyen módon kihasználva – földre vigyék (pl. judo, jiu-jitsu, aikido). Erre a legalkalmasabbak a különböző dobások. A technikák lehetnek úgynevezett testdobások, amikor az ellenfelet egyensúlyából kimozdítva gyakorlatilag felemelve a talajról dobjuk el, vagy lehetnek ún. bokadobások, lábsöprések. Ezeknél az alsó végtagokra, elsősorban a bokára, vagy alsó lábszárira irányuló, lábbal végrehajtott támadásokat alkalmazunk, de ezek nem rúgások. A dobásokat végre lehet hajtani úgy is, hogy a csukló, vagy a könyök ízületeit gyors mozdulattal olyan irányba csavarjuk, ami nem a megszokott mozgási tartománya és ezáltal kényszerítjük a földre az ellenfelet.

A gyakorlásnál itt is alapvető követelmény a megfelelő, alapos bemelegítés, valamint az is, hogy a partner kellően elsajátította a korábban ismertetett esési technikákat. Fontos a megfelelő kontroll a technikák alkalmazásánál továbbá a bemutatás során megfelelő magyarázattal szolgáljunk. A támadó és a védő is tisztában legyen alapvető anatómiai ismeretekkel, valamint a helytelen végrehajtás következményeivel.

Elsősorban a testdobások gyakorlása során kezdetben célszerű olyan párokat kijelölni, akik kb. azonos súlyúak, testfelépítésűek. Tisztában kell lenni azzal, hogy egy-egy dobás elsajátítása hosszú és időigényes folyamat, továbbá hogy csak abban az esetben alkalmazzuk „éles helyzetben” a tanult technikát, ha megfelelő biztonsággal tudjuk végrehajtani (pl. a csípődobást megfelelő begyakorlottság hiányában egy nagyobb tömegű, erősebb testfelépítésű támadóval szemben nem célszerű alkalmazni).

A. Külső gáncsdobás (nagy külső horogdobás)

A dobás végrehajtása során az egyensúlyi helyzetéből kibillentett partner alsó lábszárának hátsó részére, az alsó lábszárunkkal kaszáló mozdulatot hajtunk végre.

Külső gáncsdobás (nagy külső horogdobás)

A gyakorlat végrehajtásának részletes leírása a *9. évfolyam jegyzetében az 5. fejezet B. Dobástechnikák* cím alatt található.

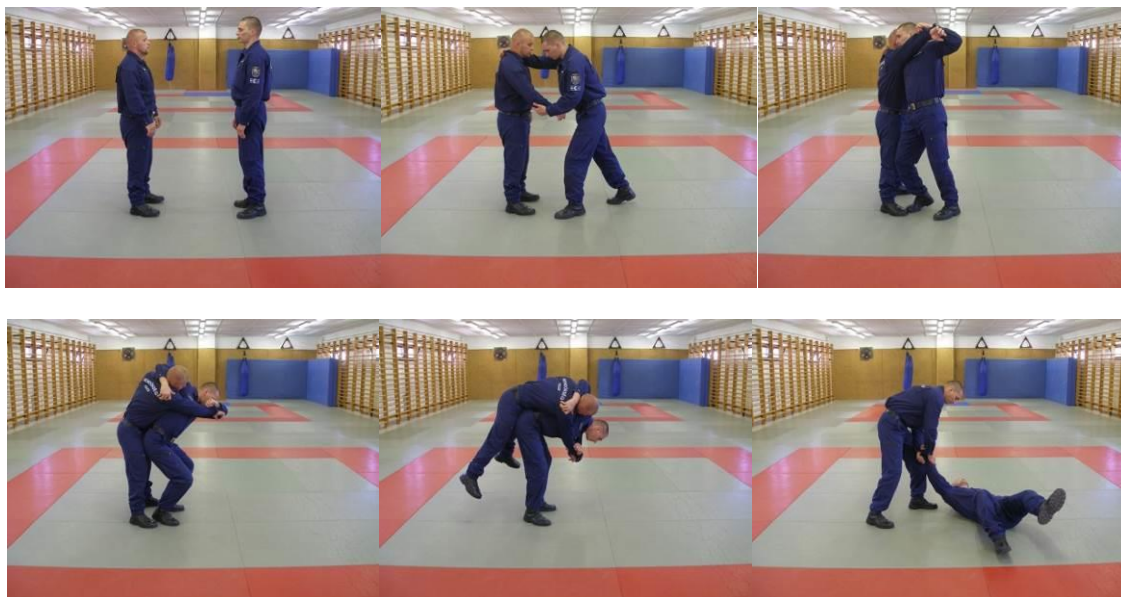
B. Csípődobás

A csípődobás a testedzés közé sorolható. Bonyolult és összetett gyakorlat, ezért elsajátítása időigényes folyamat. Az egyes részmozzanatok pontos végrehajtása nagy jelentőséggel bír, mert ezek nélkül hatékonyan nem hajtható végre. A gyakorlás során, főként a kezdeti időszakban fontos a társ együttműködése, azaz ne tanúsítson ellenszegülést a dobás során.

Csípődobás

Csípődobás

A gyakorlatok végrehajtásának mechanizmusa részletesen ismertetésre került a 9. évfolyam jegyzetében az 5. fejezet B. Dobástechnikák fejezetben.

3. Bot támadás és véde

A 9. évfolyam számára készített jegyzetben a 7. fejezet, *Eszközös támadások véde* cím alatt is foglalkoztunk az eszközös támadások véde, elhárítása kapcsán a bot, mint támadó eszközzel szemben alkalmazható néhány védekezési technikával. Ezzel kapcsolatosan a bevezetőben említésre került, hogy a bot fegyverként történő alkalmazása egészen az őskorig vezethető vissza. Arra is történt utalás, hogy számos távol keleti országban szinte művészi szintre fejlesztették a bottal, mint fegyverrel történő küzdelmet. Elsősorban ezeken a területeken alkalmazták a harcok során, és nem csak a támadások, hanem azok védeására is hatékony technikákat dolgoztak ki. Természetesen a bottal, vagy botokkal történő küzdelem a magyar történelemben felbukkan. A pásztorok botja adott esetben akár a vadállatok, akár más támadókkal szemben is hatékonyan alkalmazható. Sokáig csak a „botos” táncokban csodálhattuk meg, hogy a táncosok milyen ügyesen forgatták a kezükben lévő eszközöket, de manapság az ősi magyar harcművészetben a *baranta*-ban gyakorolják a bottal történő küzdelmeket.

Gyakorlott kézben ez az eszköz igen nagy önvédelmi jelentőséggel bír, akár kés elleni támadások elhárítására is hatékonyan alkalmazható.

3.1 Bot támadás véde puszta kézzel

A. Felső botütés hárítása

A gyakorlat végrehajtása során a legfontosabb, hogy ki kell térni a támadás irányából. Ezzel egyidejűleg a támadó kézre fogunk és a mozgás irányát kihasználva, azt lekísérjük a combunk mellé, majd egy gyors mozdulattal ugyanazon a pályán felfelé indítjuk meg. Továbbra is folyamatosan fogni kell a támadó kezét. A lefegyverzés úgy történik, hogy a bot felfelé történő mozgása során a botot beakasztjuk a saját (bal) lábunk térdhajlatába, és a támadó kezét továbbra is fogva a felfelé ívelő pályán visszük tovább a mozdulatot. Ezt követően szintén, a már korábban tanult módon *csuklódobást* hajtunk végre, majd a támadót hasra fektetve rögzítjük a talajon.

Felső botütés háritása

B. Oldalsó csapás háritása

Ennél a támadásnál a csapás iránya nem függőleges, hanem oldalirányú. Itt is nagy a jelentősége annak, hogy elkerüljük az ütést. Mivel a bot védekezőhöz közeli vége a legveszélyesebb, ezért célszerű belépni úgy, hogy a támadóhoz közelebb kerüljünk. Ezzel egyidejűleg bal kezünkkel nem megállítjuk a támadó karját, hanem eltereljük, a csapás irányát kihasználva. Kézváltást hajtunk végre és a támadó mögé kerülve bal kezünkkel az állra, jobb kezünkkel a csuklóra fogva lerántjuk a talajra. Jobb kezünkkel a támadó jobb karját feszítve, bal kezünkkel a tarkóra fogva hasra fektetjük és rögzítjük a talajon.

Oldalsó csapás háritása

C. Fonák ütés háritása

A támadó az ütését ebben az esetben is oldalirányból indítja, de az ütés irányából itt hátralépve térünk ki. Amikor a támadó ismét megindítja az ütését visszafelé, gyors mozdulattal közel lépve, mindkét kezünkkel blokkoljuk a támadó kart. Bal kezünkkel lefelé vezetjük a karját, jobb kezünkkel a könyök alá nyúlva a támadó háta mögé hajtjuk úgy, hogy a felkar és az alkar kb. 45 fokos szöveget zárjon be. Bal karunkkal rögzítjük a fogást, jobb karunkkal a támadó öklét átfogva megtörjük azt. Ezáltal a támadó eszközt el tudjuk venni. A legutolsó mozzanat a támadó elvezetése lesz.

Fonák ütés háritása

3.2 Bot támadás védeke bittal

A bottal történő védekezésnél a pusztá kézzel történő háritáshoz képest valamelyest előnyösebb helyzetben vagyunk, de a nálunk lévő eszköz ne adjon hamis biztonságérzetet. A bottal történő háritások során is alapvető a távolságtartás és a meglepetésszerű megelőző, vagy visszatámadás.

A. Felső csapás háritása

a., Lefegyverzés csuklósavarással, feszítéssel, földre vitellel

Lefegyverzés csuklósavarással, feszítéssel

b., Bot elvétele ollózással, visszatámadás

Bot elvétele ollózással, visszatámadás

B. Fonák ütés háritása

a., Háritás kitéréssel, földre vitel kereszt-karkulccsal

Háritás kitéréssel, földre vitel kereszt-karkulccsal

b., Hárítás kitéréssel, földre vitel mögé kerüléssel, karfeszítéssel

Hárítás kitéréssel, földre vitel mögé kerüléssel, karfeszítéssel

4. Hajfogás, nyakfogás, csuklófogás háritása

Az önvédelmi technikák közé tartoznak a különböző fogásokból történő szabadulások is. A technikák ismerete, majd a későbbiekben begyakorlása azért szükséges, mert egy támadás sokféle módon bekövetkezhet. Ha egy szűk helyre szorítják be a megtámadott személyt, gyakorta ragadják meg a nyakát, fogják meg a csuklóját, ezáltal a védekezésre kevés lehetőség adódik. Természetesen ezekből a technikákból is ki lehet szabadulni, de ehhez sok gyakorlás és elsősorban lélekjelenlét szükséges.

Veszélyes s nem melleleg nagy fájdalommal jár, ha a támadó a megtámadott haját ragadja meg. Sok esetben a védekező a fájdalom megjelenésekor azonnal leblokkol, és képtelen ellenállni a támadónak. A hajfogás további folytatásaként általában lerántják a földre a megtámadottat, ahol még inkább kiszolgáltatott helyzetbe kerülhet. Ezekből a példákból jól látható, hogy az elhárító technikák ismerete, a megfelelő felkészülés és a gyors reagálás a kulcsa a támadások hatékony elhárításának.

Ezeknek a technikáknak a részletes ismertetésére a tankönyv VI. fejezetében kerül sor.

5. Ütések: egyenes ütések; köríves ütések

Az önvédelem szempontjából nagy jelentősége van a különböző ütéseknek. Elég csak arra gondolnunk, hogy egy tőlünk erősebb, nagyobb tömegű támadó megfékezésére, vagy a fogásából történő kiszabadulásra csupán feszítésekkel és csavarásokkal kicsi az esély. Az erős fogások bontását célszerű előkészíteni egy-egy megfelelő helyre mért ütéssel, ezáltal a fogás erőssége jelentősen csökkenhet és a fogás bonthatóvá válik. Annak is jelentősége van, hogy az ütést milyen távolságból tudjuk bevinni, mennyi hely áll a rendelkezésünkre, illetve milyen testfelületre irányul. Az ütések végrehajthatjuk ököllel, kéz éllel, tenyérpárnával, ujjakkal, vagy akár könyökkel.

5.1 Egyenes ütések

Ezeket az ütések általában nagyobb távolságra lévő ellenfél esetében alkalmazzuk. Az ütés kivitelezése összetett tevékenység, több részmozzanat egyidejű és helyes alkalmazása teszi csak hatékonnyá. Ököllel történő ütésnél fontos a helyes ököltartás.

Nagy jelentősége van az alapállásnak, az ütés indításánál a csípő fordításának, valamint a talpak talajon történő elhelyezkedésének is. Az erre vonatkozó részletes információk megtalálhatóak a 9. évfolyam jegyzetének 6. pontjában.

A. Első kezes egyenes ütés

Első kezes egyenes ütés

B. Hátsó kezes egyenes ütés

Hátsó kezes egyenes ütés

A gyakorlatok pontos és részletes leírását a *9. évfolyam* számára készített *jegyzet 6. Alapvető ütések és rúgások, valamint azok védeése, hártása fejezetben* találjuk.

5.2 Köríves ütések

A köríves ütések általában rövidebb távolságból indítjuk, mint az egyenes ütések. A karok egy képzeletbeli körvonalon mozognak csaknem párhuzamosan a talajjal, és az ököl, vagy a könyök az ellenfél testének oldalsó felületét találja el akkor, ha szemben állunk vele.

Első kezes horogütés

Első kezes horogütés

Hátsó kezes horogütés

Hátsó kezes horogütés

A gyakorlatok pontos és részletes leírását a *9. évfolyam* számára készített *jegyzet 6. Alapvető ütések és rúgások, valamint azok védeése, hártása* fejezetben találjuk.

Első kezes köríves könyökütés

A könyökkel végrehajtott köríves ütés ütőtávolsága az eddig tanultakhoz képest a legrövidebb. Közvetlen közelről alkalmazható a leghatékonyabban.

Az ütés alapállásból indul. A bal láb a talppárnán befelé fordul, a sarok enyhén megemelkedik, a csípő és a bal váll jobbra fordul. Eközben a bal könyök kb. vállmagasságig megemelkedik és az alkar ugyanúgy behajlítva marad. Ebben a pozícióban indul meg a kar, párhuzamosan a talajjal, egy körív mentén a találati felület irányába. Az ütés becsapódásakor a könyök a támadó felület. A hátul lévő láb a talppárnán kifelé fordul, a lábfej kifelé mutat, a sarok a talajra kerül. Állunk lesüllyesztésével ez esetben is törekedjünk minél hatékonyabb védekezésre. A jobb kéz kiindulási pozícióban marad. Az ütés befejezését követően a bal kéz a legrövidebb úton kerül vissza a kiindulási helyzetbe, a törzs visszafordul és a lábak is az alappozícióba térnek vissza.

Első kezes könyökütés, szemből

Első kezes könyökütés, oldalról

Hátsó kezes könyökütés

Az alapállásból a jobb láb a talppárnán elfordul, a sarok kifelé néz. A csípő és a jobb váll balra befelé fordul, közben a jobb könyök kb. vállmagasságig megemelkedik, az alkar be van hajlítva. Ebben a pozícióban indul meg a kar, párhuzamosan a talajjal, egy körív mentén a találati felület irányába. Az ütés becsapódásakor a könyök a támadó felület. A testsúly az első lábra helyeződik át, állunkat lesüllyesztve a váll ismét fedezéket nyújt. A bal kéz kiindulási pozícióban marad. Az ütés befejezését követően a hátsó kéz a legrövidebb úton kerül vissza a kiindulási helyzetbe, a törzs visszafordul és a lábak is az alappozícióba térnek vissza.

Hátsó kezes könyökütés, szemből

Hátsó kezes könyökütés, oldalról

Az ütés hatékonysága növelhető, ha közben a hátul lévő lábbal előre lépünk, ezáltal a test tömegét belevisszük az ütésbe.

6. Védések: fej, test, altest védeése

A támadások nagy többsége során elsősorban ütések és rúgásokat alkalmaznak az elkövetők. A támadások irányulhatnak a fejre, a felsőtestre, a medence tájékra, a combra és a lábszárakra. Korábban már megismertük a test vitális pontjait (9. évfolyam jegyzet 3. fejezet *Az emberi test sérülékeny pontjai*) és tudjuk azt, hogy az ezeket ért támadások sok esetben nagy fájdalommal járnak, azonnali harcképtelenséget okoznak. Mindezeket figyelembe véve a támadások elhárításának leghatékonyabb módja, a megelőzés. A támadó által elindított ütés távolságából-irányából következtetni lehet arra, hogy pl. a test melyik részét szándékozik eltalálni. Természetesen ez a „következtetés” nagyon rövid idő alatt kell, hogy bekövetkezzen, mert gondolkodásra ezekben az esetekben nincsen idő. A reagálásnak azonnal meg kell történnie, mert ellenkező esetben elkéstünk és annak súlyos következményei lehetnek. Természetesen itt is fontos kihangsúlyozni a gyakorlás jelentőségét.

6.1 Fej védeése

A. A fej védeése ütések ellen

A legalapvetőbb védekezési mód a támadások irányából történő *kitérés*, ami végrehajtható elhajlásokkal, lépésekkel, vagy ezek kombinációjával. Ezeket a technikákat a 9. évfolyam számára készített jegyzet 6. fejezet, *Kitérések a támadás irányából* alcím alatt találhatjuk meg.

Elhajlások

Elhajlások

Lépések

Lépések

A fejre irányított ütések blokkolhatjuk úgy is, hogy a kitéréssel egyidejűleg a támadó kezét ütjük el, söpörjük el, vagy ebbe blokkolunk bele.

Védekezés a támadó kezének elütésével

Védekezés elsőpréssel

Védekezés blokkolással (megállítással)

A fej védeése rúgások ellen

A fej rúgásokkal történő támadása álló testhelyzetben is megtörténhet, de viszonylag ritkábban, mint a kézzel végrehajtott támadások. A rúgások ilyen módú kivitelezéséhez hajlékonyság, gyorsaság szükséges és a ruházat is meghatározó lehet.

A támadások hártásának alapja szinte ugyanaz, mint a kézzel történő támadásoknál. Itt is alkalmazhatóak az ellépések, az elhajlások, valamint a rúgásokba történő blokkolások.

6.2 Felsőtest védése

A felsőtest nagyobb támadható felületet jelent, mint a fej, itt is találhatóak vitális pontok. A támadás iránya történhet frontálisan vagy oldalirányból. A rúgásokkal végrehajtott támadás valószínűsége nagyobb lehet, mint a fejre irányuló, mert itt nem igényel olyan rugalmasságot a rúgások kivitelezése és a ruházat sem lehet annyira akadályozó.

A. Védekezés ütések ellen

Az egyenes irányú ütésekkel szembeni védekezés a támadó kezének elütésével, vagy elsöprésével hajtható végre. Amennyiben a támadó felütést, vagy köríves (horog) ütést alkalmaz, annak a háritása blokkolással is történhet.

Védekezés a támadó kezének elütésével

Védekezés elsöpréssel

Védekezés blokkolással

Köríves ütés blokkolása

Felütés blokkolása

B. Védekezés rúgások ellen

A felsőtestre irányuló leggyakrabban kivitelezett rúgások az *egyenes toló rúgás*, a *köríves rúgás*, valamint a *térddel végrehajtott rúgások*. Amennyiben egy ilyen támadás betalál, sokkal nagyobb erővel csapódik be, mint ha kézzel hajtották volna végre, ennek megfelelően a következményei is súlyosabbak lehetnek.

Egyenes toló rúgás háritása: A háritás során kombinált védekezést célszerű alkalmazni, ami a rúgás irányából történő ellépésből, és ezzel egyidejűleg a rúgó láb elsöpréséből áll.

Egyenes toló rúgás háritása

Köríves rúgás véde: Ebben az esetben is – amennyiben van rá lehetőség – a rúgás irányából kell kitérni. Amennyiben van rá lehetőségünk, bár ennek az esélye csekély, a láb megfogásával lehet földre vinni a támadót.

Köríves rúgás védeése

Térddel végrehajtott rúgások védeése: A térddel történő rúgás általában frontális irányú, a felsőtest támadása esetén a gyomorszájra irányul. Mivel a rúgó távolsága ebben az esetben kicsi, ezért ellépéssel nem tudjuk védeni. A védekezésre a könyökünket célszerű használni úgy, hogy mindkét alkarunkat összeszorítjuk a testünk előtt, így a rúgás végpontja a könyökcsúcshoz lesz. Mivel a blokk a támadó térde fölötti combrészen, ez a védekezés a támadó számára nagy fájdalmat okozhat.

Térddel végrehajtott rúgások védeése

6.3 Az altest védeése

Az alsótest támadása általában rúgásokban nyilvánul meg (álló testhelyzet esetében), irányulhatnak az alsó, a felső lábszárra, vagy a térdre. Az ilyen támadás lehet frontális, illetve oldalirányú. Igen kellemetlen és azonnal harcképtelenséget okoz a lágyékra irányított rúgás is.

Alsó lábszárra irányuló rúgás védeése: Attól függően, hogy a támadás szemből, vagy oldalirányból érkezik, változik a hártási technika. A szemből történő rúgás esetében jó megoldás lehet akár egy gyors lábváltás a védekező részéről.

Védekezés gyors lábváltással

Hatékony megoldás lehet az is, amikor még a becsapódás előtt, a védekező, a támadó sípcsontjára, teli talppal blokkolja annak rúgását.

Blokkolás teli talppal

Ha a támadás köríves irányú, úgy a láb gyors felemelésével kerülhető el a találat. Ebben az esetben a támadó rúgása a védekező lába alatt fog elhaladni. A technika kizárólag akkor

eredményes, ha a támadó rúgása nagyon mély és/vagy a láb kiemelése megfelelően magasan történik.

Védekezés a láb felemelésével

A felső lábszár, vagy térd támadásának háritása: Ebben az esetben is a rúgás irányától függ a védekezés során alkalmazásra kerülő technika. Frontális támadás esetében szintén egy gyors lábváltás segítheti a támadás elkerülését.

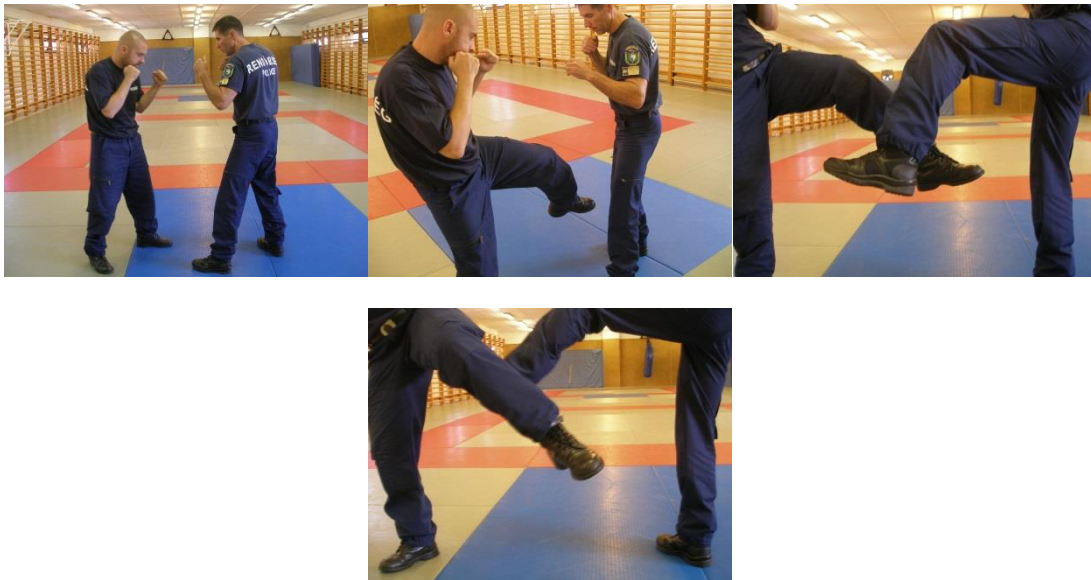
Ha a támadó köríves rúgást akar bevinni, a célba vett lábunkat emeljük fel behajlítva úgy, hogy az alsó lábszárunk enyhén befelé mutasson és a lábfej legyen hátrafeszítve.

Ennél a védekező lábtartásnál a támadó alsó lábszára nem merőlegesen fog érkezni a védő alsó lábszárára, így a rúgást lefelé csúsztatjuk el. Tehát **nem a sípcsonttal kell blokkolni** a rúgást!

Köríves comb Rúgás háritása blokkolással

A köríves támadás történhet a comb, vagy a térd belső oldalán is. Ennek a védeke, a megtámadott láb kiemelésével ugyancsak megvalósítható. Ennél a védekezési módnál a támadó lába a kiemelt láb alatt halad el, így célt téveszt.

Köríves combrúgás háritása lábkiemeléssel

Lágyékrúgás védeke: Mivel az ilyen irányú rúgás a kis távolság, és a rúgás útja miatt gyors, ezért kitérésre, vagy ellépésre kicsi az esély. A védekezés leghatékonyabban módja a rúgás lábbal történő blokkolása. A támadás védekezésének egyik változata, a térd enyhe befordításával történő védekezés. Mivel a támadó a rúgást általában lábfejjel kívánja bevinni, a mozdulatot alulról indítja el. A térdünk befordításával a támadó lábat az alsó lábszárnál el lehet sodorni.

Lágyékrúgás védeke alsó lábszár elterelésével

A védekezés másik lehetséges változata – hasonlóan az alsó lábszár frontális támadásához –, még a becsapódás előtt a védekező, teli talppal blokkolhatja a rúgást.

Blokkolás teli talppal

Ne felejtjük el, hogy a jó időzítés elengedhetetlen a támadások hatékony elhárításához. Csak akkor tudunk időben reagálni és megfelelően kivitelezni egy-egy technikát, ha annak elsajátítására kellő időt és munkát fordítottunk. Tehát a jó időzítés záloga a sok gyakorlás. Természetesen a pszichés felkészültség sem elhanyagolható, mert éles helyzetben, ha leblokkolunk, a jól begyakorolt mozzanatok sem fogjuk tudni alkalmazni. A gyakorlások során a küzdőjátékok ebben is segítségünkre lehetnek.

7. Rúgások: rúgások térdel, térdre, lábszárra, gyomorra

Rúgások alkalmazása a közelharcban és az önvédelemben igen elterjedt. A legtöbb távolkeleti, vagy délkelet-ázsiai eredetű harcművészetben nagy változatosságot mutató rúgástechnikákat alkalmaznak. Talán a leglátványosabbak a taekwondóban használatos lábtechnikák. Önvédelemi szempontból a hatékonyság és nem a látványosság az elsődleges. Mindenkinek tisztában kell lennie a saját képességeivel, adottságaival, lehetőségeivel s csak ehhez mérten szabad alkalmazni a rúgásokat. Egy rúgás folyamata mindig hosszabb időt vesz igénybe, mint egy ütésé. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a rúgás kivitelezése közben rövid ideig egy lábon állunk, ami egyensúlyvesztéshez vezethet, a nem kellően begyakorolt és végrehajtott technika során, kiszolgáltatott helyzetbe is kerülhetünk. Ezért mindig a legegyszerűbb és a legrövidebb, illetve általunk legjobban ismert megoldást válasszuk.

7.1 Rúgások térdel

A technika ismertetése és begyakorlásának mechanizmusa, már a *9. évfolyam* számára készített *jegyzet 6. fejezetében, az Alapvető ütések és rúgások, valamint azok védeése, háritása* cím alatt bemutatásra került. Az itt leírt ismertetőben utalás történt arra is, hogy a rúgás, a kis találati felület miatt nagyon hatékony lehet. A támadás irányulhat a felsőtestre (gyomorra), vagy a fejre. Kivitelezhető frontálisan (szemből), vagy akár körívesen is.

Rúgás térdel gyomorra, frontálisan (szemből)

7.2 Rúgás térdre

A térd támadása – utalva az alsó lábszárra irányuló támadással szembeni védekezésnél leírtakra – történhet szemből, vagy oldalirányból is. Fontos azt elmondani, hogy az ilyen jellegű támadásokkal *komoly sérüléseket lehet okozni!* A térdízület mozgási tartománya eléggé korlátozott, számos in szalag fogja össze. Akár az oldalirányú, akár a frontálisan érkező támadás teljesen ellentétes a térdízület mozgási irányával.

A. Rúgás térdre oldalról (köríves rúgás)

Köríves rúgás térdre külső oldalról

Köríves rúgás térdre belső oldalról

B. Rúgás térdre szemből

Rúgás térdre szemből

7.3 Rúgás lábszárra

A lábszárra történő rúgások között is különbséget tehetünk akár úgy, hogy a támadás oldalról körívesen, vagy szemből kerül végrehajtásra, illetve a lábszár alsó, vagy felső részére irányul.

A. Rúgás oldalirányból alsó és felső lábszárra

Rúgás oldalirányból alsó lábszárra

Rúgás oldalirányból felső lábszárra

B. Rúgás frontálisan (szemből) alsó, illetve felső lábszára

Rúgás frontálisan (szemből) alsó lábszára, spiccel

Rúgás frontálisan (szemből) felső lábszára külső talpéllel vagy sarokkal

7.4 Rúgás gyomorra

A gyomor többféle rúgással támadható. A legelterjedtebbek és leginkább kivitelezhetőek a viszonylag egyszerű végrehajtás miatt az egyenes toló rúgás, valamint a térdel végrehajtott rúgások.

Egyenes toló rúgás: A rúgás hatékonyan és eredményesen alkalmazható a támadó megállítására, megfékezésére abban az esetben is, ha nagyobb tömegű, erősebb testalkatú személyről van szó. A gyomorszáj (solarplexus) a test egyik vitális (kiütési) pontja. Ha a rúgás ezt a pontot eléri, és kellő erővel csapódik be, huzamosabb ideig harcképtelenné válik a támadó. A rúgás kivitelezését, végrehajtásának részletes leírását a *9. évfolyam 6. Alapvető ütések és rúgások, valamint azok védeke, háritása* cím alatt találjuk.

Egyenes toló rúgás

Térddel végrehajtott rúgás: A gyakorlat végrehajtásának részletes leírása a 9. évfolyam részére készített jegyzet 7.1. cím alatt található meg. Adott esetben egy dulakodási helyzetben is alkalmazható, a gyakorlat során a kis távolság adta lehetőséget jól kihasználhatjuk a rúgás leadására.

Rúgás térddel gyomorra, frontálisan (szemből)

II. ÖNVÉDELMI ÉS KÖZELHARC FOGÁSOK GYAKORLÁSA

A jegyzet előző részében már kifejtésre került az a fontos megállapítás, hogy az önvédelemi technikák akkor lesznek eredményesek egy támadás elhárítása során, ha azt rendszeres és alapos gyakorlás előzi meg.

Természetesen nagy hangsúlyt kell fektetni a gyakorlást megelőző bemelegítésre. A gyakorlatok kivitelezése során, kellő bemelegítés hiányában azok sérüléssel járhatnak. A jegyzet első fejezetében már ismertetésre került

A gyakorlatok megkezdése előtt néhány alapvető anatómiai ismeretre is szükség lehet. Elsősorban a test vitális pontjainak, valamint az ízületek mozgási tartományának felelevenítése elengedhetetlen.

A feladatok balesetmentes végrehajtásának másik fontos záloga a fegyelem. E nélkül nem lehet eredményesen és biztonságosan megtanulni, kivitelezni az önvédelmi-közelharc technikákat.

Az adott gyakorlatot célszerű mozzanatokra bontani, majd az egymásra épülő részeket a technika begyakorlásának végén összekapcsolni. Így elérhető, hogy az egyes részek pontos egésszé álljanak össze. Ezáltal az is elérhető, hogy a tanulók értelmezzék és megértsék a gyakorlás során a technikákat.

A gyakorlás során kezdetben lassan, minimális erővel hajtsuk végre a gyakorlatokat, majd egyre nagyobb intenzitással és dinamikával végezzük azt.

A párosan történő gyakorlások alkalmával a társ először legyen együttműködő, a későbbiekben fokozatosan tanúsítson egyre nagyobb ellenállást. Amennyiben a feladat a támadás elhárítása, úgy azt a támadó eleinte lassan hajtsa végre és csak az elhárító technikák alapos begyakorlása után legyen egyre dinamikusabb, életszerűbb a folyamat.

Az egyes technikákat ne csak egy oldalra gyakoroljuk be, hanem fordítsunk kellő időt és energiát a nem-domináns („gyengébbik”) oldal irányába is. Ez azért fontos, mert a küzdelmi szituációk alkalmanként szükségessé teszik a kevésbé preferált oldal készségszintű használatát. Gondoljunk bele, hogy egy támadó sohasem fogja megkérdezni, hogy bal, vagy jobb kézzel támadjon-e, mert mi készségszinten csak az egyik oldalról történő támadás elhárítására készültünk fel.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy amennyiben a gyakorlatok végrehajtása során fájdalom lép fel, azt az elszenvedő félnek azonnal jeleznie szükséges (pl. lekopogás a talajon, vagy a társon)!

A tanult technikákat időszakonként fel kell eleveníteni, mert egy-egy apró részmozzanat helytelen végrehajtása sikertelen végeredményt produkálhat.

Mindezeket figyelembe véve hajtsuk végre az első fejezetben (vagy már korábban) ismertetett technikákat, gyakorlatokat!

III. FELKÉSZÜLÉS A FIZIKAI ALKALMASSÁGI KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉRE

1. A rendvédelmi szervek fizikai alkalmassági követelményeinek megismerése

Világunk folyamatosan változik, mely részünkről is alkalmazkodást igényel. Sajnos ez a változás a bűnözésben is kimutatható. Ma már nem elég egy bűnöző, vagy bűnözői csoport megfékezéséhez a rendőri egyenruha látványa. A bűnelkövetők egyre agresszívbá válnak, velük szemben határozott, szakszerű rendőri fellépésre van szükség. Ugyanakkor az állampolgárok elvárása is egyre magasabb a rendőrrel szemben. Intézkedjen kulturáltan azokkal, akik nem követtek el jogsértéseket, de legyen kemény és magabiztos azokkal szemben, akik megszegik a jogszabályokat.

Ahhoz, hogy a változásokat követni tudjuk, elengedhetetlen a jó szakmai felkészültség. Az a rendőr, aki ezt a hivatást választotta életcélként, a folyamatos tanulást és képzést is választotta.

A rendőri intézkedések eredményes, szakszerű és jogszerű végrehajtása érdekében szükséges elsajátítani azokat az intézkedési technikákat, amiket a rendőr szolgálata teljesítése során – akár stressz helyzetben is – eredményesen és hatékonyan alkalmazni tud. Képes legyen határozottan, érthetően, az adott helyzethez megfelelően alkalmazkodva kommunikálni, intézkedésének érvényt szerezni, a kialakult konfliktust kezelni. Amennyiben szükséges, a személyét, vagy a társát ért támadást a tanult önvédelmi fogásokkal készségi szinten tudja elhárítani, továbbá súlyosabb támadás bekövetkezése esetén a fokozatosság és arányosság elvét figyelembe véve, tudja alkalmazni az egyes kényszerítő eszközöket.

Ezen szakmai követelmények teljesítésének alapfeltétele az, hogy a rendőri hivatáshoz az átlagosnál nagyobb fizikai erővel is rendelkezni szükséges.

Rendőri szempontból a fizikai erő önmagában kevés. A rendőri szolgálat során sok esetben, az eredményes végrehajtáshoz igen jelentős fizikai *erő- állóképességre* van szükség.

Mindezen feltételek együttes teljesülése adja azt a magabiztosságot, ami az eredményes rendőri intézkedések végrehajtását teszi lehetővé.

A fizikai alkalmassági követelményeket jelenleg két jogszabály határozza meg. Az első, a 2015. évben hatályba lépett, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának *szolgálati jogviszonyáról szóló törvény*. A másik, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak *egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról rendelkező jogszabály*, ami 2009-től érvényes.

A szolgálati jogviszonyról szóló törvény szerint:

Szolgálati viszony azzal az önként jelentkező, cselekvőképes, állandó belföldi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárral létesíthető, aki a hivatásos szolgálatra és a tervezett szolgálati beosztására egészségi, pszichikai és fizikai szempontból alkalmas.

Szigorú szabályok vonatkoznak a szolgálat teljesítésére is: A hivatásos állomány tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek eleget tenni, és az ezek ellenőrzése érdekében szükséges, a miniszter által meghatározott felméréseknek, szűréseknek és vizsgálatoknak magát alávetni, egészségének megóvása, valamint gyógyulása érdekében az előírt orvosi utasításokat betartani.

A hivatásos állomány tagjának meg kell felelnie a miniszter által meghatározott, a szolgálati beosztásának és életkorának megfelelő egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek.

Az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról rendelkező jogszabály határozza meg, az alkalmassági vizsgálatok közös szabályait:

A szolgálati, munkaköri követelmények érvényre juttatása érdekében a személyi állomány tagja hivatásos szolgálatra való alkalmasságát, egészségi, pszichikai és fizikai állapotát a szolgálati viszony, illetve munkaköri alkalmasságát közalkalmazotti, kormánytisztviselői, illetve köztisztviselői jogviszony létesítését megelőzően és annak fennállása alatt rendszeresen vizsgálni és véleményezni kell (a továbbiakban együtt: alkalmassági vizsgálat). A rendészeti oktatási intézményekbe jelentkezők számára előírt követelményeknek való megfelelés megállapítása érdekében is vizsgálni kell az alkalmasságot.

A vizsgálatok során el kell bírálni, hogy az érintett személy egészségi, pszichikai, fizikai szempontból a meghatározott követelményrendszer szerint alkalmas-e a betöltendő szolgálati beosztás, munkakör ellátására.

Fizikai alkalmassági vizsgálat –az Országgyűlési Őrséget kivéve – a rendvédelmi szerveknél (*Rendőrség, hivatásos katasztrófavédelmi szerv, büntetés-végrehajtási szervezet, , polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, Nemzeti Adó- és Vámhivatal*):

a fizikai alkalmasság megállapítása céljából 55 éves életkor alatt fizikai (erőnléti) állapotfelmérésen kell részt venni.

A vizsgálaton résztvevők életkor alapján négy korcsoportba sorolhatóak, a következők szerint:

- a) I. korcsoport: 29 éves korig,
- b) II. korcsoport: 30-35 éves kor között,
- c) III. korcsoport: 36-40 éves kor között,
- d) IV. korcsoport: 41-55 éves kor között.

Az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról rendelkező jogszabály 12. § (1) bekezdése alapján a fizikai alkalmasság vizsgálatára szolgáló mozgásformák a következők:

- a) mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás,
- b) hajlított karú függés,
- c) fekve nyomás,
- d) 4x10 m-es ingafutás,
- e) helyből távolugrás,
- f) hanyattfekvésből felülés,
- g) 2000 m-es síkfutás.

Az egyes mozgásformák végrehajtásának leírása:

1. gyakorlat: *Mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás*

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz a talajon (karok vállszélességben, nyújtottan, előrenéző ujjakkal a talajon, törzs egyenes, térd nyújtott, lábak összezárva, fej mérsékelten emelt, előrenéző tekintettel)

1. ütem: mindkét kar hajlítása úgy, hogy a mellkas a talajt érje (a könyököket kissé kifelé vigyük, ne szorítsuk a törzshöz, a láb és a törzs egyvonalba, csípőnket ne engedjük le, de ne is emeljük, fejünkkel előre nézünk)

2. ütem: mindkét kar nyújtása (mint a kiinduló helyzetnél)

Feladat: 30 másodpercen keresztül folyamatos végrehajtás

Értékelés: csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes

Eszközfelhasználás: stopperóra

2. gyakorlat: *Hajlított karú függés*

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: hajlított karú függés (karok vállszélességben, alsó vagy felső madárfogással, áll a rúd vagy a nyújtó felett, amelyre nem támaszkodhat)

Feladat: a kiinduló helyzet megtartása mért időre

Értékelés: mért idő, a függés megkezdése és a végrehajtó szemmagasságának a nyújtó vagy rúd alá süllyedéséig eltelt idő másodpercben

Eszközfelhasználás: bordásfalra erősített függeszkedő állvány vagy nyújtó, zsámoly, laticeles szőnyeg, stopperóra, síkpor

3. gyakorlat: *Fekve nyomás*

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: hanyattfekvés, súlyzórúd tartása mellső rézsútos középtartásban (kb. vállszélességben, vagy kicsit szélesebben)

1. ütem: páros karhajlítás, súlyzórúd leengedése mellig

2. ütem: karok nyújtása (kiinduló helyzetbe)

Feladat: *a férfiaknak 60 kg-os (rúd, tárcsákkal) a nőknek 25 kg-os (rúd, tárcsákkal) hanyattfekvő helyzetből (fekvőpadon) történő kinyomása*

Értékelés: csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes

Eszközfelhasználás: fekvőpad, erőgép vagy súlyzórúd előírt súlyú kiegészítővel, súlyzótartó állvány

Megjegyzés: A baleset megelőzése érdekében a gyakorlatot kétfős asszisztencia segítségével kell végrehajtani, valamint ügyelni kell arra, hogy a rúd leengedése során az ne zuhanjon a mellkasra.

4. gyakorlat: *4×10 méteres ingafutás*

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: a rajtvonal mögött álló rajthelyzet

Feladat: a 4×10 m-es táv időre való megtétele úgy, hogy a futó az egymástól 10 m-re lévő két vonal közt fut. Fordulónként lábbal érinteni kell az elől lévő vonalat

Értékelés: a rajt-cél vonalon való másodszeri áthaladás zárja az időmérést, másodperc-tizedmásodperc mérésel

Eszközfelhasználás: jelzett és kimért sík pálya, stopperóra, rajtszámok, síp

Megjegyzés: Elesést követően ismétlődő a gyakorlat.

5. gyakorlat: Helyből távolugrás

- Helyszín: tornaterem vagy sportpálya
- Kiinduló helyzet: az ugróvonal mögött álló helyzet
- Feladat: helyből karlendítéssel, páros lábról történő elrugaskodással elugrás a legnagyobb távolságra
- Értékelés: az ugróvonalától mért legközelebbi talajszintet érintő távolság
- Eszközfelhasználás: ugrógödör vagy jelzett pálya, talajegyengető szerszám, mérőszalag

6. gyakorlat: Hanyattfekvésből felülés

- Pálya: tornaterem vagy sportpálya
- Kiinduló helyzet: hanyattfekvés hajlított lábbal (kb. derékszögben), lábfej rögzítve (segédeszközzel, társ segítségével), tarkóra tartás, vagy mell előtt keresztben felkarra fogás
1. ütem: felülés, egy könyök érinti a térdet
2. ütem: ereszkedés kiinduló helyzetbe
- Feladat: 1 percen keresztül folyamatos végrehajtás
- Értékelés: csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes

7. gyakorlat: 2000 méteres síkfutás

- Pálya: sportpálya vagy sík területen, kimért, ellenőrizhetően belátható pálya
- Kiinduló helyzet: a rajtvonal mögött álló rajthelyzet
- Feladat: 2000 méter távolság megtétele időre
- Értékelés: a célvonalon való áthaladás zárja az időmérést (perc, másodpercméréssel)
- Eszközfelhasználás: futópálya vagy kijelölt sík terep, minimum 60 memóriás stopperóra, rajtszámok, síp

A fizikai alkalmassági vizsgálaton a 2000 m-es síkfutást és további négy választott gyakorlatot szükséges végrehajtani. A rendőrség különleges foglalkoztatási állományába történő felvétel előtti alkalmassági vizsgálaton öt választott gyakorlatot kell végrehajtani. Az egyes gyakorlatokért legfeljebb 25 pont, az öt gyakorlat végrehajtása esetén összesen 125 pont adható. Agyakorlatonként többletpont nem adható. A fizikai (erőnléti) alkalmassági követelmények eredmény pontérték táblázata a következő:

I. korcsoport

Pont	Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás 30 mp alatt		Hajlított karú függés időre mp		Fekvenyomás		4×10 m-es ingafutás mp		Helyből távolugrás cm		Hanyattfekvésből felülés 60 mp alatt		2000 m-es futás (perc)	
	Férfi	Nő	Ffi	Nő	Férfi	Nő	Ffi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
					60 kg /db	25 kg/db								
25	35	20	73	45	25	25	8,8	9,4	250	220	55	45	7;35	10;00
24	34	19	70	44	24	24	8,9	9,5	245	218	54	44	7;40	10;06
23	33	18	67	43	23	23	9	9,6	242	216	53	43	7;45	10;12
22	32	17	64	42	22	22	9,1	9,7	240	214	52	42	7;50	10;18
21	31	16	61	41	21	21	9,2	9,8	238	212	51	41	7;55	10;21
20	30	15	58	40	20	20	9,3	9,9	236	210	50	40	8;00	10;30
19	29	14	55	39	19	19	9,4	10	234	208	49	39	8;15	10;40
18	28	13	52	38	18	18	9,5	10,1	232	206	48	38	8;30	10;50
17	27	12	49	37	17	17	9,6	10,2	230	204	47	36	8;45	11;00
16	26	11	46	36	16	16	9,7	10,3	228	202	46	34	9;00	11;10
15	25	10	43	35	15	15	9,8	10,4	226	200	45	32	9;15	11;20
14	24	9	41	34	14	14	9,9	10,5	224	198	44	30	9;30	11;30
13	23	8	39	32	13	13	10	10,6	222	196	43	28	9;45	11;40
12	22	7	37	30	12	12	10,1	10,7	220	194	42	26	10;00	11;50

11	21	6	35	28	11	11	10,2	10,8	218	192	40	24	10;15	12;00
10	20		33	26	10	10	10,3	10,9	216	190	38	22	10;30	12;15
9	19	5	30	24	9	9	10,4	11	214	188	36	20	10;45	12;30
Pont	Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás 30 mp alatt		Hajlított karú függés időre mp		Fekve-nyomás		4×10 m-es ingafutás mp		Helyből távolugrás cm		Hanyattfekvésből felülés 60 mp alatt		2000 m-es futás (perc)	
				60 kg/db	25 kg/db									
8	18		27	22	8	8	10,5	11,1	212	186	34	18	11;00	12;45
7	17		24	20	7	7	10,6	11,2	210	184	32	16	11;20	13;00
6	16	4	21	18	6	6	10,7	11,3	208	182	30	14	11;40	13;30
5	15		18	15	5	5	10,8	11,4	206	180	29	12	12;00	14;00
4	14		16	13	4	4	10,9	11,5	204	178	28	10	12;20	14;30
3	13	3	14	11	3	3	11	11,6	202	176	27	9	12;40	15;00
2	12	2	12	9	2	2	11,1	11,7	200	174	26	8	13;00	15;30
1	11	1	10	8	1	1	11,2	11,8	198	172	25	7	13;30	16;00

Ha a vizsgálaton résztvevő személy, az egyes mozgásformák végrehajtása során elért eredményére figyelemmel kéri, a kérdéses mozgásformát az adott fizikai alkalmassági vizsgálat során megismételheti.

A végrehajtott gyakorlatot abban az esetben lehet teljesítettnek tekinteni, ha a vizsgált személy a bemutatott teljesítményével legalább egy pontot elér.

A fizikai alkalmassági vizsgálat során „Fizikailag alkalmas” minősítést kell adni, ha az öt gyakorlatot a felmérésen részt vevő teljesítette, továbbá a gyakorlatok végrehajtásának eredményeként legalább „Megfelelő” értékelést kapott.

Az alkalmassági vizsgálatok kategóriái:

1. Hivatásos állományba kinevezés előtti alkalmassági vizsgálat
2. Rendészeti oktatási intézménybe jelentkezők alkalmassági vizsgálat

3. Ismételt alkalmassági vizsgálat
4. Az időszakos alkalmassági vizsgálatok
5. Soron kívüli alkalmassági vizsgálat
6. A rendészeti oktatási intézmény hallgatóinak és tanulóinak hivatásos állományba kinevezése, a próbaidőre kinevezettek véglegesítése, valamint más rendvédelmi feladatokat ellátó szervtől vagy a Magyar Honvédség állományából áthelyezés előtti alkalmassági vizsgálat
7. Beosztás változása előtti alkalmassági vizsgálat
8. Az állományilletékes parancsnoki beosztásba történő kinevezés előtti alkalmassági vizsgálat
9. Speciális szolgálati beosztásba helyezés előtti alkalmassági vizsgálat
10. Külszolgálaton részt vevők alkalmassági vizsgálata
11. Rendészeti oktatási intézménybe jelentkezők alkalmassági vizsgálata

A rendészeti oktatási intézménybe történő felvételt megelőzően fizikai, pszichikai és egészségi alkalmassági vizsgálatot szükséges végezni.

Fizikai alkalmassági vizsgálatra csak az a rendészeti oktatási intézménybe jelentkező személy bocsátható, aki rendelkezik a megfelelő házi orvosi igazolással. A fizikai alkalmassági vizsgálatot a rendészeti oktatási intézmény testnevelési vagy sportszakmai szakképzettséggel rendelkező munkatársa végzi.

A rendészeti oktatási intézménybe jelentkezőnek csak alkalmas vagy alkalmatlan minősítés adható.

A rendészeti oktatási intézménybe történő felvételt megelőző alkalmassági vizsgálaton megállapított alkalmas minősítés, a rendészeti oktatási intézménybe történő felvételt megelőző alkalmasság elbírálása során hat hónapig használható fel.

1.1 Mellső fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtás

A fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtás az egyik legelterjedtebb, és szinte az egész test izomzatát igénybe vevő erősítő gyakorlat. Elsősorban azonban a mell, a háromfejű karizom (tricepsz), valamint a hát izmait dolgoztatja meg a legintenzívebben. Az utóbbi időben ismét egyre népszerűbb a sportolni vágyók körében, köszönhetően annak, hogy eszközigénye nincsen, és szinte bárhol lehet gyakorolni. Számtalan változata, módzata ismert. Az alábbiakban az ún. hagyományos fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás szabályos végrehajtására történő hatékony felkészülés lehetőségeit, az arra történő rávezető és erősítő jellegű gyakorlatokat ismertetésére kerül sor.

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz a talajon (karok vállszélességben, nyújtottan, előrenéző ujjakkal a talajon, törzs egyenes, térd nyújtott, lábak összezárva, fej mérsékelten emelt, előrenéző tekintettel)

1. ütem: mindkét kar hajlítása úgy, hogy a mellkas a talajt érje (a könyököket kissé kifelé vigyük, ne szorítsuk a törzshöz, a láb és a törzs

egyvonalban, csípőnket ne engedjük le, de ne is emeljük, fejünkkel előre nézünk)

2. ütem: mindkét kar nyújtása (mint a kiinduló helyzetnél)

A gyakorlat szabályos végrehajtása:

A kiinduló helyzet fekvőtámasz. Mindkét kar nyújtva, vállszélességben támaszkodik a talajon, a törzs nyújtva, lábak összefűzve, lábujjhegyen nyugszik a talajon. A farizmok és törzsizmok megfeszítve stabilan tartják a derekat, a tekintet előre néz. Mindkét karunkat behajlítjuk – a könyök kifelé mozdul – addig, míg felkarjaink párhuzamosak lesznek a talajjal, a felkar és az alkar kb. derékszöveget zár be. A törzs egyenes, a lábak ennek meghosszabbított vonalában maradnak. Mindkét karunkat kinyújtva – a törzs és a lábak ugyanabban a megfeszített állapotban maradnak – visszaérkezünk a kiindulási pozícióba. A gyakorlat nehézségét tehát az is okozza, hogy az egész test mindvégig megfeszített állapotban kell, hogy maradjon a szabályos végrehajtás során. Ehhez több izom egyidejű, összehangolt tevékenysége szükséges. Ha valamely izom, vagy izomcsoport nincs megfelelő edzettségi állapotban, a gyakorlat szabályosan csak kis ismétlésszámban hajtható végre, vagy legrosszabb esetben egyetlen karhajlítás-nyújtás sem lesz szabályos.

Mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, oldalról

Mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, előlről

A *mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás* gyakorlatokra történő hatékony felkészülés

Rávezető gyakorlatok:

a. Térdelős testhelyzet:

A normál gyakorlattól abban különbözik, hogy a kiindulási pozícióban mindkét térdünkön támaszkodunk a talajon. A karhajlítás-nyújtást ebben a testtartásban hajtjuk végre. Elsősorban a felsőtest izmainak (mellizom, tricepsz) megerősítésére szolgál.

Mellső fekvőtámasz térdelő helyzetben

b. Tornapadon, zsámolyon támaszkodva:

A kiindulási testhelyzet megegyezik a normál fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtásnál ismertetett pozícióval. A különbség az, hogy a karjainkkal nem a talajon, hanem pl. egy tornapad ülőlapján vagy egy zsámolyon támaszkodunk. Így testsúlyunk kisebb hányada terhelődik a felső testünkre, törzsünkre. A gyakorlat előnye a térdelős végrehajtással szemben, hogy itt a lábak is dolgoznak, és megtanuljuk a helyes testtartást, amit a normál végrehajtásnál is alkalmaznunk kell.

Mellső fekvőtámasz zsámolyon támaszkodva

c. Palánk (plank, deszka)

A fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtásnál a törzs izmait végig feszített állapotban kell tartani. Ezeknek az izmoknak a megerősítése érdekében ajánlott ezt a gyakorlatot is beiktatni a felkészülésbe.

A kiindulási és egyben a végrehajtási pozíció gyakorlatilag egy alkartámasz a talajon, a törzs nyújtva, a lábak ennek meghosszabbított vonalában összezárva, lábujjhegyen támaszkodnak a talajon. A farizmok és törzsizmok megfeszítve stabilan tartják a derekat.

Palánk (plank)

Ha a fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtás mozgásmódja kellően el lett sajátítva, azaz a gyakorlat szabályosan kivitelezhető, az intenzitás növelésére több lehetőség is adott.

- a. Ismétlésszám növelése
- b. A mozgás sebességének változtatása:

A végrehajtás sebességének csökkentése jóval nagyobb terhelésnek teszi ki az izmokat, izomcsoportokat, ennek következtében az izomerő jelentősen növelhető.

- c. Fekvőtámasz keret alkalmazása:

Mivel a rendvédelmi szervek tagjainak fizikai alkalmasságáról rendelkező szabályozó a mellő fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtást úgy követeli meg, hogy az alsó pozícióban a mellkasnak érintenie kell a talajt, ezért célszerű a gyakorlatra felkészülésként, vagy annak nehezítéseként fekvőtámasz keret alkalmazása, amellyel mélyebb karhajlítási pozíciót érhetünk el. A mellizmokat nagyobb munkára készíthetjük, ugyanis hosszabb úton terheljük.

A fekvőtámasz keret helyett alkalmazhatunk tornaszámolyokat is. Ebben az esetben a karjainkkal az egymástól kb. vállszélességben elhelyezett két számolyon támaszkodunk meg. A spiccünk adott esetben egy harmadik számolyon támaszkodik. A karhajlításnál a mellkast mélyen leengedhetjük, ezáltal ugyanazt a célt érhetjük el, mint a fekvőtámasz keret alkalmazásánál.

Mellő fekvőtámasz tornaszámolyok között végrehajtva

További egyszerű gyakorlat és erősítési módszer lehet a fekvőtámasz azon változata, amikor a láb kerül a számolyra és a karok a talajra.

Javaslat a felkészüléshez:

- A fokozott terhelés miatt nagy gondot kell fordítani a gyakorlatban közreműködő izmok és ízületek bemelegítésére.
- Minden esetben célszerű úgynevezett szériákat, sorozatokat végrehajtani pl.3x5 db.
- A sorozatok között kezdetben teljes pihenőt szükséges tartani, ami kb. 3 perc.
- A későbbiek folyamán a darabszám növelhető (3x7 db, 3x10 db, 3x15 db stb.).
- Az egyes sorozatok közötti időtartam csökkenthető, tehát a teljes pihenő helyett kb. 1 perc pihenőt kell tartani.

- Amennyiben az így végrehajtott fekvőtámaszok mennyisége az egyes sorozatokban a felmérési szint maximumát megközelíti, a sorozatok számát növelhetjük. Ebben az esetben, az egyes sorozatokban végrehajtott fekvőtámaszok darabszámát csökkenteni kell pl. előzőleg 3x25 db sorozatszám emelése következtében 4x15 db, a pihenőidő ebben az esetben 1perc.
- A továbbiakban ismét növelhetjük a darabszámot (4x15 db, 4x17 db, 4x20 db, 4x25 db stb.), majd a későbbiekben a sorozatszámot növeljük, a sorozatban végrehajtott darabszám csökkentésével.
- A felméréshez a sorozatszámok növelését 6-nál tovább már ne végezzük.
- Minden esetben törekedni kell a gyakorlat szabályos végrehajtására!

A sorozatszámok emelését megelőzően időnként ellenőrizzük azt, hogy a felmérési időn belül (30 mp) mennyi szabályos fekvőtámaszt tudunk végrehajtani! Ez ösztönzőleg hat a további gyakorlás során.

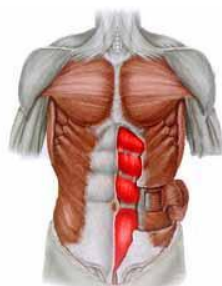
1.2 Hanyattfekvésből felülés

A hanyattfekvésből felülés gyakorlással a has izmainak erejét lehet felmérni.

A hasizom számos izomból épül fel, amelyek oly módon helyezkednek el, hogy lehetővé tegyék a törzs elfordulását a csípőhöz képest, a törzs csípőből való előrehajlását, az oldalra dőlést, illetve e három mozgástípus kombinációját.

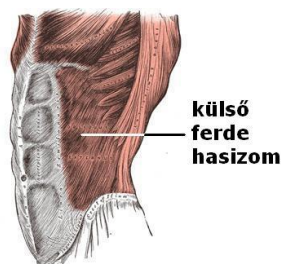
Hasizmok:

- a) *egyenes hasizom*: páros izom, nagy, lapos izomfal, amely szinte a has teljes elülső részét befedi. A középvonal két oldalán az izomrostok között több, haránt irányban futó inas rész található.

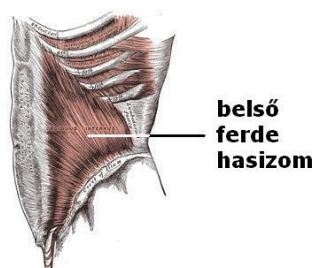

egyenes hasizom

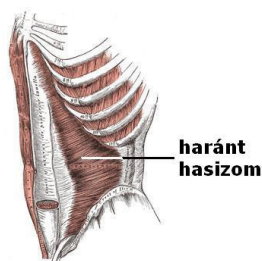
- b) *külső ferde hasizom*: oldalt, az alsó bordákon ered, a hasfal oldalsó részének alkotásában vesz részt, ferde irányban, lefelé fut.

- c) *belső ferde hasizom*: az előzővel ellentétes lefutású, szintén részt vesz a hasfal oldalsó részének alkotásában.

- d) *haránt hasizom*: rostjai vízszintes (haránt) irányban futnak, belülről körülveszi a hasüreget, legmélyebb elhelyezkedésű izom.

A ferde és a haránt hasizom lapos része elől körülfogja az egyenes hasizmot.

A hasizmok a szegycsonttól a szeméremcsontig húzódó fehér, érmentes, inas vonalban találkoznak.

A felmérési szám eredményes teljesítése érdekében tehát ezen izmok megerősítése elengedhetetlen. Ezért célszerű, több a has különböző izmait fejlesztő gyakorlatot végezni. A hasizom gyakorlatok nagy előnye, hogy eszközigénye minimális és otthon is elvégezhető. Mint minden edzésnél, az intenzitás, a rendszeresség, valamint a gyakorlatok szabályos végrehajtása vezethet a kívánt cél eléréséhez.

Kiinduló helyzet: hanyattfekvés hajlított lábbal (kb. derékszögben), lábfej rögzítve (segédeszközzel, társ segítségével), tarkóra tartás, vagy mell előtt keresztben felkarra fogás

1. ütem: felülés, egy könyök érinti a térdet

2. ütem: ereszkedés kiinduló helyzetbe

Eszközfelhasználás: bordásfal szőnyeggel, vagy ülőpad, stopperóra

Néhány alapvető gyakorlat a hasizmok erősítésére:

a. Hagyományos felülés:

A bordásfallal szemben hanyatt fekszünk, lábfejünket beakasztjuk a legalsó fok alá, a térd enyhén behajlítva, a kezek a tarkón összefogva, vagy a mellkas előtt keresztve felkarfogással. Felsőtestünket közelítjük a talaj irányába, majd lapockával érintjük azt, és visszaindulunk a kiindulási helyzetbe. A felső pozícióban könyökünkkel érintjük a térdet, vagy a combot. Ügyeljünk arra, hogy a kezek végig a tarkón, vagy a mellkas előtt maradjanak, mert így nem adunk lendületet a karunkkal a felüléshez, és elsősorban a hasizmot készítjük munkára. A lábunkat se mozgassuk, a combunkkal ne segítsük a felülést.

Hanyattfekvésből felülés, tarkóra tartással

Hanyattfekvésből felülés, felkarfogással

A gyakorlat nehezíthető, ha mellkasunk előtt kisebb súlyt fogunk, vagy medicinlabdával végezzük a felülést.

b. Felülés törzsfordítással:

Ezt a gyakorlatot az „oldalsó” hasizmok erősítése érdekében hajtjuk végre. A kiinduló helyzet azonos az előző gyakorlattal. A végrehajtás annyiban változik, hogy a felső holtpontra felé közelítve a felülés során a törzsünket el kell fordítani, és az ellentétes könyökkel kell a térdet megérinteni.

A gyakorlatot úgy is végre lehet hajtani, hogy a felső pozícióból lefelé haladva fordítjuk el a törzsünket, és a talajt egyszer a jobb, egyszer a bal lapockával érintjük meg.

Felülés törzsfordítással

c. Hasprés:

A gyakorlat az egyenes hasizom felső része erősítésének leghatékonyabb módszere. A kiinduló helyzet itt is hanyatt fekvés. Amennyiben bordásfálnál történik a gyakorlat végrehajtása, a lábunkat térdben hajlítsuk be úgy, hogy az alsó lábszár a talajjal párhuzamosan, a combok a talajra merőlegesen álljanak (az alsó lábszár és a comb, valamint a comb és a törzs kb. 90 fokos szöget zár be). A lábtartásból adódóan a lábfejünket akasszuk be a bordásfal megfelelő fokába. A kezeket a tarkón kulcsoljuk össze. A felsőtestet kezdjük el közelíteni a comb irányába úgy, hogy a lapocka a talajtól kb. 5 cm-rel emelkedjen, de a derekunk a talajon maradjon. Amikor a hasfal összepréselődött, fújjuk ki a levegőt, és rövid ideig tartjuk meg a pozíciót, majd lassan ereszkedünk le a kiindulási helyzetbe. Lényeges itt is, hogy a karjainkkal ne adjunk lendületet, ne segítsük a végrehajtást.

Hasprés

A hasprést úgy is gyakorolhatjuk, ha a lábainkat az előzőekben ismertetett pózban egy szék ülőlapjára helyezük, esetleg megtartjuk a levegőben.

Felkészülési terv az eredményes felmérés teljesítése érdekében:

Gyakorlatok:

A, „Hosszú felülés” hanyattfekvésből, mély törzshajlítás előre a nyújtott lábra (kényszerítő eszközként alkalmazhatunk tömött labdát vagy egyéb súlyt mellhez fogással).

B, „Hasprés” hanyatt fekve felhúzott térdekkel, itt a comb közel merőleges a talajra.

C, Lábemelés hanyatt fekve, függőleges helyzetig.

D, Lábemelés nyújtón vagy bordásfalon, hátsó függésben (nyújtott lábemelés, vagy térdfelhúzás mellmagasságig).

Tervezett felkészülési idő: **5 hét, heti 3 alkalommal**

1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	5. hét
A:3x20	A:3x30	A:3x40	A:3x50	A:3x60
B:3x25	B:3x30	B: 3x40	B:3x50	B: 3x60
C:3x10	C:3x20	C:3x30	C:3x40	C: 3x50
D:3x6	D:3x8	D:3x10	D:3x12	D: 3x15

A terhelés fokozását az ismétlési szám, majd a heti edzésszám növelésével, és a szériák közé iktatott pihenők csökkentésével alakíthatjuk!

1.3 Fekvenyomás

A fekvenyomás, mint fizikai alkalmassági felmérési szám teljesítése, megfelelő, kellő mennyiségű és intenzitású felkészültséget igénylő gyakorlat. Semmi esetre sem szabad úgy kiválasztani, hogy előtte nem sajátítottuk el a helyes és pontos végrehajtás technikáját s nem

vagyunk tisztában saját fizikai állapotunkkal ezen a területen. Mivel a felmérés során a gyakorlatot a férfiaknak 60 kg súllyal kell végrehajtani, és a jó eredmény eléréséhez viszonylag nagy ismétlésszámban kell bemutatni, mindenkinek célszerű mérlegelnie azt is, hogy az adott súly a testtömegének hány százaléka, illetve kellő gyakorlattal és felkészültséggel rendelkezik-e.

Kiinduló helyzet: hanyattfekvés, súlyzórúd tartása mellső rézsütös középtartásban (kb. vállszélességben, vagy kicsit szélesebben)

1. ütem: páros karhajlítás, súlyzórúd leengedése mellig

2. ütem: karok nyújtása (kiinduló helyzetbe)

Feladat: *a férfiaknak 60 kg-os (rúd, tárcsákkal) a nőknek 25 kg-os (rúd, tárcsákkal) hanyattfekvő helyzetből (fekvőpadon) történő kinyomása*

A gyakorlat szabályos végrehajtása:

A végrehajtás megkezdése előtt célszerű a fekvenyomó pad tartóvilla magasságát az adott személy testalkatának, karhosszának megfelelően beállítani. Ez úgy történjen, hogy a súly kiemelése a villából lehetőleg viszonylag kicsi nyomómozdulattal megoldható legyen.

Ha a magasság beállítása megtörtént, fekdjünk hanyatt a vízszintes fekvenyomó padon. Helyezkedjünk el úgy, hogy a villában lévő súlyzórúd, a szem magasságába essen. A hátunkat a pad lapjára szorítsuk, mindkét lábunk teli talppal a talajon támaszkodjon. Így a gyakorlat végrehajtásához szükséges stabil pozíciót kialakítottuk.

A hatékony fekvenyomáshoz elengedhetetlen a szabályos kéztartás és a súlyzórúd helyes fogása. A rudat olyan szélességben kell megfogni, hogy amikor a mellkasunkra engedjük – alsó holtpontra –, az alkarjaink a talajra merőlegesen (függőlegesen) álljanak. Mivel a gyakorlat a legnagyobb mértékben a mellizmokat – a tricepsz és a deltaizmokon kívül – dolgoztatja meg, ezzel a fogási szélességgel lehet a legeredményesebben munkára fogni. A fogás akkor lesz stabil és biztonságos, ha rúd a tenyér alsó részében nyugszik, a hüvelykujjal átfogjuk azt, és a mutató-, középső-, gyűrűs-, valamint a kisujjunkt is határozottan rászorítjuk. A csukló ne legyen megtörve, végig maradjon egyenes, vagyis függőleges.

A súly kiemelése előtt célszerű néhányszor mély levegővételt illetve kifújást alkalmazni, így a tüdőnkbe, ezáltal a véráramba és az izmokba is oxigéndús levegő kerül. Ezt követően egy határozott mozdulattal a rudat emeljük ki a villából, majd lassan engedjük le a mellkasunkra úgy, hogy az a mellbimbók vonalába kerüljön. Ebben a szakaszban hajtjuk végre a belégzést is. A szakasz végén kerül a súly az alsó holtpontra, itt fog a mellizom a legjobban „megnyúlni”.

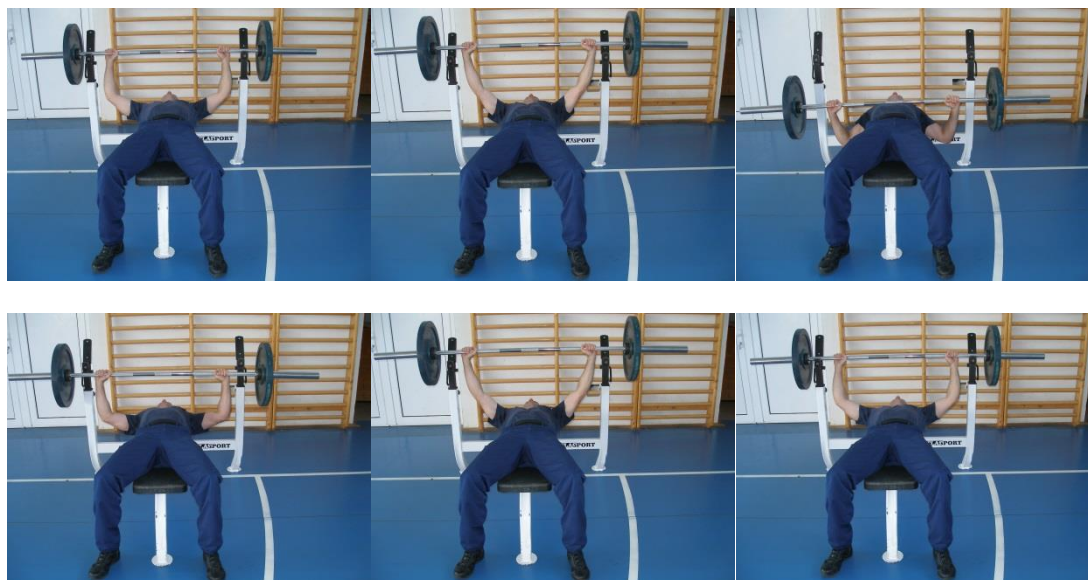
A következő, pozitív szakaszban a mellkasról megindítjuk a súlyt felfelé, eközben a mellizmokat feszítsük meg, és a levegőt a mozdulat közben határozottan fújjuk ki. A nyomást lehetőleg dinamikus végezzük, s azelőtt fejezzük be, mielőtt a karjainkat teljesen kinyújtánánk. Ezáltal a könyök ízület sem lesz túlterhelve.

A gyakorlatot többször ismételjük meg, majd tartsunk pihenőt.

Fontos, hogy a végrehajtás során a csípő végig a fekvenyomó padon maradjon, a belégzés és a kilégzés is a meghatározott szakaszokban és módon történjen.

A gyakorlat szabályos kivitelezése és a megfelelő fejlődés érdekében célszerű inkább kisebb súlyokkal dolgozni, nagyobb ismétlésszámmal.

A súlyzórúd az alsó holtpontban mindig érintse meg a mellkast. Igaz, hogy nagyobb súllyal lehet nyomni, ha nem engedjük le teljesen a súlyt, de attól nem lesz senki erősebb. Gyakori hiba, hogy a súly leengedése nagyon gyorsan történik, szinte leejtik a mellkasra azt, és onnan „megpattintva” indítják meg felfelé. Ebben az esetben sem dolgozik a mellizom megfelelően.

Fekvenyomás

Javaslat a felkészüléshez:

- Bemelegítésnek nyomjunk 20-30-at az üres rúdba, lassú leengedéssel.
- Teljesen kezdőként elég 10-15 ismétlés, összesen 30 kg-mal, tehát tegyünk két ötkilós tárcsát a 20 kg-os rúdra.
- Végezzünk 3 sorozatot, a pihenőidő kb. egy perc.
- A mozdulatsor megismerése, bevésése, elsajátítása, az ízületek megerősítése után kerülhet sor magára a fekvenyomás mennyiségi növelésére, a darabszám és súly emelésére.

- Alapvetően befolyásoló tényező az, hogy a gyakorló személy kezdetben milyen erőnléti állapotban van, korábban végzett-e ilyen gyakorlatot.
- Ajánlott edzés hetente egy, vagy maximum két alkalom.
- A súly megválasztása az egyén edzettségi állapota szerint szükséges, de célszerű akkora teherrel dolgozni, amivel még képes 8-10 ismétlést végrehajtani. Ezt 4-6 szériában ismételni. Pihenőidő 1-2 perc. Minden edzés végén érdemes megpróbálni a felmérési szint teljesítését (nőknél 25 kg, férfiaknál 60 kg.). Ha könnyedén eléri a maximum ismétlésszámot (25 db.), akkor növelheti a terhelést.
- A gyakorlat helyettesíthető gépen végezhető, vagy kétkezes súlyzós fekvenyomással. Természetesen az eltérő szerekekkel végzett gyakorlatok technikáját előtte megfelelően el kell sajátítani a kívánt cél eléréséhez.

1.4 Hajlított karú függés

A hajlított karú függés izometriás vagy tartásos (statikus) gyakorlat, amely során izomműködés hatására az izmok feszülése, tónusa megnő, hosszúságuk nem változik, az ízületekben mozgás nem jön létre.

A hajlított karú függésben a kar izmainak jut a döntő szerep. Ezen izmok a felkar kétfejű (bicepsz) karhajlító izma, az alkar többrétegű izmai, valamint a kéztő, kézközép és ujj izmai. A függésben szerepet vállal – a gyakorlat statikus jellege miatt – a törzs egyéb izma, mint pl. a váll (delta), a mell-hát összes izma, illetve a has izmai. A fenék, láb izmai kevésbé feszültek.

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: hajlított karú függés (karok válszélességben, alsó vagy felső madárfogással, az áll a rúd vagy a nyújtó felett, amelyre nem támaszkodhat)

Feladat: a kiinduló helyzet megtartása mért időre

Értékelés: mért idő a függés megkezdése és a végrehajtó szemmagasságának a nyújtó vagy rúd alá süllyedéséig eltelt idő másodpercben

A gyakorlat szabályos végrehajtása:

A kiindulási helyzet: Mindkét kezünkkel fogjuk meg kb. válszélességben a nyújtó, vagy húzódkodó keret rúdját. A fogás lehet alsó, vagy felső madárfogás is, de a végrehajtás szempontjából előnyösebb az előbbi fogás alkalmazása.

Amennyiben a rúd magassága lehetővé teszi, lendületet véve elrugaszkodunk a talajtól, karjainkat hajlítottuk be úgy, hogy közben felfelé húzzuk magunkat addig, amíg az áll a rúd fölé emelkedik. Célszerű olyan pozíciót felvenni, hogy mindkét felkarunkat szorosan a bordáinkhoz szorítjuk, és a rudat lehetőleg a mellkasunkig húzzuk be. Ebben a helyzetben a

terhelés jobban megoszlik a váll, a mell, a hát és a kar izmai között, valamivel kisebb igénybevétel nehezedik a karokra, mint ha a rúd távolabb lenne a mellkasunktól.

A gyakorlat során igyekezzünk ellazítani az alsó végtagok izmait, ezáltal a terhelésben részt vevő izmok vérellátása bővebb lesz.

Törekedjünk az egyenletes légzés fenntartására, mert az izmok így juthatnak dús vérhez. Ha feszítés közben sokáig benntartjuk a levegőt, izmaink hamarabb elfáradnak.

A gyakorlat akkor fejeződik be, amikor a sportoló annyira leereszkedik, hogy a rúd a szemmagassága fölé kerül.

Hajlított karú függés oldalról, és hátulról

Javaslat a felkészüléshez:

Mivel a gyakorlat végrehajtásához több izomcsoport egyidejű tevékenysége szükséges, a munkában részt vevő izmokat feltétlenül meg kell erősíteni. Ez az edzésterv a hajlított karú függés minél hatékonyabb (időteltjesítmény) végrehajtásához kíván segítséget nyújtani. A feladat speciális, és a hangsúlyos izomcsoportok erősítését célozza meg. Természetesen egy erő-állóképességi edzőkomplexumnak csupán részét képezheti.

A kar és vállöv erősítésének módjai:

- a) Saját testsúly igénybevételével:
 - nyújtott karú függés (statikus),
 - hajlított karú függés (statikus),
 - alaplendület nyújtón (húzódkodás/db),
 - vándormászások bordásfalon, létrán,

- húzózkodás a bordásfal legfelső fokán,
- húzózkodás, nyújtón tarkóra,
- kötélmászás lábbal; függeszkedve,
- tolózkodás korláton,
- saslengés korláton.

b) Társsal:

- a társ tarkójára tett kezének összehúzása,
- szkander mindkét kézzel,
- a társ fejének kétkezes lehúzása,
- társemelések.

c) Kar és vállöv erősítése eszközökkel (súlyzóval, géppel):

- Egykaros súlyzóval
 - váltva csavartan előre emelés,
 - váltva háttámasszal egyenes vagy ferdepadon előre emelés,
 - oldalemelések, különböző törzstartással.
- Kétkaros súlyzóval
 - szűken fogva karhajlítások,
 - széles fogású karhajlítás,
 - tarkóra tartással (tricepsz izom erősítése),
 - felhúzás mellhez különböző törzstartással.

- Francia rúddal: az eszköz speciális görbületei különböző fojtásmódokra ad lehetőséget. A gyakorlatok a kétkaros súllyal végrehajtottakkal megegyeznek.
- Csuklócsavarások: speciális eszköz, az alkar erősítésében hatékony. Súlyok fel-, illetve letekerése marokkal, több irányban.
- Csigás gépekkel.

A hajlított karú függeszkedéshez ajánlott edzésterv felsővégtag és vállöv izmainak erősítéséhez:

Hétfő–Szerda–Péntek (60-90 mp) edzés:

Súlyzós edzések, ahol az edzés intenzitása 60-70-80%-os.

Sorozatok száma: 5-6.

Kar:

- Kétkaros karhajlítás (6x8 db/szám)
- Egykaros karhajlítás ülve (6x6 db)
- Koncentrált karhajítás /törzs egyenes/(6x10 db)
- Szűk fogású fekvenyomás (6x8 db)
- Tricepsz – letolás (6x10 db)
- Kétkaros „francia nyomás” (6x10 db)
- Egykaros tricepsznyújtás (6x10 db)

Váll:

- Nyomás elől, ülve (6x8-10 db)
- Oldalemelés állva (6x10 db)
- Egykaros nyomás (6x10 db)
- Döntött törzsű oldalemelés ülve (5x10 db)
- Csigás oldalemelés (5x12 db)

Alkar:

- Görgős csuklóhajlítás (4 sorozat)
- Fordított kétkaros hajlítás (4x8 db)
- Csuklóhajlítás (4x10 db)

A súlyok nagysága egyénektől függően változik. A sorozatok, illetve ismétlések száma úgyszintén, figyelemmel az egyén edzettségi állapotára.

Kedd–Csütörtök:

Saját testsúly igénybevételel történő edzés.

Az intenzitás és az időtartam a súlyzós-gépes edzésekkel nagyjából azonos. Mindenképpen szükséges beiktatni az edzésenkénti maximális, 100%-os mérést.

- nyújtott karú függés (60 másodperc)
- hajlított karú függés (45; 73 másodperc /a női és férfi maximum/)
- alaplendület nyújtón 15 db (egyéntől függ)
- vándormászás bordásfalon (esetleg gyakorló pályán, magas létra)
- kötélmászás láb segítségével (3 db), láb segítségével nélkül, függeszkedve (1 db)

Az ötös sorozat megismétlése erőnléttől függően törtéhet, 3-5-ös szériában.

1.5 4x10 m-es ingafutás

Ez a gyakorlat alapvetően a gyorsaság mérésére szolgál.

Sokan sokféleképpen értelmezik a gyorsaságot, mint kifejezést. Az értelmezések különbözősége abból is adódhat, hogy számos alkotóelemből tevődik össze, amelyek együttesen határozzák meg magát a fogalmat.

Gyorsaság: Az a kondicionális képesség, amely az adott feltételek mellett az érzékelési folyamatok, valamint az ideg- és izomrendszer segítségével a lehető legnagyobb reaklási és mozdulatsebesség elérését teszi lehetővé.

A gyorsaságot befolyásoló biológiai tényezők:

- központi idegrendszer tulajdonságai,
- ingerületvezetés sebessége,
- izomrost típusok (lassú és gyors) aránya,
- az izomerő nagysága, rugalmassága és lazasága.

A gyorsaság fajtái:

- reaklási, vagy reakció gyorsaság,
- mozdulatgyorsaság (pl. rajtolás, álló helyzetből felugrás, súlypontemelkedés),
- mozgásgyorsaság (pl. sprintfutás, irányváltásos futás),
- gyorsasági erő (izomrendszernek az a képessége, amellyel viszonylag nagy ellenállásokat igen nagy gyorsaságú összehúzóással győz le).

4x10 m-es ingafutás szabályos végrehajtása:

Pálya: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: a rajtvonal mögött álló rajthelyzet

Feladat: a 4×10 m-es táv időre való megtétele úgy, hogy a futó az egymástól 10 m-re lévő két vonal közt fut. Fordulónként lábbal érinteni kell, az elől lévő vonalat.

Értékelés: a rajt-cél vonalon való másodszori áthaladás zárja az időmérést, másodperc-tizedmásodperc méréssel

Eszközfelhasználás: jelzett és kimért sík pálya, stopperóra, rajtszámok, síp

Megjegyzés: Elesést követően ismételhető a gyakorlat.

4×10 méteres ingafutás

Az ingafutás végrehajtása összetett tevékenység. A részmozzanat pontos és szabályos begyakorlása fog elvezetni a kívánt eredményhez, tehát a technika itt is döntő fontosságú. A gyakorlat megkezdése álló rajtból indul, de a kellő felgyorsításhoz kezdetben kisebb, majd egyre növekvő lépéshosszt szükséges felvenni. A fordulást megelőzően a lépéshosszt célszerű ismételten csökkenteni, majd megfelelő kitámasztást kell alkalmazni, a súlypontot igyekezzünk mélyen tartani. A fordulás ezt követően történjen, ne „kanyarodással”. A megfordulás után a gyorsítás szakasza következik, az előzőekben leírt módon, majd ismételten a fordulásra készülünk, és ugyanazon módon hajtjuk azt végre, mint ahogyan az első irányváltás történt. A befutásnál természetesen a lépéshosszt már nem csökkentjük, hanem igyekezzünk megnyújtani azt. A futás során hasonlóan, mint a rövid (60-100m-es) távú sprintszámoknál, lehetőleg kevés levegővételt végezzünk. A belégzés a rajtnál és az irányváltásoknál, a kilégzés a fordulatonál, valamint a befutást követően történjen.

A gyorsaság fejlesztése:

A gyorsaság fejlesztése csak akkor lehet sikeres, ha a fejlesztést magával a mozgással, vagy hasonló mozgásszerkezetű gyakorlatokkal végezzük.

Futógyorsaság fejlesztését közvetlenül futófeladatokkal végzünk.

A közvetlen úton történő gyorsaságfejlesztés alapelvei:

1. A célfeladatban meg kell közelíteni a maximális sebességet (80-90%-os intenzitás).
2. El kell érni a maximális sebességet (100%-os intenzitás).
3. Túl kell szárnyalni a maximális sebességet (100% feletti intenzitás, szupramaximális edzés).

A közvetett úton történő gyorsaságfejlesztés alapelvei:

1. A technika, vagy koordináció folyamatos tökéletesítése szükséges, elsősorban szubmaximális 60-80%-os edzés, mely a gazdaságos erőkifejtést segíti. Pl. Futógyorsaság-futóiskolai gyakorlatok.
2. Speciális gyorsaság /az ideg-izomrendszer azon képessége, hogy viszonylag nagy ellenállásokat igen nagy gyorsasággal (összehúzóással) győz le/ növelése. A gyorsaság összefüggésben van az erőkifejtő képességgel, ezért a két képességet együttesen kell fejleszteni. Erre alkalmasak a maximális erővel végrehajtott szökdelő-gyakorlatok.
3. Ízületi hajlékonyság fejlesztése (gimnasztika, elsősorban a csípő-, boka- és térdízületre ható gyakorlatok. Lendítések, húzások, hajlítások, nyújtások, statikus nyújtó gyakorlatok, stretching.)

A gyorsaságfejlesztés feltételei:

1. A sportoló jól automatizált futómozgással rendelkezzen (futótechnika)!
2. A sportoló fizikailag és pszichológiailag pihent legyen!
3. A fáradás nem csökkentheti a feladat végrehajtásának sebességét!
4. A sorozatok közötti pihenőidő elegendő legyen a regenerálódáshoz!
5. Kellő motiváció biztosítása (versengés)!

Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok:

A gyorsaság fejlesztése csak pihent izomzattal érhető el, ezért az intenzív bemelegítés után, rögtön az edzés első szakaszában ajánlatos elvégezni.

- A megindulás és az elrugaszkodás dinamizmusait, gyorsaságát futásokkal, különösen dinamikus rövidtávú futások végrehajtásával alakíthatjuk ki, valamint fejleszthetjük tovább.
- Kényszerítő eszközként alkalmazhatunk emelkedő futásokat, lépcsőzéseket.

1) 10 méteres megindulások: 8 ismétlés, 1 perc pihenővel.

- 2) 20 méteres ingafutás: 5-6 ismétlés, 1-2 perc pihenőkkel.
- 3) 40 méteres vágtafutás (sprint): 4 ismétlés, 4 perc pihenőkkel.
- 4) Fokozó futások: 3x (3x20 m, 4x30 m, 5x40 m).
- 5) Szökdelő gyakorlatok (láb izomerejének fejlesztése): 3x40 m békaszökdelés.

1.6 Helyből távolugrás

A felmérési szám a láb dinamikus erejének mérésére alkalmas.

A távolugró versenyszámok már az ókori görög olimpiai játékokban is szerepeltek, melyek nagyon népszerűek voltak. A versenyzők helyből távolugrásban, illetve nekifutásból történő távolugrásban is összemérhették erejüket, ügyességüket. Az ugrótechnikáról nem maradtak fenn feljegyzések, de azt tudjuk, hogy az ugrások hosszát a láb sarkától mérték.

Később a középkorban elsősorban az ifjúság körében örvendett népszerűségnek, de az ugrások technikai végrehajtásáról nem maradtak fenn írásos emlékek. Az újabb feljegyzések a XIX. század második feléből tesznek említést a „földről végzett ugrásokról” és ebben az időben kezdték kialakítani valamint egységesíteni a szabályokat.

Atlétikai versenyszámként az újkori olimpián is megjelent, 1900 és 1912 között. Az ugrásokat akkor homokgödörbe, vagy normál talajon hajtották végre.

Jelenleg a helyből távolugrást szőnyegen, szintén homokgödörben, vagy normál talajon végzik.

Helyszín: tornaterem vagy sportpálya

Kiinduló helyzet: az ugróvonal mögött álló helyzet

Feladat: helyből karlendítéssel, páros lábról történő elrugaskodással, elugrás a legnagyobb távolságra

Értékelés: az ugróvonalától mért legközelebbi talajszintet érintő távolság

Eszközfelhasználás: ugrógödör vagy jelzett pálya, talajjegyvető szerszám, mérőszalag

Általános alapismeretek:

- A vízszintes (horizontális) és a függőleges (vertikális) erők kölcsönhatására elrugaskodásban történik a mozgásirány változás.
- Az ugrás sikeres végrehajtásához szükséges a páros láb elrugaskodó ereje, a lendületvétel, a légmunka és a páros lábbal történő talajra érkezés.

- A páros láb elrugaskodó erejét különböző izomfejlesztő gyakorlatok végrehajtásánál (kondicionálással) fejleszthetjük.
- Az elrugaskodás dinamizmusait, gyorsaságát futásokkal, különösen dinamikus rövidtávfutások végrehajtásával alakíthatjuk ki, valamint fejleszthetjük tovább.
- A légmunka, valamint a talajfogás rövidebb távolságokba történő ugrások ismétlődő végrehajtásainál gyakorolható eredményesen.

A gyakorlat fázisai:

- felállás
- lendülettétel
- el-felugrás
- repülés
- talajfogás

Fázisok végrehajtása:

1. Lendületvétel:

Energikus lábmunka, a páros láb egyszeri, vagy esetleg többszöri behajlítása, ezzel egy időben a karok lendítő munkája, a gyors erőkifejtéssel végrehajtott elugrást nagymértékben segítik. A kar mélytartásos helyzetében a legmélyebb a térdhajlítás kb. 90 fok és a súlypont süllyesztése kb. 35-45 cm.

Az elrugaskodás pillanatában, mindkét kar előre-fölfelé lendül. A lendítő végtagok munkája a súlypont előrehaladását és a törzs fokozatos felemelését biztosítják. A nagy sebességgel végrehajtott lendítés, az ugrálók kezdeti terhelését fokozzák, ezáltal a talajra ható erőt növeli.

A terhelés következtében a feszülésben lévő lábak izmai megnyúlnak, a lábak térdben behajlanak, létrejön az **előfeszítettségi állapot**. A lendületvétel az elugrás pillanatáig tart, amely az előre-fölfelé tartó mozgást segíti elő.

2. El-felugrás:

A lendítő munka kifejezésekor kezdődik az elrugaskodás, amelynek keretében egy tulajdonképpeni előfeszítettségi állapot, valamint a lendítő karok munkája után kerül sor a páros lábbal egy időben történő elrugaskodásra.

A karok lendítésének „megfogásakor” csökken a lábakra ható erő, amely következtében csökken az izomfeszülés és a megnyúlt izom eredeti állapotába tér vissza, az akció-reakció elv alapján.

Ebbe kapcsolódik be az elrugaskodás, az egész test kinyúlásával, a csípő-, térd-, bokaízület robbanékony elrugaskodásával. A súlypont az elrugaskodási pont előtt vagy fölött van. Az elugrás szöge 45 fok.

3. Repülés:

Az ugró nyújtott helyzetben mérsékelten sodródik. A légmunka alatt hajlított térddel a comb előre fellendül. A röppálya tetőpontján kicsit túl a hajlított térdek, a mellkasig emelkednek.

A röppálya második szakaszában a karok mellső középtartáson keresztül energikusan lefelé lendülnek. A lábszárak, a térdek magasan tartásával előre lendülve közelednek a talajfogáshoz.

4. Talajfogás:

Zárt, előre nyújtott lábakkal 30-35 fok alatt történik, majd a talajra érkezés után a lábak bokában és térdízületben erősen behajlanak, a nyújtott izmok kissé utána engedve biztosítják a súlypont támasz fölé jutását. Mindeközben a kar előre lendül, hogy megakadályozza a „visszaülést”, illetve segítse a felállást.

Helyből távolugrás, oldalról

Helyből távolugrás, előlről

A gyakorlatban a folyamat gyorsan végbemegy. A normál távolugrástól eltérően itt a karok mozgása igen fontos, de a legnagyobb terhelésnek a far, a csípő, a térd és a felső lábszár van kitéve.

A helyes technika alkalmazásával, valamint a megfelelő izomerő segítségével a helyből távolugrásban igen jelentős eredmény érhető el. A csúcsot a norvég Arne Tvervaag tartotta, aki 371 centiméterre szállt 1968-ban, ezt az eredményt Byron Jones, a connecticuti egyetem amerikai futball szélső hátvédje szárnyalta túl, 373 centiméteres világrekordjával.

A láb dinamikus erejének fejlesztésére számos gyakorlat szolgál (Dinamikus erősítésről akkor beszélhetünk, amikor az izom erőkifejtése elmozdulást hoz létre.):

- szökdelések egy-, páros- és váltott lábon, helyben és előrehaladással

- ugró és szökdelő iskola gyakorlatai
 - indián szökdelés
 - ugró-futószökdelés
 - galoppszökdelés
 - felugrás ugrólábról-ugrólábra érkezéssel, dobozugrások
 - elugrások ugróról-lendítő lábra érkezéssel
 - elugrások ugróról-páros lábra érkezéssel
- sorozatugrások
 - helyből kettes ugrás (bal-bal-talajfogás, jobb-jobb-talajfogás)
 - helyből ötösugrás egy lábon (b-b-b-b-b vagy j-j-j-j-j) majd váltott lábon is

Erőfejlesztés:

1. *Guggolás súllyal* a tarkón, mellen, vagy fej fölötti tartásban. Ezek a gyakorlatok a láb mellett már a törzserőt is nagymértékben fejlesztik.
A sérülések elkerülése érdekében a szabályos végrehajtásnál fokozottan oda kell figyelni a rúd elhelyezésére /trapézizom/, valamint a megfelelő térd és lábfej-szögre (a lábfej és a térd iránya megegyezik).
2. *Felhúzás (elemelés)*: A végrehajtásnál itt is alapvető a lábfej, a csípő állása és a terpesz. A rudat nyújtott karral kell megfogni, a háttartás és a homorítás is nagyon fontos. A vállakat hátra kell húzni, lapockákat zárni és a felállás során szükséges figyelni a fejtartásra is. Felállás közben a térdeket kifelé kell tolni.
3. *Kitörés súllyal*: A súly lehet a nyakban, a kézben, illetve a test mellett tartva. A gyakorlatot lehet váltott lábbal előrelépve egy helyben végrehajtani, vagy úgynevezett sétáló kitörést is végezhetünk.

Edzésterv a helyből távolugráshoz:

1. Általános izomerő fejlesztés (1 hetes edzésterv)

Gyakorlatok:	1 hetes edzés:
a, fekvenyomás	3x(4x25, 3x30, 3x35) kg
b, thruster (mellső tartásban guggolás-lökés)	3x(4x20, 3x25, 3x30) kg
c, guggolás	3x(5x55, 6x60, 6x65) kg
d, szökdelés	3x(10x10) kg

A terhelés fokozását az ismétlési szám, mérőszám növelésével, a súly nagyságának növelésével, majd a heti edzésszám növelésével és a szériák közé iktatott pihenők csökkentésével alakíthatjuk.

2. Gyorsasági gyakorlatok:

Gyakorlatok:	1 hetes edzés
a, fokozó futások	3x(3x20, 4x30, 5x40) m
b, térdelőrajttal végrehajtott futások (40 m-ig)	3x(3x40, 4x40, 5x40) m
c, szökdelések, sorozatugrások	3x(5x6x7)
d, helyből ugrások magasba, távolba és mélybeugrásokkal összekötve	3x(8x9x10)
e, Kis terheléssel és nagy gyorsasággal végrehajtott általános és speciális előkészítő gyakorlatok.	

A fenti ismeretek alkalmazásával, az edzések gyakorlatban történő végrehajtásával sikeresen hajtható végre a helyből távolugrás.

1.7 2000 m-es síkfutás

A 2000 méteres síkfutás a felmérések során jellemzően az egyén állóképességének állapotáról ad tájékoztatást.

Az állóképesség egy adott fizikai-pszichikai teljesítmény jellemző intenzitásának fenntartása. Az állóképességi teljesítmény elsősorban a szív- és vérkeringési rendszer, az anyagcsere, valamint az ideg-, izomrendszer állapotától függ, amely biztosítja a megfelelő intenzitású és időtartamú munkavégzést.

Az atlétikai futószámok szempontjából a középtáv futás hossza: 800 m és 1500 m; a hosszútáv 5000 m, 10 000 m, valamint a maraton futás. Ebből kifolyólag a 2000 méteres síkfutás inkább a középtávú futásokhoz sorolható, így a futó középtávú állóképességét mutatja meg.

A legoptimálisabb energiafelhasználással a táv úgy teljesíthető, ha a futás kezdetekor már az ideális futósebességet veszi fel a futó – egyénileg legmegfelelőbb iram –, így a munkavégzés intenzitása gyakorlatilag nem változik. A futáshoz szükséges energia szolgáltatása elsősorban oxigén jelenlétében – *aerob* módon – történik.

A legkedvezőbb energiafelhasználást befolyásolhatja többek között a futó anatómiai felépítése (morfológiai jegyek), ami a lépésfrekvenciával is összefüggésben állhat. Nem mellékes a helyes futótechnika sem, ami a gazdaságos futómozgás alapfeltétele. Ezt kiegészíti még a futó adott pszichológiai, fizikai állapota

A sérülések elkerülése és a megfelelő inspiráció érdekében nem elhanyagolható az sem, milyen cipőben és ruházatban futunk. Sokan a felkészülés során térd, boka, hátfájásra panaszkodnak, ami elveheti a kedvüket a rendszeres felkészüléstől. A 2000 méteres futás felmérési számot kimért atlétikai futópályán kell teljesíteni, sík futófelületen. Ennek megfelelően a felkészülést is célszerű hasonló körülmények között végrehajtani. Természetesen, ha nincs lehetőség atlétika pályán edzeni, az adott lehetőségeknek megfelelően célszerű a futócipőt kiválasztani. Lehetőleg ne egy régi, elhasznált cipőben kezdjük el a futást, ugyanis a cipő azon részei vesztik el a megfelelő csillapító tulajdonságukat, amik a láb védelmét hivatottak biztosítani. A futóstílus és a lábforma is meghatározó lehet a futócipő kiválasztása szempontjából, megfelelő méret figyelembevételével. Az előzőek rávilágítanak arra, hogy a jó futóteljesítmény elérése sok összetevőből áll, az egyéntől jelentősen függő, komplex tevékenység eredménye lehet.

Pálya: sportpálya vagy sík területen, kimért, ellenőrizhetően belátható pálya

Kiinduló helyzet: a rajtvonal mögött álló rajthelyzet

Feladat: 2000 méter távolság megtétele időre

Értékelés: a célvonalon való áthaladás zárja az időmérést (perc, másodpercméréssel)

Eszközfelhasználás: futópálya vagy kijelölt sík terep, minimum 60 memóriás stopperóra, rajtszámok, síp

2000 méteres síkfutás

A minél jobb teljesítmény elérése érdekében minimum öthetes felkészülési programot célszerű teljesíteni:

- 1. hét:

Hétfő: 3000 m (5-6 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Szerda: 4000 m (5-6 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Péntek: 4000 m (5-6 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

- 2. hét:

Hétfő: 4000 m folyamatos futás (5 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Szerda: 3x800 m teljes pihenő (3-4 p) – 70% erő kifejtéssel, pulzus 150-170 ütés/perc

Péntek: 2x1000 m teljes pihenő (3-4 p) – 70% erő kifejtéssel, pulzus 150-170 ütés/perc

- 3. hét:

Hétfő: 4000 m folyamatos futás (5 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Szerda: 4x400 m teljes pihenő (3-4 p) – 90% erő kifejtéssel, pulzus 160-180 ütés/perc

Péntek: 3x800 m teljes pihenő (3-4p) – 90% erő kifejtéssel, pulzus 160-180 ütés/perc

- 4. hét:

Hétfő: 4000 m folyamatos futás (5 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Szerda: 10x200 m részleges pihenő (3p) – 90% erő kifejtéssel, pulzus 160-180 ütés/perc

Péntek: 2x800 m részleges pihenő (3p) – 90% erő kifejtéssel, pulzus 160-180 ütés/perc

- 5. hét:

Hétfő: 3000 m folyamatos futás (4 p/1000 m) – 60-70% erő kifejtéssel, pulzus 140-160 ütés/perc

Szerda: 3x800 m teljes pihenő (3-4 p) 90% erő kifejtéssel, pulzus 160-180 ütés/perc

Péntek: 2x1000 m teljes pihenő (3-4 p) 70% erő kifejtéssel, pulzus 150-170 ütés/perc

Természetesen sokaknak inspiráló lehet, ha a heti futómunkát követően ún. tesztfutást hajtanak végre (a 2000 m-es távot maximális teljesítménnyel futva), mert az elvégzett munka után, a javuló időeredmények pozitívan hatnak a következő hét felkészülésére.

IV. LÖVÉSZETI ALAPISMERETEK-A KISKALIBERŰ TŰZFEGYVEREK

A lövészetrel kapcsolatos alapismeretekkel a 9. évfolyam számára készült jegyzet III. fejezetében már találkozhattunk. Itt került részletesen kifejtésre a tűzfegyverek kategóriáinak ismertetése, a hozzájuk kapcsolódó főbb fogalmak meghatározása.

1. A kiskaliberű tűzfegyverek fajtái és működésük

Lőfegyver: a tűzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék lőhető ki.

Tűzfegyver: olyan, lőfegyver, amelyből a kiterjedő forró gáz tolóereje által meghajtott szilárd anyagú lövedék lőhető ki, kivéve, ha

- a) külön jogszabályban meghatározottak szerint hatástalanították,
- b) riasztásra, jelzésre, életmentésre, állatok leölésére vagy szigonnyal történő halászatra, illetve ipari vagy műszaki célokra tervezték, feltéve, hogy csak az itt megjelölt célokra használják,
- c) muzeális fegyvernek tekinthető.

A lőfegyverekről szóló törvény rendelkezései alapján, a tűzfegyverek a következő kategóriákba sorolhatók:

„A” kategória

1. Automata tűzfegyverek.
2. Más tárgynak álcázott tűzfegyver.
3. Páncéltörő (áthatoló), robbanó, fényjelző vagy gyújtólövedékeket tartalmazó lőszer, valamint az ilyen lőszerhez való lövedék.
4. Expanzív (kiterjedő) lövedéket tartalmazó pisztoly- és revolverlőszer, valamint az ilyen lőszerhez való lövedék – kivéve a vadászati vagy sportlövészeti célokat szolgáló lőfegyvereket –, a használatukra jogosult személyek számára.

„B” kategória

1. Félautomata vagy ismétlő rövid tűzfegyverek.
2. Központi gyújtású egylövetű rövid tűzfegyverek.
3. Peremgyújtású egylövetű rövid tűzfegyverek, amelyek teljes hossza 28 cm-nél rövidebb.
4. Félautomata hosszú tűzfegyverek, amelyek tölténytára és töltényürje együttesen háromnál több lőszer befogadására alkalmas.
5. Félautomata hosszú tűzfegyverek, amelyek tölténytára és töltényürje együttesen háromnál több lőszer befogadására nem alkalmas, ha a töltőszerkezet eltávolítható, vagy ha nem biztos, hogy szokásos szerszámokkal a tűzfegyvert nem lehet olyan tűzfegyverre átalakítani, amelynek tölténytára és töltényürje együttesen háromnál több lőszer befogadására alkalmas.
6. Ismétlő és félautomata hosszú tűzfegyverek huzagolatlan, 60 cm-t meg nem haladó hosszúságú csővel.
7. Külső formában automata szerkezetű tűzfegyverre hasonlító félautomata tűzfegyverek.

„C” kategória

1. „B” kategória 6. pontjában felsoroltakon kívüli egyéb ismétlő hosszú tűzfegyverek.
2. Egylövetű hosszú tűzfegyverek huzagolt csővel.

3. „B” kategória 4-7. pontjaiban felsoroltakon kívüli félautomata hosszú tűzfegyverek.
4. Peremgyújtású egylövetű rövid tűzfegyverek, amelyeknek teljes hossza legalább 28 cm.

„D” kategória

Eglövetű hosszú tűzfegyverek huzagolatlan csővel.

A mindennapi életben, a kiskaliberű hosszú tűzfegyvereket alapvetően két csoportba soroljuk:

- Billenő csövű golyós lőfegyver,
- Merevcsövű golyós lőfegyver.

Billenő csövű golyós lőfegyverek csőszám szerint lehetnek:

- Egycsőű billenő lőfegyverek,
- Többcsövű billenő lőfegyverek.

Ezek a golyós fegyverek töltési rendszerüket tekintve egylövetű rendszerűek.

A merev csövű golyós lőfegyverek csőszám szerint mindig egycsőűek.

Töltési rendszerüket tekintve a kiskaliberű hosszú tűzfegyverek lehetnek:

- Eglövetű lőfegyver,
- Ismétlő lőfegyver,
- Öntöltő lőfegyver,
- Automata lőfegyver,
- Vegyes tüzelésű lőfegyver.

A golyós ismétlő, félautomata és automata fegyvereket tárrendszerük alapján osztályozva három csoportba soroljuk:

- Előagy táras,
- Középagy táras (szekrénytáras):
 - Fegyverből kivehető szekrénytár,
 - Fegyverből nem kivehető a szekrénytár,
- Tusa táras.

1.1 Az egylövetű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése

Eglövetű lőfegyver: tölténytár nélküli lőfegyver, amelynek töltényürjébe vagy a csőfar töltőnyílásába, illetve csőtorkolatán keresztül a csővébe minden lövés leadása előtt külön be kell helyezni a lőszeret vagy lőszer alkatrészeket (pl. 48M kispuska, Remington 514).

Eglövetű forgótolózású lőfegyver

Egylövetű fegyverek esetében, a lövés folyamat valamennyi elemét, a töltény betöltését, a csőfar lezárását, a lövés kiváltását, a csőfar nyitását és a hüvely kivetését a lőfegyver használója, vagyis a lövő önmaga végzi.

Az egylövetű fegyverek általában egy, vagy több csővel rendelkező billenő csövű fegyverek, vagy egycsövű, tolózáras, de tárral nem rendelkező fegyverek.

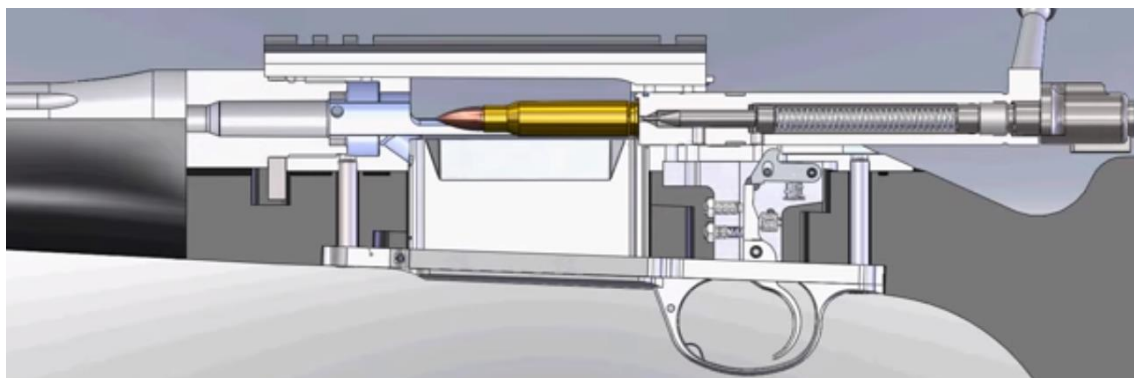
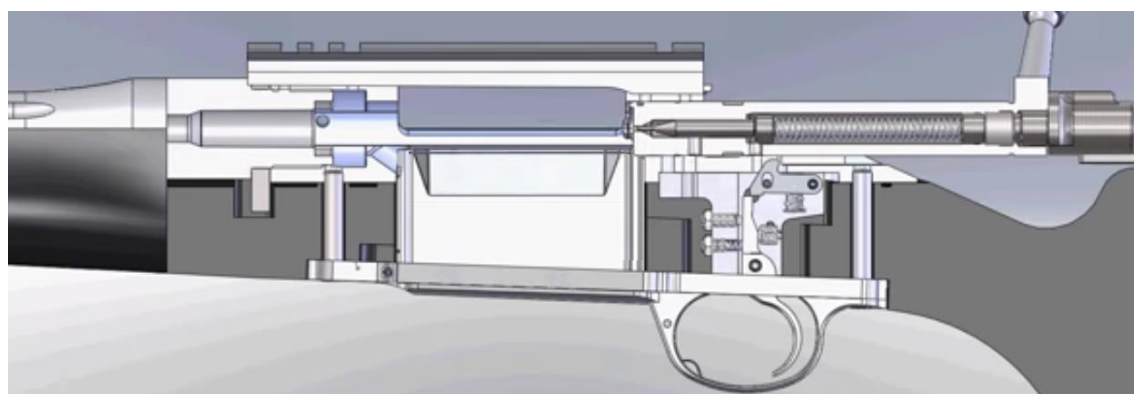
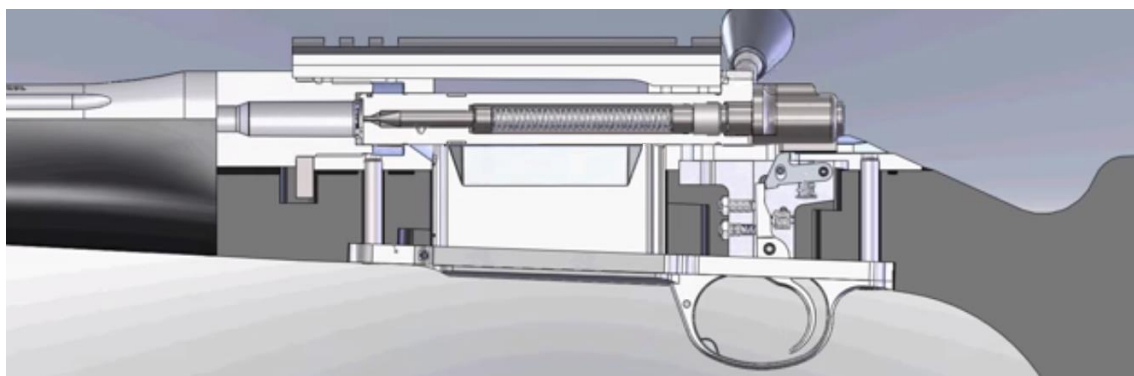
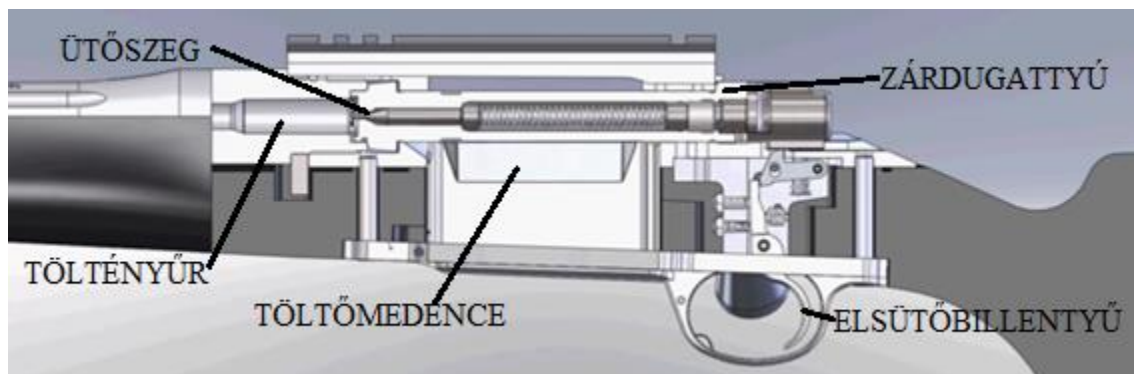
Az egylövetű kispuskák esetében a leggyakoribb felépítés a forgó tolózáras, tár nélküli egycsövű kialakítás. Ez a kialakítás jellemző azokra a sport és oktatási célú fegyverekre, amelyeket a lövészet oktatása során, a XX. század második felében alkalmaztak.

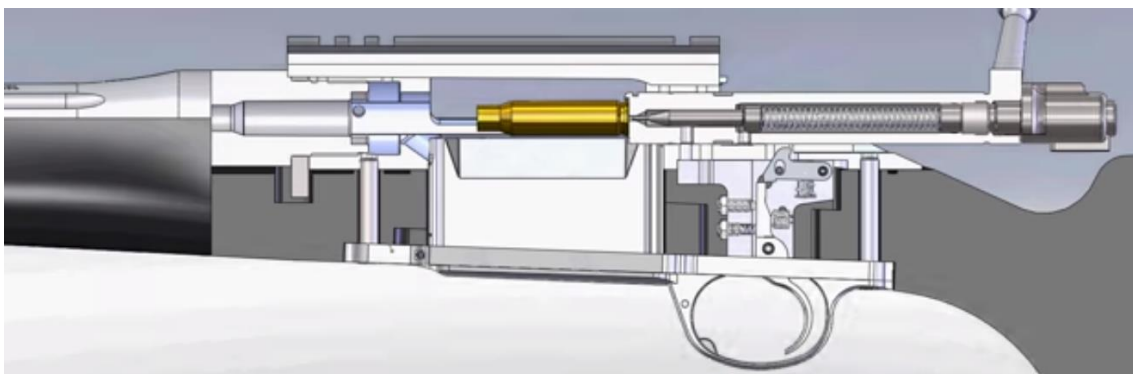
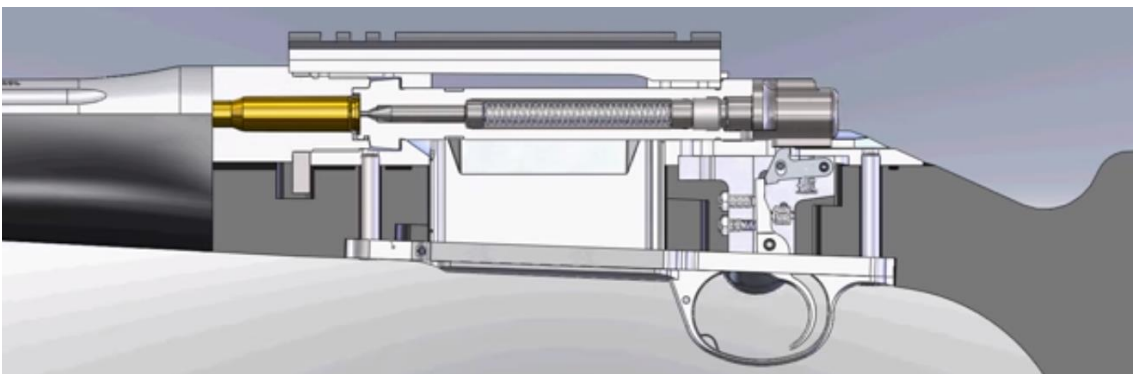
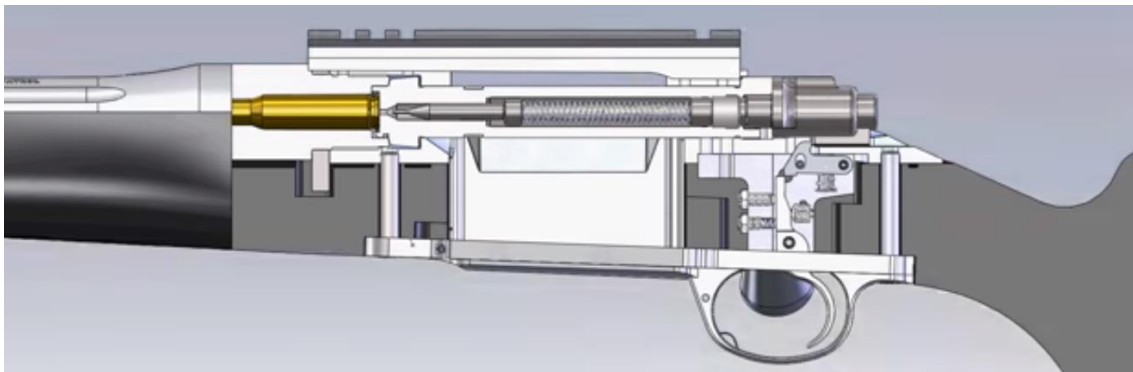
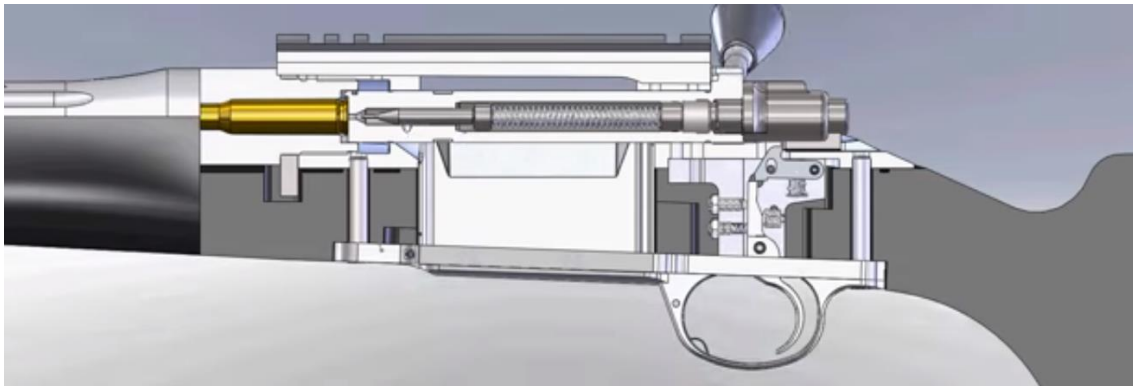
Az ilyen tolózáras fegyverek esetében a zárttest, egy csúszó henger, amely zárfogantyúval van ellátva. Ezen zárfogantyú hátrahúzásával és előretolásával a zárszerkezet működtethető.

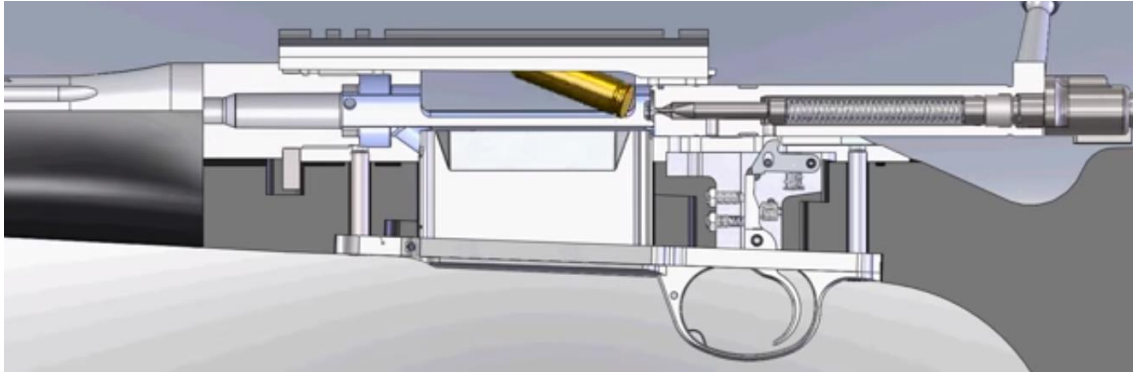
A fegyver tüzkész állapotba helyezése és a lövés leadása a következő módon történik:

- A fegyver töltéséhez a zárdugattyú fogantyúját megfogva, azt felfelé kell fordítani, majd hátra kell húzni.
- Ekkor a zárdugattyú és a tok közötti szilárd kapcsolat megszűnik és a cső töltényűri része és a csőfar egymástól eltávolodik.
- A zárdugattyú hátrahúzását követően a töltőmedence szabaddá válik. (Ez az a töltényűr mögötti öblös kialakítású terület, ahová a lőszer, lövedékkel a töltényűr irányába helyezve, a zárdugattyú elé került.)
- A másik megoldás az, hogy a lőszer egyenesen a töltényűrbe helyezve, a töltési problémák csökkenthetők.
- Ezt követően, a zárdugattyút a fogantyúja megfogásával előre kell tolni, ekkor a lőszer bejut a töltényűrbe és a töltényűr, illetve a csőfar összeér.
- Ezt követően, a zárdugattyú lefelé fordításával, a töltényűr és a csőfar szilárdan rögzül, lezárva, a töltényűrt.
- A zárdugattyú mozgatása során az elsütő szerkezet megfeszül, így a fegyver a töltési folyamat végén lövés leadására alkalmassá válik.
- A lövés kiváltása a célzási folyamatot követően, az elsütőbillentyű elhúzásával történik.
- Az elsütőbillentyű elhúzásával az ütőszeg a csappantyúra üt, és megtörténik a lövés.
- A lövés kiváltását követően a fegyver üritéséhez a zárdugattyú fogantyúját megfogva, azt felfelé kell fordítani, majd hátra kell húzni.
- Ekkor a zárdugattyú és a tok közötti szilárd kapcsolat megszűnik, a cső töltényűri része és a csőfar egymástól eltávolodik.
- A zárdugattyú hátrahúzásával egy időben, a hüvely, amely a zárdugattyúhoz a hüvelyvonó karom segítségével rögzül, hátra mozog.
- Egészen addig mozog hátra, amíg a hüvelytálcán egy pontja bele nem ütközik a hüvelykivető csapba, ami azt a hüvelykivető nyíláson keresztül kilöki a töltőmedencéből.

A fegyver tüzkész állapotba helyezésének és a lövés leadásának folyamata

1.2 Az ismétlő rendszerű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése

Ismétlő lőfegyver: olyan lőfegyver, amelyet úgy terveztek és alakítottak ki, hogy az minden lövés leadása után tölténytárból vagy forgódobból a szerkezet kézi működtetésével tölthető újra (pl. vadász célú golyós lőfegyverek).

Középagytáros ismétlő fegyver

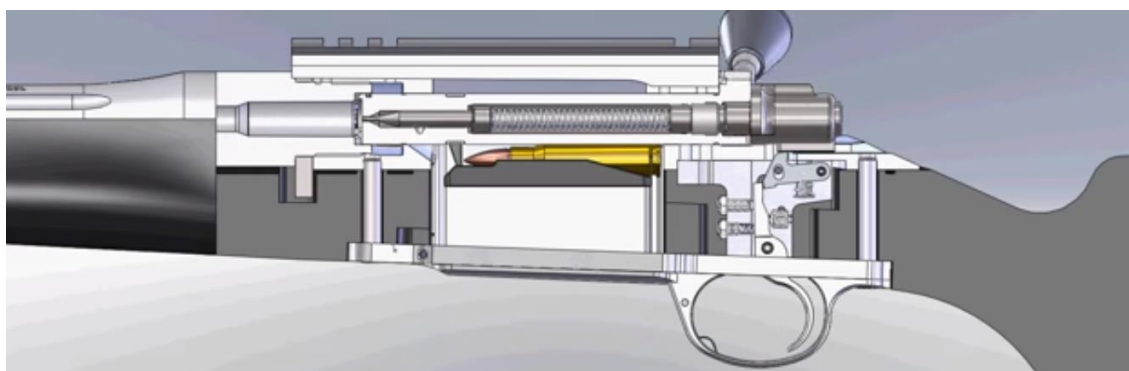
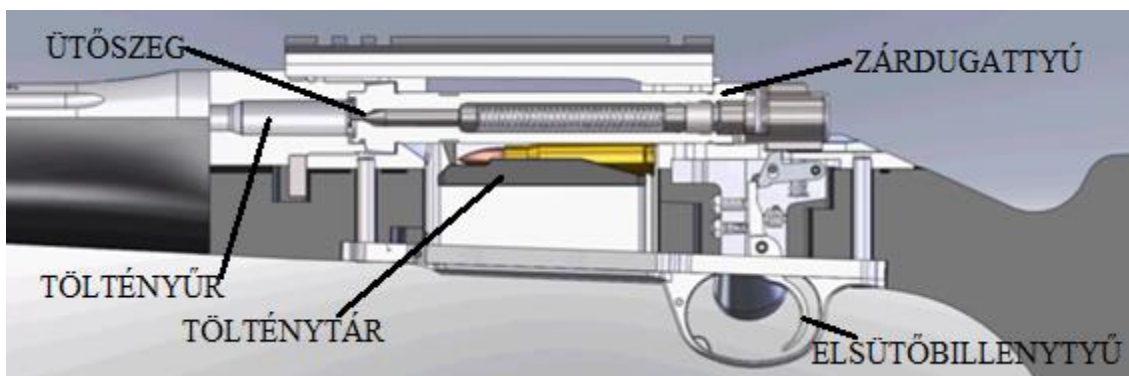
Előagyttáros ismétlő fegyver

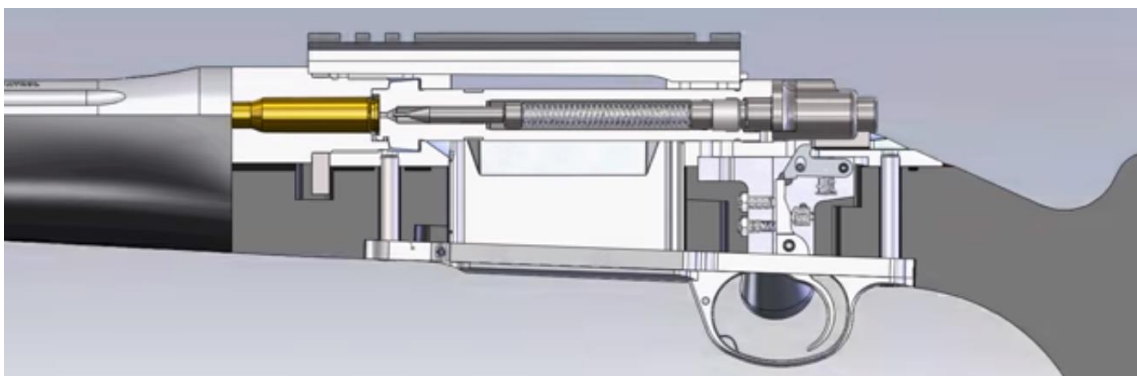
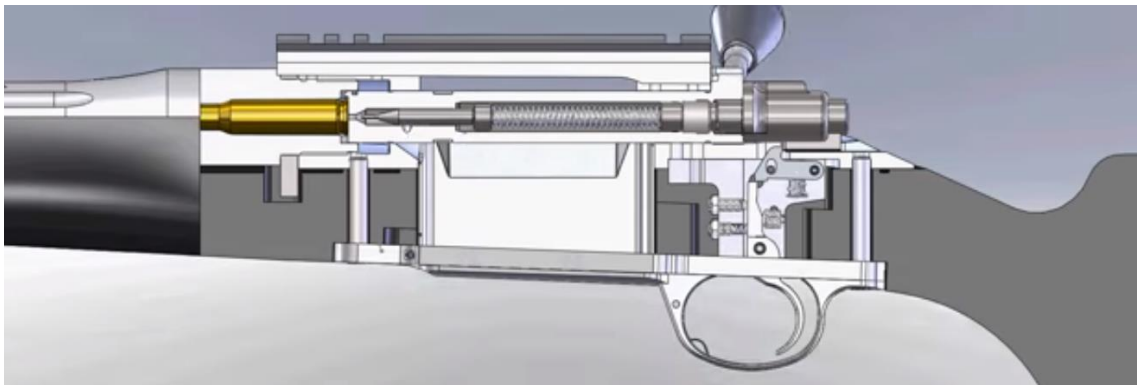
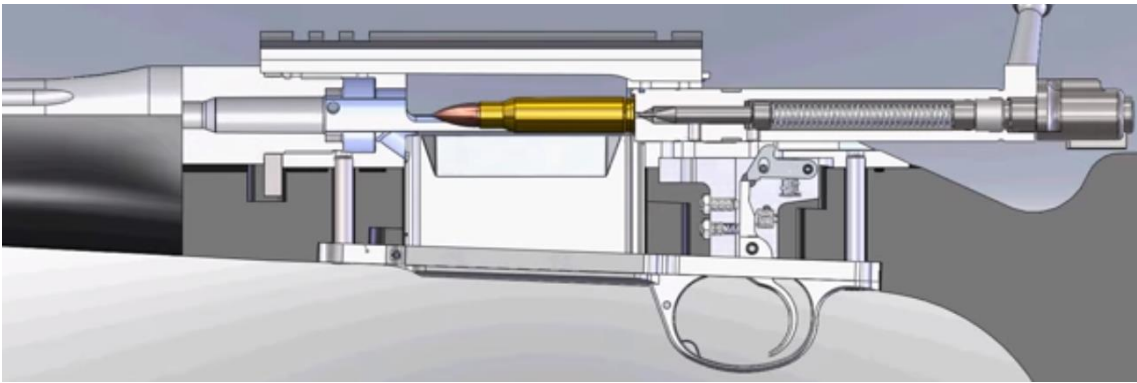
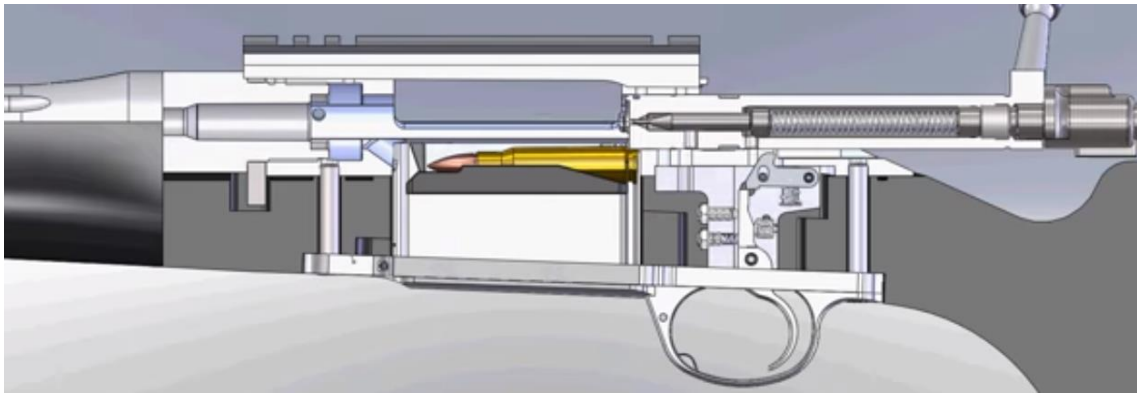
A fegyver tüzkész állapotba helyezése, és a lövés leadása a következő módon történik:

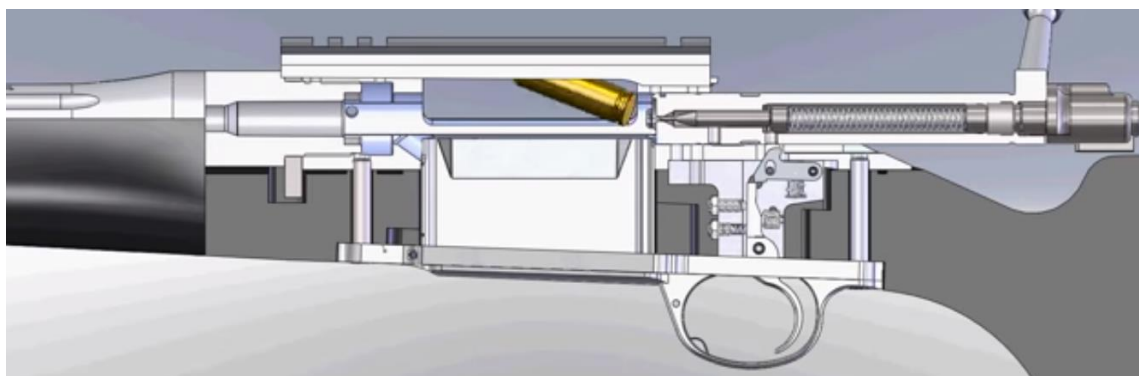
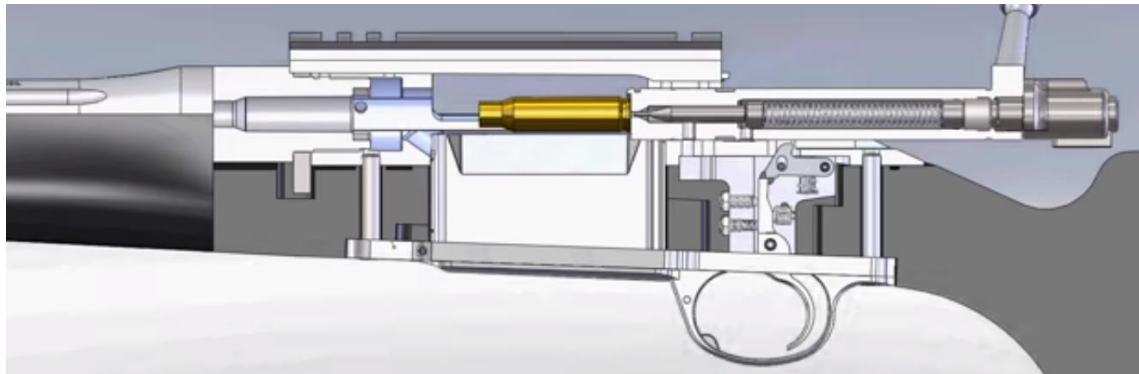
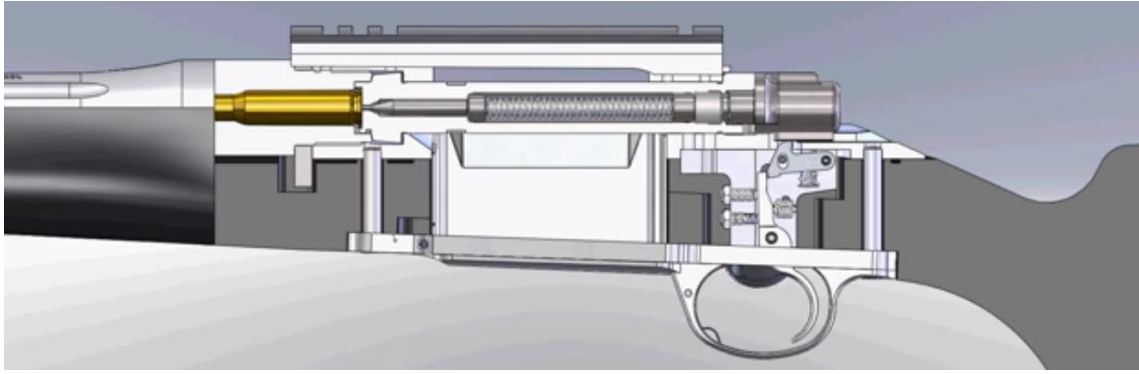
- A fegyver töltéséhez a zárdugattyú fogantyúját megfogva, azt felfelé kell fordítani, majd hátra kell húzni.
- Ekkor a zárdugattyú és a tok közötti szilárd kapcsolat megszűnik, a cső töltényűri része és a csőfar egymástól eltávolodik.
- A zárdugattyú hátrahúzását követően, a tárból az adogatólemez a tárban elhelyezkedő adogatórugó segítségével, lövedékkel a töltényűr irányába, a zárdugattyú elé emeli a löszert.

- Ezt követően, a zárdugattyút fogantyújának megfogásával előre kell tolni, ekkor a töltényűr, illetve a csőfar összeér, és a lőszer bejut a töltényűrbe.
- Ekkor a zárdugattyú lefelé fordításával a töltényűr és a csőfar szilárdan rögzül, lezárva ezáltal a töltényűrt.
- A zárdugattyú mozgatása során, az elsütő szerkezet megfeszül, így a fegyver a töltési folyamat végén lövés leadására alkalmassá válik.
- A lövés kiváltása a célzási folyamatot követően, az elsütőbillentyű elhúzásával történik.
- Az elsütőbillentyű elhúzásával az ütőszeg a csappantyúra üt, és megtörténik a lövés.
- A lövés kiváltását követően a fegyver ürítéséhez a zárdugattyú fogantyúját megfogva, azt felfelé kell fordítani, majd hátra kell húzni.
- Ekkor a zárdugattyú és a tok közötti szilárd kapcsolat megszűnik, a cső töltényűri része és a csőfar egymástól eltávolodik.
- A zárdugattyú hátrahúzásával egy időben a hüvely, - amely a zárdugattyúhoz a hüvelyvonó karom segítségével rögzül -, hátra mozog.
- Egészen addig mozog hátra, amíg a hüvelytalp egy pontja bele nem ütközik a hüvelykivető csapba, ami azt a hüvelykivető nyíláson keresztül kilöki a töltőmedencéből.

A fegyver tüzkész állapotba helyezésének és a lövés leadásának folyamata

1.3 A félautomata rendszerű tűzfegyverek fő részei, jellemző műszaki adatai, működésük

Félautomata (öntöltő) löfegyver: olyan löfegyver, amely minden lövés után automatikusan újratölt, és az elsütő billentyű egyszeri működtetésével csak egy lövést képes leadni (pl. sportcélú öntöltő golyós löfegyverek).

A kispuskák esetében az olcsó, kis teljesítményű lőszerből adódóan a leggyakrabban alkalmazott működési elv, a súlyzárás, tömegreteszeléses működési mechanizmus.

Az ilyen félautomata (öntöltő), súlyzárás rendszerű tömegreteszeléses fegyverek esetében a töltényűr, illetve a csőfar szilárdan nem rögzül egymáshoz. A kettő közötti kapcsolódást a csőfart magába foglaló zártömb tömegéből adódó tehetetlensége, illetve az azt a töltényűrnek nyomó helyretoló rugó ereje biztosítja.

A fegyver tűzkész állapotba helyezése és a lövés leadása a következő módon történik:

- A fegyver töltéséhez a zártömb fogantyúját megfogva, azt a helyretoló rugó ellenében hátra kell húzni.
- Ekkor a zártömb elejében kialakított csőfar és a töltényűr közötti kapcsolat megszűnik.
- A zártömb hátrahúzását követően, a tárból az adogatólemez a tárban elhelyezkedő adogatórugó segítségével, lövedékkel a töltényűr irányába, a zártömb elé emeli a löszert.
- Ezt követően a zártömb fogantyúját elengedve a helyretoló rugó előremozgatja azt és a töltényűr vége, illetve a csőfar összeér, a lőszer bejut a töltényűrbe.
- Ekkor a zártömb tömegéből adódó tehetetlensége, illetve a helyretoló rugó ereje hatására a csőfar lezárul.
- Ez alatt a zártömb mozgatása során az elsütő szerkezet megfeszült, így a fegyver a töltési folyamat végén lövés leadására alkalmassá válik.
- A lövés kiváltása, a célzási folyamatot követően az elsütőbillentyű elhúzásával történik.
- Az elsütőbillentyű elhúzásával az ütőszeg a csappantyúra üt és megtörténik a lövés.
- A lövés kiváltását követően az eléggő lőpor ereje elindítja a lövedéket a csőtorkolat irányába, majd kis késleltetést követően ez az erő a helyretolórugó ellenében hátramozdítja a zártömböt és vele együtt a hüvelyvonó karom által megfogott hüvelyt.
- A zártömb a hátsó holtpontra mozog hátra, ahol a hüvelytalp beleütközik a hüvelykivető csapba és hüvely oldalra kirepül a hüvelykivető nyíláson keresztül.
- Ezt követően, a helyretoló rugó előremozgatja a zártömböt és közben megismétlődik a töltési folyamat, majd az elsütőbillentyű felengedése után, annak ismételt meghúzásával újabb lövés adható le addig, amíg a tárban lőszer van.

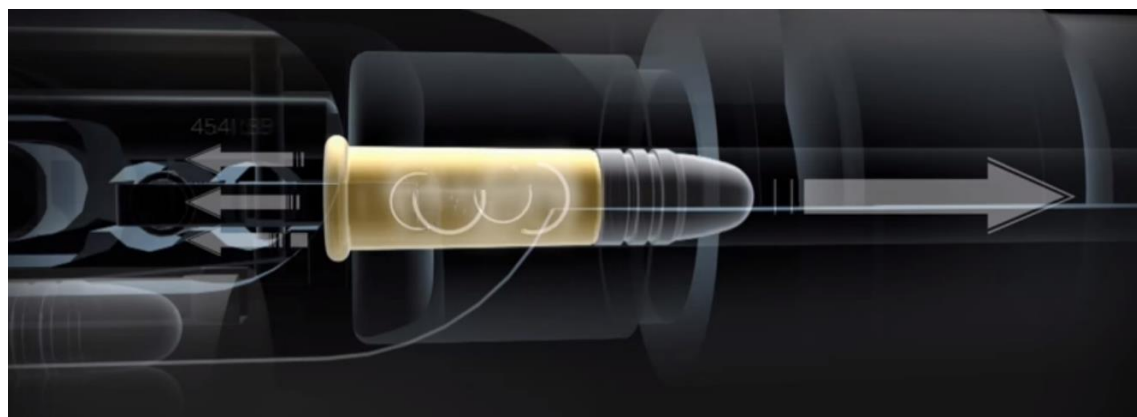
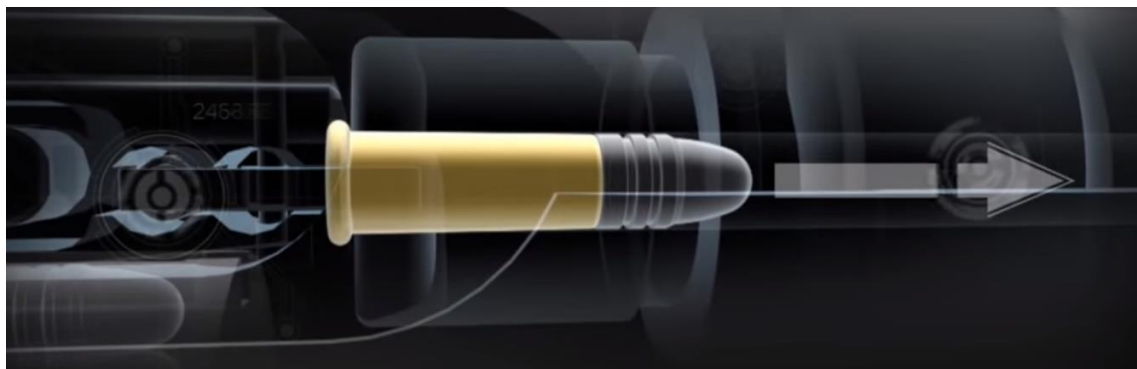

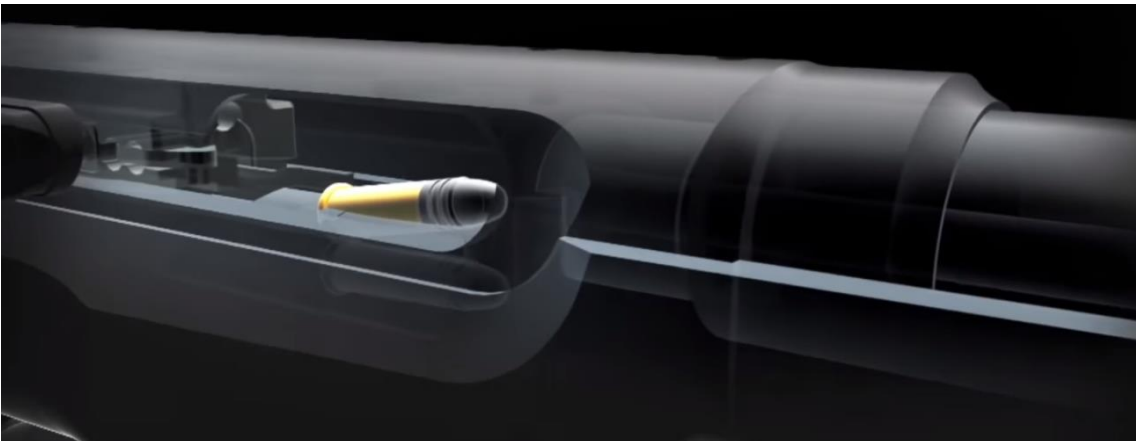
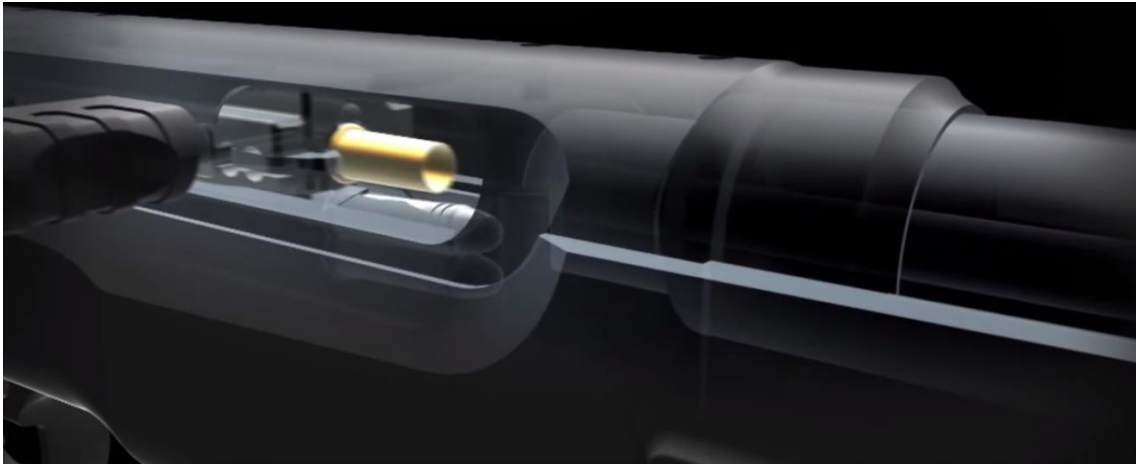
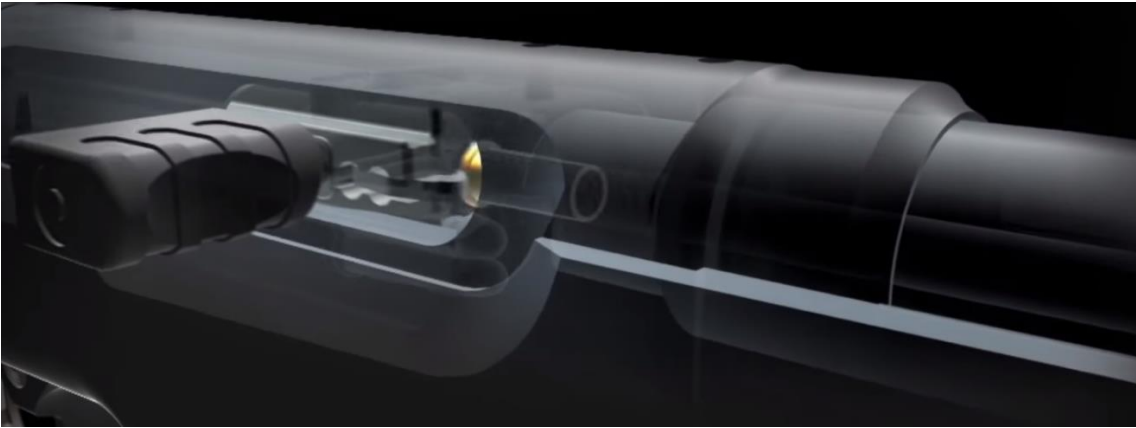
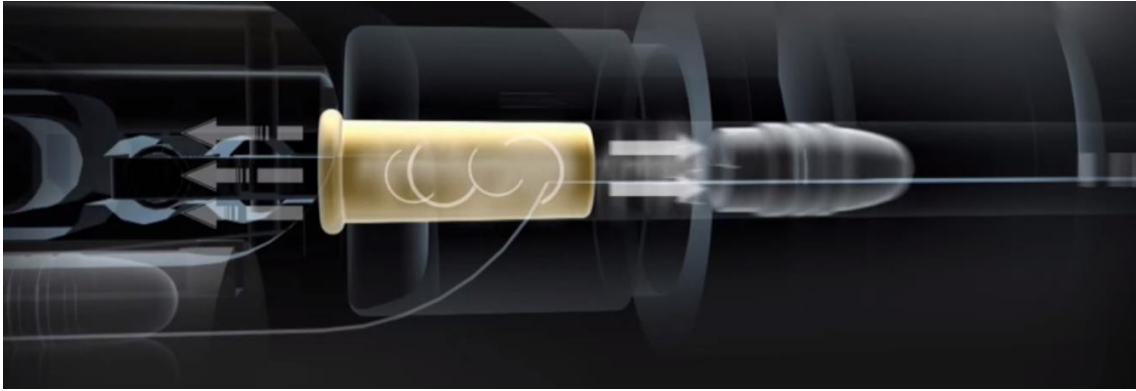
„Klasszikus” középágytáras ismétlő kispuska

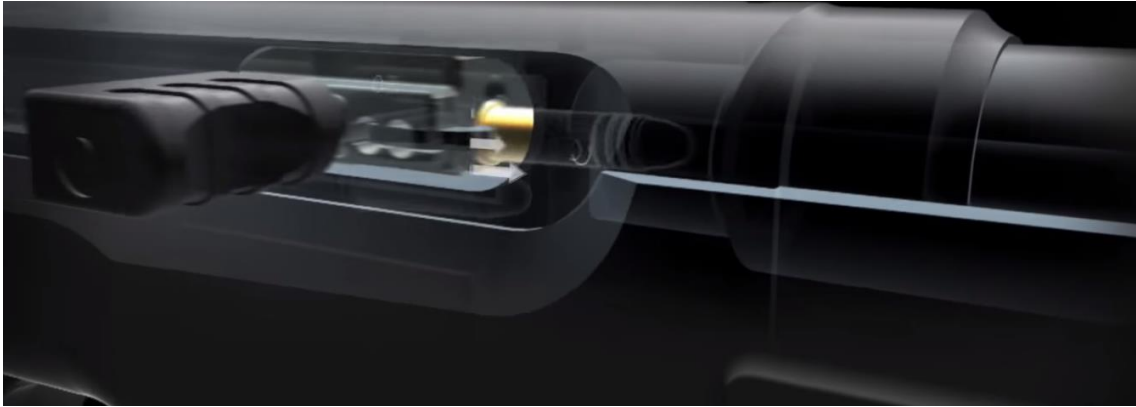

Gépkarabélyra hasonlító kialakítású ismétlő kispuska

A lövés és újratöltés folyamata

V. *A TESTI KÉNYSZER ALAPJAI*

A rendészeti feladatot ellátó személyek intézkedései során, a jogszabályok felhatalmazása alapján alkalmazható, a jogszerű intézkedésekkel szembeni ellenszegülés leküzdésének legenyhébb és legegyszerűbb módja, ha a fizikai erőfölényben lévő intézkedő testi kényszerítést alkalmaz. Adott esetben, az erőfölény hiánya több rendőr együttes fellépésével, illetve mások segítségül hívásával is pótolható.

Testi kényszer alkalmazása esetén az intézkedő az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre, vagy épp ellenkezőleg, a cselekvés abbahagyására kényszerítheti az ellenszegülő személyt.

A kényszerítő eszközök alkalmazása során **ellenszegülésnek** kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amellyel az intézkedés alá vont személy, az intézkedő rendészeti feladatot ellátó személyt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza. Különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy az intézkedő valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantossítson.

Az intézkedő, a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén, feladatának ellátása során bárkit felszólíthat arra, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön. Ha az intézkedés alá vont személy nem tesz eleget a felszólításnak, akkor azt ellenszegülésnek kell tekinteni.

Az ellenszegülés megnyilvánulhat aktív vagy passzív formában:

- **Passzív ellenszegülést** tanúsít az a személy, aki az intézkedés során a számára jogszerűen adott utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat.
- **Aktív ellenszegülést** tanúsít az a személy, aki nem veti magát alá a jogszerű intézkedésnek, és magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni.
- **Támadó magatartást** tanúsít az a személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

1. A testi kényszer alkalmazása során használt alaptechnikák

Az intézkedés alá vont személy ellenszegülésének megtörése érdekében testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítése, **testi kényszernek** minősül.

Ilyen lehet, az intézkedés alá vont személy megfogása, leszorítása, elvezetése, vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés.

A testi kényszer alkalmazására akkor célszerű, hogy sor kerüljön, ha az intézkedő erőfölénye vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Amennyiben, ezen helyzet nem áll fent, vagy nem kerül sor testi kényszer alkalmazására (pl. az intézkedő felméri, hogy egyedül nem képes az intézkedésnek érvényt szerezni, és támogatást, erősítést hív a helyszínre) vagy más kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor (pl. vegyi eszköz (gázspray), rendőrbot, szolgálati kutya).

A testi kényszer alkalmazásának technikái tehát, az intézkedés alá vont személy megfogása, leszorítása, elvezetése vagy más, az intézkedő által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre, vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítése.

Az intézkedés alá vont személy megfogása csak akkor minősül testi kényszernek, ha annak célja, a személy ellenszegülésének megtörése. Ennek a technikának az alkalmazására, a testi kényszer alkalmazása során szinte minden esetben sor kerül. A személyt passzív magatartásának megtörése, vagyis mozgatása érdekében, vagy aktív ellenszegülésének megtörése, vagyis tevékenységének, mozgásának megakadályozása érdekében meg kell fogni. Az intézkedés alá vont személy megfogása történhet a mozgó, támadó végtag egyszerű, egy, vagy kétkézes megragadásával, de a különböző lefogások, elvezető fogások, feszítések is magukban foglalják az intézkedés alá vont személy megfogását.

Az intézkedés alá vont személy *leszorítása, vagy lefogása akkor minősül testi kényszernek, ha a célja, az aktív ellenszegülést tanúsító személy mozgásának, menekülésének megakadályozása.* Azért célszerű alkalmazni, hogy az intézkedésnek aktívan ellenszegülő személy fogásból való kiszabadulása megakadályozható legyen. Lényegében az a tárgy, felület, amelyhez az intézkedő oda-, leszorítja a személyt, meggátolja azt, hogy abba az irányba ki tudjon mozogni a fogásból. Az intézkedések során, a személy leszorítása leggyakrabban valamely falfelülethez, masszív kerítéshez, szolgálati gépjárműhöz való odanyomással, talajra, padlóra való lefektetéssel és a személy helyben tartásával történik.

Az intézkedés alá vont személy elvezetése akkor minősül testi kényszernek, ha a személy mozgatása, kísérése, akarata, passzív, vagy aktív ellenszegülése ellenére történik. A személy elvezetésére, kísérésére sor kerülhet a személy egy, vagy több intézkedő által történő megfogásával, vagy általuk kialakított elvezető fogás alkalmazásával. A fizikai kontroll és az eredményesség biztosítása érdekében, az intézkedő az általa ismert elvezető fogások közül a megfelelőt.

Az intézkedés alá vont személlyel szemben, az intézkedő által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítése akkor minősül testi kényszernek, ha annak célja, a személy aktív, vagy passzív ellenszegülésének megtörése. Ilyen tevékenység lehet az aktívan ellenszegülő személy ujjainak lefeszítése arról a tárgyról, amelybe a mozgásának megakadályozása érdekében belekapaszkodott, vagy akár a támadó személy kezéből, a támadásra szolgáló eszköz kifeszítése, kicsavarása.

Ezekon a technikákon túl, az intézkedő, az ellene, vagy más személy ellen intézett jogtalan támadás során az ellenszegülő magatartást tanúsító intézkedés alá vont személlyel szemben önvédelmi fogásokat is. Továbbá, a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat. Ezen technikák alkalmazása során szintén nagyon nagy jelentősége van az arányosságnak.

Vannak azonban olyan technikák, amelyek annak ellenére, hogy az előzőekben bemutatott sorba illeszkednek, nem minősülnek testi kényszernek.

Nem minősül testi kényszernek, amikor az intézkedő a jogszerű intézkedés során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében, a felé kartávolságon belülrre lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

Nem minősül testi kényszernek, a gyermekkorú személyek, idősek, vakok, fogyatékos személyek, egyéb rászorultak közlekedésben való segítése vagy a magatehetetlen személyek szállítása.

2. Az optimális távolság megállapítása

Az intézkedés alá vont személy és az intézkedők közötti helyes távolság megtartása nagymértékben befolyásolja az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását.

Alapesetben a biztonságos távolság minimum akkora kell, hogy legyen, hogy az intézkedés alá vont személy támadása esetén egy mozdulattal ne tudja elérni az intézkedőt. Ez kb. 2 méteres távolság megtartását feltételezi.

A megfelelő távolság megtartása lehetőséget biztosít az intézkedőnek a támadás elhárítására, a támadás irányából való kitérésre, valamint a támadás blokkolására.

Abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy részéről felfegyverkezve elkövetett támadás várható, akkor ez a biztonságos távolság a támadáshoz használt eszköz méretétől, jellemzőitől, hatásmechanizmusától függően növekszik, szükséges esetben elérheti a 10 méteres, vagy akár a nagyobb távolságot is.

Amennyiben az intézkedés alá vont személynél lévő, támadásra használható eszköz ütőeszköz, akkor annak hosszával kell megnövelni a biztonsági távolság minimumát. Abban az esetben, hogy (ha) az eszköz pontosan dobható, akkor az eszköz méretétől függetlenül nagyobb távolságot kell kialakítani, hogy csökkenjen az eszköz eldobása esetén, a találat valószínűsége.

Amennyiben az eszköz nagyobb távolságból is pontosan használható (pl. dobókés, csúzli, íj, lőfegyver), akkor biztonságos távolságból nincs lehetőség az intézkedés érdemi

megkezdésére. Ezért a támadó, illetve a támadásra használt eszköz irányához mérten fedezék mögül kell megkezdni azt, vagyis olyan helyről, ahol az intézkedő rendőr Abban az esetben, hogy (ha) az eszköz pontosan dobható az adott eszközzel nem támadható eredményesen (pl. zárt kerítés, fal, jármű mögötti terület).

3. Az intézkedés alá vont személy fizikai felépítésének, állapotának és pszichikai állapotának felmérése

Fontos feltétel a rendészeti feladatot ellátó személyek intézkedése során tanúsított ellenszegülés esetén alkalmazott kényszerítő eszközökkel kapcsolatban, hogy a használatnak arányban kell állnia az ellenszegülés során megvalósított jogsértéssel. Ezek alapján, a foganatosított intézkedés és az alkalmazott kényszerítő eszköz nem okozhat olyan hátrányt, amely nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Több lehetséges és alkalmas intézkedés, illetőleg a kényszerítő eszközök közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az elérni kívánt cél, vagyis az intézkedéssel elérni kívánt cél, állapot mellett figyelembe kell venni azt is, hogy az alkalmazott eszköz arányban áll-e az elkövetett cselekménnyel, az annak következtében megvalósuló jogsérelemmel.

Figyelembe kell venni továbbá az intézkedés alá vont személyek számát, az intézkedésnek ellenszegülő személy(ek) fizikai felépítését, fizikai állapotát, továbbá pszichés állapotát. Ezek a tényezők mind nagymértékben befolyásolják az alkalmazott kényszerítő eszközök körét, alkalmazásuk módját, taktikáját.

Az intézkedés alá vont személy magasságbeli fölénye esetén nagyobb biztonsági távolságot célszerű tartani, illetve a jogszabály engedélye esetén nagyobb távolságból alkalmazható kényszerítő eszközt (rendőrbot, vegyi eszköz) célszerű alkalmazni.

Az intézkedés alá vont személy testsúlybeli-, vagy erőfölénye esetén célszerű több intézkedő együttes összehangolt tevékenységével megtörni az intézkedés alá vont személy ellenszegülését.

Az intézkedés során a személy pszichés állapota nagymértékben befolyásolhatja az együttműködési hajlandóságot. Egyrészt mert az élettani vagy környezeti hatások, illetve különböző vegyi anyagok, továbbá egyéb szerek hatása negatívan befolyásolhatják az intézkedés alá vont személy értelmi képességeit. Ezek a tényezők megnehezíthetik, vagy megakadályozhatják azt, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedés során kapott utasításokat megérthesse, azokat végrehajtsa, és együttműködjön az intézkedés során, elkerülve ezzel a kényszerítő eszközök alkalmazásának szükségességét. Másrészt az ilyen állapotban lévő személyek esetében a kényszerítő eszközök alkalmazása során fellépő fájdalomra adott reakciók is torzulhatnak, túlzóak lehetnek, de akár teljesen el is maradhatnak, megnehezítve ezzel az intézkedés törvényes céljának elérését. Ilyen esetben, az indokoltnál

súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásával biztosítható csak az intézkedés eredményessége, de ez aránytalanul nagyobb sérülést is okozhat. Azonban nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

4. Az alkohol, kábítószer és valamely pszichotróp anyag hatása alatt álló személlyel szembeni intézkedés veszélyei és következményei

Az alkohol, kábítószer és/vagy valamely pszichotróp (ideg, vagy elmeállapotra hátrányosan ható) anyag hatása alatt álló személlyel szembeni intézkedések során három fő problémára kell figyelni.

Az ilyen szerek hatása alatt álló személyek, a befolyásoltság mértékének függvényében nem, csak részben, vagy csak lassabban képesek eleget tenni az intézkedő felszólításainak. Az alkalmazott szertől, és annak mennyiségétől függően jelentkezik az a hatás, amely az intézkedéssel szembeni teljes, vagy részleges passzív ellenszegülést eredményezi. Ebben az esetben, ha az intézkedés biztonságosságát nem veszélyezteti, lassabban, türelmesebben kell vezetni az intézkedést, hogy a személy képes legyen eleget tenni a kapott utasításoknak.

Másik fő probléma hogy a főként fájdalomcsillapító hatású szereket használó személyekkel szembeni kényszerítő eszköz használata nem, vagy csak korlátozottan képes elérni a kívánt eredményt, mivel az eszközöknek a személyre gyakorolt hatása (fájdalomérzet, feszülés), a megszokottól eltérő, csökkent intenzitású lehet, vagy bizonyos esetekben teljesen el is maradhat.

A harmadik probléma elsősorban az alkoholfogyasztók, vagy azon pszichoaktív anyagot fogyasztók esetében jelentkezik, akiknél a szer hatása csökken. Ezeknél a személyeknél fokozott agresszió jelentkezhet, amely az intézkedővel szembeni nyílt ellenszegülésben nyilvánulhat meg. Ez a probléma hatványozottan jelentkezhet abban az esetben, ha az előző hatások egyike, vagy mindegyike megjelenik. Ilyen esetben, gyors, hatékony intézkedéssel és határozott, de odafigyelő kényszerítő eszköz használatával csökkenthető annak esélye, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedés során egyre jobban felhergelje magát.

Továbbá a szer hatására fellépő fájdalomérzet torzulása mellett a kellő odafigyeléssel megvalósított hatékony kényszerítő eszköz használata (akár testi kényszertől súlyosabb kényszerítő eszköz) esetében is elkerülhetőek a súlyosabb sérülések.

5. Egyéb, testi kényszer alkalmazása során említést érdemlő tényező eszközös és eszköz nélküli támadás esetén

A testi kényszer alkalmazásánál, a jogszabály lehetőséget biztosít a szükséges erejű és irányultságú ütés, rúgás alkalmazására, de csak a támadóeszköz használatának megakadályozására, illetve a támadás elhárítása érdekében.

Az, hogy mi minősül szükséges irányú és erejű ütésnek, vagy rúgásnak, nincs konkrétan meghatározva, azonban a rendőrbot alkalmazásának szabályozására építve célszerű, hogy az ütés, vagy a rúgás, a támadó végtagra, illetve a támadó eszközt tartó kézre irányuljon. A testi kényszer alkalmazása során olyan technikát, és ha szükséges olyan további kényszerítő eszközt (vegyi eszköz, rendőrbot) célszerű alkalmazni, hogy az ne fájuljon verekedéssé, ne nyúljon feleslegesen hosszúra, s ne sértse a rendőri tekintélyt.

Fontos, hogy az intézkedés megkezdése előtt az intézkedő mérje fel, hogy a testi kényszer alkalmazása megfelelő-e a kívánt intézkedési cél elérése érdekében, az ellenszegülő személy jellemzőit figyelembe véve elegendő-e. Ha nem egyértelmű az intézkedő fölénye, akkor az intézkedés kikényszerítéséhez más kényszerítő eszközt indokolt alkalmazni, vagy segítséget kell kérni az intézkedés végrehajtásához.

Az intézkedőnek a testi kényszer megválasztásakor mérlegelnie szükséges az intézkedés alá vont személy(ek) testi adottságait önmagához képest. Amennyiben a körülmények miatt egy intézkedő nem elegendő a testi kényszer biztonságos végrehajtásához, akkor azt egyszerre két vagy több személy összehangoltan alkalmazza. Ebben az esetben célszerű a megfogást – egymás akadályoztatása nélkül – egyszerre két oldalról végrehajtani. Más személytől történő segítségkérés esetén pontosan meg kell határozni a segítséget nyújtó személy részére a szükséges magatartást, az intézkedés célját.

Fontos, hogy a fizikai és az önvédelmi technikai fölény az intézkedő oldalán álljon, mert egyéb esetben hosszas birkózás, veszélyes helyzet alakulhat ki.

A testi kényszert nem célszerű folyamatosan hosszú ideig alkalmazni, mert leköti az intézkedő erejét, figyelmét, korlátozza mobilitását. Abban az esetben, ha az intézkedés alapját képező jogsértő cselekmény elkövetésére, az intézkedésnek való ellenszegülésre, vagy az intézkedő elleni támadásra, valamilyen eszköz felhasználásával kerül sor, akkor annak az eszköznek a további használatát meg kell akadályozni, azt a személytől meg kell szerezni.

Az intézkedés alá vont személyt biztonságos távolságból az eszköz letételére fel kell szólítani. Utasítani kell, hogy az eszközt folyamatosan látható helyen tartva lassú mozdulatokkal tegye le, majd attól 3-5 lépés távolságra, oldalra lépjen el úgy, hogy a letett eszköz a személynek az erősebb, ügyesebb kezétől távolabbi oldalán legyen.

Ezt követően, az eszközt az intézkedőnek célszerű magához vennie akkor, ha az biztonságosan végrehajtható (nem okoz sérülést, elfér a ruházatában). Amennyiben ez nem oldható meg, akkor az intézkedést úgy kell végrehajtani, hogy az eszköz folyamatosan az intézkedő látóterében legyen, ahhoz illetéktelen személy ne tudjon hozzáférni.

Az ilyen eszközöket a további intézkedések fogantatása érdekében a helyszíni intézkedések végrehajtásának idejéig biztosítani kell, majd a további intézkedéseket fogantató hatóság tagja számára át kell adni.

VI. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI

1. Alapfogások

1.1 Csukló feszítése kifelé

A gyakorlat első fázisában a bal kezünkkel ráfogunk az ellenfél jobb kezére úgy, hogy a mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujj, a támadó hüvelykujj alatti izompárnájára kerüljön. A hüvelykujjunk a támadó kézfejen fekszik, a mutató- és a középső ujj közötti – vagy a kisujjához közelebbi – területen. Az ellenfél hüvelykujjának irányába, felfelé emelve csavarjuk a kézfejet kifelé. Eközben jobb kezünkkel az előző fogáshoz hasonló módon fogjuk át a bal kézfejet, a jobb kezünk hüvelykujja közvetlenül a bal hüvelykujjunk mellett legyen. A csavaró mozdulatot addig végezzük, ameddig az ellenfél egyensúlyvesztési helyzetbe kerül. A csavarás során ügyeljünk arra, hogy a feszített kéz tenyere és az alkar megközelítőleg derékszöveget zárjon be, valamint az alkar a felkarhoz képest behajlított állapotban maradjon.

Csukló feszítése kifelé

1.2 Csukló feszítése befelé

A kezdőfogás során jobb kezünkkel megragadjuk az ellenfél jobb kézfejét. Jobb kezünk hüvelykujja a támadó kézfejen fekszik, a mutató- és középső ujj közötti területen. A többi ujjunk fogjon bele a tenyérbe a kézél irányából. Az ellenfél kisujjának irányába, a kézfejet felfelé emelve csavarjuk befelé. Eközben bal kezünkkel az előző fogáshoz hasonló módon fogjuk át a bal kézfejet, a jobb kezünk hüvelykujja közvetlenül a bal hüvelykujjunk mellett legyen. A csavaró mozdulatot addig végezzük, ameddig az ellenfél szemből oldalra fordulva előre hajlik. A csavarás során ügyeljünk arra, hogy a feszített kéz ujjai felfelé mutassanak, a

tenyér a könyök irányába nézzen. Az alkar a felkar meghosszabbított vonalában maradjon (nyújtott kar).

Csukló feszítése befelé

1.3 Csukló feszítése oldalirányú letöréssel

A fogás indítása úgy történik, hogy jobb kezünkkel megragadjuk az ellenfél jobb kézfejét. Jobb kezünk hüvelykujja a támadó kézfején fekszik, a mutató- és középső ujj közötti területen. A többi ujjunk fogjon bele a tenyerbe a kézél irányából. Az ellenfél kisujjának irányába, a kézfejet felfelé emelve csavarjuk befelé, ugyanakkor a kézre fogjunk rá a másik kezünkkel is. A fogás során a támadó kezét fogjuk át, a hüvelykujj felőli rész a bal tenyerünkben, a kézél a jobb tenyerünkben legyen. A csuklót függőleges irányba kell feszíteni úgy, hogy a *kézél a könyök irányába mutasson*. Az alkar a felkar meghosszabbított vonalában maradjon (nyújtott kar).

Csukló feszítése oldal irányú letöréssel

1.4 Könyök feszítése befelé

A gyakorlat első fázisában a bal kezünkkel ráfogunk az ellenfél jobb kezére úgy, hogy a mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujj a támadó hüvelykujj alatti izompárnájára kerüljön. A hüvelykujjunk a támadó kézfejen fekszik, a mutató- és középső ujj közötti – vagy a kisujjhoz közelebbi – területen. Az ellenfél hüvelykujjának irányába, felfelé emelve csavarjuk a kézfejet kifelé. Eközben jobb karunkat behajlítva felemeljük, majd felkarunkkal a támadó könyökhajlatát lefelé nyomva karját megtörjük. A mozdulatot folytatjuk tovább, és jobb alkarunkat átesszük az ellenfél karja alatt. (Eközben bal kézzel a kezdeti fogást megtartva folyamatosan fogjuk a kézfejet.) Jobb tenyerünket megtámasztjuk a támadó mellkasán, ezáltal karja a hónaljunkban lesz lezárva. Bal kézzel a kézfej fogását elengedve, tenyerünkkel megtámasztjuk az ellenfél halántékát.

Könyök feszítése befelé

1.5 Könyök feszítése kifelé

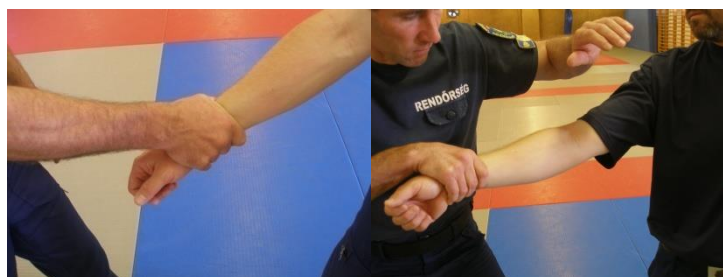
A kezdőfogás során jobb kezünkkel megragadjuk az ellenfél jobb kézfejét. Jobb kezünk hüvelykujja a támadó kézfejen fekszik, a mutató- és középső ujj közötti területen. A többi ujjunk fogjon bele a tenyérbe a kézél irányából. Az ellenfél kisujjának irányába, felfelé emelve csavarjuk a kézfejet befelé. Bal kezünkkel felülről fogjuk rá a partner jobb karjának könyökhajlatára. Miközben a jobb kezünkkel folytatjuk tovább a csukló csavarását, a kart a könyökhajlatnál bal kezünkkel kifelé és enyhén lefelé meghúzzuk úgy, hogy az enyhén behajlítva legyen.

Könyök feszítése kifelé

1.6 Nyújtott karú könyökfeszítés

A gyakorlat első mozzanatában jobb kezünkkel felülről ráfogunk a partner jobb csuklójára. A következő mozzanatban magunk felé meghúzzuk és felfelé csavarjuk úgy, hogy a tenyere felfelé nézzen. Eközben bal karunkkal átnyúlunk az ellenfél bal karja fölött és hónaljunk alá lezárjuk. A feszítést úgy hajtjuk végre, hogy bal alkarunkon megtámasztjuk a partner bal felkarját a könyöke fölött, s jobb kezünkkel a csuklót tovább fogva lefelé nyomjuk. A stabil fogás érdekében bal kezünkkel fogjuk rá a saját ruhánkra, kb. a mellkasunk magasságában.

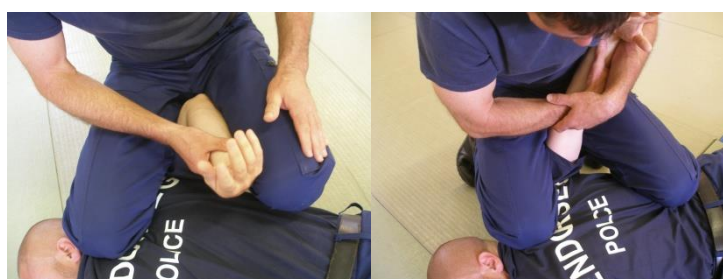
Nyújtott karú könyökfeszítés

1.7 Vállízület feszítése

A vállízület feszítését több testhelyzetben is végre tudjuk hajtani. Több esetben a személy fekvő testhelyzetben történő bilincselési pozícióba kényszerítésénél, illetve ilyen pozícióban tartásánál, valamint elvezető fogás alkalmazásánál is.

A fogás indításánál bal karunkkal az ellenfél jobb alkarja alá nyúlunk, jobb kezünkkel megragadjuk a jobb felkarját és magunk felé húzzuk. Ezzel egyidejűleg a partner karját bal karunkkal felfelé a háta mögé emeljük, alkarját pedig a bal alkarunk és felkarunk közé zárjuk. Fontos, hogy az *ellenfél karja* ne maradjon nyújtva, hanem *behajlítva legyen*, mert enélkül a feszítés nem kivitelezhető. Mindkét kezünket a partner bal felkarján támasszuk meg. Amennyiben a cél a földre kényszerítés, úgy a befogott alkart bal felkarunkkal felfelé feszítjük, miközben a bal felkaron támaszkodott – bal, vagy jobb – kezünkkel lefelé nyomjuk

azt.

Vállízület feszítése

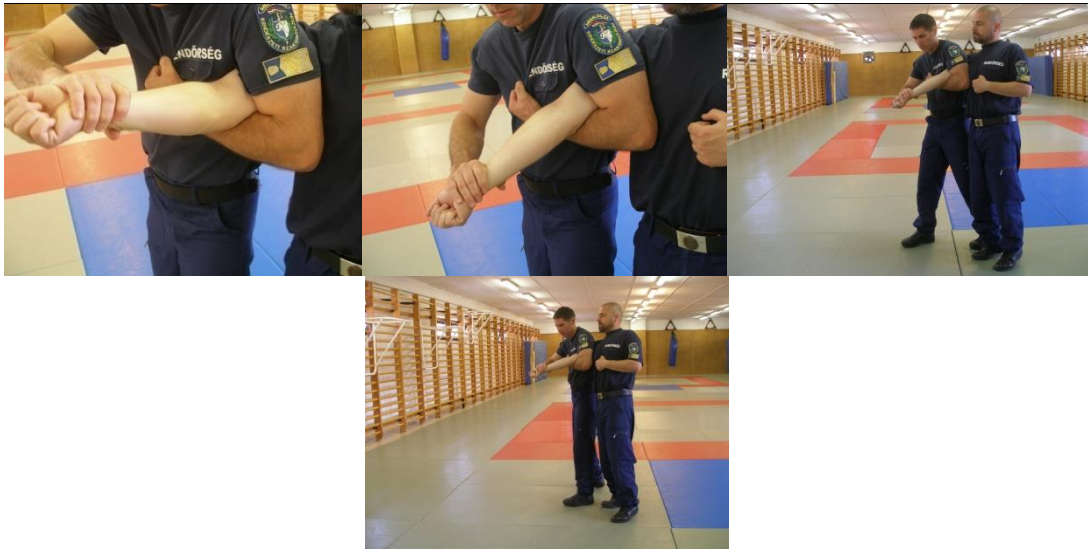
2. Elvezető fogások

Rendészeti területen az elvezető fogások alkalmazásának a célja az, hogy azt a személyt, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést kell alkalmazni, biztonságos helyre kísérjük, ameddig nem tudjuk, vagy nincs lehetőségünk a megbilincselésére. Ehhez fizikai kényszert kell igénybe venni, ami olyan fogások alkalmazásából áll, amelyből a személy csak nehezen tud kiszabadulni. Az elvezető fogások abban az esetben lesznek hatékonyak, ha az intézkedés alá vont egyén nem, vagy csak minimálisan tanúsít ellenszegülést a fogás kialakításánál. Amennyiben ellenszegülő személlyel van dolgunk, a sikeres alkalmazás érdekében ellenszegülését meg kell törni. Itt van jelentősége a vitális pontok ismeretének. Például, ha valaki megkapaszkodik egy lámpaoszlopba, ezek közül a pontok közül valamelyiket megnyomva, a hirtelen fellépő fájdalom hatására, fogása jelentősen meggyengül, így alkalmazni tudjuk a kívánt technikát. Hasonló helyzetbe kerülhetünk akkor is, ha a személy az elvezető fogás kialakítása közben tanúsít ellenszegülést. Ebben az esetben tudnunk kell váltani az egyik fogás sikertelensége esetén, és helyette másikat kialakítani. Természetesen ehhez sok gyakorlás és megfelelő lélekjelenlét szükséges. Fontos az is, hogy mindenki tisztában legyen a saját képességeivel, fizikai felépítésével. Az elvezető fogást nem biztos, hogy célszerű megkísérelni egy nálunk sokkal erősebb fizikumú, vagy dühöngő személy esetében.

2.1 Nyújtott karú elvezető fogás

Ennél az elvezető fogásnál ismertetett nyújtott karú könyökfeszítést alkalmazzuk. A fogást értelemszerűen az ott leírtak szerint kell kialakítani. Fontos, hogy folyamatosan az elvezetendő személy jobb oldalán maradjunk, nem szabad megengedni azt, hogy velünk szembe kerüljön. Az elvezetésénél folyamatosan kontrollálni kell a feszítést, mert ellenkező esetben – ha a feszítés gyengül, vagy megszűnik – a személy szabad kezével esetlegesen támadást tud indítani. A feszítést úgy kell kialakítani és fenntartani, hogy az intézkedés alá vont személy, kényelmetlenségének csökkentése érdekében lábujjhegyre kényszerüljön. Ez úgy érhető el, hogy nyújtott karját a lágyéka felé és lefelé közelítjük, így az ellentámadás esélyét minimalizáljuk. Ez az elvezetés úgy a legbiztonságosabb, ha ketten hajtjuk végre, és a személy másik karján is ugyanezt a fogást alkalmazzuk.

Nyújtott karú elvezető fogás

2.2 Nyújtott karú elvezető fogás felső alkarkulccsal

Ez az elvezető fogásnál megismert nyújtott karú elvezető fogással csaknem azonos. A különbség abból adódik, hogy a fogás kialakítása során a személy bal karja fölött átnyúlva, nem a saját ruházatunkra fogunk a mellkasunk magasságában, hanem egy alkarkulccsal alakítunk ki. Ez úgy történik, hogy bal kezünkkel a jobb csuklónk fölött megfogjuk az alkarunkat, ezáltal a személy jobb karja a mi bal alkarunkon fog megtámaszkodni. A feszítést úgy tudjuk megvalósítani, hogy az ellenfél jobb alkarját jobb kezünkkel lefelé, a bal alkarunkkal felfelé nyomjuk.

Nyújtott karú elvezető fogás felső alkarkulccsal

2.3 Mellső karbölcső

Az elvezető fogásnak több változata is lehetséges. Végrehajtható az ellenfél háta mögül indítva, illetve vele szemben elhelyezkedve.

a., Mellső karbölcső hátulról végrehajtva: A személy háta mögött állva előrelépünk, bal kezünkkel megfogjuk a jobb kar könyökhajlatát vagy bicepszét, jobb kezünkkel ráfogunk a kézfejére úgy, hogy a hüvelykujjunk az ő hüvelykujjának párnáján támaszkodjon. A mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujj a támadó kézfejét a kézel irányából fogja át. Bal kezünkkel a könyökét gyors mozdulattal hátrafelé húzzuk, a jobb kezet továbbra is fogva kb. vízszintesig emeljük, ezáltal az alkar párhuzamos lesz a talajjal. A jobb könyököt gyomrunknál rögzítjük, és a jobb kezet magunk felé hajtva (az ujjak lefelé mutatnak) csuklófeszítéssel kontrolláljuk. Miután rögzítettük a könyököt, bal kezünkkel elengedhetjük a könyök (vagy bicepsz) fogását, és bal kézzel az ellenfél hóna alatt előre nyúlva – a jobb kezünk fogásának tükörképével megegyezően –, ráfogunk a kézfejre. Fogásváltást követően az elvezetés során jobb kezünkkel a személy halántékát támaszthatjuk meg.

Mellső karbölcső hátulról végrehajtva

b., Mellső karbölcső szemből végrehajtva: Az ellenféllel szemben helyezkedünk el. Előrelépve jobb kezünkkel megfogjuk a jobb kézfejét úgy, ahogyan azt az 1.2. Csuklófeszítése befelé pontnál megismerhettük. Az ellenfél kisujjának irányába, felfelé emelve csavarjuk a kézfejet befelé. Eközben bal kezünkkel az előző fogáshoz hasonló módon fogjuk

át a bal kézfejet, jobb kezünk hüvelykujja közvetlenül a bal hüvelykujjunk mellett legyen. A csavaró mozdulatot addig végezzük, ameddig az ellenfél szemből, oldalra fordulva előrehajol. Jobb kezünkkel engedjük el a fogást, tenyerünkkel alulról felfelé nyúlunk a jobb kar könyökhajlatába és a könyököt nyomjuk felfelé. Bal kezünkkel a bal kezét fordítsuk lefelé az ellenfél irányába (az ujjak lefelé mutatnak), a könyökhajlatot jobb kézzel továbbra is fogjuk. A mozdulatot tovább folytatva a jobb alkart előrefordítjuk, a jobb könyököt gyomrunknál rögzítjük, és a jobb kezét magunk felé hajtva (az ujjak felfelé mutatnak) csuklófeszítéssel kontrolláljuk.

Melső karbölcső szemből végrehajtva

Mindkét változat esetében a cél olyan helyzetbe kényszeríteni a személyt, hogy egyensúlyát csak a mi feszítésünknek „köszönhetően” tudja megtartani.

2.4 Hátsó karbölcső

A fogás kialakításának első lépése az, hogy bal kezünkkel megfogjuk az ellenfél jobb karjának könyökét. Ezzel egyidejűleg jobb kezünkkel a jobb kézfejére ráfogunk úgy, hogy az a tenyerünkbe essen, s hüvelykujjunk a jobb kéz hüvelykujjának párnáján támaszkodjon meg. Következő mozzanatként a könyököt tovább fogva a jobb kézfejét könyökének irányába behajtjuk. Bal lábunkkal egy lépést teszünk előre a partner mellett, és ezzel a mozzanattal egyidejűleg a könyököt továbbra is fogva, a jobb alkart hátrahajtjuk addig, amíg párhuzamos lesz a talajjal. Fontos, hogy az ellenfél jobb felkarja, alkarja és keze kb. 90 fokos szöget

zárjon be egymással, és a kéz éle mutasson a talaj felé. Amikor rögzítettük a fogást, bal kezünkkel elengedjük a jobb könyököt és megragadjuk a bal felkart. A jobb kézfejet továbbra is fogjuk, a partner bal felkarját a hátközép irányába húzzuk, de ügyeljünk arra, hogy a jobb kar könyöke a gyomorszájunknál legyen megtámasztva. Az elvezetés során maradjunk a személy háta mögött és olyan irányban haladjunk, hogy őt oldalazásra kényszerítsük. A csukló feszítésével és a felkar fogásával tudjuk kontrollálni a mozgást.

Hátsó karbölcső

2.5 Keresztkulcsos elvezető fogás

Ennél az elvezető fogásnál ismertetett *vállizület feszítése* témakörben foglaltakat alkalmazzuk. A fogás indításánál bal karunkkal az ellenfél jobb alkarja alá nyúlunk, jobb felkarját jobb kezünkkel megragadjuk, és magunk felé húzzuk. Ezzel egyidejűleg a partner karját bal karunkkal felfelé annak háta mögé emeljük, alkarját pedig bal alkarunk és felkarunk közé zárjuk. Fontos, hogy az *ellenfél karja* ne maradjon nyújtva, hanem *behajlítva legyen*, mert enélkül a feszítés nem kivitelezhető. Mindkét kezünket a partner bal felkarján támasszuk meg. Ezt követően a jobb kezünkkel elengedjük a fogást, és alulról az ellenfél állára fogunk, majd az alkarunkat átemeljük a fején. A fejet az áll alatt fogva felfelé fordítjuk, a befogott alkart bal felkarunkkal felfelé feszítjük, s bal kezünkkel – ami a bal felkaron támaszkodott – lefelé nyomjuk azt. Ezáltal megelőzhető, hogy a személy felénk beforduljon és az elvezetés során egyensúlyvesztés közeli helyzetet tudunk kialakítani.

Keresztkulcsos elvezető fogás

3. Az aktív és a passzív ellenállás megtörése

A rendőri intézkedés szempontjából a személy magatartása négyféle lehet:

- együttműködő,
- passzív ellenszegülő,
- aktív ellenszegülő,
- támadó.

A rendészeti terminológia szerint a testi kényszer alkalmazásának egyik célja az „ellenszegülés” megtörése. Az ellenszegülés (ellenállás) megnyilvánulása többféle lehet. A legenyhébb módja a passzív, a legsúlyosabb a támadó magatartás. Passzív ellenállásról akkor beszélhetünk, ha a személy csak egyszerűen nem hajtja végre a rendőr utasításait. Aktív ellenállás már akkor is megnyilvánul, ha pl. megkapaszkodik egy lámpaoszlopban, vagy összefogja a karjait, ezáltal szándékozik megakadályozni, hogy megbilincseljék. Kívülről szemlélve ez is csak passzív magatartásnak tűnik. Aktív ellenszegülés az is, ha pl. egy elvezetés során a személy kirántja a kezét a fogásból, így akarja magát kivonni az intézkedés alól. Az aktív ellenszegülés tehát mindig fizikai ellenállást, erő kifejtést foglal magában.

Az **aktív** ellenállás (ellenszegülés) megtörése:

Egyik lehetséges módja – mint már korábban is utalás történt rá, rá az elvezető fogások bevezetőjében – a vitális pontokra irányított, a fizikai ellenállás csökkentése érdekében alkalmazott erőteljes nyomás. Rendészeti szempontból a következmény nem lehet súlyos sérülés okozása. Ezért is fontos tisztában lenni ezekkel a pontokkal, és csak azokra alkalmazni, amelyek a kívánt cél elérését lehetővé teszik, minimális sérülés okozásának kockázatával.

Megkapaszkodott, ellenszegülő személy ellenállásának megtörése,

majd kereszt karkulcsos elvezető fogás alkalmazása

„Ülősztrájkot” folytató személy ellenállásának megtörése, majd elvezetése hátsó karbólcsővel

3.1 Védekezések alkalmazásából végrehajtható elvezető fogások

Védekezésről abban az esetben beszélhetünk, ha az intézkedés alá vont személy támadó magatartást tanúsít. Természetesen ez is egy aktív magatartás, de ennek nem csupán az a célja, hogy az egyén kivonja magát az intézkedés alól, hanem ezt akár fizikai erőszak, tettlegesség alkalmazásával valósítsa meg. Cselekményéhez adott esetben eszközt is használhat. Mindenki számára egyértelmű, hogy ez a magatartásforma – a támadó magatartás mellett – a legveszélyesebb, és a legsúlyosabb következményekkel járhat számunkra.

Az elvezető fogások alkalmazása általában passzív, vagy aktív ellenállás esetében vezethet eredményre. Ezekben az esetekben a személy általában statikus állapotban van, egyáltalában nem, vagy csak minimálisan mozog, így lehetőség adódik megfogására. Amikor egy támadó személy mozgásban van, általában gyorsan hajtja végre támadását, ezért elsődleges szempont annak elhárítása. Amennyiben ezt sikerrel hajtottuk végre, leggyakrabban a földre vitel a cél. Lássuk be, hogy egy ütő kéz, vagy rúgó láb megfogása nagy rutint és lélekjelenlélet feltételez a védekező részéről. Ezért meglehetősen nehéz az ütésekől elvezetéseket kialakítani, mivel olyan pozícióba kell hozni a támadót, hogy álló helyzetben lehessen alkalmazni azokat a feszítéseket, amelyekből az elvezető fogások kialakíthatók. Természetesen az elvezetésekhez szükséges feszítések kialakításánál, a vitális pontokra irányított célzott támadásokat is célszerű alkalmaznunk.

Néhány példa a lehetséges megoldásokra:

A., Hátsó kezes egyenes ütés védeése, majd elvezetés nyújtott karú feszítéssel:

Ennél a megoldásnál a hátsó kézzel indított támadást eltérítjük, majd a támadó csuklójára ráfogunk és ebből alakítjuk ki a karfeszítési pozíciót. Mielőtt ezt megtennénk, bal *alkarunkkal* az ellenfél megfogott nyújtott karjának *könyökére indítunk támadást* ezáltal megelőzhetjük azt, hogy meghiúsítsa az elvezető fogás kialakítását.

Hátsó kezes egyenes ütés védeése, majd elvezetés nyújtott karú feszítéssel

B., Bottal történő fonákütés hátrítása, majd elvezetés kereszt karkulccsal:

Az első támadás irányából történő kitérést követően, a fonákütést a bottal blokkoljuk, majd kialakítjuk a keresztkulcsos vállfeszítést. Ennek során a bot rövidebb végével, az ellenfél könyvének belső oldalán található vitális pontra erőteljes nyomást gyakorolunk, így az ellenállását, ami a fogás kialakítását megakadályozná, megelőzhetjük. A támadó eszközt a vállfeszítés következtében az ellenfél el fogja engedni. A folyamat befejezéseként, kialakítjuk az elvezető fogást, a korábban *tanultak szerint*.

Bottal történő fonákütés háritása, majd elvezetés kereszt karkulccsal

4. Alapfogásokból történő szabadulások

Ebben a fejezetben a testi kényszer alapttechnikái között megismerhettük azokat az alapfogásokat – csukló feszítéseket, vállfeszítéseket, karfeszítéseket –, amelyekre alapozva a fogásokból történő szabadulástechnikákat is megtanulhatjuk. Itt is meg kell jegyeznünk, hogy egy-egy technika akkor fog eredményre vezetni –akkor tudunk kiszabadulni –, ha a fogások gyengítésére a vitális pontok támadását is bevetjük. A fogásokból történő szabadulások esetében nincs lehetőségünk mérlegelésre, mint pl. az elvezető fogásoknál. A fogások alkalmazását megelőzően célszerű a támadó testalkatát, felépítését, magatartását is fegyelembe vennünk, s ennek megfelelően eldönteni, hogy alkalmazzuk-e valamelyik technikát. Jelen esetben tehát nincs erre lehetőségünk, mert ha *megfognak*, akkor abból *ki kell szabadulnunk*. Előfordul, hogy egy megfogás esetén (támadás), ha a támadó érzékeli, hogy szabadulni tudunk, felhagyna a támadással és menekülne, távozna a helyszínről. Egy „civil” személy esetében ez már kellő eredmény, de a hatóság tagjaként ne adjunk alkalmat a távozásra. Készüljünk arra, hogy a „támadás” elhárítását követően a támadó megkísérli kiszabadítani magát a visszafogásunkból.

A támadó általi megfogás, gyakran csak az első fázisa a támadó tevékenységének, annak következménye a földre vitel, vagy annál súlyosabb dolog is lehet.

4.1 Szabadulás, azonos oldali kézzel történő csuklófogásból

Alaphelyzetben a jobb kezes támadó bal kezével ráfog a jobb csuklónkra. Jobb karunkat kb. 90 fokos szögben behajlítva az ellenfél hüvelykujjának irányába, köríves vonalon felemeljük úgy, hogy a felkarunk a testünk mellett maradjon. A tenyerünk ekkor magunk felé néz. Bal kezünkkel jobb kezünk alatt átnyúlva, ráfogunk a támadó bal kezére. A mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujjunk a bal kéz hüvelykujjának párnáján legyen. Ezzel a fogással a kezét kifelé csavarjuk tovább, így a csuklóról lefejthető a fogás. Bal kézzel tovább csavarjuk az ellenfél kezét addig, amíg nekünk háttal fordul. Ekkor a jobb kezünkkel az álla alá nyúlunk, a bal kezét továbbra is kontrolláljuk, és erőteljes mozdulattal lerántjuk a földre. Ülő testhelyzetből az áll további fogásával és a bal kar feszítésével a hasára fordítjuk, majd rögzítjük a talajon.

Szabadulás, azonos oldali kézzel történő csuklófogásból

4.2 Szabadulás, ellentétes oldali kézzel történő csuklófogásból

Kezdő pozícióban az ellenfél szemből, jobb kezével ráfog a jobb csuklónkra. A karunkat magunk előtt, kb. 90 fokos szögben behajlítva megemeljük és eközben bal kezünkkel felülről ráfogunk a bal kézfejére. Jobb kezünkkel felülről ráfogunk a jobb csuklójára. Ezzel a fogással folyamatosan emeljük fel a kezét homlokmagasságig, majd a támadó irányába előre lépve, a kezét magunk előtt lefelé húzzuk, a talaj irányába.

Szabadulás, ellentétes oldali kézzel történő csuklófogásból

4.3 Ruhafogásból történő szabadulás

A ruhafogásból történő szabadulásoknál, elsősorban a csuklófeszítésnél tanult technikákat alkalmazzuk. Ennek megfelelően a szabadulás is az ott alkalmazott módszer alapján történik.

A., Szabadulás ruhafogásból, befelé történő csuklófeszítéssel:

A kezdő fogás során bal kezünkkel megragadjuk az ellenfél bal kézfejét. Bal kezünk hüvelykujja a támadó kézfején fekszik, a mutató- és középső ujj közötti területen. Többi ujjunk a tenyérbe fogjon bele a kézél irányából. A kézfejet csavarjuk befelé az ellenfél kisujjának irányába. Eközben nyitott, jobb tenyérrel nyúlunk/tenyerelünk bele a támadó arcába. A csavaró mozdulatot addig végezzük, ameddig az ellenfél szemből, oldalra fordulva enyhén előrehajlik, de ügyeljünk arra, hogy karja nyújtva maradjon. Ezt a jobb kezünkkel biztosítjuk úgy, hogy könyöke felett támasszuk meg a felkart. A feszített kéz ujjai felfelé mutassanak, *a tenyér a könyök irányába*. A nyújtott kart és a csuklót továbbra is feszítve, magunk előtt lefelé tolván a támadót lekényszerítjük a talajra, majd rögzítjük.

Szabadulás ruhafogásból, befelé történő csuklófeszítéssel

B., Szabadulás ruhafogásból, kifelé történő csuklófeszítéssel:

Ennél a technikánál is alapvetően a csukló feszítésénél tanultakat alkalmazzuk. Első mozzanatként, a ruhafogást követően jobb kézzel felülről ráfogunk a támadó bal kézfejére, a mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujj a hüvelykujjpárnán, míg hüvelykujjunk a kézfej kézel felőli részén, a kisujj magasságában támaszkodik meg. Ezzel egyidejűleg, bal nyitott tenyérrel a támadó fejét az állánál hátratóljuk. Bal kezünkkel is ráfogunk az ellenfél bal kézfejére az előző fogáshoz hasonló módon úgy, hogy bal kezünk hüvelykujja közvetlenül a jobb hüvelykujjunk mellett legyen. A kezet mindkét kezünkkel kifelé csavarjuk, gyakorlatilag egy *csuklódobást* hajtunk végre. A földre érkezést követően bal kezünkkel lazítjuk a fogást abból a célból, hogy jobb kezünkkel az ellenfél könyökhajlatába nyúlva, csukló és vállfeszítést alkalmazva átfordítsuk, majd rögzítsük a talajon.

Szabadulás ruhafogásból, kifelé történő csuklófeszítéssel

5. Alapfojtásokból történő szabadulások

A két kézzel végrehajtott fojtásokat általában heves dühkitörések során, felindult állapotban hajtják végre. Ez az állapot a védekező számára akár előnyös is lehet, mert a támadó a legkevésbé számít ellentámadásra, ami számára meglepetésként hat. Természetesen a fojtogatásra időben kell reagálni, mert a gégeporcot ért támadás nagy fájdalommal jár, és igen súlyos következményei is lehetnek. Ennél a fojtásnál tehát nem attól kell tartani, hogy a nyaki artériák miatt megszűnik az agy vérellátása és emiatt elveszíthetjük az eszméletünket, hanem a gégeporc benyomása, vagy törése folytán a légcső elzáródása miatt fulladás állhat be.

5.1 Szemközti (két kézzel végrehajtott) fojtásból történő szabadulás

Alapozícióban a támadó velünk szemben helyezkedik el és mindkét kézzel megragadja a nyakunkat. Válaszreakcióként vállunkat felhúzzuk, a nyaki- és a trapézizmokat (csuklyás) megfeszítjük, ezáltal a gégeporc valamelyest védelmi helyzetbe kerül. Testtel kissé balra fordulunk, ezáltal a jobb kéz szorítása máris gyengülni fog, miközben bal kezünkkel ráfogunk az ellenfél jobb kezére úgy, hogy a mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujj a támadó hüvelykujj alatti izompárnájára kerüljön. Hüvelykujjunk a támadó kézfejen fekszen, a mutató- és középső ujj közötti – vagy a kisujjhoz közelebbi – területen. Ezzel csaknem egyidejűleg jobb

kezünkkel, nyitott tenyérrel a támadó fejét az állánál hátra toljuk (vitális pontok). A kézfejet az ellenfél hüvelykujja irányába, felfelé emelve csavarjuk kifelé. Eközben jobb karunkat behajlítva felemeljük, majd felkarunkkal a támadó könyökhajlatát lefelé nyomva, karját megtörjük. A mozdulatot folytatjuk tovább, és a jobb alkarunkat áttesszük az ellenfél karja alatt. (Eközben bal kézzel a kezdeti fogást megtartva folyamatosan fogjuk a kézfejet.) Jobb tenyerünket megtámasztjuk a támadó mellkasán, ezáltal a karja a hónaljunkban lesz lezárva. Bal kézzel a kézfej fogását elengedve, tenyerünkkel megtámasztjuk az ellenfél halántékát. Lényegében a *könyökfeszítésnél* tanultakat alkalmazzuk a támadás hárítása során.

Szemközti (két kézzel végrehajtott) fojtásból történő szabadulás

5.2 Hátsó fojtásból történő szabadulás

Kiindulási helyzetben az ellenfél a hátunk mögött helyezkedik el és mindkét kézzel, hátulról megragadja a nyakunkat. Erre reagálva jobb lábbal oldalra, hátra kilépünk, jobb kezünkkel a lengőbordára alulról ütést mérünk a fogás gyengítése céljából. Továbbfordulunk az ellenfél irányába, és jobb kezünkkel mindkét karja fölött átnyúlva azokat összekulcsoljuk, s lezárjuk a hónaljunkban. Bal kezünkkel felnyúlunk az álla alá, és balra lefelé lekényszerítjük a talajra.

Hátsó fojtásból történő szabadulás

6. Az alaptechnikák végrehajtása közben folyamatos értékelés a helyzetek és a technikák váltásáról

6.1 A fogások váltásának folyamatos gyakorlása

Az alaptechnikák elsajátítása mindenképpen *szakember felügyeletét kívánja* meg. Korábban a jegyzetben már történt utalás arra, hogy a technikák hatékonyan csak akkor fognak működni, ha azokra az apró részletekre is nagy hangsúlyt fektetünk, amik a külső szemlélő számára talán nem is lesznek észrevehetőek, vagy látványosak. A begyakorlásnál tehát ezekre kell fókuszálni. Nem mellesleg az egyes gyakorlatokat értelmezni kell, meg kell érteni azt, hogy mit és miért teszünk, vagy milyen sorrendben kell végrehajtani azokat. Amennyiben sikerült

az alaptechnikákat úgy begyakorolnunk, hogy azokat reális sebességgel tudjuk alkalmazni, célszerű arra is hangsúlyt fektetni, ha valami oknál fogva mégsem tudjuk eredményesen végrehajtani a gyakorlatot, milyen alternatív megoldást válasszunk a kívánt eredmény elérése érdekében. Ezért meg kell tanulnunk azt is, ilyen másik technika alkalmazása lehet majd célravezető. Gondoljunk csak bele, hogy egy valós helyzetben bekövetkezett támadás során nincs rá lehetőségünk, hogy a támadót megkérjük arra, ismétlje meg a támadását, mert az elsőt nem tudtuk elhárítani azzal a technikával, amivel szeretnénk volna.

Itt is meg kell jegyezni, hogy a hatékony és eredményes végrehajtás érdekében mindkét oldalra be kell gyakorolni az egyes technikákat.

Természetesen az egyes technikák, fogások váltása sok gyakorlást kíván. Nem szabad megelégednünk azzal, hogy ezt már egyszer gyakoroltuk és akkor jól ment, tehát fölösleges átismételni. Amennyiben a technikák gyakorlása között huzamosabb idő eltelt, nagy valószínűséggel nem fogjuk tudni 100 százalékos biztonsággal és eredményességgel végrehajtani a feladatot. Az ismétlés során ugyanúgy ki kell térni azokra az apró részletekre, amelyek miatt működik a technika. Ki kell hangsúlyoznunk a váltások közötti átmeneteket is, illetve azoknak a lehetőségét. Általában egy-egy technika, vagy fogás váltásánál, az ellenszegülő (támadó) mozgását és az ellenszegülés irányát kell a magunk javára fordítani. Amennyiben egy ellenfelet a talaj irányába kényszerítünk, várhatóan az ellenállás iránya ezzel ellentétes lesz. Tehát ezt kell kihasználnunk, és ennek megfelelően kell váltanunk egy másik technikára, ami a kívánt eredményt hozza számunkra.

Az alábbiakban néhány lehetséges megoldás azokra az esetekre, amikor az alkalmazni kívánt fogás nem vezet eredményre.

6.2 Nyújtott karú elvezető fogás megakadályozása esetén váltás, földre vitel

Ebben az esetben a személy, az elvezető fogásnál alkalmazni kívánt karfeszítést akadályozza meg úgy, hogy a talaj irányába történő feszítésünkkel ellentétesen, fel-és hátrafelé, önmaga irányába feszíti a karját. Ezt használjuk ki, és a saját feszítésünk irányába dolgozva, váltunk át egy másik technikára, és hátrafelé visszük földre.

Nyújtott karú elvezető fogás megakadályozása esetén váltás, földre vitel és rögzítés a talajon

6.3 Kereszt karkulcsos elvezetés megakadályozása esetén váltás, földre vitel

A karkulcs kialakítása közben a személyt a talaj irányában előre, lefelé kényszerítjük, amit úgy akadályozhat meg, hogy közben felegyenesedik. Ezt a mozdulatot használjuk ki, és mögé kerülve váltsunk át egy másik földre viteli technikára, amelynek keretében a személyt az eredeti iránnyal ellentétesen, hátrafelé visszük földre, majd a földön fordítjuk hasra

Kereszt karkulcsos elvezetés megakadályozása esetén váltás, földre vitel és rögzítés a talajon

6.4 Hátsó karbölcső megakadályozása esetén váltás, földre vitel

A hátsó karbölcső kialakításánál, a kézfejre és a könyökre történő fogás után, a személy alkarját a háta mögé hajtjuk. Ezt a mozzanatot az egyén próbálja megakadályozni, ellentétes irányú feszítéssel. Ebben az esetben azzal, hogy hátra próbáljuk az alkart feszíteni, nem célszerű tovább próbálkozni, az ellenállás csökkenthető, vagy megtörhető egy, a gyomorra irányuló ütéssel. A személy háta mögé kerülve, tudjuk a földre kényszeríteni, és ott rögzíteni.

Hátsó karbölcső megakadályozása esetén váltás, földre vitel és rögzítés a talajon

VII. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI ÉS AZ INTÉZKEDÉSEK TAKTIKAI VÉGREHAJTÁSA

A testi kényszer alaptechnikáinak bemutatásával kapcsolatos ismeretek a 9. évfolyam számára készült jegyzetben, illetve ezen jegyzet korábbi fejezeteiben bemutatásra kerültek.

VIII. RENDEZVÉNYBIZTOSÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

1. Rendezvénybiztosítási feladatok ellátása során a testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében a csomag tartalmának vizsgálata

A szervező köteles tájékoztatni a résztvevőt a beléptetés feltételeiről, az ellenőrzés módjáról és az eltávolítás lehetőségéről a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetményekben, és e feltételeket a belépőjegyen, bérleten is fel kell tüntetni. Ezen tájékoztatást a sportlétesítmény területén és azon kívül jól látható hirdetményekben, valamint a belépőjegyen, bérleten is szükséges feltüntetni.

A résztvevő a rendezvény helyszínére akkor léptethető be, amennyiben:

- érvényes belépőjeggyel, bérlettel vagy más, a rendezvény helyszínére való belépésre jogosító igazolással rendelkezik,
- nem áll nyilvánvalóan alkohol, kábítószer vagy más bódító hatású szer befolyása alatt,
- nem tart magánál szeszes italt, kábítószer, valamint olyan tárgyat, amely a rendezvény megtartását, továbbá mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy amelynek a rendezvényre való bevitelét a szervező a belépőjegy vásárlását megelőzően megtiltotta, és erről a belépőjegy vásárlóját megfelelő módon tájékoztatta,
- nem tart magánál mások iránti gyűlöletre uszító feliratot, zászlót vagy egyébként jogszabály által tiltott önkényuralmi jelképet,
- nem áll kitiltás hatálya alatt.

Ezen feltételek megtartásának ellenőrzése érdekében, a rendezvénybiztosítási feladatok ellátása során, a rendezvényen résztvevő ruházatának, csomagjainak átvizsgálására a rendezvény biztosítását végző rendőr és a biztosítást végző rendező szerv alkalmazottja vagy a rendező is jogosult.

Az ebből a célból, a biztosítást végző rendező szerv alkalmazottja vagy a rendező által foganatosított átvizsgálást a belépni szándékozó személy köteles tűrni, vagy ennek elkerülése érdekében, ha erre még van lehetősége, a rendezvény területére való belépéstől el kell állnia.

Az intézkedésnek való ellenszegülés esetén, kényszerítő eszköz alkalmazására, - ha törvény eltérően nem rendelkezik, a vonatkozó jogszabályokban meghatározott feltételek fennállása esetén - kizárólag a rendőr jogosult.

1.1 Ruházat-, csomag-, és járműátvizsgálás végrehajtásának szabályai

A rendőrségről szóló törvény rendelkezései alapján a ruházat az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy.

Feladata ellátása során az intézkedő az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, a fentiekben meghatározott belépési vagy tartózkodási feltételek meglétének megállapítása érdekében.

A ruházat átvizsgálását - a halaszthatatlan esetben végrehajtott rendőri intézkedés kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti.

Az intézkedés nem történhet szeméremsértő módon.

1.1.1 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtása

A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtásánál a helyes, optimális taktika kiválasztását az alábbi szempontok befolyásolják:

1. Hogyan hajtja végre az intézkedő:

a) Az intézkedés alá vont személy bevonásával.

VESZÉLYE, hogy a személynek lehetősége van egy általa ismert helyen lévő eszközt elővenni és az intézkedőt megtámadni.

b) Kizárólag az intézkedő által végrehajtva.

VESZÉLYE, hogy a személynél lévő, sérülés okozására alkalmas eszközbe (pl. tű, kés, penge stb.) a rendőr belenyúlhat, attól megsérülhet, esetlegesen fertőzést kaphat (pl. kábítószer fogyasztónál lévő tűtől AIDS, Hepatitis stb.).

2. Milyen mértékben kerül végrehajtásra:

a) Teljes átvizsgálás

Ideális körülmények között, minden esetben teljes ruházatátvizsgálást kell fogyanatosítani az intézkedések során. Ez azt jelenti, hogy az intézkedés alá vont személy testének teljes felületén végrehajtjuk az átvizsgálást. Ez a végrehajtási mód nagyon időigényes, ezért nem minden esetben kivitelezhető az intézkedés helyszínén.

b) Részleges átvizsgálás

Abban az esetben, amikor a körülmények hatására az intézkedés helyszínén a teljes ruházatátvizsgálás nem kivitelezhető, akkor részleges átvizsgálást kell végrehajtani.

1.1.2 A ruházatátvizsgálás végrehajtásának főbb szempontjai

- Az átvizsgálást végrehajtó személynek stabil, biztonságos testtartása legyen.
- Az átvizsgálás legyen nyugodt, határozott és viszonylag gyors, de semmiképpen sem kapkodó jellegű, vagy felületes.
- Amennyiben az átvizsgálás során szűrő-, vágó-, illetve egyéb eszközt találunk, úgy folytatni kell az ellenőrzést., mert feltételezhető, hogy az intézkedés alá vont személy további hasonló eszközöket is birtokol.
- A ruházatot ne ütögezzük, hanem gyűrögetéssel vizsgáljuk át, fokozott figyelemmel az elrejtett eszközökre (tűk, pengék stb.).
- Az intézkedő először az ellenőrzött személy által közvetlenül elérhető testzónákat vizsgálja át, és azon területeket, ahol feltehetően fegyver vagy veszélyes tárgy rejtethető el.
- Az intézkedő kommunikáljon az intézkedés alá vont személlyel, ezáltal lekötheti figyelmét, illetve kontrollálhatja szándékát a kérdéseire adott válaszok és a talált eszközök vonatkozásában.
- : Az intézkedő kísérelje figyelemmel az ellenőrzött személy aktuális pszichés állapotát, magatartását, viselkedését, reakcióit.
- Az átvizsgálendő személy instabil, az intézkedés akadályozására, szökésre, támadásra alkalmatlan helyzetben legyen.
- Az elvett eszközöket az átvizsgálást végző személy helyezze biztonságba úgy, hogy ahhoz senki se férhessen hozzá.
- Amennyiben az intézkedő úgy dönt, hogy a személyt bevonja az átvizsgálásba, azaz kipakoltatja a zsebeit, függetlenül attól, hogy mit vesz el, mindenképpen vizsgálja át teljes

körűen, a kipakolt eszközöket. Ezáltal is ellenőrizheti szavahihetőségét, valós vagy színlelt együttműködési készségét, várható magatartását.

- Az átvizsgálást ideális esetben biztosító személy segíti. A biztosító személy az átvizsgáló közvetlen közelében helyezkedjen el. Szükség szerint a biztosító a rendelkezésére álló kényszerítő eszközök készenlétbe helyezésével biztosítson.
- Amennyiben lehetőség van rá, az átvizsgálás tanúk jelenlétében történjen.
- A precíz, eredményes átvizsgálás érdekében gyakoroljunk be egy sémát, amit minden ruházat-átvizsgálás során alkalmazunk (pl. felülről lefelé).

A gyakorlati végrehajtásnál különös figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- A ruházatátvizsgálás csak a jogszabályokban előírt feltételek fennállása esetén és módon fogantatosítható.
- Az intézkedés alá vont személy emberi és állampolgári jogait csak a szükséges mértékben korlátozhatja.
- Tilos indokolatlan fájdalmat okozni, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódot alkalmazni!
- Az intézkedés lefolytatása során az intézkedőnek kiemelt figyelmet kell fordítani az intézkedés alá vont személynél lévő eszközökre, azok alkalmazhatóságára, veszélyességére, különös tekintettel a testi sértés okozására alkalmasak eszközökre.

1.1.3 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának sorrendje

Az átvizsgálás biztonságos végrehajtása érdekében, az intézkedés alá vont személyt instabil pozícióba kell mozgatni.

Az instabil pozíció kialakítása történhet az átvizsgálni kívánt személy fekvő, térdelő, (terpeszben) ülő, vagy álló helyzetben történő pozicionálásával. Azonban a személy álló helyzettől eltérő pozícióban történő átvizsgálása, csak személyi szabadságában korlátozott, bilincselt személyek esetén indokolt és biztonságos.

Álló helyzetben történő ruházatátvizsgálás esetén, az intézkedő a személy mellett és mögött helyezkedik el a választott kezdőoldalon úgy, hogy a személyhez közelebb eső lábával belép a személy lábai közé, és a hozzá közelebb eső térdhajlatát a térdével megtámasztja.

Az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső kezével átfogja a személy hozzá közelebb eső felkarját a könyökizület fölött, és alkarjával megtámasztja az ellenőrzött személy hozzá közelebb eső kezét, megakadályozva ezáltal, hogy azt támadásra használhassa.

Az átvizsgálást egy előre meghatározott rendszer szerint célszerű végrehajtani úgy, hogy a választott oldal kézfejének átvizsgálását követően a mandzsettától a vállig terjedően, körkörösén át kell vizsgálni a kart, majd a vállat a gallérig.

Ezután szükséges megvizsgálni a gallér adott oldali részét, majd a hát adott oldali részt az övvonalig. Ezt követi az övvonal átvizsgálása a test oldalsó részéig beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a farzsebet.

Ezután következik a felsőtest adott oldali részének átvizsgálása az övvonaltól a hónaljig, majd a mellkason fel a gallérig.

Következő lépés a felsőtest első részének átvizsgálása a gallértól, az övvonalig, majd az övvonal ellenőrzése a test középvonalától az oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a nadrág első zsebét is. Az adott oldalon az utolsó lépés, az adott oldali lábszár átvizsgálása a deréktől a talpig.

A ruházat átvizsgálása apró gyűrögető mozdulatokkal történik úgy, hogy az összegyűrt ruházati részben esetlegesen található nagyobb tárgyak az ujjhegyekkel, a kisebb tárgyak a tenyérpárnákkal érzékelhetőek legyenek.

Az intézkedés körülményeire tekintettel, amennyiben a személynek a helyszínről történő kivonását gyorsan kell végrehajtani, akkor csak részleges ruházatátvizsgálásra kerül sor, amely a személynek a megbilincselte kezei által elérhető területre terjed ki, vagyis a személy mindkét alkarjára, a test hátoldalának a hátközéptől a combközépig terjedő területre, valamint a személy övvonalára körben, illetve a nadrág első és hátsó felső zsebeire.

Abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személlyel szemben a helyszínen van lehetőség a teljes ruházatátvizsgálás végrehajtására, akkor azt kell alkalmazni. Ebben az esetben is, az átvizsgálást a személy megbilincselte kezei által elérhető területekkel kell kezdeni, majd egy megfelelő rendszert alkalmazva, a teljes testfelületet át kell vizsgálni.

1.1.4 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtása szabadon lévő személy esetén álló testhelyzetben

1.1.4.1 Ruházatátvizsgálás állva (személy instabil helyzetben szabadon)

Ebben az esetben az elsődleges feladat, a személy instabil pozícióba történő mozgatása, amelynek célja, hogy a személy – a közte és az intézkedő közötti kis távolság ellenére is – csak a lehető legkisebb mértékben tudja támadásra használni végtagjait és egyéb testrészeit.

Az instabil pozíció kialakítása a személynek, az intézkedőnek háttal, széles terpeszbe történő mozgatásával történik úgy, hogy a kezei oldalt mellmagasságban vannak felemelve, s nyitott tenyerei az intézkedő rendőr felé vagy felfelé néznek, ezáltal a könyökök mozgása korlátozott. A személy a széles terpesz miatt, lábait nem tudja támadásra használni, egyensúlyi helyzetének elvesztése nélkül. Az intézkedés alá vont személy, a fejét a ruházatátvizsgálás választott kezdőoldalával ellentétes irányban, oldalra fordítja.

Az intézkedő a személy mellett és mögött helyezkedik el, a választott kezdőoldalon úgy, hogy a személyhez közelebb eső lábával belép a személy lábai közé, és a hozzá közelebb eső térdhajlatát a térdével megtámasztja.

Az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső kezével átfogja a személy hozzá közelebb eső felkarját, a könyökizület fölött, és az alkarjával megtámasztja az ellenőrzött személy hozzá közelebb eső kezét, megakadályozva azt, hogy támadásra használhassa azt.

A biztosító társ -, amennyiben van, és a körülmények lehetővé teszik – az intézkedés alá vont személy előtt, az átvizsgálást végzővel átellenes oldalon helyezkedik el. Oldalváltásnál, a ruházatátvizsgálást végzővel együtt, szintén pozíciót vált.

Az átvizsgálást a korábban javasolt rendszer szerint célszerű végrehajtani.

A test első részének átvizsgálása képekben:

1.1.4.2 Ruházatátvizsgálás állva (személy kézzel falhoz támasztva)

Ebben az esetben az elsődleges feladat szintén a személy instabil pozícióba történő mozgatása, amelynek célja, hogy a személy - a közte és az intézkedő közötti kis távolság ellenére is - csak a lehető legkisebb mértékben tudja támadásra használni végtagjait, és egyéb testrészeit.

Az instabil pozíció kialakítása, a személynek, az intézkedőnek háttal, a fal előtt, vagy a jármű oldala mellett, azoktól kb. 1 méter távolságra, széles terpeszbe történő mozgatásával történik úgy, hogy nyújtott kezeivel, nyitott tenyérrel, vagy a falnak, vagy a jármű oldalának támaszkodik. A személy a széles terpesz és az előredőlt testhelyzet miatt, a lábát, valamint kezeit nem tudja támadásra használni egyensúlyi helyzetének elvesztése nélkül. Az intézkedés alá vont személy, a fejét, a ruházatátvizsgálás választott kezdőoldalával ellentétes irányban oldalra fordítja.

Az intézkedő a személy mellett és mögött helyezkedik el, a választott kezdőoldalon úgy, hogy a személyhez közelebb eső lábával belép a személy lábai közé, és a hozzá közelebb eső térdhajlatát a térdével megtámasztja. Az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső kezével átfogja a személy hozzá közelebb eső felkarját a könyökizület fölött, és alkarjával megtámasztja az ellenőrzött személy hozzá közelebb eső kezét, megakadályozva, hogy azt támadásra használhassa.

A biztosító társ - amennyiben van, és a körülmények lehetővé teszik - az intézkedés alá vont személy mögött, az átvizsgálást végzővel ellentétes oldalon helyezkedik el. Oldalváltásnál, a ruházátátvizsgálást végzővel együtt szintén pozíciót vált.

Az átvizsgálást egy előre meghatározott rendszer szerint célszerű végrehajtani úgy, hogy a választott oldali kézfej átvizsgálását követően, a mandzsettától, a vállig terjedően körkörösén át kell vizsgálni a kart, majd a vállat egészen a gallérig. Ellenőrizni szükséges a gallér, majd a hát adott oldali részét az övonalig. Ezt követi az övonal átvizsgálása a test oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a farzsebet. Ezután következik a felsőtest adott oldali részének átvizsgálása az övonalától a hónaljig, majd a hónaljtól fel a gallérig.

Következő lépés a felsőtest első részének átvizsgálása, a gallértól az övonalig, majd az övonal és a test középvonalától, az oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a nadrág első zsebet. Majd az adott oldalon, az utolsó lépés, az adott oldali lábszár átvizsgálása, deréktől talpig.

Az adott oldal átvizsgálását követően az intézkedő hátralép, és felszólítja a személyt, hogy testhelyzetének megtartása mellett fejét fordítsa ellentétes irányba. Az átvizsgálást az előzőhöz hasonló módon, a másik oldalon is végrehajtja.

A ruházátátvizsgálás végrehajtása képekben:

A felsőtest első részének átvizsgálása képekben

1.1.5 Ruházatátvizsgálás állva (személy mellkassal falhoz támasztva)

Elsődleges feladat a személy instabil pozícióba történő mozgatása, amelynek célja, hogy a személy - a közte és az intézkedő közötti kis távolság ellenére is - a lehető legkisebb mértékben tudja támadásra használni végtagjait és egyéb testrészeit.

Az instabil pozíció kialakítása, a személynek, az intézkedőnek háttal, a fal előtt, vagy a jármű oldala mellett, azoktól kb. 1 lábfej távolságra, vállszéles terpeszbe történő mozgatásával történik úgy, hogy mellkasával a falnak, vagy a jármű oldalának támaszkodik. A személy kezei oldalt mellmagasságban vannak felemelve, a nyitott tenyerek az intézkedő felé, vagy felfelé néznek, ezáltal a könyökök mozgása korlátozott. A személy a terpesz és az előredőlt testhelyzet miatt a lábát, valamint a kezeit nem tudja támadásra használni, egyensúlyi helyzetének elvesztése nélkül. Az intézkedés alá vont személy a fejét, a ruházatátvizsgálás választott kezdőoldalával ellentétes irányban, oldalra fordítja.

Az intézkedő a személy mellett és mögött helyezkedik el a választott kezdőoldalon úgy, hogy a személyhez közelebb eső lábával belép a személy lábai közé, és a hozzá közelebb eső térdhajlatát a térdével megtámasztja. Az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső kezével átfogja a személy hozzá közelebb eső felkarját a könyökizület fölött, és az alkarjával megtámasztja az ellenőrzött személy hozzá közelebb eső kezét, lapockáját, valamint könyökével a gerincét, megakadályozva azt, hogy a személy a karját támadásra használhassa.

A biztosító társ - amennyiben van, és a körülmények lehetővé teszik - az intézkedés alá vont személy mögött, az átvizsgálást végző rendőrrel ellentétes oldalon helyezkedik el. Oldalváltásnál a ruházatátvizsgálást végzővel együtt, szintén pozíciót vált.

Az átvizsgálást a korábban javasolt rendszer szerint célszerű végrehajtani úgy, hogy a választott oldali kézfej ellenőrzését követően, a mandzsettától a vállig terjedően, körkörösén át kell vizsgálni a kart, majd a vállat egészen a gallérig. Ezután a gallér és a hát adott oldali részét, az övvonalig.. Ezt követi az övvonal átvizsgálása a test oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a farzsebet. A továbbiakban átvizsgálásra kerül a felsőtest adott oldali része, az övvonaltól a hónaljig. A felsőtest első részének biztonságos átvizsgálása érdekében, az intézkedő többféle pozícióba is mozgathatja a személyt:

I. változat

A választott oldalon a személy kezét az intézkedő hátrahajtja, és a hozzá közelebb eső kezével, a személy mutató- és középső ujját, annak övéhez vagy a nadrág derékrészéhez fogja, a gerinc mögötti területen. Ezután, az intézkedés alá vont személytől távolabb lévő lábával kismértékben előrelép, a kellően stabil pozíció felvétele érdekében, és az intézkedés alá vont személy könyökét, a személyhez közelebb eső karja és oldala közé helyezi, annak érdekében, hogy a kar támadásra való felhasználását megakadályozza. A személy felsőtestét elhúzza a faltól, lehetővé téve a felsőtest eredményes átvizsgálását. A pozíció kialakítását követően folytatja tovább a ruházat átvizsgálását, a hónaljtól a gallérig. Következő lépés a felsőtest első részének átvizsgálása, a gallértól az övvonalig, majd az övvonal és a test középvonalától az oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a nadrág első zsebét. Utolsó lépés az adott oldal lábszárának átvizsgálása, deréktől talpig.

II. változat

Az intézkedő felszólítja a személyt, hogy ujjait összefűzve, tenyereit tegye a homlokára. Az intézkedő, az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső kezével, a személy összefűzött kis- és mutató ujjait összefogja, és a személyt derékban hátradöntve, az azonos oldali csípőcsontjára dönti. Az intézkedő ekkor, az intézkedés alá vont személyhez közelebb eső lábával, a személy távolabb eső lábfejének belső oldalához lép a stabilitása megőrzése érdekében.

A pozíció kialakítását követően folytatja tovább a ruházat átvizsgálását, a hónaljtól a gallérig. Következő lépés a felsőtest első részének átvizsgálása, a gallértól az övvonalig, majd az

övönal és a test középvonalától az oldalsó részéig, beleértve a nadrág derékrészét, az övet és az öv alatti területet, valamint a nadrág első zsebét. Ebben a pozícióban a felsőtest első részének az átvizsgálása egy oldalról kényelmesen végrehajtható, így a személy hátradöntését a másik oldalról nem kell végrehajtani.

A személy eredeti pozícióba történő visszaállítását követően, utolsó lépésként az adott lábszár átvizsgálását kell végrehajtani, a deréktól a talpig. Az adott oldal átvizsgálását követően az intézkedő hátralép, s felszólítja a személyt, hogy testhelyzetének megtartása mellett a fejét fordítsa ellentétes irányba, és az előzőhöz hasonló módon végrehajtja a másik oldal átvizsgálását, a felsőtest első részének ismételt átvizsgálása nélkül.

A ruházatátvizsgálás végrehajtása képekben

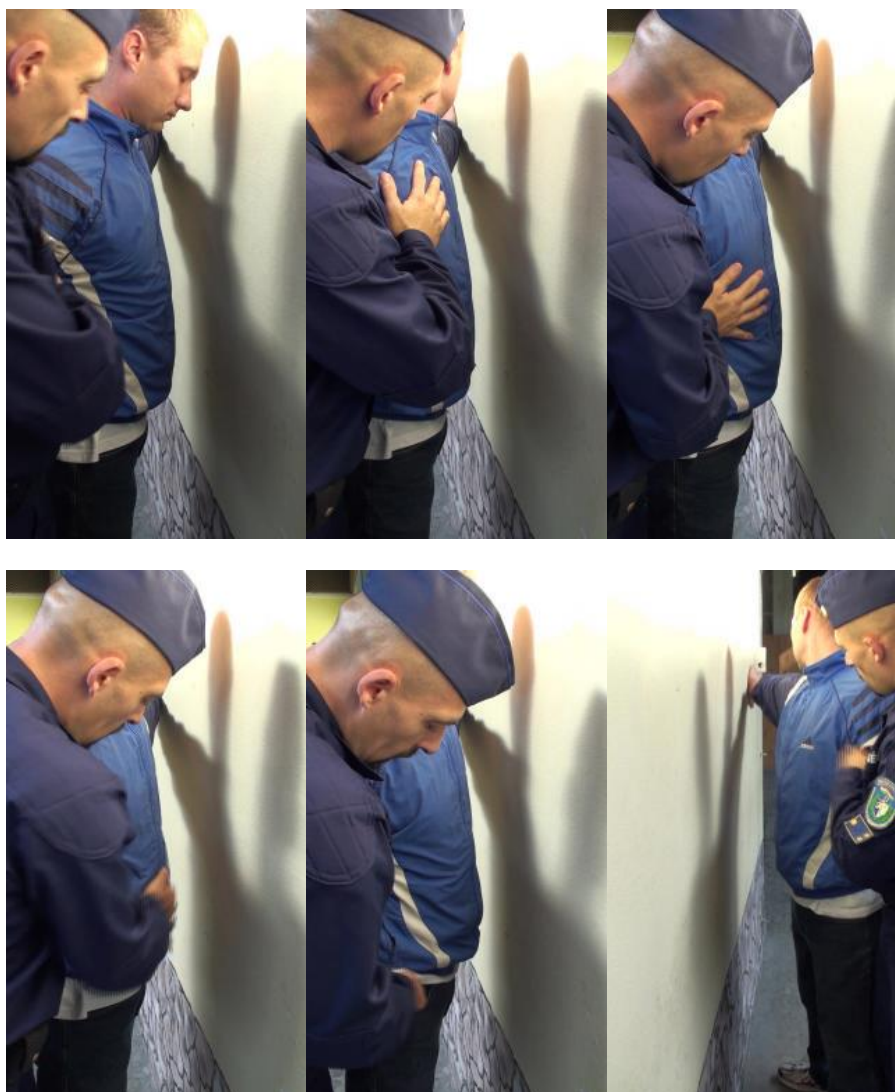

A felsőtest első részének átvizsgálása képekben

I. Változat

A felsőtest első részének átvizsgálása képekben

II. Változat

1.1.6 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának kommunikációja

Az alapintézkedés során ruházatátvizsgálás szakszerű végrehajtása mellett nagyon fontos a megfelelő kommunikáció. Az alábbiakban a falnál, mellkastámasszal végrehajtott ruházatátvizsgálás során kialakítandó kommunikáció kerül bemutatásra, folyamatba ágyazottan:

Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

„Tart magánál olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amelynek birtoklása jogszabályba ütközik?

Amennyiben igen, közölje mi az és annak helyét a ruházatában!”

- A tervezett intézkedés közlése:

„A ruházatát át fogom vizsgálni!”

- Az intézkedés helyének meghatározása:

„Álljon a fal elé, a faltól kb. 50 cm távolságra! Mellkasát támassza a falhoz, a fejét fordítsa ballra! A karjait emelje fel vízszintesen oldalra, ujjait feszítse szét!”

- Odalép az intézkedés alá vont személyhez.

- Bal lábával belép a személy lábai közé és bal lábának térdével kitámasztja az intézkedés alá vont személy jobb térdhajlatát, így tartva a személyt instabil helyzetben.

- Bal kezének alkarjával megtámasztja az intézkedés alá vont személy lapockáját, és hozzányomja a falhoz.

- Elkezdi a ruházat átvizsgálását, a jobb karon a kézfejtől a vállak felé haladva, majd a törzsön a nyaktól, a derékig háton, illetve a törzs első és oldalsó területén. Ezután, ellenőrzi a lábakat deréktól a bokáig haladva
- Ezt követően fél lépést hátralép, majd a személyt felszólítja:
„A fejét fordítsa jobbra!”
- Odalép az intézkedés alá vont személyhez.
- Jobb lábával belép a személy lábai közé, és jobb lábának térdével kitámasztja az intézkedés alá vont személy bal térdhajlatát, így tartva a személyt instabil helyzetben.
- Jobb kezének alkarjával megtámasztja az intézkedés alá vont személy lapockáját, és hozzányomja a falhoz.
- Elkezdi a ruházat átvizsgálását a bal karon a kézfejtől a vállak felé haladva, majd a törzsön a nyaktól, a derékig háton, illetve a törzs első és oldalsó területén, majd ellenőrzi a lábakat, deréktól a bokáig haladva.
- Ezt követően befejezi a ruházatátvizsgálást és ezt, az eredménnyel együtt közli a személlyel:
*„A ruházatátvizsgálást befejeztem,
mindent rendben találtam!”*
- Ezután folytatja, az alapintézkedést.
- Amennyiben befejezi az intézkedést, ismerteti a személlyel a panasztételi lehetőséget:
„Az intézkedéssel szemben panasszal élhet!”

1.2. Csomagátvizsgálás végrehajtása

A ruházatátvizsgálás alapvető szabályai értelemszerűen vonatkoznak a csomagátvizsgálásra is.

Alapesetben – ha a körülmények nem indokolják – az intézkedő ne nyúljon bele a csomagba, ne ő pakolja ki a csomag tartalmát, hanem az állampolgárt utasítsa arra. Ezáltal a fölösleges konfliktusok elkerülhetőek.

Más a helyzet akkor, ha tartani lehet attól, hogy az intézkedés alá vont személy csomagja, támadásra vagy testi sértés okozására alkalmas eszközt tartalmaz illetve, ha bűncselekmény elkövetéséből származó eszközöket tart a csomagjában és fennáll ezen eszközök felhasználásának, megrongálásának vagy megsemmisítésének lehetősége. Fontos, hogy a csomagátvizsgálást – függetlenül attól, hogy az intézkedés alá vont személy bevonásával, vagy a nélkül hajtjuk végre –, valamilyen szisztéma, rendszer alkalmazásával végezzük.

Ezáltal elkerülhető az, hogy a csomag valamely része ne legyen átvizsgálva, veszélyeztetve ezzel intézkedésünk eredményességét, biztonságosságát.

A csomagátvizsgálás végrehajtásánál olyan biztonsági alakzatot, és olyan távolságot kell kialakítani, hogy az biztosítsa az átvizsgálás biztonságos végrehajtását, mivel ez esetben tekintetünk az intézkedés alá vont személyről időlegesen lekerül. A járőrvezetőnek és a járőrtársnak úgy kell elhelyezkedniük, hogy az intézkedés helyszínét és annak környezetét figyelemmel tudják kísérni, megakadályozza ezzel a figyelemelterelést, és a váratlan külső támadást.

1.2.1 Csomagátvizsgálás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja

Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

„Tart a csomagjában olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amely veszélyes, vagy birtoklása jogszabályba ütközik? Amennyiben igen, közölje mi az és annak helyét a csomagjában!”

- A tervezett intézkedés közlése:

„A csomagját át fogom vizsgálni!”

- Ezt követően végrehajtja a csomagátvizsgálást – vagy az intézkedés alá vont személy aktív közreműködésével, vagy úgy, hogy lehetőség szerint a folyamatot az intézkedés alá vont személy figyelemmel kísérhesse –, majd közli a folyamat befejezését és annak eredményét:

„A csomagátvizsgálást befejeztem, mindent rendben találtam!”

- Ezt követően folytatja, az alapintézkedést.

- Amennyiben befejezi az intézkedést, ismerteti a személlyel a panasztételi lehetőséget:

„Az intézkedéssel szemben panasszal élhet!”

2. A rendezvény megtartását zavaró, személy igazoltatása, a rendezvényen való részvételének megtiltása

A fejezet témája, a rendezvény megtartását akadályozó vagy zavaró, annak biztonságát veszélyeztető, illetve az ott jogellenesen tartózkodó személy igazoltatásának végrehajtása, a rendezvényen való részvételének megtiltása, felszólítása távozásra, amennyiben az érintett személy ennek nem tesz eleget, az élet- és vagyonbiztonság érdekében a rendezvényről történő kivezetésének végrehajtása. Az erre vonatkozó elméleti és gyakorlati ismeretek összegzése.

A szervező a résztvevőt a beléptetés feltételeiről, az ellenőrzés módjáról és az eltávolítás lehetőségéről a létesítményen kívül és annak területén jól látható hirdeteményekben köteles tájékoztatni, és ezen feltételeket a belépőjegyen, bérleten is fel kell tüntetni.

A rendezvényen résztvevő, a rendezvény helyszínére a megfelelő feltételek megléte esetén léptethető be.

Ezen feltételek megtartásának ellenőrzése érdekében, a rendezvénybiztosítási feladatok ellátása során, a rendezvényen résztvevő vagy részt venni szándékozó személy személyazonosságának és a belépésre való jogosultságának megállapítása érdekében igazoltatható.

Az ebből a célból, a biztosítást végző rendező szerv alkalmazottja vagy a rendező által foganatosított igazoltatás során, a belépni szándékozó személy köteles együttműködni és a személyazonosságát, illetve a belépésre való jogosultságát igazolni, vagy ennek elkerülése érdekében - ha erre még van lehetősége - akkor a rendezvény területére való belépéstől el kell állnia.

Az intézkedésnek való ellenszegülés esetén, kényszerítő eszköz alkalmazására - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a vonatkozó jogszabályokban meghatározott feltételek fennállása esetén, kizárólag a rendőr jogosult.

2.1 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei

Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásánál az intézkedők száma szerint megkülönböztetünk egy illetve kétfős intézkedést.

Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei egyfős végrehajtás esetén:

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása.
- A biztonsági távolság meghatározása.
- Az igazoltató állás felvétele.
- Napszaknak megfelelő köszönés.
- Az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának megfelelő megszólítás.
- Az intézkedő nevének beosztásának/feladatkörének közlése.
- A tervezett intézkedés okának (rendbontó magatartás), tényének (igazoltatás), és az intézkedés céljának (a tartózkodás jogszerűségének megállapítása) közlése.
- Az igazoltatás lefolytatása, a következő lépésekben:
 - Elkéri az igazoltatott személyazonosságát igazoló okmányát.
 - Ellenőrzi a személyazonosságot igazoló okmány valódiságát, összehasonlítja a fényképet az igazoltatott személlyel, ellenőrzi a látható jegyeket.
 - Amennyiben az okmány valódisága kétséges, ellenőrző kérdéseket tesz fel.
 - Felszólíthatja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.
 - Megállapítja a tartózkodás jogszerűségét vagy annak hiányát.
 - A tartózkodás jogszerűtlensége esetén, a rendezvény helyszínének elhagyására való felszólítás.
 - Szükség esetén a személy rendezvény helyszínéről való kikísérése, kivezetése.

- Az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a törvény szerinti panasztétel lehetőségéről.
- Az intézkedés befejezésének közlése, elköszönés.

Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei két fő intézkedő esetén kiegészülnek, a következőkkel:

- Feladatszabás a társ részére.
- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása.
- A biztonsági távolság meghatározása.
- A biztonsági alakzat felvétele.
- Az intézkedő végrehajtja az egy fős intézkedésnél meghatározottakat.
- A társ – mint az intézkedés biztosítója – az intézkedés megkezdésekor és befejezésekor a napszaknak megfelelően köszön, s ellátja a biztosítási feladatokat.

2.1.1 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja

Egy fő intézkedő esetén:

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása:

Uram, álljon meg!

- A biztonsági távolság meghatározása.
- Az igazoltató állás felvétele.
- Napszaknak megfelelő köszönés:

Jó napot kívánok!

- Az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának megfelelő megszólítás.
- A rendőr nevének, rendfokozatának, azonosító jelvénye számának közlése:

XY rendőr őrmester vagyok, jelvéyszámom 12345 !

- A tervezett intézkedés (igazoltatás), és az intézkedés céljának közlése:

Önt most a belépési jogosultságának megállapítása érdekében, személyazonosságának megállapítása céljából igazoltatni fogom!

- Az igazoltatás lefolytatása, a következő lépésekben:
- Elkéri az igazoltatott személyazonosságát igazoló okmányát:

Adja át, a belépésre jogosító jegyét (bérletét, egyéb belépésre jogosító engedélyét)!

Továbbá személyazonosságának megállapítása érdekében, adja át személyi igazolványát (személyazonosságát igazoló okmányát)!

- Ellenőrzi a belépésre jogosító jegyet, bérletet, vagy egyéb belépésre jogosító engedélyt, valamint a személyazonosságot igazoló okmány valóságát, összehasonlítja a fényképet az igazoltatott személlyel, ellenőrzi a látható jegyeket.

- Ha az okmány valódisága kétséges, ellenőrző kérdéseket tesz fel:

Uram mondja el nevét, továbbá hol és mikor született, valamint az édesanyja családi és utónevét!

- Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.

- A tartózkodás jogszerűtlensége esetén, a rendezvény helyszínének elhagyására való felszólítás:

Uram! Nem jogosult, a rendezvény helyszínére belépni! (Nem jogosult, a rendezvény helyszínén tartózkodni!) Hagyja el a területet!

- Szükség esetén, a személy rendezvény helyszínéről való kikísérése, kivezetése:

Felszólítom, hogy hagyja el a területet! Amennyiben az intézkedésemnek ellenszegül, ki fogom vezetni a rendezvény helyszínéről!

- Az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a rendőrségi törvény szerinti panasztétel lehetőségéről:

Uram, amennyiben az intézkedés miatt panasszal kíván élni azt, megteheti a Rendőrkapitányságon!

- Az intézkedés befejezésének a közlése, elköszönés:

Az intézkedést befejeztem! Viszontlátásra!

b) Kétfős feladat végrehajtás esetén az intézkedés megkezdését megelőzi:

- Feladatszabás a részére:

Azt a személyt ellenőrizni, és szükség esetén igazoltatni fogjuk! Az intézkedés során biztosíts! Biztonsági háromszöget alkalmazunk!

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása.

- A biztonsági távolság meghatározása.

- A biztonsági alakzat felvétele.

- Az intézkedés vezetője, az intézkedést lefolytató személy hajtja végre az egyfős feladat végrehajtásnál meghatározottakat.

- A társ, az intézkedés biztosítója, az intézkedés megkezdésekor és befejezésekor köszön és biztosít.

3. A sportrendezvényről eltávolítandó személy visszatartása

A sportrendezvényről eltávolítandó személy visszatartása, amennyiben a személyazonosságát felhívásra nem igazolja. A szervező köteles azt a résztvevőt, aki a sportrendezvény megtartását, illetve mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy rasszista, gyűlöletre uszító, másokban félelmet keltő, másokat megbotránkoztató, nem a sportszerű szurkolással, buzdítással összefüggő magatartást tanúsít, e magatartások abbahagyására felszólítani.

Ha a résztvevő a sportrendezvény időtartama alatt az előzőekben meghatározott feltételeknek nem felel meg, vagy a jogellenes magatartást a rendező figyelmeztetésére nem hagyja abba, a sportrendezvényről el kell távolítani.

Ebben az esetben a rendező az eltávolítandó személyt felszólítja személyazonossága igazolására. Amennyiben az eltávolítandó személy a felszólításnak nem tesz eleget, a rendező – jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a rendőrséget haladéktalanul értesíti az igazoltatás érdekében.

A rendőrség kiérkezéséig, de legfeljebb az értesítéstől számított harmadik óra végéig a rendező az eltávolítandó személyt visszatarthatja feltéve, hogy a visszatartásra, a helyszínen működő képfelvevő eszköz látóterében kerül sor.

Ebben az esetben a visszatartott személy rendőrség által történő igazoltatására, a szervező felkérésére kerül sor, amelyre a rendőrségi törvény rendelkezései adnak lehetőséget.

A felkérésre történő igazoltatás a rendőri segítségnyújtás egyik formája. Ekkor a rendőr nem saját elhatározása alapján állapítja meg a résztvevő személyazonosságát, hanem a sportrendezvény szervezőjének kérésére, mivel a rendőrségről szóló törvény alapján, intézkedési kötelezettség terheli.

A rendőr feladatának ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ehhez kapcsolódóan, a rendőrségről szóló törvény rendelkezései alapján, a rendőrt jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására.

Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti.

Az igazoltatott adatait a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha 8 napon belül a rendőrkapitányságon hitelt érdemlően igazolja, az adatok megismeréséhez fűződő jogosultságát.

Amennyiben az igazoltatást kérő az igazoltatást követő 8 napon belül az adatok kiadását nem kéri, vagy jogosultságát nem igazolja, úgy az igazoltatott felvett adatait meg kell semmisíteni. Az adatok kiadásáról az igazoltatott személyt írásban értesíteni kell. Az értesítésben közölni szükséges az igazoltatást kérő igényének indokait. Ha az igazoltatott kéri, az igazoltatást kérő személyazonosító adatait vele közölni kell.

A felkérésre igazoltatott személlyel közölni szükséges, hogy adatait a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az igazoltatást kérő az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja. Továbbá azt, hogy ha az igazoltatást kérő az igazoltatást követő 8 napon belül az adatok kiadását nem kéri, vagy a jogosultságát nem igazolja, a felvett adatait meg fogják semmisíteni. Közölni kell vele, hogy az adatok kiadásáról őt értesíteni fogják.

Az értesítésben tájékoztatják, az igazoltatást kérő igényének indokait, és ha kéri, az igazoltatást kérő adatait is megosztják vele.

Amennyiben igazoltatás végrehajtása során, a személyazonosságát eltitkoló személy személyazonossága – a foganatosított rendőri intézkedések eredményeként – megállapítást nyert, akkor az intézkedő rendőr az elkövetett „Személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése” szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési eljárást kezdeményez, a következők miatt.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény alapján, aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, szabálysértést követ el.

A szabálysértés elkövetési magatartásai, a következők lehetnek:

- 2.A személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadásának megtagadása. (Nála van a kért okmány, de nem adja át.)*
- 3.A személyi adatok bemondásának megtagadása. (Nem mondja el a személyazonosító adatait.)*
- 4.A személyi azonosságra vonatkozóan valótlan adatok állítása. (Nem létező, vagy más létező személy, vagy személyek adatait mondja el sajátjaként.)*
- 5.A személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettség megszegése. (Nem rendelkezik semmilyen személyazonosító okmánnyal, nem őrizte meg a személyazonosító igazolványát sértetlenül, felszólításra nem mutatja be azt az igazoltatásra jogosultnak, az érvénytelen személyazonosító okmányát nem adja le a hatóságnak).*

Az elkövetett szabálysértés miatt, a helyszínen intézkedő rendőr figyelmeztetést alkalmazhat, 5.000 Ft-tól 50.000 Ft-ig terjedő összegű helyszíni bírságot szabhat ki, vagy szabálysértési feljelentést tehet, aminek következménye akár 150.000 Ft-ig terjedő pénzbírság kiszabása is lehet.

4. Bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személy felszólítása

Bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személy felszólítása a cselekmény abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása, az elkövető elfogása, és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolog, illetve támadásra alkalmas eszköz elvétele

A szervező köteles azt a résztvevőt, aki a sportrendezvény megtartását, illetve mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy rasszista, gyűlöletre uszító, másokban

félelmet keltő, vagy másokat megbotránkoztató, nem a sportszerű szurkolással, buzdítással összefüggő magatartást tanúsít, e magatartások abbahagyására felszólítani.

Ha a résztvevő a sportrendezvény időtartama alatt az előzőekben meghatározott feltételeknek nem felel meg, vagy a jogellenes magatartást a rendező figyelmeztetésére nem hagyja abba, a sportrendezvényről el kell távolítani.

A rendező az eltávolítandó személyt felszólítja személyazonossága igazolására. Amennyiben az eltávolítandó személy a felszólításnak nem tesz eleget, a rendező – jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a rendőrséget haladéktalanul értesíti az igazoltatás érdekében.

A rendőrség kiérkezéséig, de legfeljebb az értesítéstől számított harmadik óra végéig, a rendező az eltávolítandó személyt visszatarthatja feltéve, hogy a visszatartásra a helyszínen működő képfelvévő eszköz látóterében kerül sor.

Továbbá, a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezései alapján, a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja. Azonban a végrehajtó köteles az elfogott személyt, a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, a rendőrség tájékoztatása mellett, a helyszínen visszatartani, a rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínre kísérni.

4.1 Az elfogás és a visszatartás gyakorlati végrehajtása

Az intézkedő, az általa folytatott intézkedés végrehajtása során, a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt jogosult elfogni, és a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés végrehajtása érdekében az intézkedés helyszínén visszatartani.

1. Az elfogás alapjának felismerése

Az intézkedő rendőrnek fel kell készülnie arra, hogy az intézkedés alá vont személy elfogását akkor tudja kezdeményezni, amikor az azt megalapozó okok fennállását felismeri.

Ez a felkészülés, az intézkedés alá vont személy megközelítését, a közvetlen fizikai kontaktus (személy megfogása, lefogás) megteremtésére való felkészülést, az intézkedés alá vont személy esetleges menekülési irányának felmérését, a várható menekülési útvonalak feltérképezését jelenti.

Úgy kell elhelyezkedni a személy közelében – olyan biztonsági alakzatra kell váltani, és biztonsági távolságot szükséges kialakítani –, hogy az elfogás/előállítás biztonságosan és eredményesen végrehajtható legyen.

2. Az elfogás/előállítás tényének közlése

A felkészülést követően, az elfogás intézkedésének első lépése az elfogás tényének a közlése, az intézkedés alá vont személy fogollyá nyilvánítása:

Uram, a törvény nevében Ön a foglyom!

A fogollyá nyilvánítást követően az első lépés, az előállítás tényének és a személyi szabadságot korlátozó intézkedés okának, az előállítás helyének közlése.

Önt garázdaság bűncselekmény elkövetésén tetten értem, ezért elfogom, és a Rendőrkapitányságra kísérem!

Vagy:

Önt garázdaság bűncselekmény elkövetésén tetten értem, ezért elfogom, és a rendőrség kérésére a helyszínen visszatartom!

3. Az elvárt magatartási szabályok közlése

Következő lépésként, az intézkedő közli a személyi szabadságában korlátozott személlyel a tőle elvárt viselkedési szabályokat azért, hogy ezzel megkönnyítse az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását. Az intézkedés alá vont személy így tudni fogja esetleges ellenszegülésének következményeit, ami elég lehet ahhoz, hogy visszatartsa őt az ellenszegüléstől.

Felszólítom, hogy működjön együtt az intézkedés során! Amennyiben a jogszerű intézkedés során támadni próbál, kényszerítő eszközt fogok Önnel szemben alkalmazni!

4. A bilincselés végrehajtása

Amennyiben az intézkedő előállításra jogosult, közalkalmazotti, vagy közszolgálati jogviszonyban álló rendészeti feladatot ellátó személy, akkor a jogszabályban meghatározott esetekben jogosult kényszerítő eszköz és ezen belül, az intézkedésnek való ellenszegülés megtörése érdekében bilincs alkalmazására.

Az elfogás/előállítás végrehajtása során, az intézkedés kezdetén, az elfogás/előállítás tényének közlésével egy időben, vagy közvetlenül azt követően, célszerű az intézkedés alá vont személlyel szemben bilincset alkalmazni, a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtása érdekében.

Fontos, hogy a bilincs alkalmazása az elfogás/előállítás során sem kötelező, azonban ajánlott, tekintettel arra, hogy az elővezetés végrehajtása során, az elővezetendő személy az intézkedő rendőrökkel közvetlen fizikai közelségbe kerül. Tekintettel arra, hogy a személy kísérése gépjárművel történik, célszerű a kezeit hátrabilincselni.

A bilincselés első lépése, a bilincselés helyének meghatározása – ez lehet valamilyen fal, kerítés, vagy egyéb tárgy előtt – ezzel megakadályozva, hogy a személy elmenekülhessen.

Következő lépés, az intézkedés alá vont személy instabil pozícióba kényszerítése. A pozíció lényege az, hogy az intézkedés alá vont személy ne, vagy csak nehezebben tudjon menekülni, vagy támadni.

Indokolt esetben két vagy több személy összebilincselhető, ha szökéstől, támadástól lehet tartani. Ilyen esetben arra kell törekedni, hogy az erősebb fizikumú személy aktívabb kezét, a gyengébb fizikumú személy kezével bilincseljük össze.

Egyedüli intézkedő esetén előfordulhat, hogy a személy valamilyen tárgyhoz történő bilincselése válik szükségessé. (Pl. ilyen helyzet állhat elő, ha valamilyen más személy elleni támadás során sérülés keletkezett, ezért az elkövetőt a rendőr elfogja. Más olyan személy nincs jelen, akitől segítséget kérhetne, a sérültnek elsősegélyt kell nyújtania, valamint további intézkedéseket kell megtennie. Ennek érdekében az elfogott személyt a rendőr valamilyen tárgyhoz bilincseli) Ugyanakkor előfordulhat, hogy az elkövető támadásától és szökésétől is kell tartani, így a további intézkedések megtétele érdekében – ideiglenesen – szükségessé válik a tárgyhoz történő bilincselés. Ez a tárgy lehet korlát, rács, oszlop, erős drótkerítés, vonaton poggyásztartó stb., azaz minden olyan tárgy, amely alkalmas e célra és a megbilincselésre sem jelent veszélyt.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elvi szabályai alapján kerülni kell a sérülés okozását és a sérült személy részére, aki lehet a megbilincselte személy is, – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani. Ez alapján a bilincselés előtt meg kell vizsgálni a személy csuklóit, hogy nincs-e rajta valamilyen sérülés. A bilincselés akkor is végrehajtható, ha sérülés van, amennyiben az nem okoz súlyosbodást. Ha van rá lehetőség, akkor előzőleg a sebet be kell kötöztetni. Ilyenkor csak arra a rövid időtartamra alkalmazzuk a bilincset, míg mások segítségével nem biztosítható az intézkedés eredményes befejezése.

Amennyiben a személyen súlyos sérülés van (súlyos beteg, felvágta az ereit, vagy más súlyos sérülés), a bilincselés nem alkalmazható. Természetesen azokban az esetekben, amikor valamilyen aktív ellenszegülés vagy támadás leküzdése utáni bilincselésre kerül sor, a sérülés előzetes vizsgálatának nincs meg a lehetősége. Ezt a bilincselés végrehajtása után haladéktalanul el kell végezni.

„Meg fogom bilincselni!”

Az intézkedés helyének meghatározása

„Álljon a jármű mellé / a fal elé, attól fél lépés távolságra! A mellkasát támassza a falhoz, a fejét fordítsa balra!

A karjait emelje fel vízszintesen oldalra, ujjait feszítse szét!”

5. Ruházatátvizsgálás, bilincselte személy esetén

A bilincselte személlyel szemben – amennyiben erre lehetőség van – teljes ruházatátvizsgálást kell foganatosítani. Abban az esetben, ha az intézkedés végrehajtásának körülményi alapján, a teljes átvizsgálás nem hajtható végre biztonságosan, akkor csak részleges ruházatátvizsgálást szükséges végrehajtani.

A részleges átvizsgálás az intézkedés alá vont személy bilincselte kezei által elérhető területekre terjed ki. Előre bilincselte kezek esetében, a hátközép kivételével a teljes

testfelületre, hátra bilincselte kéz esetében az alkarokra, a test hátsó részére, a hátközéptől a bokáig, valamint az övonalra és a nadrág első zsebeire terjed ki.

Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

Tart magánál sérülés okozására alkalmas eszközt, vagy olyan tárgyat, amely birtoklása jogszabályba ütközik? Amennyiben igen közölje mi az, és annak helyét a ruházatában!

- A tervezett intézkedés közlése:

A ruházatát át fogom vizsgálni!

- Az intézkedés helyének meghatározása:

Álljon a jármű oldalához, attól fél lépés távolságra! Mellkasát támassza a járműhöz, a fejét fordítsa balra!

- Az átvizsgálás végrehajtása:

- Odalép az intézkedés alá vont személyhez.
- Bal lábával belép a személy lábai közé, és bal lábának térdével kitámasztja az intézkedés alá vont személy jobb térdhajlatát, így tartva a személyt instabil helyzetben.
- Bal kezének alkarjával megtámasztja az intézkedés alá vont személy hátát, megfogja a bilincset és hozzányomja a falhoz.
- Elkezdi a ruházatátvizsgálást a derék és a kezek által elérhető helyek átvizsgálásával, majd folytatja a jobb karon, a kézfejtől a vállak felé haladva, majd a törzsön a nyaktól a derékig, a háton, illetve a törzs első és oldalsó területén, majd ellenőrzi a lábakat deréktől a bokáig.
- Ezt követően fél lépést hátralép, s a személyt felszólítja:

A fejét fordítsa jobbra!

- Odalép az intézkedés alá vont személyhez.
- Jobb lábával belép a személy lábai közé, és jobb lábának térdével kitámasztja az intézkedés alá vont személy bal térdhajlatát, így tartva a személyt instabil helyzetben.
- Jobb kezének alkarjával megtámasztja az intézkedés alá vont személy hátát, miközben fogja a kezén lévő bilincset és hozzányomja a falhoz.
- Elkezdi a ruházatátvizsgálását, a bal karon a kézfejtől a vállak felé haladva, majd a törzsön a nyaktól a derékig, a háton, illetve a törzs első és oldalsó területén. Ezt követően ellenőrzi a lábakat deréktől bokáig.
- Ezt követően befejezi a ruházatátvizsgálást és ezt, az eredménnyel együtt közli a személlyel:

A ruházatátvizsgálást befejeztem, mindent rendben találtam!

- Ezt követően folytatja az alapintézkedést.

6. Csomagátvizsgálás gyakorlati végrehajtása

Fontos, hogy a csomagátvizsgálást – függetlenül attól, hogy az intézkedés alá vont személy bevonásával, vagy a nélkül hajtjuk végre – valamilyen szisztéma, rendszer alkalmazásával végezzük. Ezáltal elkerülhető az, hogy a csomag valamely része ne legyen átvizsgálva, veszélyeztetve ezzel intézkedésünk eredményességét, biztonságosságát.

Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

Tart a csomagjában olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amely veszélyes, vagy birtoklása jogszabályba ütközik?

Amennyiben tart ilyet a csomagjában, közölje mi az és annak helyét a csomagjában!

- A tervezett intézkedés közlése:

A csomagját át fogom vizsgálni!

Ezt követően végrehajtja a csomagátvizsgálást az intézkedés alá vont személy aktív közreműködésével, vagy úgy, hogy lehetőség szerint az intézkedés alá vont személy figyelemmel kísérhesse a folyamatot, majd közli a csomagátvizsgálás befejezését és eredményét:

A csomagátvizsgálást befejeztem, mindent rendben találtam!

7. Járműátvizsgálás végrehajtása

A jármű átvizsgálása kintről befelé történjen, azaz először a gépkocsi körbejárása, szemrevételezése, majd a csomagtér, utána pedig az utastér átvizsgálása következzen.

A jármű megállítása után biztonságosan kell elhelyezkedni. Az intézkedő rendőr irányítja az átvizsgálást, a biztosító feladata az intézkedés alá vont személy és a környezet figyelése, egy esetleges támadás megelőzése, megakadályozása. Ha gépjárműről van szó, a motorját le kell állíttatni, szükség szerint az indítókulcsot ki kell vetetni, a gépkocsivezetőt, illetve az utasokat ki kell szállíttatni.

Alapesetben az átvizsgálást az intézkedés alá vont személy bevonásával hajtja végre a rendőr. Fontos, hogy a járműnek, az intézkedés alá vont személy bevonása nélkül történő átvizsgálását, csak biztosítás mellett hajtsuk végre. A biztosító járőrtárs az intézkedés alá vont személyt olyan biztonságos helyen tartsa folyamatos kontroll alatt, ahol jól láthatja a járműátvizsgálás végrehajtását, és az intézkedés eredményes, biztonságos végrehajtását nem veszélyezteti.

Első lépés, a jármű külső szemrevételezése, amelynek során az észlelhető, jogsértés gyanújára okot adó elváltozások meglétét kutatjuk.

Következő lépés, a jármű utasterének átvizsgálása, amelynek során egy előre meghatározott szisztéma, rendszer alapján kell végrehajtanunk az átvizsgálást úgy, hogy az utastér egyik része se maradjon ki akaratlanul.

Fontos megemlíteni, hogy a jármű utas-, csomag- és motorterének azon ajtóit, amely mögötti terület a kocsiszekrényen kívülről nem látható, csak fokozott óvatossággal nyissuk ki, lehetőség szerint oldalról úgy, hogy a kiömlő tárgyak, kitörő emberek, vagy állatok útjába ne kerüljünk, csökkentve ezzel a sérülés veszélyét.

Az utastér átvizsgálása során – amennyiben az intézkedés alá vont bevonásával végezzük – a tároló rekeszek ajtóit, a személy bevonásával nyitassuk ki óvatosan úgy, hogy az azokban lévő tárgyakhoz ne nyúlhasson, majd a személyt léptessük hátra. Amennyiben a személy bevonása nélkül dolgozunk, akkor fokozott óvatossággal járjunk el.

Az utastér átvizsgálását követi a csomagtér, majd szükség esetén a motortér átvizsgálása, amelyek esetében az ismertett alapelvek szintén irányadóak.

Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

Tart a járművében olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amely veszélyes, vagy birtoklása jogszabályba ütközik?

Amennyiben tart ilyet a csomagjában, közölje mi az, és annak helyét a járművében!

- A tervezett intézkedés közlése:

A járművét át fogom vizsgálni!

- Az intézkedés eredményének közlése:

A járműátvizsgálást befejeztem, mindent rendben találtam!

8. Az elfogott/előállított személy kísérése

Az elfogott/előállított személy kísérése során, a korábban tanult megfogási és lefogási módszerek, elvezető fogások közül olyan technikát kell választani és alkalmazni, amely biztosítja az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását.

9. Az intézkedés befejezése

Az elfogás/előállítás utolsó eleme, az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a törvény szerinti panasztétel lehetőségéről, valamint arról, hogy vele szemben az intézkedést befejeztük:

Uram, amennyiben az elfogás/előállítás végrehajtása miatt panasszal kíván élni, azt megteheti a Rendőrkapitányságon!Az intézkedést önnel szemben befejeztem!

Viszontlátásra!

5. Az elfogott személy bilincselésének gyakorlati végrehajtása

5.1 A bilincs elhelyezése

A bilincs elhelyezése a testen, a szolgálati vagy taktikai övön, az erősebb oldali vese alatti területen, a rendszeresített vagy más típusú nyitott illetve zárt bilincstartóban történik.

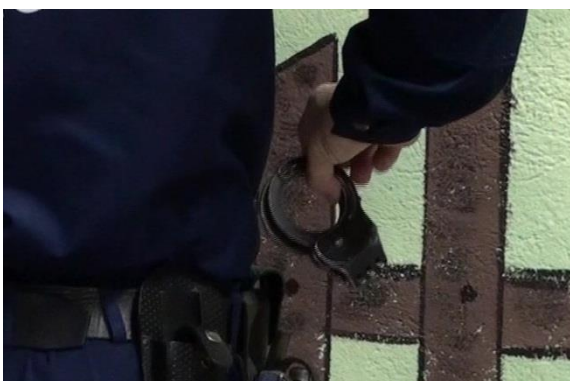

A bilincs viselésére alkalmasak lehetnek a rendszeresített vagy más típusú bőrből, vagy gyöngyvászon anyagból, illetve műszálas hevederekből készített, a bilincset teljesen rejtő zárt vagy azt csak részben takaró nyitott tokok, amelyek kialakításuktól függően patent vagy tépőzár használatával zárhatóak.

Ezek a tartók biztosítják a bilincs biztonságos viselését, mivel alkalmasak arra, hogy az intézkedések végrehajtása során megakadályozzák annak kiesését, ezáltal elhagyását, vagy az intézkedés alá vont személy részére hozzáférhetővé válását. Mindezek alapján, a tartó a megfelelő elhelyezés mellett, segítő kéz igénybevétele nélkül alkalmas a bilincs gyors elővételének biztosítására.

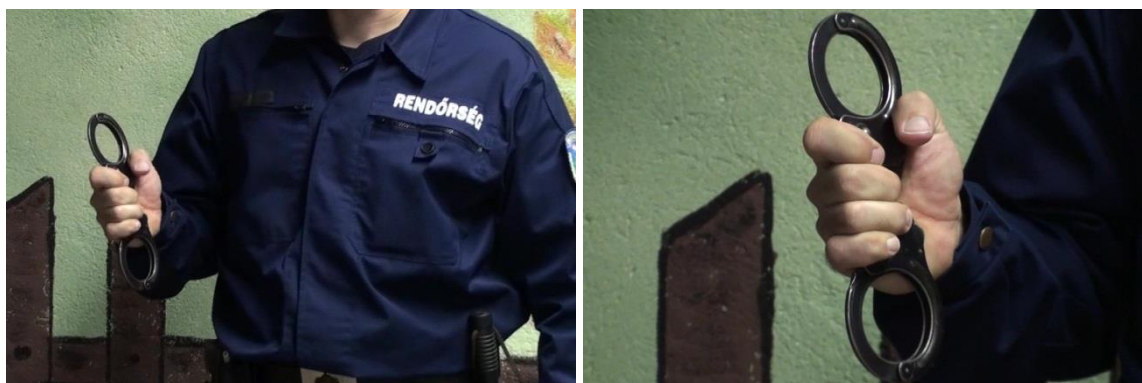
5.2 A bilincs elővétele

Az erősebb oldali kézzel hátranyúlva, a bilincstartó takarófedelét vagy rögzítő hevederét a mutatóujjal felnyitva, a bilincsnak a testtől távolabb eső szemét kell megfogni a mutató- és hüvelykujj használatával. Ezt követően, a bilincset egy határozott mozdulattal kell kiemelni a tokból, majd a kiemelést követően leengedve a testhez közelebbi szemét, a bilincs kinyílik, majd a bilincset, a zsanéért vagy patentrészt átfogva a szemek a megfelelő pozícióban rögzíthetők úgy, hogy a szemek nyíló részei az alkartól távolabb essenek.

5.3 A bilincs megfogása, felhelyezése

A bilincset használat során úgy kell megfogni, hogy a zsanért vagy patentrészt átfogva, azt megmarkolva, a szemek olyan pozícióban legyenek, hogy a szemek nyíló részei az alkartól távolabb essenek, így a bilincs használatra kész és az alkalmazás fogásváltás nélkül megvalósítható. Az így megfogott bilincsel a bilincselés apró csuklómozdulatokkal végrehajtható, mind az alsó, mind a felső szem esetében.

A csukló természetes mozgásának figyelembevételével, illetve a tapasztalatok alapján, a bilincs felső szemének felhelyezése könnyebben végrehajtható, ezért általában célszerű a bilincselés végrehajtása során először a kissé nehezebben kezelhető alsó szemet felhelyezni, mivel ekkor a bilincs még szabadon mozgatható, az intézkedés alá vont személy kezéhez. A bilincs alsó szemének felhelyezését követően, a bilincs feszítésével a személy karja, illetve ezzel együtt a bilincs könnyebben mozgatható, és könnyebb, kézre eső mozdulattal helyezhető fel a bilincs felső szeme.

A bilincs felső szemének felhelyezése képekben

A bilincs alsó szemének felhelyezése képekben

5.4 A bilincset használó személy testhelyzete

A bilincselést végrehajtó személynek a végrehajtás során úgy kell elhelyezkedni, hogy a közte és az intézkedés alá vont személy közötti kis távolság ellenére, az intézkedés és ennek során a bilincselés biztonságos végrehajtása, szavatolható legyen.

A bilincselés tényleges végrehajtására vonatkozó felkészülés során, az intézkedés biztonsága, a megfelelő távolság megtartásával fokozható. Ez a távolság, az intézkedés alá vont személynek az intézkedőhöz viszonyított irányától függően kerüljön meghatározásra.

Abban az esetben, ha a bilincselő szemből vagy oldalról közelíti meg a személyt, akkor célszerű olyan módon meghatározni a távolságot, hogy az intézkedés alá vont személy az intézkedőt egy mozdulattal – például egy ütéssel vagy rúgással – ne érhesse el. Amennyiben az intézkedés alá vont személyt hátulról közelíti meg az intézkedő, abban az esetben ez a távolság kisebb, mivel ebben az irányban az egy mozdulattal áthidalható távolság kisebb.

A bilincselés tényleges végrehajtása során a korábban meghatározott biztonságos távolság nem tartható, mert ilyenkor közvetlen fizikai kontaktus alakul ki az intézkedés alá vont és az intézkedő között. Ebben az esetben az intézkedés biztonsága, az intézkedés alá vont személy instabil pozícióba helyezésével, a személy törzsének, karjainak és lábainak rögzítésével, stabilizálásával fokozható.

Az intézkedés alá vont személy instabil pozícióba történő helyezésével biztonságérzete csökkenthető, így a személyben egy pszichés gát alakul ki, amely visszatartja az ellenállástól, valamint a támadástól. Ez az instabil pozíció a személy elhelyezésével, az intézkedés helyének megválasztásával, valamint a személy testhelyzetének megváltoztatásával alakítható ki.

A bilincselés személy törzsének fixálása a személy felsőtestének a támasztási felülethez, vagy az intézkedő testéhez való szorításával valósítható meg, a választott bilincselési pozíciótól függően. Az ilyen módokon fixált felsőtest mozgatásával, az intézkedés alá vont személy a szökéséhez vagy támadásához nem tud lendületet nyerni, valamint kedvező pozíciót kialakítani.

Az intézkedés alá vont személy karjai rögzítésének nagy szerepe van, mind a bilincselés alatt álló, mind a másik kar tekintetében. Mivel az intézkedő veszélyes közelségben van a bilincselés alatt álló személyhez, ezért lényeges az ellenszegülés kifejtéséhez legkönnyebben felhasználható végtagjának folyamatos kontrollálása.

Az intézkedés alá vont személy a testhelyzetétől és a bilincselési pozíciótól függően támadó felületként használhatja az öklét, az alkarját, illetve a könyökét. Az intézkedés alatt álló személy bilincselés alatt álló karjának rögzítése az intézkedő segítő keze, míg a másik kéz rögzítése a biztosító társ által történik.

Az intézkedés alá vont személy lábai rögzítésének szintén fontos szerepe van, mind a bilincselés alatt álló, mind a másik oldal tekintetében. Mivel az intézkedő veszélyes közelségben van a bilincselés alatt álló személyhez, ezért az intézkedés alá vont személy a lábaival könnyen okozhat akár súlyos sérülést is, valamint kibillentheti az intézkedőt stabil pozíciójából.

A lábak rögzítését a bilincselési pozíció függvényében, a bilincselés alatt álló kézzel ellentétes oldali lábával hajtja végre az intézkedő. Az intézkedés alá vont személy lábának rögzítése az intézkedő ellentétes oldali lábával történik úgy, hogy a személy mellett és mögött helyezkedik el. Az ellentétes oldali lábbal belép a személy lábai közé, és ennek a lábának a térdével megtámasztja hátulról a személy alsó lábszárát, a vádli és a térd mögötti

területen. Így megakadályozza a láb hátra irányuló mozgását, s így tartja a személyt instabil helyzetben.

5.5 A bilincselés gyakorlati végrehajtása képekben (különböző testhelyzetekben)

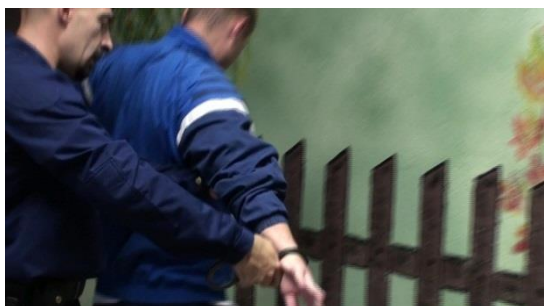
5.5.1 Bilincselés álló testhelyzetben, szabadon

5.5.1.1 Álló bilincselés hátulról, kezek oldalt (kezdés alsó szem felhelyezésével)

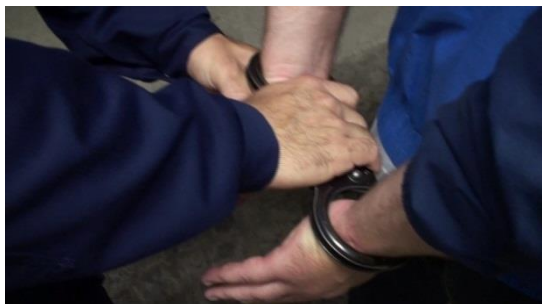

5.5.1.2 Álló bilincselés hátulról, kezek oldalt (kezdés felső szem felhelyezésével)

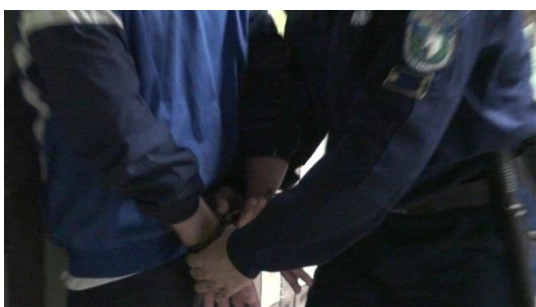

5.5.1.3 Álló bilincselés hátulról, kezek hátul

5.5.2 Bilincselés álló testhelyzetben szabadon fal/jármű mellett

5.5.2.1 Álló bilincselés hátulról, felsőtest falnak/járműnek támaszkodik, kezek oldalt

5.5.2.2 Álló bilincselés hátulról, felsőtest falnak/járműnek támaszkodik, kezek hátul (tenyerek ellentétes irányba fordítva)

5.5.3 Bilincselés fekvő testhelyzetben
5.5.3.1 Fekvő bilincselés, kezek oldalt

5.5.3.2 Fekvő bilincselés, kezek hátul

6. Az elfogott személy és a személytől elvett dolog jogosult nyomozó hatóságnak történő átadása, illetve e szervezet értesítése

Az átvizsgálás során megtalált, szabálysértés vagy bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszközét képező tárgyat, a további szabálysértési- és büntetőeljárás számára való biztosíthatóság érdekében el kell venni az intézkedés alá vont személytől, az intézkedés helyszínén úgy elhelyezve, hogy ahhoz illetéktelen személy hozzá ne férhessen, azt az eljárás alól el ne vonhassa, meg ne semmisíthesse, Az eszközt a kikerkező hatóság tagjának történő átadásig biztosítani kell.

A jogsértő cselekmény elkövetéséről, az elkövető visszatartásáról, elfogásáról, a cselekmény tárgyi bizonyítási eszközének elvételéről, biztosításáról a rendőrséget, mint eljáró hatóságot értesíteni kell. Annak érdekében, hogy a hatóság kitértő tagja fel tudjon készülni a dolog elvételére, elszállítására, továbbá a dolog elvételéhez, visszatartásához kapcsolódó szabálysértési, vagy büntetőeljárásban kapcsolódó eljárási cselekmények végrehajtására, azok megfelelő dokumentálására (pl. átvételi elismervény, határozat vagy jegyzőkönyv elkészítése).

6.1 Lefoglalás, elkobzás büntető ügyben

Büntetőeljárás során, a tárgyi bizonyítási eszköz elvétele két szinten valósul meg, amelyet a könnyebb érthetőség kedvéért fordított sorrendben célszerű feldolgozni.

II. Szint

Büntetőeljárás során, ha a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik, vagy a közbiztonságot veszélyezteti, a bíróság a lefoglalás megszüntetése helyett a lefoglalt dolog elkobzásáról határoz.

I. Szint

Büntetőeljárás során a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság elrendeli a lefoglalást, ha annak tárgya bizonyítási eszköz, vagy elkobozható, illetve vagyonekobzás alá esik.

Továbbá, a lefoglalást el lehet rendelni, ha a bűncselekményt a lefoglalandó bizonyítási eszközre követték el (pl. eltulajdonított mobiltelefon), a lefoglalás tárgya a bűncselekmény eszköze (pl. betöréshez használt feszítővas), a lefoglalandó bizonyítási eszköz az elkövető nyomait hordozza (pl. az elkövetés helyszínén hátrahagyott sapka).

Ha a tanúvallomás megtagadására jogosult személy a lefoglalandó bizonyítási eszközt önként átadja, vagy hozzáférhetővé teszi, akkor a lefoglalást birtokba vétellel, a megőrzés más módon történő biztosításával, az érintett őrizetében hagyással, lehet végrehajtani.

A lefoglalást akkor lehet az érintett őrizetében hagyásával vagy a megőrzés más módon történő biztosításával végrehajtani, ha a dolog birtokba vételre nem alkalmas, a dolog vagy elektronikus adat birtokosának, kezelőjének azok használatához fűződő érdeke ezt indokolja, vagy más fontos ok ezt szükségessé teszi.

A lefoglalás végrehajtásának módjáról az elrendelésről szóló határozatban kell rendelkezni.

A lefoglalás végrehajtása érdekében a dolog, illetve az elektronikus adat birtokosát vagy kezelőjét fel kell szólítani, hogy a keresett dolog hollétét fedje fel, illetve az elektronikus adatot tegye hozzáférhetővé.

A felszólítás teljesítésének megtagadása esetén a keresett dolgot fel kell kutatni és erre az érintettet figyelmeztetni szükséges.

6.2 Lefoglalás, elkobzás szabálysértési ügyben

Szabálysértési eljárás során a tárgyi bizonyítási eszköz elvétele három szinten valósul meg, amelyet a könnyebb érthetőség kedvéért fordított sorrendben célszerű feldolgozni.

III. Szint

A szabálysértésekről szóló törvény alapján el kell kobozni azt a dolgot, amelyet a szabálysértés elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak, illetve amelynek a birtoklása jogszabályba ütközik, vagy amely veszélyezteti a közbiztonságot (pl. tiltott szerencsejáték során használt kártya, 8 cm-t meghaladó pengehosszúságú közterületen birtokolt kés, petárda stb.).

Az elkobzásról a szabálysértési ügyben eljáró hatóság az eljárás végén határozattal dönt, és az elkobzott dolog tulajdonjoga az államra száll (megszűnik az eljárás alá vont személy rendelkezési és tulajdonjoga).

II. Szint

A szabálysértésekről szóló törvény alapján, a szabálysértési hatóság– azon szabálysértés vonatkozásában, amely miatt törvény rendelkezése alapján helyszíni bírságot kiszabhat –, valamint a helyszíni bírság kiszabására jogosult lefoglalhatja azt a dolgot, amely tárgyi bizonyítási eszköz, illetve amelynek elkobzását a hivatkozott törvény elrendeli.

A lefoglalásról, a szabálysértési ügyben eljáró hatóság, az eljárás során határozattal dönt, és a lefoglalt dolog felett az eljárás alá vont személy tulajdonjoga megmarad, de rendelkezési joga szünetel. (Marad az ő tulajdona, de nem szállíthatja el, nem használhatja, nem férhet hozzá.)

I. Szint

A szabálysértésekről szóló törvény alapján, a helyszíni bírság kiszabására jogosult személy, feladatának teljesítése során azt a dolgot, amely a törvény alapján általa lefoglalható, a szabálysértési eljárás lefolytatására jogosult hatóságnak történő átadásáig átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti.

Az átvételről, a helyszíni bírság kiszabására jogosult személy, az eljárás során határozat nélkül dönt, és az átvett dolog felett az eljárás alá vont személy tulajdonjoga megmarad, de rendelkezési joga szünetel.

7. A rendezvénybiztosítás végrehajtása

Helyszínbiztosítás/rendezvénybiztosítás: a várható rendezvények, rendkívüli események megelőzése céljából szervezett biztosítást jelenti, amely során az alkalmazandó szolgálati csoportok működése kiterjed a rendezvény helyszínére, és az eseménnyel biztonsági okokból összefüggő helyekre egyaránt.

Célja a nagy tömeget vonzó rendezvények jogszerű, zavartalan lebonyolításához szükséges feltételek megteremtése, a rendezvényen és annak körzetében a személy-, vagyon- közlekedésbiztonság fenntartása.

Rendezvénybiztosítás esetén a foganatosított biztonsági rendszabályok köre függ:

- a rendezvény helyétől, idejétől, programjától;
- a rendezvény résztvevőinek létszámától, összetételétől, hangulatától, szándékától;
- a közlekedés biztonságára, zavartalanságára gyakorolt hatásától;
- a várható jogsértésektől;
- a rendezvényen megjelenő védett személyek számától.

A rendezvénybiztosítás időszakaszai:

- A rendezvényt megelőző időszak (résztvevők, nézők, előadók, csapatok bejutása az objektumba).
- A rendezvény (mérkőzés, koncert, esemény) időszaka.
- A rendezvény befejezését követő időszak (rendezvény elhagyása, nézők, csapatok távozása stb.).

A rendezvénybiztosítást megelőző időszakok és azok feladatai:

1. Mérkőzést/rendezvényt megelőző időszak:

Utazás biztosítása

- A vendégnek, vendégszurkolónak a megérkezés helyétől, a rendezvényhelyszínen elfoglalt helyig történő kísérése.
- A védett személy, előadó, csapat kísérése, biztosítása.
- A rendezvény helyszínének környezetében, a településen belül történő mozgás útvonalának biztosítása.

Külső biztosítás

- Tömegkezelés: az érkező vendégek irányítása, a zökkenő mentesebb, folyamatos forgalom biztosítása érdekében.
- Közlekedők irányítása a folyamatos, balesetmentes közlekedés biztosítása érdekében.
- Parkolóhelyek biztosítása, őrzése, forgalom irányítása,.

Belső biztosítás

- Rendfenntartás a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

2. A mérkőzés/rendezvény időszaka:

Külső biztosítás

- Rendfenntartás;
- Parkoló őrzése, biztosítása;
- Közlekedés rendjének fenntartása.

Belső biztosítás (a rend fenntartása)

- Rendfenntartás a jogszabályi előírásoknak megfelelően;
- Biztosítást végző rendezőkkel való együttműködés.

3. Mérkőzés/rendezvény befejezését követő időszak:

Belső biztosítás

- Tömegkezelés (pl. stadionból, a rendezvény helyszínéről való békés kijuttatás elősegítése);
- Rendfenntartás a helyszínen;
- Biztosítást végző rendőri erőkkel való együttműködés.

Külső biztosítás

- Rendfenntartás;
- Ellenséges érzelmű, veszélyt jelentő személyek, szurkolók elszigetelése;
- Parkoló rendjének fenntartása;
- Közlekedés rendjének, folyamatosságának fenntartása;
- Rendezvényt követő biztonsági idő ráhagyása a rendfenntartása érdekében – járőri tevékenység.

Utazás biztosítása

- Rendezvényről való biztonságos kijuttatás, illetve célállomásig történő kísérés, biztosítás;
- A védett személy, csapat stb. kísérése, biztosítása;
- Városon, településen belül történő útvonal biztosítása;
- Rendfenntartás.

A rendezvénybiztosítást/helyszínbiztosítást végrehajtó szolgálati csoportok

- A rendezvények biztosítására rendelkezésre álló erők **vezetési pontra**,
- a rendezvény helyszínén (a létesítményen) belüli **belső biztosítócsoportosításra**,
- a rendezvény (létesítmény) helyszínének közvetlen közelében szolgálatot teljesítő **külső biztosítócsoportosításra**,
- valamint **tartalékra tagozódhatnak**.

A vezetési pont:

- A helyi körülményektől, sajátosságoktól függően a rendezvény helyszínén belül, vagy közvetlenül mellette, a közönség elől elzárt, védett helyen helyezkedik el.
- A helyszín magas, jó rálátást biztosító pontján (sportcsarnokok emeleti, vagy toronyszintjén) külön figyelőpont is berendezésre kerül, ahol a rendezvény időszakában a biztosítás parancsnoka és néhány segítőtje tartózkodik.
- A figyelőpont berendezése biztosítja az állandó híradó, és lehetőség szerint a képi információk összeköttetést valamennyi végrehajtóval, valamint a vezetési pont többi elemével.
- A biztosítás parancsnoka közvetlen alárendeltségében tartja az események képi rögzítését végző dokumentációs csoportot.
- Közvetlen kapcsolatot tart a rendezvény biztosításában részt vevő rendőri erőkkel.
- Közvetlen kapcsolatot tart a felderítő, bűncselekményeket megelőző tevékenységet folytató bűnügyi nyomozó és polgári ruhás közbiztonsági felderítőcsoporttal.
- Közvetlen kapcsolatot tart a biztosítás során, a tömeg közül a jogsértő személyeket kiemelő, és a rendőrségi objektumba, vagy külön a helyszínen kijelölt előállító helyre kísérő rendőrségi elfogó, előállító-csoporttal.

A belső biztosítócsoportosítás:

- Állományába a beléptető pontokon a belépési jogosultságot ellenőrző, a biztonsági ellenőrzést végző biztosító őrök,
- Az egyes szektorokban a rend fenntartásáért felelős biztosítócsoportok,
- Rendfenntartó járőrök,
- A rendbontók kiemelését végző kiemelő csoportok,
- Lezárt területre a behatolást megakadályozó zárócsoportok,
- A kijelölt személyek védelmét ellátó fedezőcsoport,
- Belső biztosítás tartaléka tartozik.

A külső biztosítócsoportosítás:

- Zárócsoportokból,
- A parkolóhelyeken biztosító őrökből,
- Rendfenntartó járőrökből,
- Biztosító járőrökből,
- Forgalmirányítókból,
- Utazást biztosító csoportokból,
- Külső biztosítócsoportosítás tartalékából állhat.

A biztosítás parancsnokának tartaléka:

- A rendezvény külső területén helyezkedik el.
- Készen áll a különböző szolgálati csoportok megerősítésére, feladataik átvételére.
- Képes a rendbontó csoportosulásokkal szembeni határozott fellépésre.
- Nagysága általában az összevont létszám 10-15%-a.

7.1 A rendezvénybiztosítás gyakorlati végrehajtása

A biztosítás előkészítése

A rendezvények rendjének fenntartásában közreműködő szervezet vezetője a rendezvény szervezőjével, vagy a rendezvénynek helyet adó létesítmény üzemeltetőjével írásbeli megállapodás keretében biztosítja, hogy:

- A biztosítás vezetője számára a rendezvény helyszínének megfigyelését biztosító, vezetési pontnak (figyelőpontnak) alkalmas terület, építmény, vagy helyiség álljon rendelkezésre.
- Biztosított legyen a technikai eszközök védett elhelyezése.
- A rendezvény (létesítmény) hangosító berendezését a biztosítás parancsnoka szükség esetén azonnal és közvetlenül igénybe tudja venni.
- A képrögző technikai eszközök telepítése, illetve a létesítmény tulajdonát képező beépített zárláncú televízió-berendezések korlátozás nélküli igénybevétele biztosított legyen.
- Álljanak rendelkezésre a létesítmény alaprajzára, főbb műszaki paramétereire, biztonsági berendezettségére vonatkozó adatok.

A biztosítást végrehajtó szervezet vezetőjének szükséges meghatároznia a következőket:

- A biztosítószolgálat működési körzetét.
- A biztonság érdekében alkalmazható intézkedéseket, így különösen a ruházat- és csomagátvizsgálás, a forgalomszabályozás, a közreműködő igénybevitelének, a közterület frekvenciált helyeinek és a tömegközlekedési eszközök utasforgalma ellenőrzésének szabályait, a közterület rendje fenntartásának követelményeit.
- A biztosításban résztvevő erők magatartásának általános szabályait, jogsértés esetén.
- A rendezvényt megelőző és az azt követő tömegtájékoztatás feladatait.
- A biztosításba bevont állomány eligazításának szempontjait.
- A biztosítószolgálatra igénybe vehető személyi állományt és technikai eszközöket, a megerősítő erők igénylésének rendjét.
- A biztosítószolgálatra történő áttéréshez szükséges szervezési feladatokat.
- A jelentések rendjét.

A biztosítást végrehajtó szervezet vezetője, a rendezvényt megelőzően köteles:

- Felvenni a kapcsolatot a rendezvény szervezőjével, lehetőség szerint részt venni a szervező vagy a létesítményüzemeltető által szervezett egyeztető értekezleten.

- Tájékozódni, hogy a szervezők a biztonság és a rend fenntartása érdekében milyen intézkedéseket tettek, illetve terveznek.
- Egyeztetni a szervezőkkel, a rendőrséggel, az együttműködés, a kapcsolattartás és az értesítés rendjéről.
- Részt venni az előzetes terület-, létesítmény bejáráson.
- Elkészíteni a rendezvénybiztosítás tervét.

A rendezvénybiztosítás tervének tartalmaznia kell:

- A rendezvényről rendelkezésre álló adatokat (a rendezvény megnevezését, megtartásának helyét, kezdetének és befejezésének időpontját; a résztvevők várható létszámát, összetételét; a rendezvény programját; a rendező szerv felelős megbízottjának nevét, címét, rendezvény alatti tartózkodási helyét, a vele való összeköttetés rendjét).
- A biztonsági helyzet értékelését (a rendezvény megzavarására, jogellenes cselekmények elkövetésére irányuló előkészületekről, a korábbi hasonló rendezvények tapasztalatairól rendelkezésre álló adatokat, és az abból levont rövid következtetéseket).
- A biztosítás elgondolását (a biztosítás módja, célja, időszakai; milyen fő feladatokra kell a figyelmet fordítani, a biztosítás körzete, a rendelkezésre álló erők és eszközök, az azokból létrehozott csoportosítások, a tervezett átcsoportosítások, összevonások rendje, a bevezetésre tervezett biztonsági és korlátozó rendszabályok, a kényszerítő intézkedések bevezetésének rendje, az alkalmazásra tervezett kényszerítő eszközök).
- A biztosítás parancsnoki állományát és a szolgálati csoportok megalakításának rendjét (parancsnok, beosztott létszám és technikai eszköz, feladat).
- A szolgálati csoportok feladatait.
- A személyi állomány felkészítésének és eligazításának rendjét, szempontjait valamint azok rövid tartalmát.
- A magatartási rendszabályokat, jogsértő cselekmények elkövetése esetén.
- Az együttműködés és a mindenoldalú biztosítás rendjét (az együttműködés feladatai a biztosítószolgálat egyes időszakaiban, és azok tartalma; a jogsértő cselekmények felfedése, dokumentálása; a vezetési és információs rendszer védelme, a saját erők és eszközök megóvása; az anyagi ellátás, a személyi állomány öltözete, felszerelése, fegyverzete, a technikai eszközök kiszolgálása, a személyi állomány egészségügyi biztosítása érdekében végrehajtandó feladatok).
- A készenléti és más, főbb időpontokat.
- A jelentések rendjét (ki, mikor, kinek, mit, hogyan jelentsen szóban és írásban).
- A vezetés rendjét (a vezetési pont hová települ, a figyelőpont helye, az esetleges áttelepülés rendje és ideje, a vezetés átvételének rendje a vezetési pont kiesése esetén).

A rendezvénybiztosítás tervének mellékleteként vázlatot (vázlatokat) kell készíteni, amely tartalmazza:

- A helyszín, létesítmény közvetlen és távolabbi környezetét.
- Az ellenőrzés alá vont területeket, parkolóhelyeket, megközelítési útvonalakat.
- A tömegközlekedési eszközök megállóhelyeit, haladási irányait.
- Az ellenőrzést igénylő csomópontokat és más kiemelt, illetve védett objektumokat, lezárt útszakaszokat, a forgalomterelés irányait.

- A létesítmény alaprajzát, a nézőtér szektorokra bontását, illetve befogadóképességét ülőhelyek és állóhelyek szerint, bejáratokat és vészkijáratokat.
- A résztvevők elkülönítését biztosító berendezéseket, a résztvevők mozgási lehetőségeit.
- A tűzcsapok és tűzoltó készülékek helyét.
- A büfét, kommunális létesítményeket, elsősegélyhelyet, a veszélyhelyzet esetén rendelkezésre álló kiürítési irányokat.
- A vezetési pontot, az alárendelt parancsnokok tartózkodási helyét.
- Az egyes szolgálati csoportok működési helyét, körzetét, útvonalát, összpontosítási-, megindulási-, várakozási- és gyülekezési körleteit, feladatait.
- A tartalékok elhelyezkedését, alkalmazási terepszakaszokat.
- A szolgálati csoportok mozgatásának menetvonalát.
- A rendőrség részéről kijelölt felelős személy tartózkodási helyét.
- A biztosítási tervhez, a rendőrség által mellékelni kell továbbá – a személyeket és az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet esetén – a létesítmény kiürítésének, illetve jogellenes magatartást tanúsító tömeg feloszlításának tervét (a tömegoszlítási tervet).

A rendezvényen résztvevők utazása és mozgása ellenőrzésének főbb pontjai:

- A fokozott kockázattal járó sport- vagy más jelentős rendezvényre érkező tömeg utazását, valamint az általuk igénybe vett főbb útvonalakat, a rend fenntartása és a közlekedés biztonsága érdekében ellenőrizni célszerű.
- A biztosításért felelős szerv köteles ellenőrizni a résztvevők utazását, a rendezvényt megelőzően és azt követően.
- A személyszállító vonatokat biztosító csoportokkal célszerű kísélni.
- A közbeeső vasútállomásokra – a vonat áthaladásának, illetve ott tartózkodásának időszakára – a területileg illetékes rendőri szervek megfelelő létszámú járőr-csoportokat vezényeljenek, a vonaton foganatosított személyi szabadságot korlátozó intézkedések átvétele, valamint a vonatkísérő járőrök megerősítése érdekében.
- A vonatkísérő állomány és a rendőri szervek között közvetlen összeköttetést célszerű szervezni.
- A gyalogosan haladó csoportokat biztosító csoportokkal kísértetni szükséges. Meg kell akadályozni az ellenérdekű csoportok összekeveredését, erőszakos cselekmények kialakulását.

7.1.1 Rendőri intézkedések rendje a rendezvény helyszínén és azon kívül

A rendezvényeken a rendőrséget (a rendőrt) intézkedési kötelezettség akkor terheli, amikor olyan tény, vagy körülményt észlel, illetőleg hoznak tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel.

Általában rendőri beavatkozást igénylő ténynek, vagy körülménynek kell tekinteni:

- A bűncselekményeket;
- A szabálysértéseket;
- Felkérésre más személy igazoltatását, ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik;

- A közbiztonságra különösen veszélyes anyagok, eszközök lefoglalását, illetőleg azoknak a rendezvény helyszínére való bevitelének megtiltását;
- A nyilvános forgalom számára nyitva tartó helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgy eltávolítását, megsemmisítését;
- Önmagát, vagy más veszélyeztető személy elszállítását, az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozását, a magatehetetlen, önkívületben lévő személy lakásra, kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kísérését, szállíttatását;
- A balesetveszély megelőzése érdekében a közút forgalmának irányítását, korlátozását, illetve szüneteltetését, a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamra;
- Személyeket, illetőleg anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet elhárítását, ennek megszüntetése érdekében terület lezárását, oda a belépés, vagy eltávozás megakadályozását, illetve az ott tartózkodók távozásra kötelezését.

A sportlétesítményekben a személyeket és anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzetnek kell tekinteni az alábbi tényezőket:

- A nézőknek az engedélyezett stadionkapacitáson (szektor befogadóképességen) felüli beléptetését, behatolását, összezsúfolódását;
- A szektorokat elválasztó, illetve a játéktérrel a nézőtérrel elválasztó kerítés, a menekülőkapuk mérkőzés alatti bedöntését, átszakítását;
- A feljárók, lépcsők eltorlaszolását, lelátók, korlátok, támfalak, kerítések, állványzatok, oszlopok túlterhelését, megrokkadását, a lezuhanás, omlás vagy leszakadás közvetlen veszélyét;
- Az építmények, berendezési tárgyak tömeges méretű, felfegyverkezésre irányuló megbontását, megrongálását;
- A szurkolótáborok között vagy azokon belül kialakuló tömegverekedéseket;
- A csapatok, játékvezetők, illetve más közreműködők elleni közvetlen támadást;
- A keletkezett tüzek terjedését.

A biztosítást végrehajtó szervezet vezetője, a rendezvény alatt köteles:

- A rendezvényen jelen lenni, figyelemmel kísérni a közönség magatartását.
- A rendezvény rendjét sértő cselekmények esetén felhívni a biztosításban részt vevő állomány figyelmét a rend helyreállítására.
- Intézkedni a rendőri beavatkozást igénylő körülmények esetén a szükséges erők helyszínre hívása, valamint a szükséges intézkedése megkezdése céljából.
- Soron kívül Jelentést tenni a rendőri szerv vezetőjének és az ügyeleti szolgálatnak minden olyan eseményről, amely tömeges rendbontást vagy jogsértést valósít meg, valamint a létesítmény egy részének, vagy egészének kiürítését, a rendezvény megszakítását, a rend fenntartásához, vagy a közlekedés rendjének biztosításához további rendőri erők helyszínre irányítását teszi szükségessé.

Technikai eszközök, berendezések alkalmazása a rendezvénybiztosításban:

- A közbiztonságra leginkább veszélyes csoportok elhelyezésére szolgáló terület (szektor) elválasztása záróeszközökkel (pl.: kordonelemek).

- A jogsértő cselekmények és a jogsértő személyek felderítése, azonosítása, továbbá a nyílt rendőri erők helyszínre irányításának segítése érdekében a rendezvény résztvevői között polgári ruhás biztosító őrök/figyelők is alkalmazhatók.
- A rendezvény helyszínén belül és kívül széleskörűen kell alkalmazni a rendelkezésre álló képrögzítő dokumentációs eszközöket. Ezek kezelői önállóan, vagy a biztosításparancsnok (kijelölt szolgálati csoportparancsnok) utasítására a személyazonosítást később is lehetővé tévő módon rögzítsék a jogsértő személyt és az általa elkövetett jogsértést, a rendőri beavatkozást. Az összehasonlítás érdekében készítsenek felvételt az elfogott (előállított) személyről is.
- A fenti feladatokat több dokumentációs csoport is végezheti. A képi anyagok összerendezését, az eljárás alapjául szolgáló iratokhoz csatolását elszámolta tócsoport végezze.
- Azokban az esetekben, amikor a jogsértő személy kiemelése nem lehetséges, és a helyszínen videóprinter, vagy más képmásoló berendezés áll rendelkezésre, a jogsértő fényképét a szükséges példányszámban el kell készíteni, a szolgálati csoportoknak ki kell adni, majd a rendezvény befejezése után, a közönség eltávozásának időszakában kell végrehajtani az elfogást.
- A nagyobb erejű tartalékokat, beavatkozásra kijelölt szolgálati csoportokat, technikai eszközöket a tömeg által nem látható helyen, rejtve, de a gyors beavatkozásra alkalmas módon, felszerelve kell elhelyezni.
- A rendezvény befejezését követően az ellenérdekű csoportok elválasztása, az erőszakos cselekmények megelőzése, az eltávozás rendezettségének biztosítása, továbbá a balesetek megelőzése érdekében a közönség egy része meghatározott ideig a rendezvény helyszínén visszatartható.
- A visszatartás nem hiúsíthatja meg a menetrendszerű tömegközlekedési eszközök elérését, a résztvevők akadálytalan elutazását. A visszatartás okáról, várható időtartamáról a közönséget tájékoztatni szükséges.

8. Tájékoztatás adása az ügyfeleknek az intézkedés indokáról, a felhatalmazásról, az intézkedés elleni panaszkezelés eljárásáról

A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző személy, vagyis a személy- és vagyonőr, a jogosultságait a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvényben meghatározottak szerint vagy az érintett személy önkéntes hozzájárulása alapján gyakorolja.

A jogosultságok gyakorlása során az adott cél elérésére alkalmas eszközök közül a személyi szabadság, illetve a személyiségi jogok legkisebb korlátozásával járó eszközt kell választania.

8.1 A személy- és vagyonőr intézkedési jogosultságai

A vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult:

- A területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt kiléte igazolására, a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére, jogosultságának igazolására felhívni, ennek megtagadása vagy a közölt adatok nyilvánvaló valótlansága esetén – a megbízó eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett belépését, ott-tartózkodását megtiltani, és távozásra felszólítani.
- A területre belépő vagy onnan kilépő személyt csomag, illetve menet-, szállítási okmány bemutatására felszólítani.
- A területen tartózkodó vagy onnan kilépő személyt csomagja tartalmának, járművének, valamint a szállítmánynak bemutatására felszólítani.
- A jogsértő személyt magatartása abbahagyására felszólítani.
- Elektronikai vagyonvédelmi rendszert alkalmazni.
- A területre belépők ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazni, és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét megtiltani.

A vagyonőr a szerződésben megjelölt ingóságot – a szerződés keretei között – az őrzött területen (létesítményen) kívül is védheti, ennek során a fentiekben meghatározott jogok illetik meg, kivéve, hogy elektronikus megfigyelőrendszert közterületen ilyenkor sem alkalmazhat.

A rendezvénybiztosítási feladatokat ellátó személy a fentiekben meghatározott meghatározottakon túl jogosult:

- Zárt területen vagy helyen tartott rendezvényre belépő személyt – a rendőrség, illetve a rendezésért felelős személy intézkedése alapján, ha a szerződésből fakadó kötelezettségeit érvényesíteni más módon nem tudja – különösen a testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében csomagja tartalmának bemutatására felszólítani, rajta és csomagján kizárólag fémtárgyak kimutatására alkalmas eszközt alkalmazni, ennek visszautasítása esetén, a rendezvényen való részvételét megtiltani.
- A rendezvény megtartását akadályozó vagy zavaró, annak biztonságát veszélyeztető, illetve az ott jogellenesen tartózkodó személyt kilétének igazolására felszólítani, a rendezvényen való részvételét megtiltani, távozásra felszólítani. Amennyiben az érintett személy ennek nem tesz eleget, és az élet- és vagyonbiztonság érdekében szükséges, a rendezvényről kivezetni.
- A sportrendezvények biztonságáról szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó sportrendezvényeken, rendezői feladata során a sportról szóló törvényben meghatározottak szerint, a sportrendezvényről eltávolítandó személyt visszatartani, ha személyazonosságát felhívásra nem igazolja.

A pénz- és értékőrzési, értékszállítási, szállítmánykísérési, valamint szállítási feladatokat ellátó személy jogosult a szállítást jogtalanul akadályozó, illetve az őrzött vagy szállított érték biztonságát veszélyeztető személyt kilétének igazolására, a tevékenységét akadályozó, veszélyeztető magatartásának abbahagyására felszólítani.

A személy- és vagyonőr tevékenysége gyakorlása során a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, jogosult az intézkedésében érintett személyt felszólítani kilétének igazolására. Ha az általa erre felkért személy önként és hitelt érdemlően nem igazolja kilétét, a személyazonosság megállapítására – indokolt esetben – igazoltatásra jogosult hatósági személyt kérhet fel.

A személy- és vagyonőr jogosult a bűncselekmény és a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt elfogni és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó valamint annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni. Köteles azonban az elfogott személyt haladéktalanul az ügyben eljárni jogosult nyomozó hatóságnak átadni, ha erre nincs módja, e szervet nyomban értesíteni. Így kell eljárni a tetten ért személytől elvett dolgokat illetően is.

A személy- és vagyonőr arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazásával:

- A védett személy biztonságát fenyegető támadást elháríthatja.
- A védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépést megakadályozhatja, a jogosulatlanul bent tartózkodót onnan eltávolíthatja.
- A rendezvényt zavaró, vagy annak biztonságát veszélyeztető személyt a rendezvényről eltávolíthatja.
- A pénz- és értékszállítást jogtalanul akadályozó személyt eltávolíthatja, illetve a szállítmány biztonságát fenyegető támadást elháríthatja.

A személy- és vagyonőr feladata ellátása során vegyi eszközt (gázsprayt), gumibotot, örkutyát, valamint – az erre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint – lőfegyvert tarthat magánál, és azokat csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.

Közterületen örkutyát igénybe vevő személyes vagyonőr a tevékenységét csak a rendészetért felelős miniszter rendeletében meghatározott feltételeknek eleget tevő, engedéllyel rendelkező kutyavezető-képző iskolák által minősített (vizsgáztatott) kutyával láthatja el.

A vagyonőr a csomag tartalmának, valamint a jármű és szállítmány bemutatására - a szerződésből fakadó kötelezettségei érvényesítése céljából - a tervezett intézkedés okának és céljának közlése mellett akkor szólíthat fel, ha:

- Megalapozottan feltehető, hogy az érintett, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó olyan dolgot tart magánál, amelynek őrzése a vagyonőrnek szerződésből fakadó kötelezettsége.

- E dolgot a felszólítás ellenére sem adja át.
- Az intézkedés a jogsértő cselekmény megelőzése, megszakítása érdekében szükséges.

A közönség számára nyilvános magánterület védelme esetén a vagyonőr – jól látható helyen, jól olvashatóan, a területen megjelenni kívánó harmadik személyek tájékozódását elősegítő módon – köteles figyelemfelhívó jelzést, ismertetést elhelyezni az alábbiakról:

- Az intézkedésekről, azok lehetőségéről.
- A területre bevinni tilos tárgyakról, azok jellegéről.
- Arról a tényről, hogy az adott területen elektronikus megfigyelőrendszert alkalmaznak (térfigyelés).
- Az elektronikai vagyonvédelmi rendszer által folytatott megfigyelés, valamint a rendszer által rögzített, személyes adatokat tartalmazó kép- és hangfelvétel készítésének, tárolásának céljáról, az adatkezelés jogalapjáról.
- A felvétel tárolásának helyéről, a tárolás időtartamáról, a rendszert alkalmazó (üzemeltető) személyéről, az adatok megismerésére jogosult személyek köréről, továbbá az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvénynek az érintettek jogaira és érvényesítésük rendjére vonatkozó rendelkezéseiről.
- A vagyonőr intézkedései által okozott jogsérelem esetén igénybe vehető eljárásokról.

8.2 A személy- és vagyonőr intézkedésével kapcsolatos jelentési kötelezettség

A személy- és vagyonőr az intézkedésről, amennyiben kényszerítő eszközök alkalmazására is sor került – haladéktalanul, rövid úton – szóban jelentést tesz a munkáltatójának.

Az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazását követően a rendészeti feladatokat ellátó személy, valamint a személy- és vagyonőr – két napon belül – írásban jelentést készít a munkáltatója részére, amely alapján a munkáltató az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét kivizsgálja.

A meghatározott írásbeli jelentésnek tartalmaznia szükséges:

- Annak a személynek a nevét, akivel szemben az intézkedést vagy a kényszerítő eszközt alkalmazták.
- Az intézkedés vagy kényszerítő eszköz:
 - Alkalmazásának helyszínét,
 - Alkalmazásának időpontját,
 - Alkalmazásának időtartamát,
 - Alkalmazásával szembeni ellenszegülés módját, típusát, alkalmazásának rövid leírását.
- A kényszerítő eszköz alkalmazása során okozott sérülés bekövetkezését és leírását, esetleges egészségügyi ellátás esetén a mentőtiszt vagy orvos nevét, amennyiben elszállították a sérültet, akkor az egészségügyi intézmény megnevezését.

- A jogellenes magatartás abbahagyására történt-e felszólítás, ha nem, ennek mi volt az oka.
- A kényszerítő eszköz alkalmazására történt-e előzetes figyelmeztetés, ha nem, ennek mi volt az oka.
- Amennyiben keletkezett anyagi kár, annak mértékét.
- Mi történt a sérülttel, ellátására történt-e intézkedés, ha nem, ennek mi volt az oka.
- A támadásra használt eszköz leírását, amennyiben támadás miatt történt a kényszerítő eszköz alkalmazása.
- A tanúk természetes személyazonosító adatait és lakcímét.
- Az alkalmazást lehetővé tevő valamennyi jogszabályhelyre történő hivatkozást.

8.3 A személy- és vagyonőr intézkedéseivel szembeni panasz, és annak kivizsgálása

Akinek a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvény szerinti kényszerítő eszköz alkalmazása jogát vagy jogos érdekét sértette, a személy- és vagyonvédelmi és magánnyomozói kamarához fordulhat panasszal.

A kamaránál a panaszt a kényszerítő eszköz alkalmazásától, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított nyolc napon, de legkésőbb a kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontjától számított három hónapon belül lehet előterjeszteni.

A panasz elbírálására jogosult a panaszról a beérkezést követő naptól számított huszonöt napon belül – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint – dönt.

9. Védett személy útvonalának biztosítása

9.1 A védett személy mozgási útvonalának biztosításához kapcsolódó általános feladatok a rendezvény helyszínén

Felkészülés a biztosítási feladat végrehajtására

Egy védett személy általános életviteléhez hozzátartozik a rendezvényeken és egyéb más programokon való részvétel. Egy ilyen helyszínen való megjelenés előtt előzetesen fel kell venni a kapcsolatot a rendezvény szervezőjével, illetve a rendezvény biztonságáért felelős személlyel.

A célállomás helyszínét előzetesen fel kell mérni. A tevékenység során nagy gondot kell fordítani azoknak a helyeknek az átvizsgálására, ahol a VIP személy esetleg többször megfordulhat, vagy huzamosabb ideig tartózkodhat. Az átvizsgáláshoz megfelelő szakértelem, és adott esetben helyismeret is szükséges.

Ellenőrizni célszerű minden helységet, elsődlegesen azokat, amelyeket a védett személy útvonala érint, vagy amelyekről az útvonal belátható, illetve közvetlenül megközelíthető.

Ki kell jelölni a közlekedési útvonalakat, menekülési útvonalakat, ellenőrizni kell a vészkijáratokat. Adott esetben biztonsági zónát, biztonsági szobát is ki kell alakítani.

Fokozott figyelemmel kell átvizsgálni azokat a helyeket is, ahol a védett személy esetleg a személybiztosító felügyelete nélkül tartózkodhat. Annak ellenére, hogy sor került előzetes bejárásra a védett személy megérkezését megelőzően, szükség esetén újra be kell járni az esemény helyszínét mert közvetlenül a rendezvény helyszínére történő megérkezést megelőzően is történhetnek változások.

Fontos, hogy a rendezvény szervezője ismerje a részletes programot, és a saját állományával el tudja látni a helyszínbiztosítási feladatokat. Lényeges továbbá, hogy az összeköttetés biztosított és fenntartható legyen a külső kört képező rendezvénybiztosítók, illetve a középső és belső kört képező személybiztosítók között.

A biztosítási feladat készenléte

A biztosítási feladat készenléte akkortól él, amikor a biztosításba bevont erők elfoglalják a biztosítási tervben előzetesen meghatározott, számukra előírt pozíciójukat. Ennek keretében alkalmassá váltak biztosítási feladataik ellátására, és a biztosítási feladatba beosztott erők működőképes összeköttetéssel rendelkeznek a hatékony feladatellátás érdekében.

Ez a készenlét, a közvetlen személybiztosítókon kívül, a biztosításba bevont további erőkre is vonatkozik.

Ekkor már el kell foglalni a biztosítási tervben előzetesen magállapított biztonsági zónákat.

A külső védelmi gyűrűben, a helyszínbiztosításba bevont erők tevékenykednek, míg a középső és a belső gyűrűben a közvetlen személybiztosítók látják el a biztosítási feladatokat.

Fontos, hogy a helyszínbiztosítók a rendezvényre érkezőket minden esetben csak a jogosultság ellenőrzése után engedjék be a helyszínre. Idegen személy a rendezvényre nem engedhető be.

Amennyiben a rendelkezésre álló információk alapján indokolt, szükséges lehet a rendezvényre érkező személyek ruházatának átvizsgálása. Ennek végrehajtásához célszerű alkalmazni különböző kézi detektorokat, fémkereső készülékeket, beléptető kapukat is.

Meg kell akadályozni, hogy a védett személy közelébe olyan személy kerüljön, akinél testi sérülés, vagy az élet kioltására alkalmas eszköz lehet.

A talált veszélyes, vagy annak tűnő eszközöket el kell venni. Az így elvett tárgyakat annak tulajdonosa a programot követően - amennyiben a birtoklásával jogsértést nem követ el - visszakaphatja.

Érkezés, a védett személy fogadása

A védett személynek a rendezvény helyszínére való megérkezése az első nagy kockázattal járó esemény a helyszínen, mivel a gépkocsi haladás közben megfelelő védelmet nyújthat a benne helyet foglaló védett személy részére, ezért az nehezebb célpont. A helyszínen az épület - ahol a védett személy tartózkodni fog - szintén erős fizikai védelmet nyújt egy esetlegesen bekövetkező támadás esetén.

A fokozott kockázat miatt fontos, hogy a helyszínre történő megérkezéskor a védett személyt már várják - a helyszínt addigra előkészítő, átvizsgáló és biztosító külső kört képező - a rendezvény helyszínét biztosító őrök, valamint a - középső kört képező - személybiztosítók.

A védett személy járműből történő kiszállását követően a személybiztosító, vagy az élbiztosító haladjon elől, és mutassa az épületbe vezető utat. A személybiztosítók a védett személy mellett, illetve mögött haladjanak, a kiválasztott biztosítási alakzatban, felkészülve az esetleges támadás megelőzésére, megakadályozására.

Fontos, hogy kiszálláskor a biztosító gépkocsik úgy álljanak meg, hogy a potenciális veszélyforrás irányából a legnagyobb felületen takarják a védett személyt és gépkocsiját, mintegy fedezékként vagy takarásként szolgálva.

Gyalogos kísérésnél mindig úgy kell végrehajtani a kísérést és a védelmet, hogy a személybiztosító állandóan a leghatékonyabban tudjon fellépni a várható támadással szemben.

Amennyiben a helyszínen a mozgás iránya biztosított, akkor a védett épületbe általában a védett személy lépjen be elsőként, ezzel is csökkentve a veszélyes, nyílt területen való tartózkodás időtartamát.

9.2 A védett személy biztosításának végrehajtása

A biztosítási feladat végrehajtása során a feladatba bevont helyszín- és személybiztosító őröknek figyelési szektorokat szükséges meghatározni.

A helyszínbiztosító őr részére a veszélyt jelentő tereptárgynál felállítási helyet kell kijelölni.

Egy felállítási helyen 1-3 biztosító őr teljesíthet szolgálatot. A felállítási hely elfoglalását követően a biztosító őr vizsgálja át a környező területet, és kutassa fel az esetleges támadás előkészületére utaló nyomokat, személyeket, veszélyt jelentő tárgyakat.

A biztosító őr a terület átvizsgálását követően tartózkodjon felállítási helyén, folyamatosan kísérje figyelemmel a környező területet, a környező épületek ablakait, fedje fel a veszélyt jelentő körülményeket, illetve hajtsa végre a számára külön meghatározott intézkedéseket.

Személyek biztosítása esetén, olyan helyen tartózkodjon, ahonnan a terep jól belátható és közvetlen látó összeköttetésben van a biztosított személlyel valamint a biztosító őrökkel.

9.2.1A védett személy gyalogosan történő mozgásának biztosítása

Egy-egy rendezvény helyszínén a védett személy mozgásának, mozgási útvonalának biztosítása, a támadás megelőzésének és a bekövetkező támadás elhárításának egyik lehetséges módszere az úgynevezett védelmi gyűrűk alkalmazása:

A védelmi kör biztosítói teyenek azonnal jelentést a közvetlen védelmet biztosítónak, amennyiben valaki a védelmi körbe akar bejutni. Ekkor el kell dönteni a további teendőket.

Belső gyűrű, vagy „0-ás” zóna

A védett személy testére, közvetlen környezetére terjed ki. Ennek a zónának a biztosítása a közvetlen személyvédelmet ellátó személybiztosító feladata. A belső gyűrű biztosítása esetén a cél az, hogy a belső gyűrűbe ellenőrizetlenül ne jusson be senki. Külső gyűrűk támadást jelző riasztása esetén a védett személy menekítését a veszélyzónából az itt tartózkodó biztosító, vagy biztosítók oldják meg.

Középső gyűrű, vagy „1-es” zóna

A védett személy tágabb környezetére terjed ki. Az itt elhelyezkedő személybiztosítók feladata az illetéktelen személyek távoltartása a védett személy közvetlen környezetétől. Bekövetkező támadás esetén további feladata, a támadó személlyel szemben való közvetlen fellépés, támadás elhárítása és a belső gyűrű megóvása.

Külső gyűrű, vagy „2-es” zóna

A külső gyűrű, a védett személy által látogatott helyszín teljes egészére terjed ki. A külső gyűrű biztosítása a rendezvény biztosítását ellátó biztosító örök és erők feladata. Az ide beosztottak feladata egyrészt a helyszín biztonságosabbá tétele a belépők ellenőrzésével, a potenciális veszélyforrást jelentő személyek bejutásának megakadályozásával. Másrészt a személybiztosítási feladatok hatékonyabbá tétele a helyszín folyamatos figyelésével az esetleges veszélyforrások feltárásával, a közvetlen személyvédelmet ellátók tájékoztatásával, a személybiztosítási feladatok hatékonyabbá tétele. Ezért fontos mindenesetben helyesen megválasztani azt, hogy hol kell meghúzni a védelem külső területét.

A védelmi gyűrűk mindig az adott hely és körülmény figyelembevételével kerülnek kijelölésre.

Fontos, hogy a középső és a külső védelmi kör biztosítói teyenek azonnal jelentést a közvetlen védelmet biztosítónak, ha valaki a védelmi körbe be akar jutni, vagy potenciális veszélyforrást jelent.

A személybiztosítás során alkalmazható alakzatok:

Egyszemélyes alakzat

Jellemzői:

- A védett személy elől halad, mögötte kissé jobbra vagy balra a személybiztosító.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Hátránya az, hogy a személybiztosítónak meg kell osztania a figyelmét a védett személy tevékenysége, tervezett haladási iránya és a környezet megfigyelése között.

SZEMÉLYBIZTOSÍTÓ

VÉDETT SZEMÉLY

Kétfős alakzat

Jellemzői:

- Az alakzat elején halad az élbiztosító.
- Az élbiztosító mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének a biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosító feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladata a védett személy tervezett haladási irányának megfigyelése, biztosítása és a környezet megfigyelése.

SZEMÉLYBIZTOSÍTÓ

VÉDETT SZEMÉLY

ÉLBIZTOSÍTÓ

Háromfős alakzat /háromszög/

Jellemzői:

- Az alakzat elején halad az élbiztosító.
- Az élbiztosító mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- Az alakzat zárását a végbiztosító látja el, aki a személybiztosítóval ellentétes oldalon, tőle kissé lemaradva helyezkedik el.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosító feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladata a védett személy tervezett haladási irányának megfigyelése, biztosítása és a környezet megfigyelése.
- A végbiztosító feladata a védett személy érkezési irányának és a helyszín környezetének megfigyelése, biztosítása.

VÉGBIZTOSÍTÓ

SZEMÉLYBIZTOSÍTÓ

VÉDETT SZEMÉLY

ÉLBIZTOSÍTÓ

Háromfős alakzat /V alakzat/

Jellemzői:

- Az alakzat elején két élbiztosító halad.
- Az élbiztosítók mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosítók feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladatuk a védett személy tervezett haladási irányának, valamint a környezet feléjük eső részének megfigyelése, biztosítása.

Négyfős alakzat /biztosító ék /

Jellemzői:

- Az alakzat elején halad az élbiztosító.
- Az élbiztosító mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- Az alakzat zárását két végbiztosító látja el, akik közül az egyik a személybiztosítóval ellentétes oldalon, tőle kissé lemaradva helyezkedik el.
- A másik végbiztosító a személybiztosítóval azonos oldalon, tőle lemaradva, oldalra helyezkedik el.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosító feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladata a védett személy tervezett haladási irányának megfigyelése, biztosítása és a környezet megfigyelése.
- A végbiztosítók feladata a védett személy érkezési irányának valamint a helyszín, feljükk eső oldalán a környezet megfigyelése és biztosítása.

VÉGBIZTOSÍTÓ

VÉGBIZTOSÍTÓ

SZEMÉLYBIZTOSÍTÓ

VÉDETT SZEMÉLY

ÉLBIZTOSÍTÓ

Négyfős alakzat / rombusz/

Jellemzői:

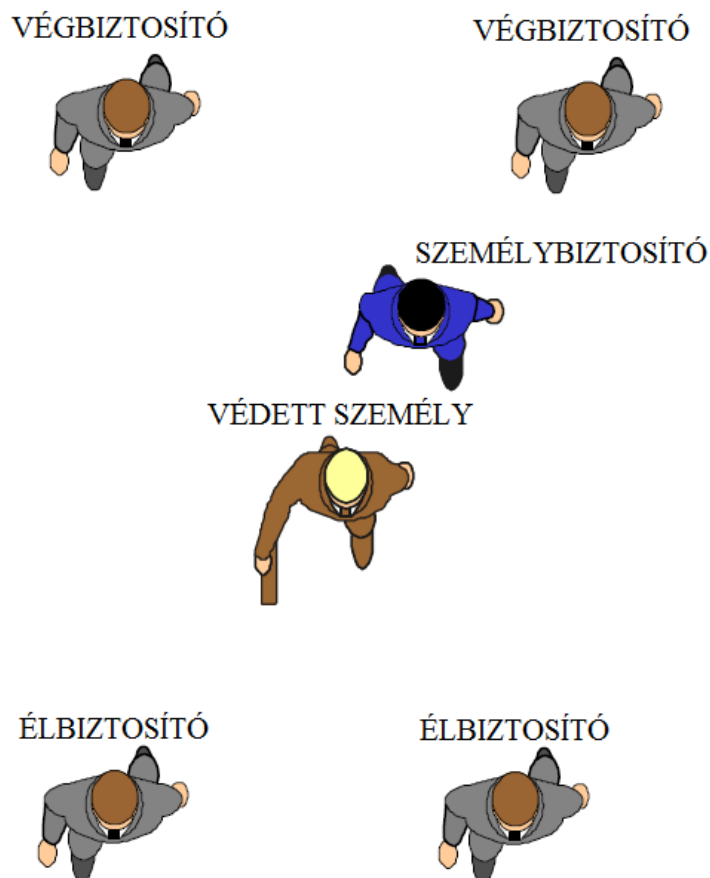
- Az alakzat elején halad az élbiztosító.
- Az élbiztosító mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- A védett személy mellett két oldalt két oldalbiztosító.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosító feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladata a védett személy tervezett haladási irányának megfigyelése, biztosítása és a környezet megfigyelése.
- Az oldalbiztosítók feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladatuk a védett személy tervezett környezete féljűk eső részének megfigyelése, biztosítása.

Ötfős alakzat /zárt doboz/

Jellemzői:

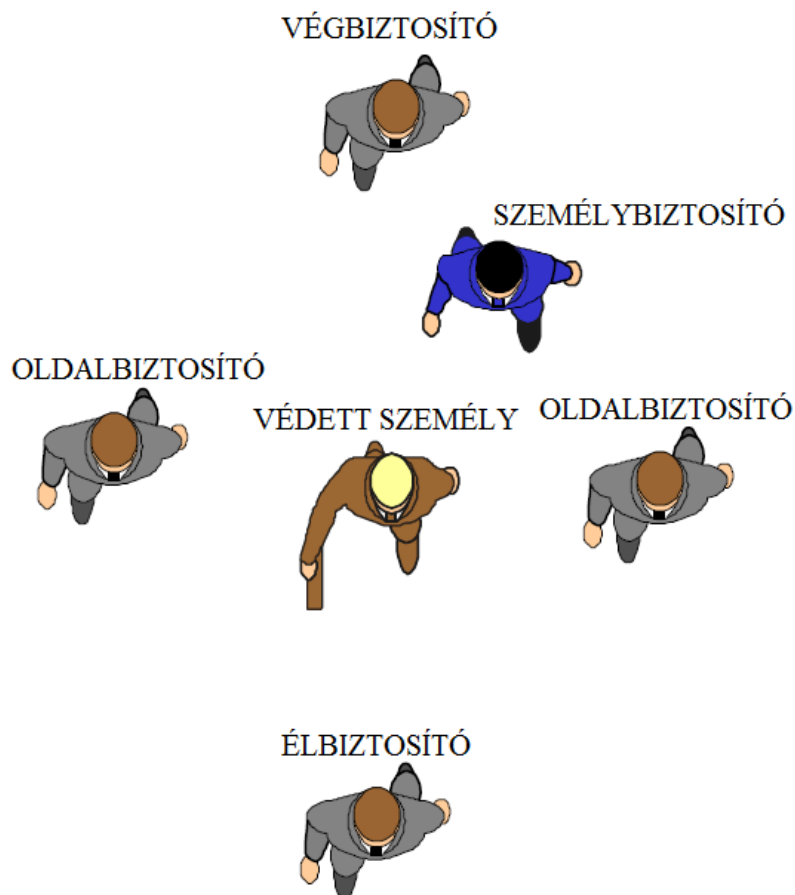
- Az alakzat elején két élbiztosító halad.
- Az élbiztosítók mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- Az alakzat zárását a két végbiztosító látja el, akik közül az egyik a személybiztosítóval ellentétes oldalon, tőle kissé lemaradva helyezkedik el.
- A másik végbiztosító a személybiztosítóval azonos oldalon, tőle lemaradva, oldalra helyezkedik el.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosítók feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladatuk a védett személy tervezett haladási irányának, valamint a környezet feléjük eső részének a megfigyelése, biztosítása.
- A végbiztosítók feladata a védett személy érkezési irányának valamint a helyszín feléjük eső oldalán a környezet megfigyelése és biztosítása.

Ötfős alakzat /rombusz/

Jellemzői:

- Az alakzat elején halad az élbiztosító.
- Az élbiztosító mögött halad a védett személy, tőle balra vagy jobbra kissé lemaradva a személybiztosító.
- A személybiztosítók mögött kissé lemaradva halad két oldalt a két oldalbiztosító.
- Az alakzat zárását a két végbiztosító látja el, akik közül az egyik a személybiztosítóval ellentétes oldalon, tőle kissé lemaradva helyezkedik el.
- A másik végbiztosító a személybiztosítóval azonos oldalon, tőle lemaradva, oldalra helyezkedik el.
- A személybiztosító feladata a védett személy belső gyűrűjének, vagyis személyes terének biztosítása, a védett személy testi épségét veszélyeztető közvetlen támadás megakadályozása, megszakítása.
- Az élbiztosító feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladata a védett személy tervezett haladási irányának megfigyelése, biztosítása és a környezet megfigyelése.
- Az oldalbiztosítók feladata a középső gyűrű biztosítása. Elsődleges feladatuk a védett személy tervezett környezete feléjük eső részének megfigyelése, biztosítása.
- A végbiztosítók feladata a védett személy érkezési irányának valamint a helyszín feléjük eső oldalán a környezet megfigyelése és biztosítása.

Távozás a rendezvény helyszínéről

Amennyiben a rendezvény helyszínén rendkívüli esemény nem történt, a távozás a programnak megfelelően, a tervben meghatározottak alapján történik.

Az épületből történő kilépés ismét nagyobb kockázatot rejt magában - mivel az épületben tartózkodó személy nehezebb célpont, mert az épület elegendő védelmet nyújt számára - ezért az épületből a személybiztosító lépjen ki először.

Az épületen kívüli mozgás során ilyenkor is alkalmazni szükséges a már megismert védelmi alakzatokat. Az épület és a jármű közötti útvonalon meg kell akadályozni azt, hogy illetéktelen személyek olyan közel kerüljenek a védett személyhez, amely már veszélyt jelenthet számára.

A távozás során is - ugyanúgy, mint a biztosítási feladatok ellátása során - végig a megfelelő hírösszeköttetést kell biztosítani a biztosításban részt vevő erők között.

A helyszínen készenlétben álló gépkocsik úgy helyezkedjenek el a beszállás alkalmával, hogy a legnagyobb felületen takarják a védett személyt és gépkocsiját.

A védelmi gyűrűk feloldása a belső, középső, majd a külső gyűrű megszüntetésének sorrendjében történik.

A távozás során el lehet térni attól az útvonaltól ami az érkezés útvonala volt, ezáltal is csökkentve az esetlegesen bekövetkező támadás lehetőségét.

9.2.2 Gépjárművel történő utazás biztosítása

A védett személy utazásai során a személyvédők által alkalmazott biztonsági, taktikai manőverek, közlekedési intézkedések komplex rendszere az utazásbiztosítás. Ez biztosítja azt, hogy az útközben bekövetkező támadást, vagy egyéb veszélyeztető körülményeket a biztosításban részt vevő erők felderítsék, felszámolják.

A megfelelően megtervezett utazásbiztosítás célja, a védett személyt szállító jármű és ezáltal a védett személy testi épségének védelme, továbbá az utazás során a megálló- és pihenő helyek védelme és a közlekedés biztonságának fenntartása.

A védett személyek utazásához a leggyakrabban alkalmazott közlekedési eszközök a személygépjárművek.

A védett személyt szállító személygépjármű sérülékenységének csökkentése érdekében, célszerű lehet több gépjárműből álló kisebb konvojt összeállítani. A konvoj előfutó gépjárműből, a védett személy gépjárművéből, valamint oszlopzáró vagy végbiztosító gépjárműből, illetve szükség esetén egyéb járművekből állhatnak.

Gépjárműoszlop felépítése:

- Az oszlop elején halad az élbiztosító gépjármű.
- Másodikként közlekedik a védett személyt szállító gépjármű.
- A járműoszlop végén közlekedik az oszlopzáró vagy végbiztosító gépjármű.

Az élbiztosító gépjármű:

- A gépjármű oszlop elején halad.
- Ez a jármű határozza meg a konvoj sebességét.
- Mindig olyan sebességgel halad, hogy az oszlopba idegen gépjármű ne kerüljön be.
- A járműben minimum két személybiztosítónak szükséges utaznia.
- Feladatuk, hogy a járműoszlop ellen szemből érkező támadást megelőzzék, megakadályozzák.
- A járművet olyan személy vezesse, aki már előzetesen bejárta a menetútvonalat, és tisztában van olyan alternatív útvonalakkal, ami igénybe vehető egy esetlegesen bekövetkező támadás során a védett személy menekítésére.

Védett személyt szállító gépjármű:

- A jármű az élbiztosító mögött, megfelelő követési távolságot tartva halad.
- Olyan sebességet kell tartania, hogy az oszlopba idegen gépjármű ne kerülhessen.
- Lehetőleg nagy teljesítményű gépjárművet kell erre a feladatra alkalmazni.

- A járműben a védett személyt a legbiztonságosabb helyen szükséges elhelyezni.
- A járművet nagy vezetési gyakorlattal rendelkező személy vezesse, aki már előzetesen bejárta a menetútvonalat, és tisztában van olyan alternatív útvonalakkal, ami igénybe vehető egy esetlegesen bekövetkező támadás során a védett személy menekítésére.
- A járműben minimum két személybiztosítónak szükséges utaznia.

Oszlopzáró, vagy végbiztosító gépjármű:

- A jármű a menetoszlop végén halad.
- Az előtte haladó gépjárművek sebességéhez kell alkalmazkodnia.
- A járműben minimum két személybiztosítónak szükséges utaznia..
- Feladatuk, hogy az oszlopot hátulról vagy oldalról érkező támadást megelőzzék, megakadályozzák, illetve elhárítsák.
- A járművet olyan személy vezesse, aki már előzetesen bejárta a menetútvonalat, és tisztában van olyan alternatív útvonalakkal, ami igénybe vehető egy esetlegesen bekövetkező támadás során a védett személy menekítésére.

IX. A RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK ALAPJAINAK GYAKORLÁSA

1. Kommunikáció az intézkedés alá vont személlyel

1.1 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának megfigyelése, az intézkedés kommunikációjának megválasztása

Az intézkedés kezdetén, mint az intézkedés helyszínén jelenlévő személynek, az intézkedéssel érintett és további más személyek magatartásának valamint kommunikációjának megfigyelése során szerzett információk alapján kell megválasztanunk saját kommunikációnk formáját.

Mivel minden intézkedés alá vont ember más és más, ezért a személyek megfigyelése során beszerzett ezen információk mind hatással vannak arra, hogy milyen verbális és nonverbális kommunikációs módszerek alkalmazása eredményes, hogyan, milyen sebességgel, hangsúllyal és hanglejtéssel, mekkora hangerővel lehet eredményes a kommunikáció.

Vannak olyan személyek, akikkel a lassú, tagolt kommunikáció, a rövid tömondatok alkalmazása lehet a célravezető, mivel képességeik nem teszik lehetővé az összetett mondatok alkalmazását.

Hasonló kommunikációs formát kell alkalmazni abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy valamilyen, képességeit hátrányosan befolyásoló szer hatása alatt áll, nem vagy csak korlátozottan képes megérteni a kapott utasításokat és nem, vagy csak korlátozottan képes végrehajtani azokat. Az ilyen személyek esetében a rövid, határozott utasításokból álló tömondatok azok, amelyek eredményesek lehetnek az intézkedés során. Az ilyen személyek esetében az ettől, az egyszerű kommunikációtól való eltérés nem célszerű, mivel fennáll a veszélye annak, hogy a személy nem fogja megérteni, hogy mit kell tennie, mit akarunk elérni az intézkedésünkkel.

Ilyen esetben a nem megfelelő kommunikációból adódó esetleges félreértések –vagyis, hogy a személy nem érti meg, mit kell tennie – a személy passzív, vagy súlyosabb esetben (fokozódó kisebbségi érzés kialakulásának eredményeként) akár aktív ellenszegülését is eredményezheti.

Azok esetében, akik képességeik alapján képesek összetett mondatok feldolgozására, érdeklődők az intézkedés során, kérdéseik vannak, valamint az intézkedés okára, alapjára és következményeire kíváncsiak, azok esetében nem célszerű, a korábban említett rövid tömondatok, utasítások alkalmazása. Az intézkedés alá vont személy nem kap megfelelő választ a feltett, vagy fel nem tett, de a fejében felmerülő kérdésekre és ez indokolatlanul feszültséget gerjeszthet az intézkedő és az intézkedés alá vont személyek között. Az intézkedés végrehajtásának megnehezülését, a szükséges végrehajtási idő meghosszabbodását, az intézkedés alá vont személy esetleges passzív vagy aktív ellenszegülését eredményezheti.

Az intézkedés során, ezen megválaszoltan kérdés miatt kialakult feszültség a passzív ellenszegüléstől egészen az intézkedővel szembeni támadásig is eljuthat, amennyiben az intézkedésben részt vevők nem tudják megfelelően kezelni a felmerülő feszültséget.

Fontos megjegyezni, hogy különbséget kell tenni a jogsértést elkövető (szabálysértés, bűncselekmény elkövetője, rendbontó magatartást elkövető személy) és a jogkövető (sértett, bejelentő, tanúk) intézkedés alá vont személyek között.

A jogsértő személyekkel szembeni intézkedés során fokozott szerepe van annak, hogy az intézkedő együttérzést, biztonságot, nyugalmat sugározzon az intézkedés alá vont személy irányába. Úgy hogy az intézkedés objektivitását, eredményességét, határozottságát és legfőképp annak biztonságát negatívan ne befolyásolja.

1.2 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának változása az intézkedés során

Az intézkedés során folyamatosan figyelemmel kell kísérni a személy kommunikációját.

Fontos a tényleges, hallható (verbális) kommunikáció változásának figyelemmel kísérése, mivel talán ebből vonhatóak le a legegyszerűbb és legpontosabb információk a személy lelki állapotára, várható magatartására vonatkozóan.

Továbbá nagyon lényeges a testbeszéd, a mimika, a testtartás, mint (nonverbális) kommunikáció, amely változásának figyelemmel kísérése szintén nagyon fontos információkkal szolgálhat az intézkedés alá vont személyben zajló folyamatokról, a személy állapotáról, továbbá az elrejtteni kívánt, vagy várható magatartásáról. Az intézkedés alá vont személy az intézkedés során sok olyan jelet sugároz, amely jellemzően akaratlanul, vagy tudatosan megerősíti, vagy adott esetben gyengíti, hiteltelenné teszi szóbeli kommunikációját. Ezek a nonverbális jelek hasonló, vagy bizonyos esetekben még nagyobb és megbízhatóbb részét jelentik a kommunikációnak, mint a tényleges közlés.

A tekintetnek a kommunikációs folyamatban szabályozó szerepe van. Visszajelzést ad az intézkedés alá vont személyről, az intézkedésben részt vevő személlyel szembeni viszonyáról, a kapott információk feldolgozásáról, továbbá arról is, hogy milyen folyamatok zajlanak a személyben.

A tekintet az arcmimikával együtt, egy egységként jelent lényeges információforrást, mivel a mimika az érzelmi viszonyok visszatükröződése, megjelenése az arcon. Az érzelmek kifejezésében a szemnek, a szemöldöknek és a szájnak van szerepe.

A gesztikuláció a végtagok mozgását, a gesztusokat, a kéztartást, valamint a láb, a törzs és a fej mozgásait foglalja magában. Tekintettel arra, hogy az intézkedés alá vont személy ritkán van tudatában annak, hogy testtartása, mozdulata, gesztusa közölhet valamit - miközben

hangja esetleg mást mond - ezért sok esetben megbízhatóbb információforrás a testbeszéd, mint a verbális kommunikáció.

Szintén fontos információforrás a testtartás, a test mozgása, mivel rendszerint az sem tudatos. Az észlelt ideges mozgolódás, kereső fejmozgás, a menekülési útvonalak pásztázása mind olyan jelek, amelyekre célszerű odafigyelni az intézkedések során.

A térköz, vagyis a helyszínen jelenlévő személyek közötti távolság a biztonságon túl azért is nagyon fontos, mert jellemezheti azt, hogy egymással milyen viszonyban vannak a jelenlévő személyek (bizalmas, hivatalos, ellenséges).

Ezen verbális és nonverbális kommunikációs csatornáknak a folyamatos figyelemmel kíséréssel kell megkezdeni és lefolytatni az intézkedést, figyelve az intézkedés alá vont személy kommunikációját, annak változását. Mivel az előrevetítheti a személynek az intézkedéshez, az intézkedés helyszínén jelenlévőkhöz való viszonyának változását is. Ez a változás akár az intézkedőnek való passzív, vagy aktív ellenszegülést, vagy adott esetben a jelenlévőkkel szembeni támadást is eredményezhet, amelyre az erre utaló jelek birtokában lehetőség van felkészülni.

2. Az intézkedő állás helyes alkalmazása; az intézkedő állás céljának (stabilitás, lágy részek védelme, a kisebb támadható felület) érvényesítése

2.1 Az intézkedés helyének megválasztása

Amennyiben van rá lehetőség, az intézkedés helyét úgy kell megválasztani, hogy az intézkedő rendőr és az intézkedés alá vont személy is a lehető legnagyobb biztonságban legyen.

Az intézkedés helyének a megfelelő kiválasztása nagymértékben befolyásolhatja az intézkedés eredményességét, biztonságosságát.

Figyelmet kell fordítani az intézkedés során, mind az intézkedő rendőrök, mind az intézkedés alá vont személyek, de az intézkedés helyszínén jelenlévő további személyek biztonságára is.

A helyszínt célszerű úgy megválasztani, hogy figyelemmel legyünk az alábbi tényezőkre:

- Az intézkedés helyszíne és annak közvetlen környezete az intézkedő rendőr által belátható legyen, így megmarad a lehetősége egy esetleges kívülről érkező támadás észlelésének.
- Célszerű olyan helyet választani, ahol nincs zavaró mértékű gépjármű vagy gyalogos forgalom. Amennyiben ilyen forgalommal számolnunk kell, akkor úgy helyezkedjünk el, hogy időben észlelhessük az érkező személyeket, valamint járműveket. Kísérjük figyelemmel, hogy az érkező személyek észleltek-e minket, csökkentve ezzel az esetleges veszélyhelyzeteket.

- Amennyiben a helyszínen falak, épületek, kerítések találhatóak, akkor úgy helyezkedjünk el, hogy azok fokozzák intézkedésünk biztonságát. Ilyen esetekben az intézkedés alá vont személy ezen tereptárgyak elé állítható, úgy hogy annak háttal, attól kis távolságra helyezkedjen el. Így kizárható az, hogy az intézkedés alá vont személy a tereptárgy irányába menekülni tudjon, fokozva ezzel az intézkedés eredményességét.
- Amennyiben az intézkedő fal, vagy átláthatatlan kerítés előtt, annak háttal és attól 3-4 lépés távolságra helyezkedik el, akkor kizárható az, hogy a tereptárgyak irányából támadás érje. Kisebb területet kell szemmel tartania, ugyanakkor mobilitása megmarad, ebben a tereptárgyak nem befolyásolják.
- Az intézkedés helyszínének megválasztásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy az intézkedés alá vont személy menekülésének lehetősége korlátozott legyen, ugyanakkor az intézkedő rendőrnek, egy őt ért támadás esetén a mobilitása megmaradjon, s legyen lehetősége helyet változtatni, takarásba, fedezék mögé vonulni, vagy kivonni magát a támadás irányából.

Az intézkedő rendőröknek az egymáshoz viszonyított helyzetüket úgy kell megválasztani, hogy folyamatos szemkontaktusban legyenek egymással, lássák egymás mozdulatait, jelzéseit, tevékenységét.

Az intézkedés alá vont személy az intézkedő rendőrök háta mögé ne mozoghasson, látókörükből ki ne kerülhessen.

Az intézkedő rendőrök úgy helyezkedjenek el az intézkedés helyszínén, hogy lehetőség szerint, fejük elfordítása nélkül, a helyszín teljes környezetét ellenőrzésük alatt tartásák.

i. A rendőri intézkedések végrehajtásának taktikai közterületen, nyilvános helyen, tömegközlekedési eszközön, magánlakásban

2.1.1.1 Intézkedés közterületen

A települések belterületén, az épületekkel és kerítésekkel szabdalt területen végrehajtott rendőri intézkedések során fokozott óvatossággal kell eljárni. Az elsődleges probléma ilyen környezetben, hogy az esetleges külső veszélyforrások, veszélyt jelentő személyek, állatok, a terület tagoltságától függően, sok esetben csak kis távolságból észlelhetők, veszélyeztetve ezzel az intézkedések eredményes és biztonságos végrehajtását.

Az ilyen tagolt területeken a szolgálat ellátás során úgy kell előremozogni, hogy a kerítésektől, nyílászáróktól, az épületek sarkaitól olyan biztonságos távolságot tartunk, amely biztosítja azt, hogy ezekről a helyekről egy mozdulattal, sem támadó ember, sem támadó állat nem érheti el a rendőrt.

Az épületek sarkai mellett történő elfordulás esetén úgy kell elhelyezkedni, hogy a falak sarkát véve fordulópontként, attól kb. 1,5-2 méteres sugarú ív mentén forduljunk úgy, hogy tekintetünket az addig ismeretlen területre szegezzük és azt folyamatosan vizsgáljuk.

Ezeknek a technikáknak az alkalmazásával csökkenthető annak veszélye, hogy a falak, kerítések takarásában tartózkodó, vagy onnan kifelé mozgó személyek, akár szándékos, akár gondatlan magatartásukkal sérülést okozhassanak a rendőrnek (pl. az épület, vagy kerítés sarkánál nekifut a rendőrnek, vagy a nála lévő eszközzel lesben állva bevárja és megtámadja az érkező rendőrt).

A lakott területen való mozgás során folyamatosan figyelemmel kell kísérni azokat a helyeket, amelyek egy bekövetkezett támadás esetén, annak jellegétől és irányától függően, akár fedezékként, akár takarásként szolgálhatnak.

Fel kell mérni a rendőrt érő esetleges támadások esetén alkalmazható menekülési útvonalakat, irányokat. Az intézkedés helyét is ezen információk birtokában célszerű meghatározni.

A sűrűbben lakott területek közterületein folytatott rendőri intézkedések során, az intézkedés helyét a lehetőségekhez mérten úgy kell megválasztani, hogy a rendőri intézkedés indokolatlanul sem a gyalogos-, sem a járműforgalmat ne akadályozza.

Az intézkedés helyének elfoglalását követően úgy kell elhelyezkedni, és olyan biztonsági alakzatot szükséges alkalmazni az intézkedő rendőröknek, hogy:

- Az intézkedés helyszínének közelében tartózkodó személyek észrevétlenül a hátuk mögé ne kerülhessenek.
- Az intézkedés helyszén áthaladó járműforgalom - mind az érkező, mind az elhaladó járművek tekintetében - megfelelő időben és távolságról észlelhető legyen.
- A közlekedő járművek, sem az intézkedő rendőr, sem az intézkedés alá vont, vagy az intézkedés helyszínén jelenlévő további személyek életét, testi épségét ne veszélyeztessék.
- Az intézkedés alá vont személyek megfelelő helyszínválasztás esetén, csak meghatározott irányba tudják elhagyni a területet, lehetőleg úgy, hogy a mozgásuk első fázisában, az intézkedő rendőrök irányába mozogjanak. Ez a pozíció kialakítható, ha az intézkedés alá vont személy(ek) fal, vagy megfelelő magasságú és erősségű kerítés előtt állnak, és az intézkedő rendőrök biztonsági „L”, vagy biztonsági „Vonal” alakzatot alkalmaznak.
- Az intézkedés alá vont személyek az intézkedés során, a náluk lévő eszközöket, tárgyakat, az intézkedés helyszínén észrevétlenül eldobni, elrejteni ne tudják.

Az intézkedés helyszínén, illetve annak közelében fel kell mérni azokat a tárgyakat, (falszakaszokat), amelyek egy esetlegesen bekövetkező fegyveres támadás esetén takarásként vagy fedezékként alkalmazhatóak. Ezeket a fedezékeket, illetve takarásokat úgy kell

megválasztani, hogy mögöttük az intézkedő rendőr - amennyiben szükséges - megfelelő hellyel rendelkezzen a különböző testhelyzetek felvételéhez.

A városi körülmények között történő feladat végrehajtás során fokozott figyelemmel kell eljárni a napos, világos területekről, a sötét árnyékos területekre és onnan visszafelé irányuló mozgások során, a változó fényviszonyokhoz a szem csak fokozatosan tud hozzászokni, így vannak olyan időszakok, amikor egy bekövetkező váratlan eseményt az intézkedő rendőr csak késedelmesen tud észlelni, így ez veszélyeztetheti a feladat biztonságos végrehajtását.

A veszély csökkentése érdekében az ilyen helyeket fokozott óvatossággal kell megközelíteni, készülve a fényviszonyok drasztikus megváltozására. A változást követően - amennyiben arra van lehetőség - meg kell állni és várni, amíg a szem hozzászokik a megváltozott fényviszonyokhoz.

Világos területről sötétbe érve a szemnek hosszú időbe telik az, hogy megszokja a kevés fényt, ezért erre - ha az biztonságosan végrehajtható - egy kis várakozással lehetőséget kell biztosítani. A terület sötétben történő átvizsgálását a szem felépítéséből adódóan úgy kell végrehajtani, hogy a rendőr 15-20 fokkal a megvizsgálni kívánt terület mellé vagy felé összpontosítja tekintetét.. Ennek eredményeként, kevés fény mellett is élesebb képet fog látni a környezetéről, igaz a színlátás ebben az esetben korlátozottabb.

Sötétből világos területre érve a szem a világossághoz gyorsabban hozzá tud szokni, azonban a szembe áramló hirtelen nagy mennyiségű fény hunyorítással, a kéz szem és a fényforrás közé emelésével, illetve fényszegény (árnyékos) helyen történő mozgással csökkenthető.

Természetesen csökkent fényviszonyok esetén – amennyiben az az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – célszerű szolgálati felszerelések (a rúdlámpa vagy a szolgálati gépjármű belső megvilágításának vagy fényszóróinak) használata is.

2.1.1.2 Intézkedés nyilvános helyen

A nyilvános helyeken, vagyis a nagyszámú személyek által azonos feltételek mellett látogatható épületek területén, illetve annak környezetében folytatott rendőri intézkedések során különleges biztonsági szabályokat betartva kell eljárni.

Az intézkedés során fokozott óvatossággal kell eljárni, hiszen az ilyen helyeken változó létszámú és összetételű magatartású, embercsoport jelenik meg.

Az egyik legnagyobb kockázatot az ilyen helységekre történő belépés jelenti, hiszen a rendőrnek ebben az esetben egy át nem látható, ismeretlen elrendezésű, sok esetben nagy létszámú tömeggel teli helyiségbe kell belépnie.

Az ilyen helységekre történő intézkedés során folyamatosan figyelemmel kell kísérni a környezetet, azokat a személyeket, akik lehetséges intézkedés alá vont személyek, vagy akár potenciális veszélyforrások lehetnek az intézkedés során.

El kell kerülni, hogy az intézkedés alá vont személyek, illetve a helyszínen jelenlévő más személyek a rendőrök mögé vagy látóterükből kikerülhessenek.

Az intézkedés alá vont személy(eke)t, amennyiben lehetőség van rá, akkor az intézkedés helyszínén jelenlévő többi személytől el kell különíteni (pl. kivinni a helységről az előtérbe, vagy kimozzgatni az épületből), és olyan biztonsági távolságot valamint biztonsági alakzatot célszerű választani, hogy az intézkedés alá vont személyek támadása, vagy szökése eredményesen megakadályozható legyen, illetve az intézkedő rendőrök az intézkedés helyszínét át tudják tekinteni.

A helységbe történő belépést követően figyelemmel kell kísérni a lehetséges menekülési útvonalakat, elrejtőzési lehetőségeket, mivel ezek a helyek az intézkedés alá vont, valamint a helyszínen jelenlévő más személyek által gyorsan, akár egy mozdulattal elérhetők, és ez kedvezőtlenül befolyásolhatja az intézkedések biztonságos és eredményes lefolytatását.

2.1.1.3 Intézkedés tömegközlekedési eszközön

A tömegközlekedési eszközön végrehajtott intézkedés során is fokozott óvatossággal kell eljárni, hiszen az ilyen járműveken nagy létszámú, változatos összetételű ember jelenik meg., változatos összetételben.

Az egyik legnagyobb kockázatot az ilyen járművekre történő felszállás jelenti, hiszen a rendőrnek ebben az esetben egy át nem látható, sok esetben zsúfolt járműbe kell belépni.

Az ilyen járműveken történő intézkedés során folyamatosan figyelemmel kell kísérni a környezetet, azokat a személyeket, akik potenciális veszélyforrások lehetnek az intézkedés során.

El kell kerülni, hogy a járművön jelenlévő más személyek a rendőrök mögé, vagy a látóterükből kikerülhessenek.

Az intézkedés alá személyt, amennyiben lehetőség van rá, akkor az intézkedés helyszínén jelenlévő többi személytől el kell különíteni, valamint olyan biztonsági távolságot és alakzatot kell választani, hogy az intézkedés alá vont személy támadása, szökése eredményesen megakadályozható legyen, illetve az intézkedő rendőrök az intézkedés helyszínét át tudják tekinteni.

A járművön tartózkodva figyelemmel kell kísérni a lehetséges rejtési lehetőségeket, hiszen az intézkedés alá vont, valamint a helyszínen jelenlévő más személyek, a maguknál tartott és jogellenesen birtokolt tárgyakat észrevétlenül elejthetik, elrejtethetik, így befolyásolva az intézkedés eredményes végrehajtását.

2.1.1.4 Intézkedés magánlakásban, illetve ahhoz tartozó területen

A magánlakás sérthetetlenségéhez való jog korlátozására csak törvényes felhatalmazáson alapuló hatósági határozat alapján van lehetőség. Az általános szabály alól csak törvény

engedélyezhet kivételesen eltérést. Ezért sorolja fel a Rendőrségről szóló törvény azokat az eseteket, amikor a rendőr a magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül is beléphet, illetve szükséges esetben be is hatolhat.

A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül beléphet, illetve behatolhat a következő esetekben:

- Segélyhívás esetén, vagy öngyilkosság megakadályozása céljából.
- Bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása céljából.
- Közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében.
- Rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálesettel kapcsolatos intézkedés megtételében.
- Végrehajtási eljárás lefolytatása, illetve az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről szóló törvényben meghatározott szakértői vizsgálat biztonságos és eredményes végrehajtásának biztosítása céljából, ha az abban való közreműködés – jogszabály alapján – a rendőrség számára kötelező.
- Az elővezetés végrehajtása érdekében.
- A büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott, a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz telepítése, ellenőrzése, karbantartása, valamint eltávolítása céljából.
- A szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából.
- Személy- és létesítménybiztosítási intézkedés végrehajtására.
- Ha az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.
- A meghatározott, az elítélt mozgását nyomon követő elektronikus távfelügyeleti eszköz telepítése, ellenőrzése, karbantartása, valamint eltávolítása céljából.

Az akadályelhárítás szabályait figyelembe véve, ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja. Jelen esetben a magánlakás ajtaja képezi az intézkedés akadályát. A rendőr saját maga dolog elleni erőszakkal szünteti meg az akadályokat, vagy szakember segítségét veszi igénybe.

A magánlakásba történő belépést megelőzően fokozott óvatossággal kell megközelíteni az épületet, hiszen a fényviszonyok következtében a helységben tartózkodó személyek észrevétlenül figyelemmel kísérhetik az érkező rendőröket.

Az épület bejárata felé közeledve, úgy kell megközelíteni azt, hogy az ajtó, illetve az épület más nyílászárói, valamint a területen tartózkodó személyek irányából legalább takarásban, de ha lehetőség van rá, akkor fedezékben mozogjunk, hogy kisebb legyen a rendőrök elleni eredményes támadás esélye.

Az épületet a megközelítés során szemrevételezéssel át kell vizsgálni azért, hogy az esetleges menekülési vonalak, veszélyes helyek meghatározhatók legyenek, és ezen adatok birtokában legyen kialakítható az alkalmazott taktika.

Az intézkedő rendőr a bejáráshoz érve, az ajtó mellett, a falak fedezékében foglal helyet az ajtó azon oldalán, ahol az ajtó zárja található. Ebből a pozícióból kell a helyiségbe becsöngetni, kopogtatni, vagy a bent tartózkodó személyeket felszólítani.

Az ajtó nyitása szintén erről a helyről történik úgy, hogy a rendőr csak a szükséges mértékig és a legrövidebb időtartamra hajol be az ajtónyílásba, majd kinyitja az ajtót és visszamozog a fal fedezékébe. Ezt követően vár, majd ismételt felszólítja a bent tartózkodó személyt az épület elhagyására.

A magánlakásba történő belépés esetén, az egyik legveszélyesebb mozzanat az ajtónyíláson történő belépés, hiszen ezen a helyen az intézkedő rendőr nagy valószínűséggel megjelenik és az esetleges támadó itt számít a rendőrré, egy kezdeményezett támadás céljából.

A lehető legrövidebb ideig tartózkodjunk az ajtónyílásban, a helyiségbe belépve álljunk az ajtónyíláson kívül, mert az ajtónyílásban álló rendőr sziluettje a hátulról érkező fény miatt jó célpontot szolgáltatna a támadó számára. Amennyiben a körülmények indokoltá teszik, a rendőr a helyiség szemrevételezése mellett foglaljon fedezéket, vagy helyezkedjen takarásba a várható támadás irányából.

Abban az esetben, ha a belépés bebocsátásra történik ne engedjük, hogy a helyiségben tartózkodó állampolgár az intézkedő rendőr mögé kerüljön.

Lehetőleg úgy kell elhelyezkedni, hogy a rendőrök mögött ne legyen olyan helyiség, amely ismeretlen, illetve ahonnan támadás vagy más veszély várható.

Fontos a helyiségben tartózkodó személyek magatartásának folyamatos kontrollálása. Amennyiben a helyiségben támadásra, illetve testi sértés okozására alkalmas állat van, a rendőr intézkedjen az állat biztonságba helyezéséről.

A magánlakásban történő intézkedés során folyamatosan figyelemmel kell kísérni a környezetet, azokat a személyeket, akik potenciális veszélyforrások lehetnek az intézkedés során.

Az intézkedés alá vont személyt, vagy személyeket - amennyiben lehetőség van rá - az intézkedés helyszínén jelenlévő többi személytől el kell különíteni, és olyan biztonsági távolságot valamint olyan biztonsági alakzatot kell választani, hogy az intézkedés alá vont személyek támadása, szökése eredményesen megakadályozható legyen, illetve az intézkedő rendőrök az intézkedés helyszínét át tudják tekinteni.

A helyiségbe történő belépést követően figyelemmel kell kísérni a lehetséges menekülési útvonalakat, elrejtőzési lehetőségeket, mivel ezek a helyek az intézkedés alá vont, valamint a helyszínen jelenlévő más személyek által gyorsan, akár egy mozdulattal elérhetők, és ez kedvezőtlenül befolyásolja az intézkedések biztonságos lefolytatását.

2.1.1.5 Intézkedés fegyveres, felfegyverkezett személy által ellenőrzés alatt tartott helyszínen

A helyszínen elsőként kiérkező rendőri erők tevékenységének a célja a helyszín biztosítása, amelynek feladatai, a következők:

- **A terület lezárása, biztosítása.** Elsődleges célja az, hogy megakadályozza az illetéktelen személyek helyszínre történő belépését és az, hogy a további lehetséges áldozatokat, illetve az elkövetőt távol tartsa egymástól.
- **Információszerzés/elsődleges tájékozódás a helyszínen.** A lehető legtöbb információ beszerezése az elkövetőről, az általa elkövetett cselekményekről, a tartózkodási helyéről, a mozgási irányáról, valamint a potenciális áldozatokról, azok helyzetéről, a sérültekről és azok állapotáról.
- **Segítségkérés.** A beszerezett információk alapján további erők és eszközök igénylése a helyszínen. Ez jelenti a helyszín lezárásához szükséges további erők és eszközök igénylését, a szituáció felszámolását végrehajtó erők értesítését, a sérültek ellátása érdekében a mentők értesítését, továbbá szükség esetén a tűzoltóság, illetve a közműszolgáltatók értesítését.
- **Életmentés, elsősegélynyújtás a helyszínen.** Amennyiben biztonságosan végrehajtható, akkor elsősegélyben kell részesíteni a sérülteket, elsődlegesen azokat, akik közvetlen életveszélyben vannak, vagy az állapotuk gyorsan romlik. Intézkedni kell a mentők értesítésére.
- **Várakozás, a speciális rendőri erők megérkezésére.** Ez egy statikus szakasz, amelynek során a biztonságos helyen elhelyezkedő biztosító erők feladata az, hogy a korábbi pontokban foglalt tevékenységeket fenntartsák, a helyszíni eseményekről az érkező felszámoló vagy támogató egységeket (pl. terrorelhárítás, tűzszerészet, laboratóriumi technika) folyamatosan tájékoztassák annak érdekében, hogy feladatuk ellátása minél hatékonyabb legyen.
- **A helyszíni intézkedések átadása a speciális rendőri erők számára.** A kiérkező felszámoló erők számára a megfelelő információk biztosítása, különösen az elkövetőről, az általa elkövetett cselekményekről, tartózkodási helyéről, mozgási irányáról, felszereléséről, fegyverzetéről, valamint a potenciális áldozatokról, azok helyzetéről, az ismert sérültekről és azok állapotáról.

Az adott konkrét szituáció függvényében a jelölt feladatok sorrendisége változhat, eltérhet – e tekintetben különösen az életmentés és elsősegélynyújtás élvezhet prioritást.

2.2 Az intézkedő vagy igazoltató állás

Intézkedő vagy igazoltató állás alkalmazása esetén, a gyengébb oldali láb van elől, vállszéles harántterpeszben. A testsúly 2/3 – 1/3 arányban oszlik meg a lábakon úgy, hogy az elől lévő

láb viseli a nagyobb terhet, ezzel adva stabilitást a testnek. A felsőtest egyenes, kb. 45 fokban elfordul a hátul lévő láb irányába, és derékban enyhén előre dől.

Sok esetben hibaként jelenik meg az, hogy az intézkedő rendőr súlypontját a hátul lévő láb fölött tartja, így egy előlről, a felsőtestet szemből érő toló jellegű támadás (lökés, ütés, rúgás) esetén, könnyen kibillen az egyensúlyi helyzetéből és hátraesik.

A karokat az intézkedés során - amennyiben nem kell a kényszerítő eszközöket, vagy a felszerelést tartania - tartsa lazán és szabadon a teste mellett úgy, hogy azok védekezésre, az intézkedés alá vont személy megfogására, lefogására gyorsan és eredményesen alkalmazhatóak legyenek. Ezért fontos, hogy az intézkedés során a kezek csak a szükséges ideig legyenek lefoglalva.

Szintén sok esetben hibaként jelenik meg az, hogy az intézkedő vagy az intézkedést biztosító rendőr az intézkedés alá vont személytől elvett tárgyakat (okmányok, kések, egyéb eszközök), vagy a szolgálati felszerelését (rádió, igazoltató lap) a kezében tartja az intézkedés során, akkor is, amikor azt semmi nem indokolja. Ezzel megnöveli egy esetlegesen bekövetkező rendkívüli eseményre való reagálás reakcióidejét (mivel ilyen esetben a kezében lévő tárgyakat először el kell tennie, vagy el kell dobnia).

Az igazoltató állást az intézkedés végrehajtása során végig alkalmazni kell, így tisztelgés közben, valamint rádióforgalmazás és dokumentálás során is.

Az intézkedő vagy igazoltató állás alkalmazásának célja:

- **STABILITÁS MEGTARTÁSA:** Mivel az intézkedés alá vont személy az intézkedő rendőr előtt helyezkedik el, ezért az esetleges támadás húzó vagy toló jellegű lesz, így ezekhez az irányokhoz alkalmazkodva a rendőrnek meg kell őriznie stabilitását..
- **LÁGYRÉSZ VÉDELME:** Az intézkedő rendőr felsőteste elfordul a hátul lévő láb irányába, így az intézkedés alá vont személy részéről érkező, a felsőtestet érő támadás esetén, a támadó testrészt mozgási energiáját nem teljes egészében nyeli el a felsőtest, hanem megvezetve azt, irányváltoztatásra kényszeríti és csökkenti annak testre gyakorolt hatását és a sérülés mértékét.
- **KISEBB TÁMADHATÓ FELÜLET NYÚJTÁSA:** Azzal, hogy az intézkedő rendőr felsőteste elfordul, csökken az intézkedés alá vont személy irányába mutatott támadható testfelületet és kisebb lesz ezáltal a sikeres támadás esélye is.
- **LŐFEGYVER ÉS A TOVÁBBI KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK VÉDELME:** Az igazoltató állás alkalmazása esetén, a rendőrbot kivételével valamennyi kényszerítő eszköz és a lőfegyver is a lehető legtávolabb kerül az intézkedés alá vont személytől, tekintettel arra, hogy ezek az eszközök a csípőnek a hátul lévő lábbal azonos oldalán helyezkednek el. A nagyobb távolságnak köszönhetően csökken az intézkedés alá vont személy által az eszközök megszerzésének esélye.

2.3 A helyes távolság megválasztása az intézkedő testi épségének megóvása érdekében

Az intézkedés alá vont személy és az intézkedő rendőrök közötti helyes távolság megtartása nagymértékben befolyásolja a rendőri intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását.

Alapesetben a biztonságos távolság minimum akkora kell, hogy legyen, hogy az intézkedés alá vont személy a támadás esetén egy mozdulattal ne érje el az intézkedő rendőrt. Ez kb. 2 méteres távolság megtartását feltételezi.

A megfelelő távolság megtartása lehetőséget biztosít az intézkedő rendőrnek a támadás elhárítására, a támadás irányából való kitérésre, valamint a támadás blokkolására.

Abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy részéről felfegyverkezve elkövetett támadás várható, akkor ez a biztonságos távolság a támadáshoz használt eszköz méretétől, jellemzőitől, hatásmechanizmusától függően növekszik, szükséges esetben elérheti a 10 méteres, vagy akár a nagyobb távolságot is.

Amennyiben, az intézkedés alá vont személynél lévő támadásra használható eszköz ütőeszköz, akkor annak hosszával kell megnövelni a biztonsági távolság minimumát. abban az esetben, ha az eszköz pontosan dobható, akkor természetesen az eszköz méretétől függetlenül nagyobb távolságot kell kialakítani, hogy csökkenjen az eszköz eldobása esetén a találat valószínűsége.

Amennyiben az eszköz nagyobb távolságból is pontosan használható (dobókés, csúzli, íj, lőfegyver), akkor biztonságos távolságból nincs lehetőség az intézkedés érdemi megkezdésére, ezért a támadó, illetve a támadásra használt eszköz irányához mérten fedezék mögül kell megkezdeni azt, vagyis olyan helyről, ahol az adott eszközzel nem támadható eredményesen az intézkedő rendőr (zárt kerítés, fal, jármű mögötti terület).

2.4 Biztonsági alakzatok

Ebben a részben, a különböző, az intézkedések során több intézkedő esetén kialakítható biztonsági alakzatok kerülnek bemutatásra (a jelenlévők egymáshoz viszonyított helyzete, az intézkedésben részt vevők feladatai).

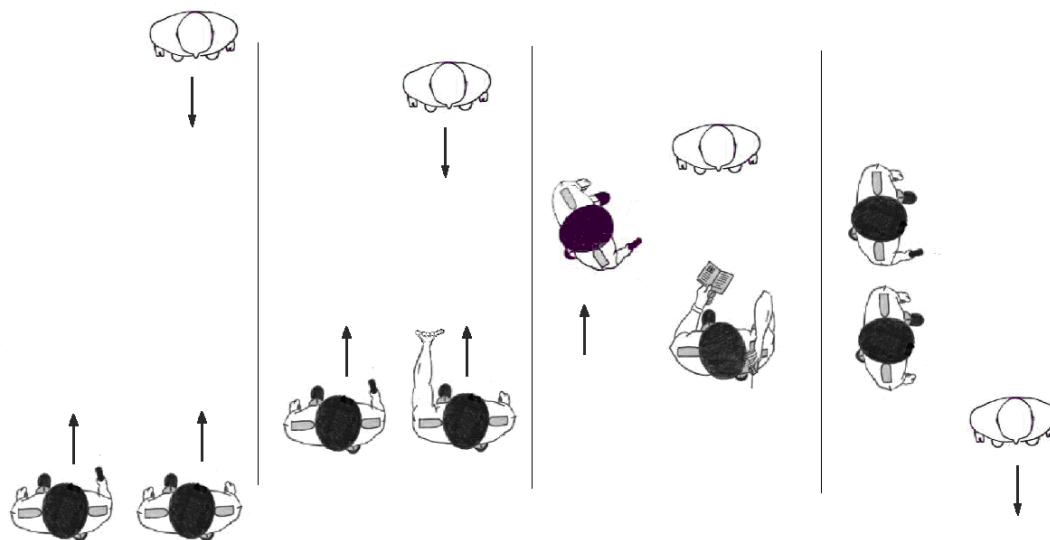
2.4.1 Biztonsági háromszög

Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik, és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. **Feladata** a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: az intézkedés alá vont személy erősebb oldalán helyezkedik el, a személytől kicsivel kisebb távolságra, mint az intézkedés vezetője és

felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. Azért helyezkedik el kisebb távolságra, mert tekintettel arra, hogy az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személy és a környezet figyelemmel kísérése, ezért még ebből a távolságból is meg tud akadályozni egy, az intézkedés alá vont személy által ellene, vagy az intézkedés vezetője ellen intézett támadást.

Feladata, hogy végig figyelemmel kíséresse az intézkedést, az intézkedés alá vont személyt és a környezetet, valamint az intézkedéstől távol tartsa az illetéktelen személyeket. Ha az intézkedést kiváltó ok vagy körülmények indokolják, készenléte helyezi kényszerítő eszközeit (bilincs, könnygázsóró palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

2.4.2 Biztonsági „L” alakzat

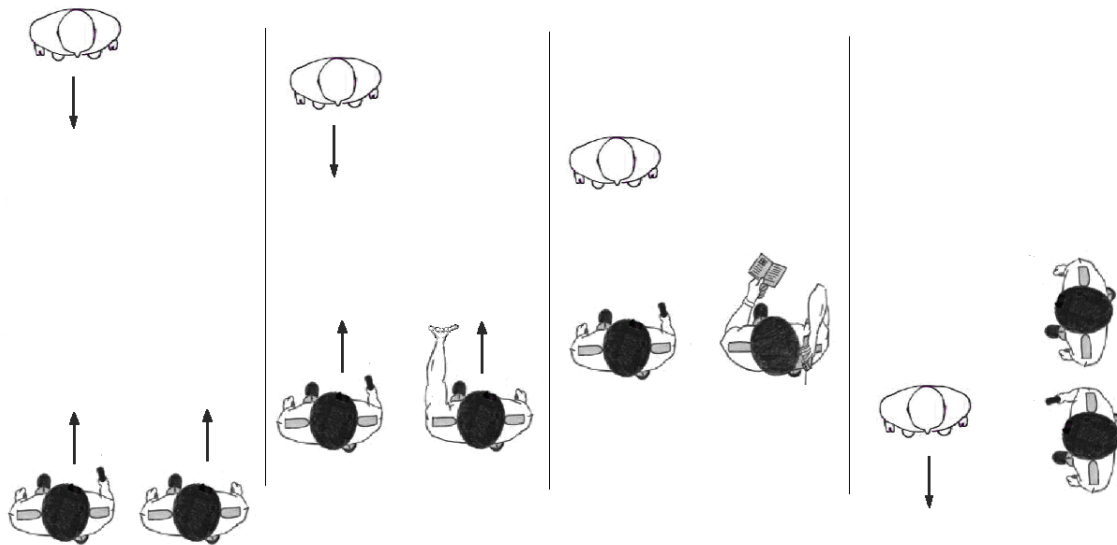
Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az intézkedés alá vont személy előtt, a tőle gyengébb oldalának irányába oldalra helyezkedik el a járőrtárs mellett úgy, hogy a közte és az intézkedés alá vont személy közötti távolság nagyobb, mint a biztonsági távolság. Az intézkedés vezetője ebben a pozícióban veszi fel az intézkedő vagy igazoltató állást.

Feladata a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

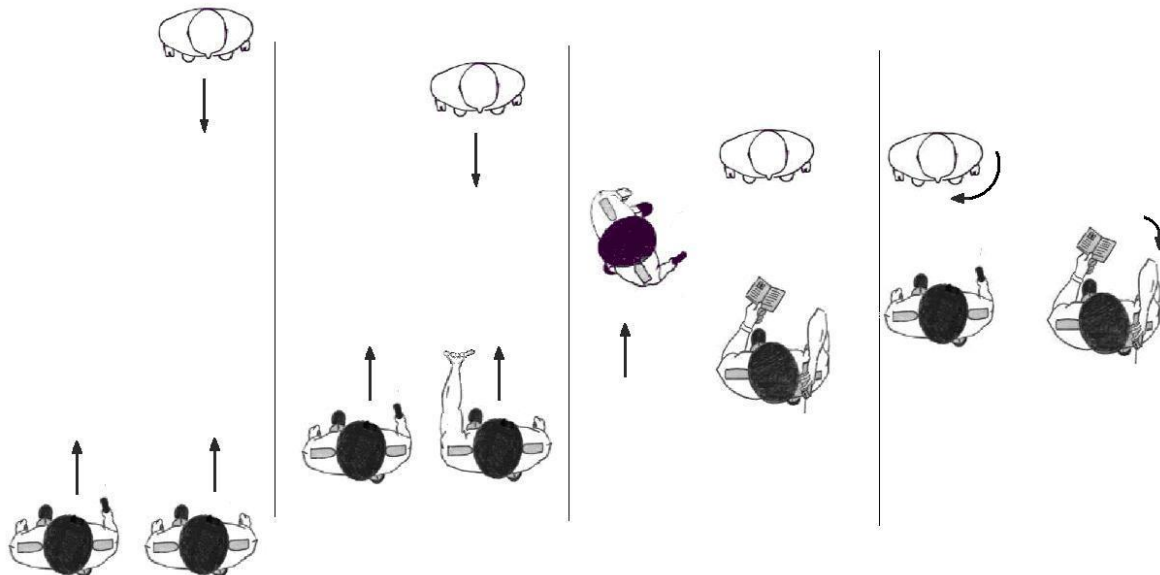
Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: Az intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik, és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. Azért helyezkedik el ebben a pozícióban, mert tekintettel arra, hogy az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személy és a környezet figyelemmel kísérése,

ezért ebből a pozícióból eredményesen meg tud akadályozni egy, az intézkedés alá vont személy által ellene, vagy az intézkedés vezetője ellen intézett támadást.

Feladata, hogy végig figyelemmel kíséresse az intézkedést, az intézkedés alá vont személyt és a környezetet, valamint távol tartsa az intézkedéstől az illetéktelen személyeket. Ha az intézkedést kiváltó okok vagy körülmények indokolják, készenlétbe helyezi kényszerítőeszközeit (bilincs, könnygázcsozóró palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

A körülményektől függően a biztonsági háromszögből át lehet térni „L” alakzatba az intézkedő rendőrök mozgásával, vagy az intézkedés alá vont személyek mozgásával.

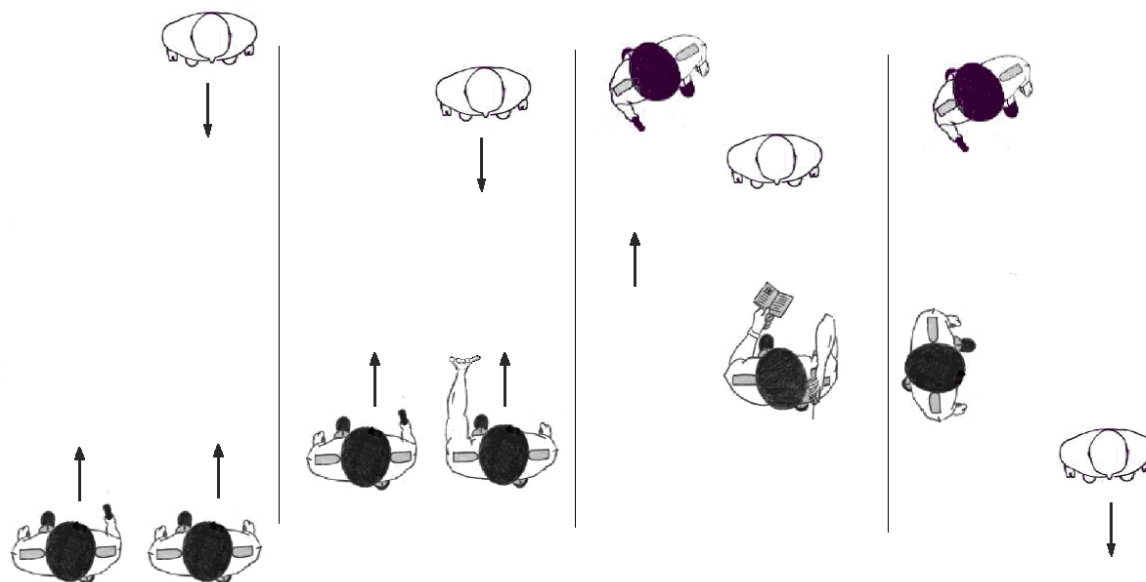
2.4.3 Biztonsági „V” vagy „Y” alakzat

Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. **Feladata** a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: az intézkedés alá vont személy mögött, annak erősebb oldalán helyezkedik el, kisebb távolságra, mint a járőrvezető, és ebben a pozícióban veszi fel az intézkedő vagy igazoltató állást.

Azért helyezkedik el kisebb távolságra, mert tekintettel arra, hogy az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személy és a környezet figyelemmel kísérése, ezért még ebből a távolságból is meg tud akadályozni egy, az intézkedés alá vont személy által ellene, vagy az intézkedés vezetője ellen intézett támadást. Lehetőség van kisebb távolság megtartására, mert az intézkedés alá vont személy hátrafelé nem tud egy mozdulattal olyan nagy távolságot áthidalni, mint előre, valamint nem ismeri pontosan a biztosító járőrtárs helyzetét.

Feladata, hogy végig figyelemmel kísérje az intézkedést, az intézkedés alá vont személyt és a környezetet, valamint távol tartsa az intézkedéstől az illetéktelen személyeket. Ha az intézkedést kiváltó okok, vagy körülmények indokolják, készenlétbe helyezi kényszerítő eszközeit (bilincs, könnygázszóró palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

2.4.4 Biztonsági „Z” alakzat

A biztonsági „Z” alakzat olyan esetekben kerül alkalmazásra, amikor az intézkedés alá vont személyek egymással kerülnek konfliktushelyzetbe. A biztonsági „Z” alakzat alkalmazása esetén, az intézkedés alá vont személyek egymás mellett, egymásnak háttal úgy helyezkednek el, hogy testük síkja nem egy vonalba esik. Az egyik személy, a másik személy síkja mögött helyezkedik el kb. egy lépés távolságra. Ennek a pozíciónak a felvételével elkerülhető az, hogy az intézkedés alá vont személyek a fejük elfordítása nélkül láthassák egymást, ezáltal elkerülhető a nonverbális kommunikáció közöttük, ami bizonyos esetekben az intézkedés eredményességét vagy biztonságosságát veszélyeztetné.

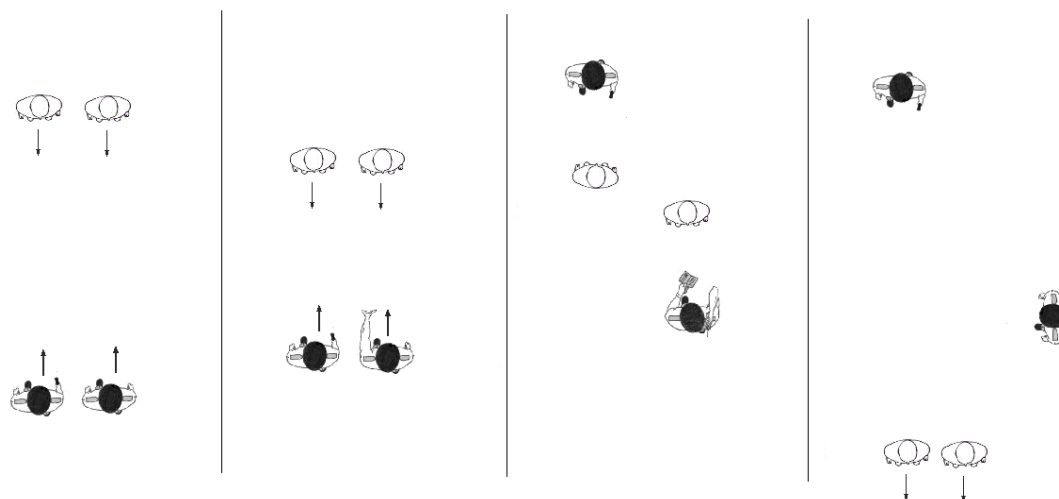
Az intézkedés alá vont személyeket a biztonsági alakzat kialakítása során úgy kell mozgatni, hogy gyengébb oldaluk essen a másik személy felé, ezáltal csökkenthető egy gyors, eredményes és pontos támadás esélye.

Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az első intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. **Feladata** a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: A második intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. Az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személyek és környezetük figyelemmel kísérése.

Feladata, hogy végig figyelemmel kíséresse az intézkedést, az intézkedés alá vont személyt és a környezetet, valamint távol tartsa az intézkedéstől az illetéktelen személyeket. Amennyiben az intézkedést kiváltó okok vagy körülmények indokolják, készenlétbe helyezi kényszerítő eszközeit (bilincs, könnygázsóró palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

Ennél az alakzatnál is fontos szempont, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés lefolytatása során egymással folyamatosan szemkontaktusban legyenek. Ha az intézkedés során az intézkedés alá vont személyek közül bármelyik a rendőrök ellen fordul, akkor azonnal át kell térni másik biztonsági alakzatra, amelyben a társbiztosítás eredményesebben végrehajtható.

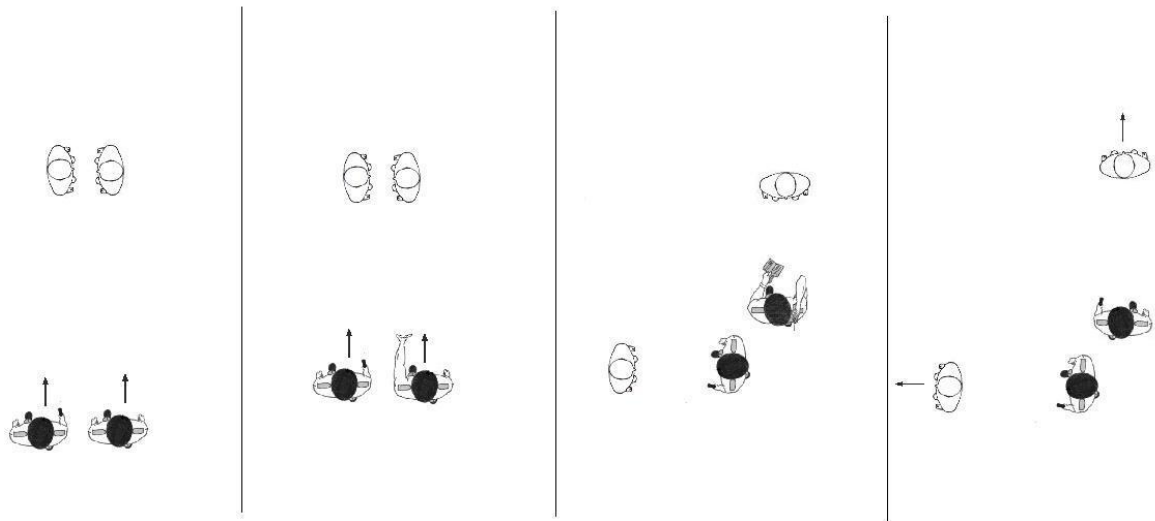
2.4.5 Biztonsági trapéz alakzat

A biztonsági trapéz alakzat olyan esetekben kerül alkalmazásra, amikor az intézkedés alá vont személyek egymással kerülnek konfliktushelyzetbe. A biztonsági trapéz alakzat alkalmazása esetén, az intézkedés alá vont személyek egymástól a lehető legtávolabb helyezkednek el úgy, hogy az intézkedő rendőrök, mind egymást, mind az intézkedés alá vont személyeket perifériás látómezejükben egyaránt láthassák.

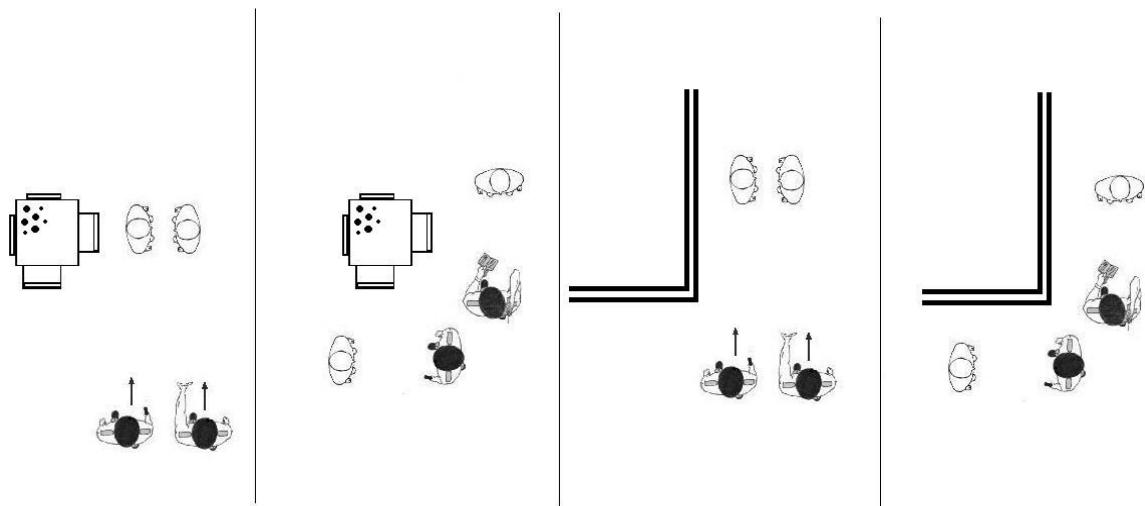
Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az első intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. **Feladata**, a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: A második intézkedés alá vont személlyel szemben, attól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. Az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személyek és a környezetük figyelemmel kísérése. **Feladata**, hogy végig figyelemmel kísérje az intézkedést, az intézkedés alá vont személyt és a környezetet, valamint távol tartsa az intézkedéstől az illetéktelen személyeket. Ha az intézkedést kiváltó okok vagy körülmények indokolják, készenléte helyezi kényszerítőeszközeit (bilincs, könnygázcsozó palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

Ennél az alakzatnál is fontos szempont, hogy az intézkedő rendőrök az intézkedés lefolytatása során egymást, valamint az intézkedés alá vont személyeket perifériás látómezejükből folyamatosan figyelemmel kísérik.

Zárt térben, ahol az intézkedés alá vont személyek közötti távolság az épület adottságai miatt, a rendőri intézkedés eredményességének biztosítása érdekében csak korlátozott mértékben növelhető, a helyiség, vagy az épület adottságait kihasználva a személyek úgy helyezhetőek el, hogy köztük valamilyen fizikai akadály legyen, ezzel megnehezítve a két személy számára egymás megtámadását vagy a szemkontaktus kialakítását.

2.4.6 Biztonsági „Vonal” alakzat

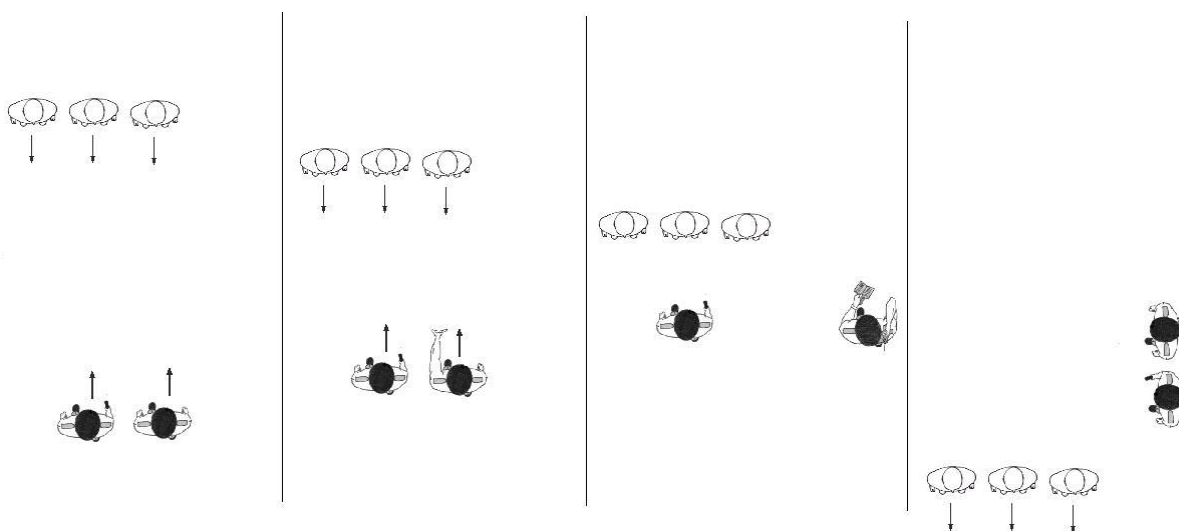
Ez az alakzat alkalmas kettő vagy több intézkedés alá vont személlyel szembeni intézkedés végrehajtása esetén.

Járőrvezető, intézkedést lefolytató rendőr: Az intézkedés alá vont személyek előtt, azok gyengébb oldalának irányába helyezkedik el a járőrtárs mellett úgy, hogy közte és az intézkedés alá vont személyek közötti távolság nagyobb, mint a biztonsági távolság. Az intézkedés vezetője ebben a pozícióban veszi fel az intézkedő vagy igazoltató állást. **Feladata** a tényleges rendőri intézkedés lefolytatása, a szükséges adminisztrációs feladatok és ellenőrzések végrehajtása.

Járőrtárs, intézkedést biztosító rendőr: Az intézkedés alá vont személyekkel szemben, azoktól megfelelő biztonsági távolságra elhelyezkedik el, és felveszi az intézkedő vagy igazoltató állást. Azért helyezkedik el ebben a pozícióban, mert tekintettel arra, hogy az ő feladata az intézkedés biztosítása, az intézkedés alá vont személyek és a környezet figyelemmel kísérése, ezért ebből a pozícióból eredményesen meg tud akadályozni egy, az intézkedés alá vont személyek által ellene, vagy az intézkedés vezetője ellen intézett támadást.

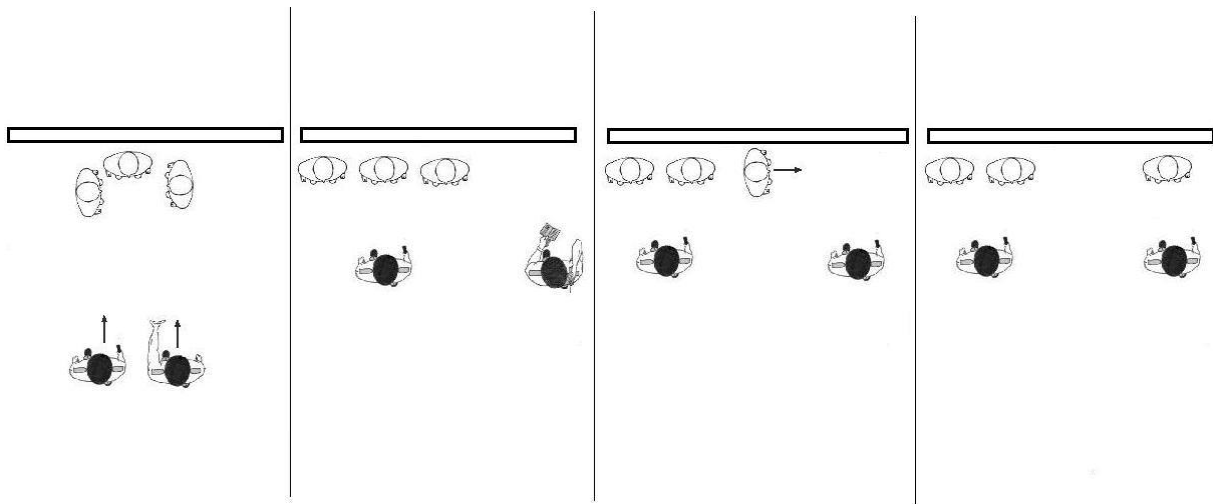
Feladata, hogy végig figyelemmel kísérje az intézkedést, az intézkedés alá vont személyeket és a környezetet, valamint távol tartsa az intézkedéstől az illetéktelen személyeket. Amennyiben az intézkedést kiváltó okok vagy körülmények indokolják, készenlétbe helyezi kényszerítő eszközeit (bilincs, könnygázcsozór palack, rendőrbot, vagy lőfegyver).

A biztonsági „Vonal” alakzat kialakítása során figyelmet kell fordítani arra, hogy az intézkedés vezetője és a hozzá legközelebb elhelyezkedő intézkedés alá vont személy közötti távolság nagyobb legyen, mint az intézkedés alá vont személynek a biztosító járőrtárstól való távolsága, mert egy, a járőrvezető irányába indított támadás csak ebben az esetben szakítható meg, kontrollálható a járőrtárs által.

A rendőri intézkedés végrehajtásának eredményességét és biztonságát fokozhatja az, ha az intézkedés helyét egy fal, át nem hatolható kerítés vagy jármű előtt határozzuk meg, ezzel kizárva az intézkedés alá vont személyek számára az adott irányba történő menekülés lehetőségét.

Amennyiben az intézkedés alá vont személyek közül a járőrvezető egy személyt részletesebben akar ellenőrizni, akkor azt a személy kimozzgatja a vonalból maga elé. Ilyenkor az intézkedés alá vont személlyel szemben, az érdemi intézkedés lefojztatása mellett a személy kontrollálása is kiemelt feladata lesz, az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtása érdekében.

3. A rendőr intézkedési kötelezettsége, illetve az intézkedéssel kapcsolatos követelmények

A hivatásos szolgálati jogviszonyból eredően a rendőrség hivatásos állományú tagját sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályzatban és más jogszabályban meghatározott kötelezettségek terhelik, s jogosultságok illetik meg.

A Rendőrségről szóló törvény alapján, a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. (Nincs ittás, gyógyszerektől bódult állapotban, fizikailag alkalmas a feladat végrehajtására.)

Ez az intézkedési kötelezettség a rendőri intézkedések egyik (a rendőri) oldalát szabályozza, azonban a hivatkozott törvény a másik (az állampolgári) oldalra vonatkozóan is tartalmaz kötelezettségeket. A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. (A különböző mentességet élvező személyek /diplomata, bírók, ügyészek, országgyűlési képviselők stb./ esetében az intézkedési jogosultságok korlátozottak.)

Ez a kétoldalú törvényben meghatározott kötelezettség biztosítja azt, hogy a rendőri intézkedésekre - amennyiben arra szükség van - sor kerüljön, illetve azt, hogy az intézkedés alá vont személyek együttműködésükkel biztosítsák az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtását.

Az eredményesség, és az intézkedés folyamatosságának biztosítása érdekében lényeges, hogy a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (Pénzt kérnek az intézkedők az intézkedés elmulasztásáért, vagy indokolatlanul bántalmaznak az intézkedés alá vont személyt.)

A rendőrség és az intézkedő rendőr feladatuk ellátása során - amennyiben az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtásához szükséges - a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, magántitok és levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat, továbbá más, az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogokat, a rendőrségről szóló törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A fentiekből látható, hogy a jogszerű rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni ezért, aki a jogszerű rendőri intézkedésnek nem hajlandó eleget tenni (pl. felszólításra nem áll meg, megkísérel elmenekülni a helyszínről, nem kommunikál az intézkedő rendőrrel, a

rendőrnek, a biztonság megteremtésére vonatkozó utasításainak nem tesz eleget), akkor cselekményével jogsértést követ el.

Az így elkövetett jogsértés esetében a jogsértő - ha más szabálysértést, vagy bűncselekményt nem valósít meg - a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény alapján a rendvédelmi szerv vagy vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ezáltal a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követi el, és emiatt vele szemben szabálysértési eljárás kezdeményezhető.

Abban az esetben, ha az intézkedés alá vonni kívánt személy az ellenszegülést, vagyis a szabálysértést, az annak abbahagyására vonatkozó rendőri felszólítás ellenére is tovább folytatja, akkor törvény alapján a rendőr őt a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja, megszüntetve ezzel az intézkedés helyszínén kialakult jogellenes állapotot, illetve biztosítva a további intézkedések végrehajtását.

Fontos, hogy az intézkedések során, az eredményesség biztosítása mellett, az intézkedés alá vont személyek jogainak korlátozására, csak a jogszabályokban meghatározott esetekben és módon kerüljön sor. A rendőri intézkedéseknek meg kell felelnie a jogszabályok előírásainak és a szakmai követelményeknek.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a rendőr olyan taktikákat és technikákat válasszon és alkalmazzon, amelyek a felsorolt követelményeknek megfelelnek.

Jogszerűség

Jogszerű a rendőri intézkedés, ha a rendőr szolgálati fellépése során a hatályos jogszabályokban meghatározott szolgálati, hivatali kötelezettségét teljesíti, hatáskörébe tartozó ügyben jár el. (A jogszabályban meghatározott intézkedést alkalmazza, az ott meghatározott esetben, ideig és módon.)

Szakszerűség

Szakszerű a rendőri intézkedés, ha azt az intézkedő rendőr, a hatályos szabályozók rendelkezéseinek, előírásainak megfelelően hajtja végre és a cél eléréséhez szükséges technikákat és taktikákat alkalmazza. (A jogszabályban meghatározott intézkedés során a megfelelő /szabályzatokban, irányelvekben, módszertani útmutatókban meghatározott/ technikákat és taktikákat alkalmazza.)

A szakszerű rendőri intézkedés alapja:

- a megfelelő jogi és rendőrszakmai tudás,
- a rendőrszakmai jártasságok és készségek ismerete, valamint
- az ezen ismeretek megfelelő alkalmazása, vagyis az ezeknek megfelelő szakmai magatartás tanúsítása.

Ez a három elem szervesen összefügg egymással. Amennyiben a három közül bármelyik hiányzik, vagy háttérbe szorul, akkor a rendőri intézkedés könnyen szakszerűtlenné válik.

Arányosság

Arányos a rendőri intézkedés, ha nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, illetve több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül az kerül kiválasztásra, amely az eredményesség biztosítása mellett, az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel, vagy károkozással jár. (Pl. A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén, a személyt először a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával ismételt fel kell szólítani az együttműködésre. Ezt követően közölni kell vele, hogy cselekménye szabálysértés, ami miatt vele szemben szabálysértési eljárás kezdeményezhető. Ismertetni kell vele, hogy személyazonosságának megállapítása érdekében ellene ruházat-, csomag- és járműátvizsgálás foganatosítható, illetve a rendőrkapitányságra előállítható. Ha a kommunikáció nem vezet eredményre, akkor a helyszínen végre kell hajtani a ruházat, csomag, illetve szükség esetén a jármű átvizsgálását. Amennyiben a helyszíni intézkedések nem vezetnek eredményre, akkor kerülhet sor a személy előállítására.)

Eredményesség

Eredményes a rendőri intézkedés, ha az intézkedő rendőr az intézkedést befejezi, a befejezett intézkedés törvényes célját eléri, a konfliktusokat, jogsértéseket megelőzi, megakadályozza, megszünteti, valamint a társadalom közbiztonság és közrend iránti igényének megfelel. (Az intézkedés során olyan intézkedéseket kell foganatosítani, valamint olyan technikákat és taktikákat kell alkalmazni, melyek képesek biztosítani az eredményes végrehajtást.)

Objektivitás

Objektív a rendőri intézkedés, ha a rendőr, részrehajlás nélkül intézkedik. Tilos az intézkedés alá vont személynek a nemi, faji, vagy etnikai származás, vallás, vagy más világnézet, fogyatékoság, kor, valamint szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetése. (Mindig mindenkiel egyformán, de mégis differenciáltan szükséges eljárni.)

Biztonság

Biztonságos a rendőri intézkedés, ha az intézkedéssel érintett személyek, illetőleg dolgok tekintetében nem áll fenn az indokoltnál nagyobb veszélyeztetettség, illetve sérelem, vagy károkozás.

A felsorolt feltételeknek való megfeleléshez nyújtanak segítséget az intézkedés-módszertani, intézkedéstaktikai foglalkozások, amelyek biztosítják az elméleti ismeretek intézkedési szituációkba történő átültetését, a különböző intézkedési technikák, illetve taktikák oktatásával.

4. A rendőri intézkedés gyakorlati végrehajtásának folyamata

I. A rendőri intézkedésre okot adó esemény felismerése

A tudomásra jutás formái:

- Az intézkedő rendőr közvetlenül észleli a rendőri intézkedésre okot adó eseményt, vagy körülményt, így minden lényeges információt első forrásból tud beszerezni (látja, hallja, meg tudja kérdezni a helyszínen jelenlévőket).
- A rendőri intézkedésre okot adó esemény, vagy körülmény, az intézkedő rendőr tudomására juthat állampolgári bejelentés alapján (meg tudja kérdezni a bejelentőt, az általa észlelt lényegi információkról).
- A rendőri intézkedésre okot adó esemény, vagy körülmény, az intézkedő tudomására juthat az előjárója, vagy az ügyelet, a Tevékenység Irányítási Központ (TIK) utasítása alapján (meg tudja kérdezni az ügyeletest a számára rendelkezésre álló információkról).

II. Felkészülés a rendőri intézkedés végrehajtásra

1.) Az intézkedés lefolytatásához szükséges további információk beszerzése, a rendelkezésre álló forrásból:

- Saját észlelés esetén a helyszín szemrevételezése, a látottak, és a beszerzett információk feldolgozása.
- Állampolgári bejelentés esetén kérdések feltétele a bejelentő részére, a beszerzett információk feldolgozása.
- Az előjáró vagy ügyelet utasítása esetén, a rendelkezésre álló forrásokból további információk beszerzése (előjáró, ügyelet, nyilvántartások, adatbázisok).

2.) A tervezett intézkedés átgondolása, különös tekintettel a várható akadályokra, nehézségekre, amelyek a rendőri intézkedés végrehajtását befolyásolhatják.

3.) Feladatszabás a járőrtárs részére:

- Az intézkedés alá vont személy meghatározása.
- A tervezett intézkedés meghatározása.
- Az alkalmazott biztonsági alakzat megjelölése.
- Az intézkedés biztosításának, a biztosítás módjának meghatározása.

4.) A szolgálati felszerelés, illetve kényszerítő eszközök szükség szerinti készenlétbe helyezése, felkészülés azok alkalmazására.

5.) Szükség szerint, amennyiben a késelem az intézkedés eredményes végrehajtására veszéllyel nem jár, a rendszeresített távközlési eszközön jelentéstétel az előljáró felé, amely tartalmazza a szükséges információkat.

- Az intézkedés helyszíne és az intézkedő saját tartózkodási helye.
- A tervezett intézkedés és annak körülményei.
- Amennyiben szükséges az intézkedés eredményes lefolytatásához, akkor segítség, további erők vagy eszközök kérése a helyszínrre.

III. A rendőri intézkedés végrehajtása

III./1. Az intézkedés végrehajtásának megkezdése

1.) A biztonság kialakítása:

- Az intézkedés helyének megfelelő kiválasztása, amennyiben erre a körülmények lehetőséget adnak (legyen biztonságos, átlátható, zavaró tényezőktől mentes).
- A megfelelő biztonsági távolság kialakítása, már az intézkedés alá vont személy megállításakor.
- A biztonsági alakzat felvétele, illetve amennyiben az intézkedés lefolytatása során szükséges, az alakzat megváltoztatása.

2.) A szolgálati fellépés módjának megválasztása:

- A szolgálati fellépés helyes módjának meghatározása, a rendelkezésre álló információk, az észlelt események és az intézkedés helyszínén jelenlévő személyek magatartásának megfigyelése alapján.

3.) A szükséges kommunikáció:

- A rendőri intézkedés kezdetén, az intézkedés helyszínén jelenlévő, az intézkedéssel érintett és további más személyek magatartásának és kommunikációjának megfigyelése során szerzett információk alapján kell megválasztanunk saját kommunikációnk formáját.
- Ezen körülmények mind befolyásolják azt, hogy az intézkedés során milyen verbális és nonverbális kommunikációs módszerek alkalmazása lehet eredményes, továbbá, milyen sebességgel, hangsúllyal és hanglejtéssel, mekkora hangerővel lehet eredményes, a kommunikáció.

4.) Az intézkedés helyszínén jelenlévő személyek kommunikációs csatornáinak, aktuális pszichés állapotának folyamatos megfigyelése.

III./2. Az intézkedés lefolytatása

Az intézkedés lefolytatása során az alábbi szempontokat szükséges figyelembe venni:

- A rendőri intézkedéseket a jogszabályok előírásainak, valamint a tanult rendőrszakmai ismereteknek és taktikáknak megfelelően kell végrehajtani azért, hogy az jogszerű és szakszerű legyen.
- A rendőri intézkedések végrehajtása során az egyik legfontosabb tényező a biztonság. Az intézkedéseket úgy kell lefolytatni, hogy az alanyt (tevékenység/folyamat stb.) eredményesség biztosítása mellett, az elkerülhetetlennél nagyobb kockázattal ne járjon.
- Be kell tartani a fokozatosság elvét, ennek megfelelően az enyhébb jogsérelemmel járó intézkedéstől kell haladni, a súlyosabb jogsérelemmel járó intézkedés felé.
- Lényeges, hogy a fokozatosság elve érvényesüljön a kényszerítő eszközök alkalmazása során is.
- Amennyiben a késedelem veszéllyel jár a fokozatosság elvének megtartása részben vagy egészben mellőzhető.
- Az intézkedések végrehajtása során elsődleges feladat az életmentés és a testi épség valamint a vagyonbiztonság megóvása.

Fontos, hogy az intézkedés a testi épséget továbbá a vagyonbiztonságot csak elkerülhetetlen esetben, és csak a szükséges mértékben sértse, vagy veszélyeztesse.

III./3: Az intézkedés befejezése a helyszínen

- Az érdemi intézkedés végeztével, a helyszínen fontos feladat a szükséges adatok megállapítása, amelyek többek között a helyszínen jelenlévő személyektől szerezhetőek be.
- A helyszínen beszerzett információk azonnali rögzítése szükséges, tekintettel arra, hogy ezek az információk a szükséges írásos tevékenység (jelentés, feljelentés, jegyzőkönyv, elismervény) elkészítéséhez szükségesek és más forrásból a későbbiekben nem pótolhatók.
- A helyszínen beszerzett adatok a rendelkezésre álló adatbázisokban, nyilvántartásokban ellenőrizhetőek, bizonyos esetekben a meghatározott adatok ellenőrzése kötelező.
- Az észlelt tények, a beszerzett információk és az intézkedés helyszínén jelenlévő személyek elmondása alapján, a beszerzett ismereteket rendszerezni és összegezni szükséges, s ennek megfelelően kell befejezni a megkezdett intézkedést.

- Az intézkedésnek a helyszínen végrehajtott mozzanata, az intézkedés alá vont személyek megfelelő tájékoztatása, a következőkről:

- Közölni kell a személlyel, hogy az intézkedés vele szemben befejeződött.
- Ismertetni kell vele a megállapított tényeket (a szükséges és indokolt mértékig – pl. az átadott információk ne veszélyeztessék az esetlegesen megindítandó bűnügyi eljárás eredményességét).
- Közölni kell vele a tett intézkedéseket, a megvalósult jogsértést, és az alkalmazott szankciót.
- Ismertetni kell a személlyel, a panasztétel lehetőségét.

IV. A rendőri intézkedéssel kapcsolatos feladatok végrehajtása, a szolgálati szervnél

- A végrehajtott rendőri intézkedéssel kapcsolatban - a jogszabályban meghatározott esetekben - a szükséges írásos tevékenységet szükséges elvégezni. (Jelentések, feljelentés, jegyzőkönyvek, egyéb kapcsolódó iratok elkészítése, adatok további nyilvántartásokban való ellenőrzése.)

- A helyszínen végrehajtott rendőri intézkedéssel kapcsolatos feladatok utolsó lépése, a beszámolás az előjárónak, amely elektronikus módon a Robotzsaru ügyviteli rendszerében történik.

4.1 A rendőri intézkedések végrehajtásának elemei

A rendőri intézkedések végrehajtásának folyamata, illetve a folyamat szükséges elemei, minden egyes szituációban mások. Azonban az általános végrehajtás folyamata, illetve a folyamat egyes elemei, a rendőrségről szóló törvényben, továbbá a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló BM rendeletben részletesen meghatározásra kerültek.

A jogszabályi meghatározás célja az, hogy a rendőri intézkedések, a jogszerűség, a szakszerűség és az eredményesség biztosítása mellett egységes, kulturált képet mutassanak, hozzájárulva ezzel, a rendőrségről az állampolgároknál kialakult pozitív kép megtartásához.

5. Közúti ellenőrzés, személyazonosítás – speciálisan a (Schengen) – nyilvántartásokban történő ellenőrzések gyakorlása

A következő részben bemutatásra kerülnek, a közúti gépjárművek megállításának és ellenőrzésének technikái és taktikái.

5.1 A gépjárművek megállításának taktikái

5.1.1 A járművek megállításának módszerei, álló feladat végrehajtás során

Álló feladat végrehajtás során, nappal, jó látási viszonyok mellett, az intézkedő rendőr a jobb karjának, vagy a fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával ad ki megállásra vonatkozó jelzést az érkező gépjárművezető számára úgy, hogy a jelzés kiadásakor, az érkező jármű által használt forgalmi sávnak, az útpadka felé eső 1/3-nál helyezkedik el. Ezt követően, ha észleli, hogy a közeledő gépjármű vezetője már feltehetően tudomásul vette a jelzés leadását, és ezt sebessége csökkentésével, vagy irányjelzéssel az intézkedő rendőr tudomására hozza, akkor az intézkedő rendőr, a bal karjával arra a helyre mutat, ahol a járművezetőnek meg kell állnia. Eközben, az intézkedő rendőr maga is az útpadkára húzódik, annak érdekében, hogy a megállni nem akaró, vagy nem tudó gépjármű vezetője, járművével ne sodorja el.

Álló feladat végrehajtás során, éjjel, vagy korlátozott látási viszonyok mellett, az intézkedő rendőr a nála lévő lámpa piros vagy fehér fényének körbeforgatásával ad ki megállásra vonatkozó jelzést. Mindkét esetben, a megállásra vonatkozó jelzés nyomatékosítható a jelsíp, mint figyelemfelhívó eszköz alkalmazásával.

5.1.2 A járművek megállításának módszerei menet közben

Az intézkedő rendőr szolgálati gépkocsijával közlekedve, nappal, jó látási viszonyok mellett, célszerűen a megállítani kívánt jármű mögött haladva, megkülönböztető fényjelzés használata mellett, megállásra vonatkozó jelzést adhat, a szolgálati gépjármű oldalablakán oldalra kinyújtott karjának fel-le mozgatásával, a szolgálati gépjármű oldalablakán oldalra kinyújtott kezében lévő fehér szegélyű piros tárcsának, valamint piros, vagy fehér fényű lámpa fel-le mozgatásával.

Az intézkedő rendőr szolgálati gépkocsijával közlekedve, megkülönböztető fényjelzés használata mellett, megállásra vonatkozó jelzést adhat hangszórón, vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal.

5.1.3 A gépjármű megállításának általános szabályai

A megállítani szándékozott járművezető részére a gyalogos járőr, a korábban meghatározott módokon, a sebességéhez mérten olyan távolságból adja ki a megállásra vonatkozó jelzést, hogy a közeledő jármű vezetője, azt olyan távolságból észlelhesse, hogy legyen lehetősége az intézkedés tervezett helyén biztonságosan megállni. Ez a távolság függ az út és a látási viszonyoktól egyaránt.

Az intézkedő rendőrnek úgy kell megválasztani az intézkedés helyét, hogy a megfelelő távolságból kiadott megállásra vonatkozó jelzés észlelését követően, a megállítani szándékozott jármű, az intézkedés tervezett helyéig már folyamatosan látható legyen, és a jármű vezetője kapubeállóba, vagy mellékutakra, parkolóba lekanyarodni ne tudjon, ezzel vonva ki magát az intézkedés alól. Ebben az esetben az e célból végrehajtott irányváltatás szándékossága nem bizonyítható, így a személy mentesülhet a joghátrányok alól.

Párhuzamos közlekedésre alkalmas úton, a menetirány szerinti jobb szélső sávban haladó járművezető részére adjon a járőr „Állj!” jelzést. Ettől eltérni abban az esetben lehetséges, ha ezen forgalmi sávban a járművek már állnak, és a megállítás ideje alatt álló helyzetben maradásuk biztosított, illetve belátható útszakaszon belül jármű ezen forgalmi sávban nem közlekedik, és irányába más jármű irányváltatási szándékot nem jelez.

Előfordulhat műszaki hiba illetve, hogy (a lopott, vagy jogtalanul használt járművel közlekedők, ittas vezetők, vezetői engedéllyel nem rendelkezők, valamilyen bűncselekményt elkövetők stb.) szándékosan nem tesznek eleget a rendőr „Állj!” jelzésének.

A megállítás során, az intézkedő rendőrnek fel kell készülnie arra, hogy amennyiben szükséges, legyen elég ideje és lehetősége kitérni a jármű haladási irányából, a forgalommal nem érintett, biztonságos terület felé.

Azokban az esetekben, amikor a gépjármű nem áll meg, a rendőr lehetőség szerint jegyezze meg a megállást elmulasztó jármű rendszámát, gyártmányát, típusát, színét, esetleges ismertető jegyeit, (a vezető nemét, utasok számát) és erről tegyen jelentést az ügyelet irányába.

5.1.3.1 A gyalogos járőr által, álló helyzetből végzett gépjármű megállítás

A megállító rendőr az intézkedés körültekintően kiválasztott helyszínén, az úttest külső forgalmi sávjának az útpadka felé eső 1/3 részén helyezkedik el, és kiadja a megállásra vonatkozó jelzést.

Ezt követően, ha észleli, hogy a közeledő gépjármű vezetője már feltehetően tudomásul vette a jelzés leadását, és ezt sebessége csökkentésével, vagy irányjelzéssel az intézkedő rendőr tudomására hozza, akkor az útpadkára húzódik annak érdekében, hogy a megállni nem akaró, vagy nem tudó gépjármű vezetője járművével ne sodorja el.

Amennyiben a jármű megállt, a rendőr a jármű elejét szemrevételezi, majd a jármű jobb oldala mellett, a jármű hátsó része felé halad, olyan távolságban, hogy a jármű esetlegesen kinyíló jobboldali ajtó ne tudjanak sérülést okozni. Eközben szemrevételezi a jármű jobb oldalát.

Ezután, még az útpadkáról szemrevételezi a jármű hátsó részét - többek között a tolató- és a féklámpát - majd balra fordulva meggyőződik arról, hogy biztonságosan a jármű mögött, illetve a jármű bal oldala mellett elhaladhat. Amennyiben biztonságosan tovább haladhat, akkor a jármű bal oldalához lépve B oszlop mögött helyezkedik el, kb. 45 fokos szögben úgy, hogy az esetlegesen kinyíló első, vagy hátsó ajtó ne érje el, de az intézkedést meg tudja kezdeni.

A megállító rendőr a jármű utasterébe pillantva felméri a járművezető és a járműben tartózkodó további személyek körüli területet, elsődlegesen támadásra használható tárgyak után kutat, de ellenőrzi azt is, hogy a jármű motorja jár-e, az indítókulcs, a gyújtáskapcsolóban van-e, a kézifék rögzített állapotban van-e. Ezután felszólítja a személyt arra, hogy a járművet állítsa le, amennyiben indokolt (szökés, támadás veszélye), az indítókulcsot vetesse ki és helyeztesse jól látható helyre (a műszerfalra, vagy a jármű tetejére). Amennyiben, a járművezető elmulasztotta, szólítsa fel, hogy rögzítse a járművet, valamint, hogy vegye magához a személyazonosítására szolgáló, járművezetésre jogosító, valamint a gépjármű okmányait és szálljon ki a gépjárműből.

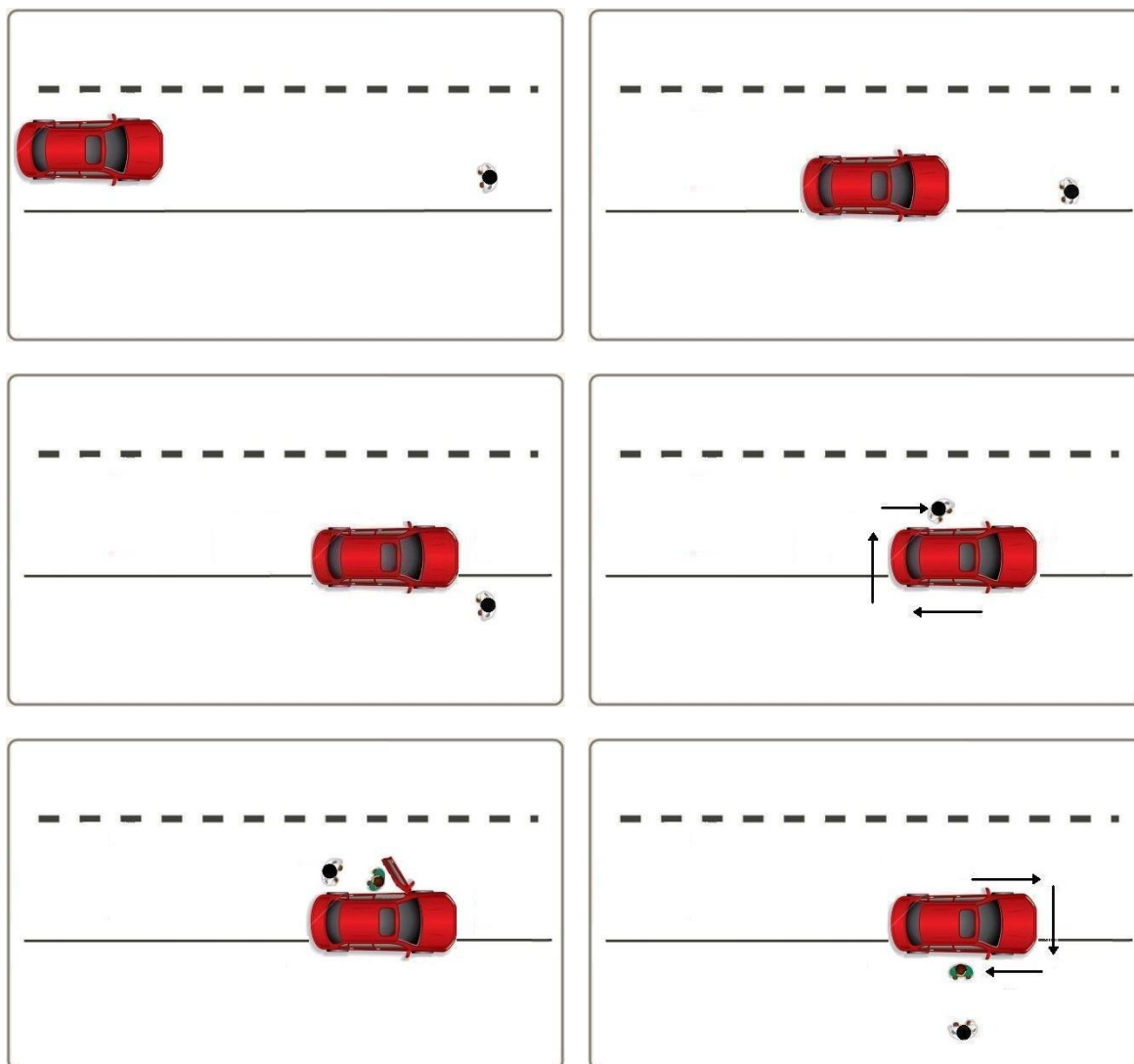
Ekkor a megállító hátralép, azért, hogy a járműből kiszálló személy ne kerüljön hozzá túlzottan közel, de figyelve arra, hogy az útszakaszon közlekedő forgalom személyét ne veszélyeztesse.

Amikor a jármű vezetője kiszállt, felszólítja, hogy menjen át a jármű jobb oldalához, a jobb oldali B oszlop mellé, és miközben a személy a meghatározott irányba halad, megfelelő távolságból követi őt a megállító rendőr és szemrevételezi ruházatát, csomagját.

A jármű jobb oldalánál, a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy, míg a megállító rendőr vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság), és ebből a pozícióból folytatja le az intézkedést.

Az intézkedés befejezését követően, mielőtt az intézkedés alá vont személy elindul, hogy visszaüljön a járműbe, a megállító rendőr is meggyőződik arról, hogy ezt biztonságosan meg tudja tenni, ellenkező esetben felhívja a figyelmét arra, hogy csak akkor lépjen ki az útpadkáról az úttestre, ha az biztonságos.

Addig, amíg a jármű vezetője el nem hagyja a helyszínt, az intézkedő rendőr az intézkedés lefolytatása során elfoglalt biztonságos helyen marad.

5.1.3.2 A gyalogos járőrpár által, álló helyzetből végzett gépjármű megállítás

A jármű megállítása az egyfős járőr által történő megállításnak megfelelően történik. Ez alatt, a biztosító rendőr végig a jármű jobb első kerekénél helyezkedik el, az autóval kb. 45 fokos szöveget bezárva úgy, hogy a jobb lábbelijének oldala, a jármű jobb oldali első gumibroncsának külső oldalfalához ér, ezzel érzékelve a jármű legkisebb elmozdulását is. Ebből a pozícióból vonja ellenőrzés alá a gépjárművet úgy, hogy szemrevételezi a járműben tartózkodó személyeket, és az utastér körülöttük lévő többi részét.

A jármű motorjának leállítását, és az indítókulcs kivételét követően, a biztosító rendőr a megállító döntése alapján, vagy az eredeti pozíciójában marad, vagy átmozog, a jármű bal oldali első kerekéhez, és azon az oldalon veszi fel korábbi pozícióját, s látja el biztosítási feladatait.

Amikor az intézkedés alá vont személy megkezdi a kiszállást a járműből, a megállító - és amennyiben a biztosító társ, a jármű bal oldalánál helyezkedik el akkor ő is - hátralép azért,

hogy a járműből kiszálló személy ne kerüljön hozzá túlzottan közel, s figyelve arra, hogy az útszakaszon közlekedő forgalom ne veszélyeztesse.

Amikor a jármű vezetője kiszállt, felszólítja, hogy menjen át a jármű jobb oldalához, a jobb oldali B oszlop mellé, és miközben a személy a meghatározott irányba halad, a megállító és - amennyiben a biztosító társ, a jármű bal oldalánál helyezkedik el akkor - a biztosító társ is megfelelő távolságból követi az intézkedés alá vont személyt.

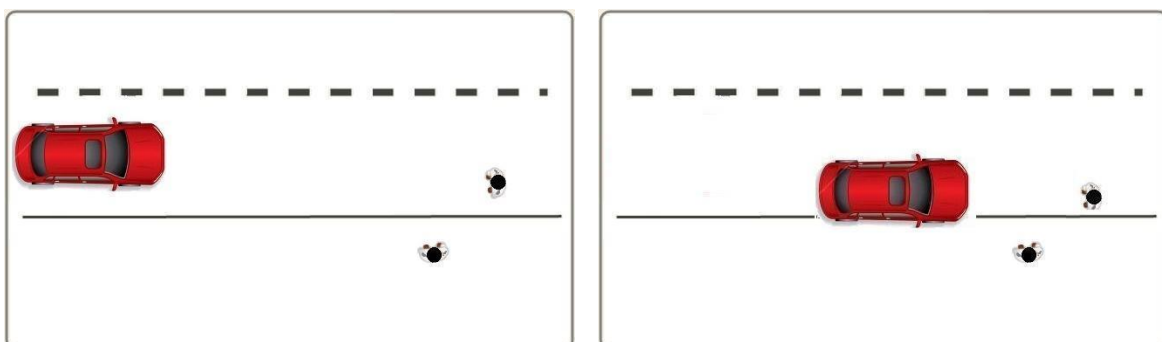
A jármű jobb oldalánál a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. A biztosító rendőr vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el, a megállító rendőr (az intézkedés vezetője) a biztosító rendőr vonalába, de tőle 1-2 lépcsnyi távolságban az intézkedés alá vont személy gyengébb oldalának (általában, a baloldal) irányába helyezkedik el, és ebből a pozícióból folytatja le az intézkedést. (Ebben az esetben az intézkedő rendőrök a Biztonsági L alakzatot alkalmazzák.)

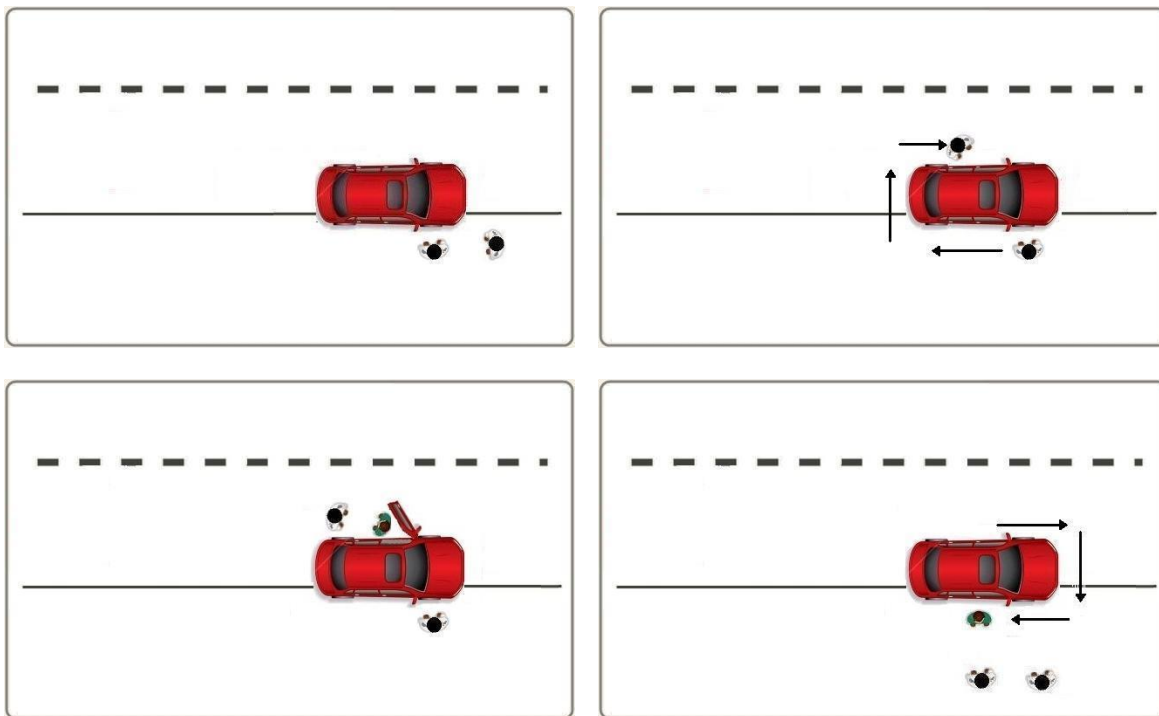
Másik esetben, szintén a jármű jobb oldalánál a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. A megállító rendőr (az intézkedés vezetője) vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el, míg a biztosító rendőr a megállító rendőr mellett, hozzá képest közelebb, az intézkedés alá vont személyhez annak erősebbik (általában a jobb oldalán) oldalánál áll. (Ilyenkor az intézkedő rendőrök a Biztonsági háromszög alakzatot alkalmazzák.)

Az intézkedés befejezését követően, mielőtt az intézkedés alá vont személy elindul, hogy visszaüljön a járműbe, a megállító rendőr is meggyőződik arról, hogy ezt biztonságosan meg tudja tenni. Ellenkező esetben, felhívja a figyelmét arra, hogy csak akkor lépjen ki az útpadkáról az úttestre, ha az biztonságos.

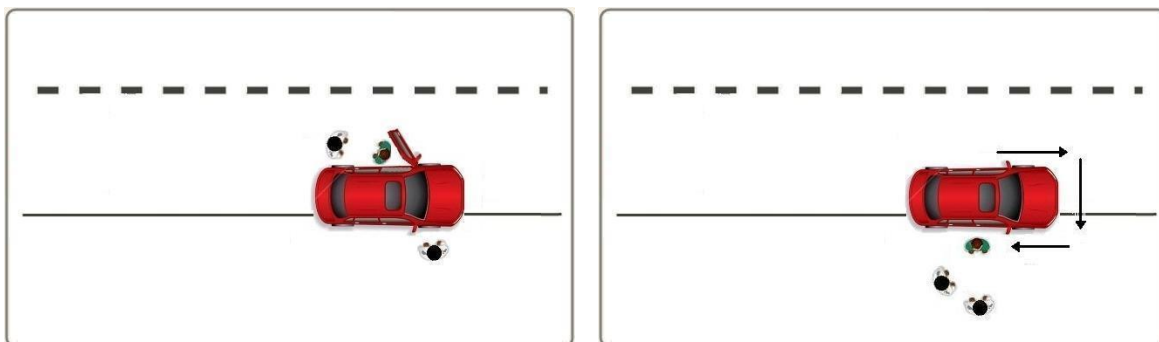
Addig, amíg a jármű vezetője nem hagyja el a helyszínt, az intézkedő rendőr az intézkedés lefolytatása során elfoglalt biztonságos helyen marad.

I.

II.

5.1.3.3 Szolgálati gépjárművel menet közben, követésből végrehajtott megállítás

A mozgó szolgálati gépjárművel történő gépjármű megállítása során, a megállásra vonatkozó jelzés kiadása a korábban meghatározottak szerint történik.

A leállítások során, valamint az úttesten, útpadkán és a leállósávon történő intézkedés teljes ideje alatt, minden esetben működtetni kell a megkülönböztető fényjelzést az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében.

Az intézkedő rendőrök biztonságát elsősorban a jármű hátulról történő megállítása szolgálja. Ennek érdekében a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból a rendőr hangszórón keresztül adjon, a megállítandó jármű vezetőjének, a megállásra vonatkozó egyértelmű utasítást (forgalmi rendszám, jármű típusának megjelölésével).

A szóban adott utasítást, rövid ideig üzemeltetett megkülönböztető hangjelzés adása is előznie meg, annak érdekében, hogy a szóbeli utasítás a közlekedőket ne érje váratlanul és figyelmüket felkeltsse.

Amennyiben szükséges, a megállítást végző rendőr az intézkedés alá vont személy részére, az intézkedés (megállás) helyére vonatkozó utasítást is adjon azért, hogy a rendőri intézkedés biztonságosan végrehajtható legyen.

A jármű mögött szolgálati járművel úgy kell megállni, hogy annak bal oldala és a megállított jármű bal oldala között kialakulhasson legalább 1 méter széles „biztonságos” zóna, amely lehetőséget nyújt a rendőr számára az intézkedés megkezdéséhez.

Az intézkedő rendőrök, a kiszállás előtt győződjenek meg arról, hogy a megállított jármű vezetője leállította a gépjárművet, valamint arról, hogy a jármű sebességváltóját nem helyezte hátrameneti fokozatba. Amennyiben erről meggyőződtek, kellő körültekintés mellett szálljanak ki és vegyék fel az intézkedési pozíciót.

I. változat

Ebben az esetben, a megállító rendőr, a járműből kiszállva szemrevételezi a jármű hátulját, majd bal oldalát és a jármű bal oldalához mozog tovább. Itt a bal oldali B oszlop mögött helyezkedik el, kb. 45 fokos szögben úgy, hogy az esetlegesen kinyíló első, vagy hátsó ajtó ne érje el, de az intézkedést a jármű vezetőjével meg tudja kezdeni.

Mindeközben, a biztosító rendőr a megállított jármű jobb oldala mellett előremozog, szemrevételezi a jármű jobb oldalát és az utasteret, majd a jármű jobb első kerekénél helyezkedik el, az autóval kb. 45 fokos szöget bezárva úgy, hogy jobb lábbelijének oldala, a jármű jobb oldali első gumiabroncsának külső oldalfalához ér, ezzel érzékelve a jármű legkisebb elmozdulását is. Ebből a pozícióból vonja ellenőrzés alá a gépjárművet úgy, hogy szemrevételezi a járműben tartózkodó személyeket, és az utastér körülöttük lévő többi részét.

A jármű motorjának leállítását és az indítókulcs kivételét követően, a biztosító rendőr eredeti pozíciójában marad.

Amikor az intézkedés alá vont személy megkezdi a kiszállást a járműből, a megállító - és amennyiben a biztosító társ, a jármű bal oldalánál helyezkedik el akkor ő is - hátra lép azért, hogy a járműből kiszálló személy ne kerüljön hozzá túlzottan közel, figyelve arra, hogy az útszakaszon közlekedő forgalom ne veszélyeztessen.

Amikor a jármű vezetője kiszállt, felszólítja, hogy menjen át a jármű jobb oldalához, a jobb oldali B oszlop mellé, és miközben a személy a meghatározott irányba halad, a megállító megfelelő távolságból követi az intézkedés alá vont személyt.

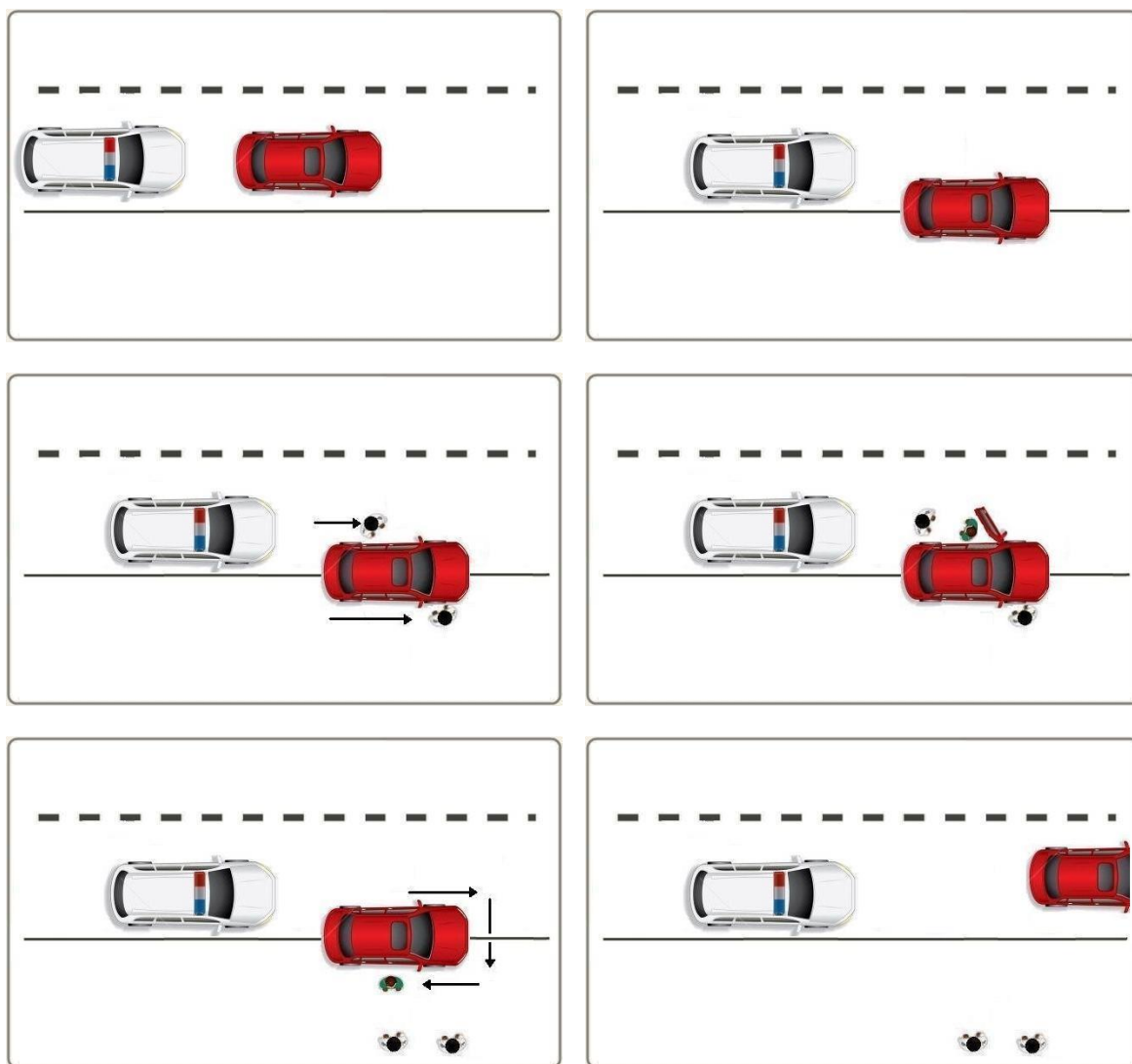
A jármű jobb oldalánál, annak B oszlopa mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. A biztosító rendőr vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el. A megállító rendőr (az intézkedés vezetője) a biztosító rendőr vonalába, de tőle 1-2 lépcsnyi távolságban az intézkedés alá vont személy gyengébb

oldalának (általában a baloldal) irányában helyezkedik el, és ebből a pozícióból folytatja le az intézkedést. (Ebben az esetben az intézkedő rendőrök a Biztonsági L alakzatot alkalmazzák.)

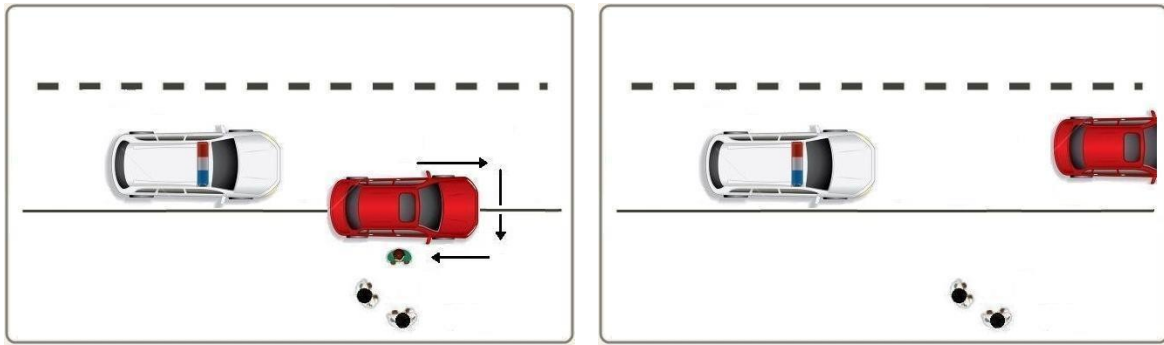
Másik esetben, szintén a jármű jobb oldalánál, a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. Azonban, a megállító rendőr (az intézkedés vezetője) vele szemben, tőle 2-3 lépesnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el, míg a biztosító rendőr a megállító rendőr mellett, hozzá képest az intézkedés alá vont személyhez közelebb, annak erősebbik (általában a jobb oldal) oldalán áll. (Ilyenkor az intézkedő rendőrök a Biztonsági háromszög alakzatot alkalmazzák.)

Az intézkedés befejezését követően, amíg a jármű vezetője el nem hagyja a helyszínt, az intézkedő rendőrök az intézkedés lefolytatása során elfoglalt biztonságos helyen maradnak.

I.

II.

5.1.3.4 Előlről történő megállítás, a szolgálati gépjárműnek a megállított jármű előtti elhelyezésével

Előlről történő megállítás a szolgálati gépjárműnek a megállított jármű előtti elhelyezésével nem célszerű, mert veszélyes, nincs rálátás az intézkedés alá vont személyre, valamint a jármű utasaira.

Amennyiben a hátulról történő megállítási kísérlet nem vezet eredményre, úgy az úton haladó gépkocsizó járőr kiemelt figyelemmel és fokozott óvatossággal előzze meg a megállítandó járművet, alakítsa ki a megelőzött járműhöz viszonyított szükséges követési távolságot, és ha van rá mód, jelzőtárcsával adjon „Állj” jelzést, továbbá a gépjármű irányjelzőjét működtetve jelezze a megállási szándékot.

Amennyiben van a szolgálati járművön leállító berendezés, akkor annak működtetésével kell az „Állj!” jelzést megadni, illetve a megállítási szándékot hangosbeszélővel is a járművezető tudomására lehet hozni.

A jelzés adása után a közúti közlekedés szabályait betartva, megfelelő mértékű lassítással kell a járművet megállítani, figyelemmel kísérve azt, hogy a megállásra felszólított jármű vezetője vele azonos ütemben lassít-e. Ha a jelzésadás helyénél a jármű biztonságosan nem állítható meg, akkor olyan helyre kell „vezetni”, ahol a megállási feltételek adóttak. Mindeközben a járőrtárs folyamatosan kísérelje figyelemmel a gépjármű vezetőjének, illetve utasainak viselkedését.

A jármű mögött szolgálati járművel úgy kell megállni, hogy annak bal oldala és a megállított jármű bal oldala között kialakulhasson legalább 1 méter széles „biztonságos” zóna, amely lehetőséget nyújt a rendőr számára az intézkedés megkezdéséhez. A megkülönböztető jelzés az úttesten, a megállítás helye szerinti forgalmi sávból érkező járművek számára is láthatóvá válik, amennyiben nem takarja ki a megállított gépjármű.

A megállító rendőr a járműből kiszállva szemrevételezi a gépjármű elejét és bal oldalát, majd a jármű bal oldalához mozog tovább úgy, hogy a kinyíló bal oldali ajtók ne érhessek el. Ezt követően, a bal oldali B oszlop mögött helyezkedik el, kb. 45 fokos szögben úgy, hogy az esetlegesen kinyíló első, vagy hátsó ajtó ne érje el, de az intézkedést a jármű vezetőjével meg tudja kezdeni.

Eközben, a biztosító rendőr a megállított jármű jobb oldala mellett előremozog, szemrevételezi a jármű jobb oldalát és az utasteret, majd a jármű jobb első kerekénél helyezkedik el, az autóval kb. 45 fokos szöget bezárva úgy, hogy jobb lábbelijének oldala, a jármű jobb oldali első gumibroncsának külső oldalfalához ér, ezzel érzékelve a jármű legkisebb elmozdulását is. Ebből a pozícióból vonja ellenőrzés alá a gépjárművet úgy, hogy szemrevételezi a járműben tartózkodó személyeket, és az utastér körülöttük lévő többi részét.

A biztosító rendőr, a megállított jármű bal első kerekénél helyezkedik el, az autóval kb. 45 fokos szöget bezárva úgy, hogy bal lábbelijének oldala, a jármű jobb oldali első gumibroncsának külső oldalfalához ér, ezzel érzékelve a jármű legkisebb elmozdulását is. Ebből a pozícióból vonja ellenőrzés alá a gépjárművet úgy, hogy szemrevételezi a járműben tartózkodó személyeket, és az utastér körülöttük lévő többi részét.

A jármű motorjának leállítását, és az indítókulcs kivételét követően, a biztosító rendőr eredeti pozíciójában marad.

Amikor az intézkedés alá vont személy megkezd a kiszállást a járműből, a megállító - és amennyiben a biztosító társ, a jármű bal oldalánál helyezkedik el akkor ő is - hátralép azért, hogy a járműből kiszálló személy ne kerüljön hozzá túlzottan közel, de figyelve arra, hogy az útszakaszon közlekedő forgalom ne veszélyeztesse.

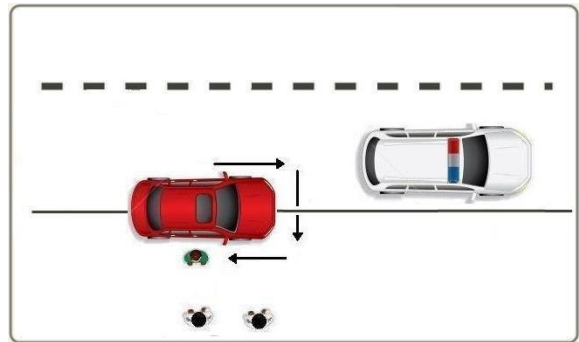
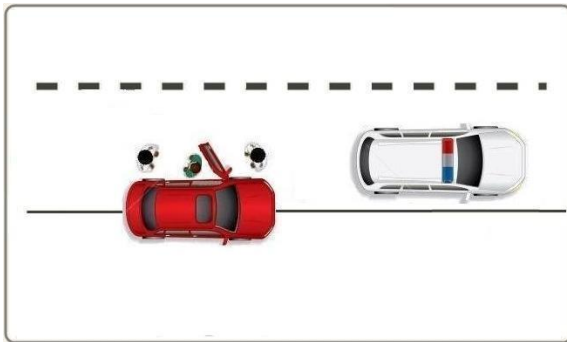
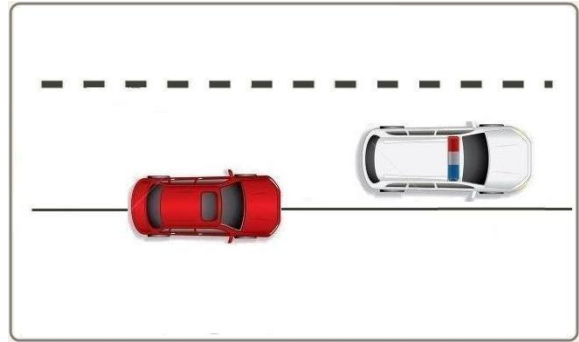
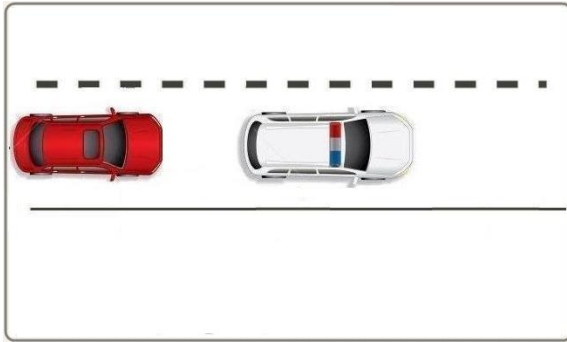
Amikor a jármű vezetője kiszállt, felszólítja, hogy menjen át a jármű jobb oldalához, a jobb oldali B oszlop mellé, és miközben a személy a meghatározott irányba halad, a megállító megfelelő távolságból követi az intézkedés alá vont személyt.

A jármű jobb oldalánál, a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. A biztosító rendőr vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el, a megállító rendőr (az intézkedés vezetője) a biztosító rendőr vonalába, de tőle 1-2 lépcsnyi távolságban az intézkedés alá vont személy gyengébb oldalának (általában, a baloldal) irányában helyezkedik el, és ebből a pozícióból folytatja le az intézkedést. (Ebben az esetben az intézkedő rendőrök a Biztonsági L alakzatot alkalmazzák.)

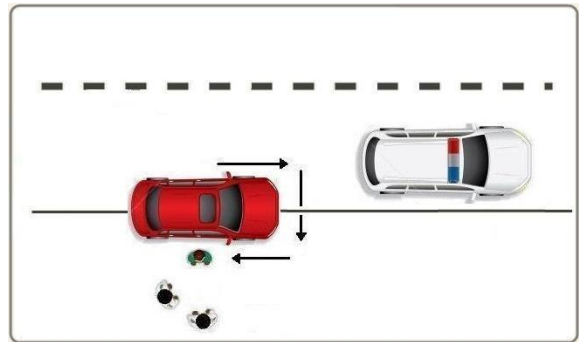
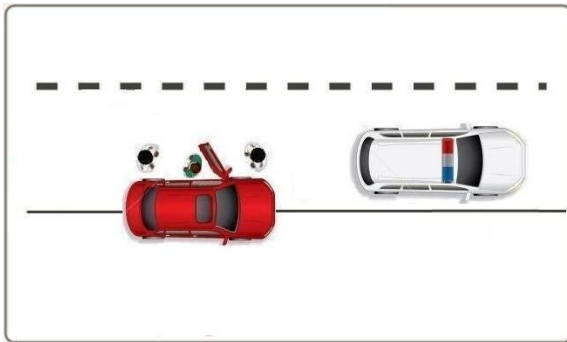
Másik esetben, szintén a jármű jobb oldalánál, a B oszlop mellett, az útpadka irányába fordulva helyezkedik el az intézkedés alá vont személy. A megállító rendőr (az intézkedés vezetője) vele szemben, tőle 2-3 lépcsnyi távolságra (biztonsági távolság) helyezkedik el, míg a biztosító rendőr, a megállító rendőr mellett, az intézkedés alá vont személyhez közelebb, annak az erősebbik (általában a jobb) oldalán áll. (Ilyenkor, az intézkedő rendőrök a Biztonsági háromszög alakzatot alkalmazzák.)

Az intézkedés befejezését követően, amíg a jármű vezetője el nem hagyja a helyszínt, az intézkedő rendőrök az intézkedés lefolytatása során elfoglalt biztonságos helyen maradnak.

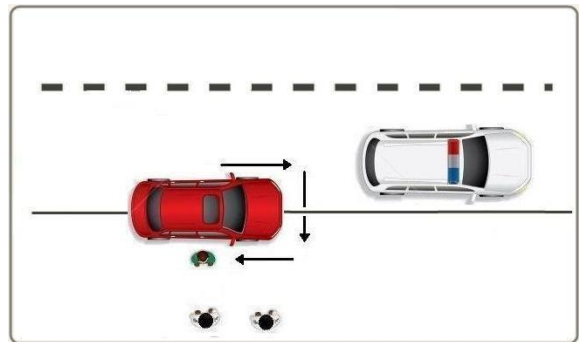
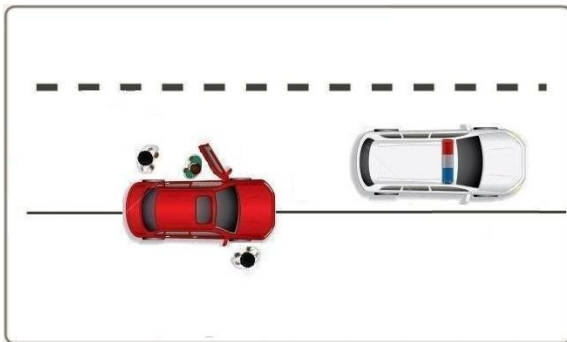
I.

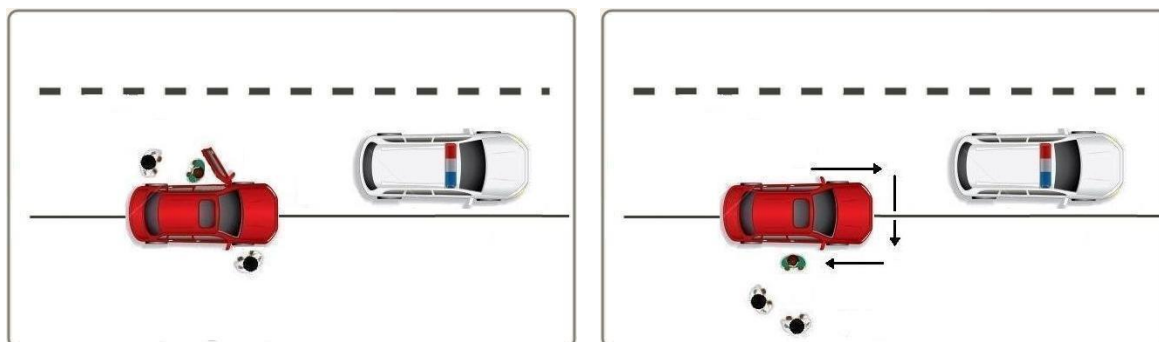
II.

III.

IV.

5.1.4 Megállított jármű vezetőjével szemben végrehajtott intézkedés

Az intézkedő rendőr a leállított gépkocsi mellett, a vezetőoldali B ajtóoszlop vonala mögött megállva, tisztelgés és a napszaknak megfelelő köszönés, megszólítás, és a tervezett intézkedés közlése után - ha van lehetőség és szükséges - a leállított járművet félreállíttatja, majd felszólítja a járművezetőt, hogy a motort állítsa le, a saját és a jármű okmányait vegye magához, és a járműből szálljon ki.

A rendőr a tervezett intézkedés közlését követően a teendők egyes részleteitől (pl. a vezető vagy az utasok kiszállítása) saját belátása szerint eltérhet, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az intézkedés alá vont személy, valamint saját testi épsége, továbbá az intézkedés szakszerű befejezése nem kerül veszélybe.

A balesetek elkerülése érdekében a rendőri intézkedést, a forgalmat folyamatosan figyelemmel kísérve többnyire a járdán, útpadkán, parkolóhelyen, vagy műszaki segélyhelyen kell lefolytatni.

Intézkedés során a rendőrnek el kell kerülni a két jármű közötti elhelyezkedést, mert az balesetveszélyes.

A járműátvizsgálás alapesetben a gépkocsivezető aktív közreműködésével kerül végrehajtásra. Rendőr, azt csak kivételesen indokolt esetben hajtsa végre önállóan, azonban a biztonság megtartása mellett biztosítani kell azt, hogy a személy az átvizsgálást figyelemmel kísérhesse.

A gépjárművek megállításának egyfős végrehajtás során az alábbi elveket figyelembe kell venni.

- A rendőr egyedül általában ne kezdeményezzen rendőri intézkedést, mert lefolytatásának biztonságos feltételei nem adóttak.
- Az elfoglalt pozíció kialakítása során különös figyelemmel kell lenni a kialakított távolságra úgy, hogy az intézkedés alá vont személy által megkísérelt támadás esetén legyen idő, hely és mód a kitérésre, önvédelmi fogások alkalmazására.

Kétfős feladat végrehajtás során továbbá:

- Az elfoglalt pozíció kialakítása során különös figyelmet kell fordítani a kialakított távolságra és pozícióra.
- A távolságtartás olyan mértékű legyen, hogy az intézkedés alá vont személy támadása esetén legyen idő, hely és mód a kitérésre, az önvédelmi fogások alkalmazására. A biztosító járőrtárs legyen képes elhárítani mind az ellene, mind a járőrvezető ellen irányuló támadást.

6. Útiokmányok ellenőrzése és az ezekkel kapcsolatos jogsértő cselekmények

6.1 Az igazoltatás, illetve a személyazonosság igazolásának szabályai

Mit nevezünk igazoltatásnak?

A rendőri intézkedések közül az állampolgárok leggyakrabban az igazoltatással találkoznak. A rendőri tevékenység során gyakran van szükség arra, hogy egy adott személy tekintetében szükséges további intézkedések megalapozásához, egy esetleges eljárás megindításához szükséges adatokat az eljáró rendőr megállapítsa. Ennek eszköze pedig az igazoltatás, mint a legáltalánosabban alkalmazott rendőri intézkedés.

Ki jogosult az állampolgárok igazoltatására?

A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló szabályozó alapján, az érvényes személyazonosító igazolványt (személyazonosság igazolására alkalmas okmányt) a magyar állampolgár, a bevándorolt, letelepedett, menekült és az oltalmazott jogállású személy köteles jogszabályban meghatározott esetekben és módon – felhívásra – bemutatni.

Az állampolgárok igazoltatására csak törvényben felhatalmazott személy jogosult. A rendőrök számára ezt a felhatalmazást a Rendőrségről szóló törvény biztosítja.

Természetesen nem csak a rendőrség rendelkezik törvényi felhatalmazással az igazoltatásra, hanem más egyéb hatóságok vagy szervek hatáskörében eljáró személyek is (közterület-felügyelő, mezőőr, halászati őr, erdész, hivatásos vadász a jogsértő cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt igazoltathatja). Az egyes megjelölt hatóságokra vagy szervek tevékenységére vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelően, az állampolgárok kötelesek e hatóságok vagy szervek hatáskörében eljáró személyek felszólításának is eleget tenni, és személyazonosságukat igazolniuk.

Köteles-e az intézkedés alá vont személy alávetni magát az intézkedésnek (igazoltatásnak)?

A jogszerű rendőri intézkedésnek mindenki köteles alávetni magát.

A Rendőrségről szóló törvény alapján, a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén, a hivatkozott törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Mi a következménye annak, ha az intézkedés alá vonni kívánt személy nem akarja magát alávetni, az intézkedésnek?

A jogszerű rendőri intézkedésnek mindenki köteles alávetni magát.

Aki a jogszerű rendőri intézkedésnek nem hajlandó magát alávetni (felszólításra nem áll meg, megkísérel elmenekülni a helyszínről, nem kommunikál az intézkedő rendőrrel, a rendőrnek a biztonság megteremtésére vonatkozó utasításainak nem tesz eleget) akkor a cselekményével „*Jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség*” szabálysértést követ el, emiatt vele szemben szabálysértési eljárás kezdeményezhető.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény alapján, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

Abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy a szabálysértést, az annak abbahagyására vonatkozó rendőri felszólítás ellenére is tovább folytatja, akkor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33.§. (2.) bekezdés f.) pontja alapján, a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

Mennyi ideig tarthat az igazoltatás?

A rendőrségi törvényben is rögzített alapelv, hogy az igazoltatás csak az intézkedés alá vont személy személyazonosságának megállapításához szükséges ideig tarthat, nem okozhat olyan hátrányt, amely nem áll arányban az igazoltatás céljával.

A Rendőrségről szóló törvény alapján, az igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén, az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

Milyen iratokkal igazolható a személyazonosság, az igazoltatott személy által?

Az intézkedés alá vont személy igazoltatáskor köteles személyazonosságát, hitelt érdemlően igazolni, elsősorban az erre szolgáló hatósági igazolvány bemutatásával.

A személyazonosságot a személyazonosító igazolványon túl minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza az alábbi adatokat:

- a) név;
- b) születési hely;
- c) születési idő;
- d) állampolgárság;
- e) arckép;
- f) sajátkezű aláírás, illetőleg a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírása;
- g) az igazolvány okmány azonosítója és érvényességi ideje.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény alapján, a polgár személyazonosságát, a személyazonosító igazolványon túl az érvényes útlevelel vagy kártyaformátumú vezetői engedély igazolja.

Kötelezhető-e az igazoltatott több személyazonosító okmány bemutatására?

A Rendőrségről szóló törvény alapján, az igazoltatott kizárólag a személyazonosításhoz szükséges adatokat tartalmazó okmányok egyikének bemutatására kötelezhető.

Az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok valamelyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további, egyéb okmány bemutatására. Az intézkedő rendőr azonban ellenőrző kérdéseket tehet fel az okmányok vizsgálatakor, abból a célból, hogy az abban szereplő adatok valóságát ellenőrizze.

6.2 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei

Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei egyfős járőr esetén:

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása.
- A biztonsági távolság meghatározása.
- Az igazoltató állás felvétele.
- Tisztelgés és a napszaknak megfelelő köszönés.
- Az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának megfelelő megszólítás
- A rendőr nevének, rendfokozatának, azonosító jelvénye számának közlése.
- A tervezett intézkedés (igazoltatás), és az intézkedés céljának közlése.
- Az igazoltatás lefolytatása a következő lépésekben:
 - Elkéri az igazoltatott személyazonosságát igazoló okmányát.
 - Ellenőrzi a személyazonosság igazoló okmány valóságát, összehasonlítja a fényképet az igazoltatott személlyel, ellenőrzi a látható jegyeket.
 - Amennyiben az okmány valósága kétséges, ellenőrző kérdéseket tesz fel.

- Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.

- Minden esetben ellenőrzi az igazoltatott személy adatait:

- a Schengeni Információs Rendszerben (SIS)

Az intézkedés alá vont személlyel szemben kiadott nemzetközi elfogatóparancsra, európai elfogatóparancsra, beutazási és tartózkodási tilalomra, továbbá a vele szemben fogatosítandó intézkedésekre (rejtett ellenőrzés, védelem alá helyezés) vonatkozó jelzéseket tartalmazza, az elrendelő állam, az elrendelő hatóság, illetve a fogatosítandó intézkedés megjelölésével.

- A körözési információs rendszerben

Az intézkedés alá vont személlyel szemben kiadott elfogatóparancsra, továbbá a vele szemben fogatosítandó intézkedésekre (eltűntként való körözés) vonatkozó jelzéseket tartalmazza, az elrendelő hatóság, illetve a fogatosítandó intézkedés megjelölésével.

- Amennyiben szükséges ellenőrzi az igazoltatott személy, és a bemutatott okmány adatait:

- a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, vagy

Az intézkedés alá vont személy, nyilvántartásban szereplő, természetes személyazonosító adatait, továbbá a bejelentett állandó és ideiglenes lakcímének adatait tartalmazza.

- az okmány-nyilvántartásban.

Az intézkedés alá vont személy számára kiállított személyi igazolvány, vezetői engedély, illetve az útlevelel adatait, az azokban szereplő természetes személyazonosító adatait, továbbá az azokban található arcképeit tartalmazza.

- Az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a Rendőrségi törvény szerinti panasztétel lehetőségéről

- Az intézkedés befejezésének közlése, tisztelgés és elköszönés.

Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei kétfős járőr esetén kiegészülnek, a következőkkel:

- Feladatszabás a járőrtárs részére.

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítás.

- Biztonsági távolság meghatározása.
- Biztonsági alakzat felvétele.
- A járőrvezető, mint az intézkedést lefolytató személy hajtja végre az egyfős járőrnél meghatározottakat.
- A járőrtárs, az intézkedést biztosító rendőr az intézkedés megkezdésekor és befejezésekor tiszteleg, a napszaknak megfelelően köszön és ellátja a biztosítási feladatokat.

6.3 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja

a) Egyfős járőr esetén:

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása:
Uram álljon meg!
- A biztonsági távolság meghatározása.
- Az igazoltató állás felvétele.
- Tisztelgés és a napszaknak megfelelő köszönés:
Jó napot kívánok!
- Az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának megfelelő megszólítás.
- A rendőr nevének, rendfokozatának, azonosító jelvénye számának közlése:
XY rendőr őrmester vagyok jelvényszámom 12345!
- A tervezett intézkedés (igazoltatás), és az intézkedés céljának közlése:
Önt most a közrend/közbiztonság védelme érdekében, személyazonosságának megállapítása céljából igazoltatni fogom!
- Az igazoltatás lefolytatása, a következő lépésekben:
- Elkéri az igazoltatott személyazonosság igazoló okmányát:
Adja át a személyi igazolványát!
(Személyazonosságát igazoló okmányát)

- Ellenőrzi a személyazonosság igazoló okmány valóságát, összehasonlítja a fényképet az igazoltatott személlyel, ellenőrzi a látható jegyeket.

- Ha az okmány valósága kétséges, ellenőrző kérdéseket tesz fel:

Uram mondja el, a nevét, hol és mikor született, valamint az édesanyja családi és utónevét!

- Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.

- Minden esetben ellenőrzi az igazoltatott személy adatait:

- a Schengeni Információs Rendszerben (SIS)

- a körözési információs rendszerben,

„ Központ hármás, Központ hármás! A járőr hármás jelentkezik!

Egy személyt igazoltatok, Miskolc Kabinet utca 6. szám előtti útszakaszon!

Az igazoltatott személy adatait kérem ellenőrizni a Schengeni Információs Rendszerben, illetve a Körözési Nyilvántartásban!

A személy neve X. Y. születési helye XX.

Születési ideje Év. .. hó. .. nap.

Anyja neve X. Y. .

- Az ügyelet válaszában megérkezését követően jelzi annak tudomásul vételét, és befejezi a rádióforgalmazást:

Nyugtáztam! Vétel vége!

- Amennyiben szükséges ellenőrzi az igazoltatott személy, és a bemutatott okmány adatait:

- a **személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban**, vagy

- az **okmány-nyilvántartásban**.

- Az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a Rendőrségi Törvény szerinti panasztétel lehetőségéről:

Uram amennyiben az intézkedés miatt panasszal kíván élni, azt megteheti, a Rendőrkapitányságon!

- Az intézkedés befejezésének közlése, tisztelgés és elköszönés:

Az intézkedést befejeztem!

Mindent rendben találtam!

Viszont látásra!

b) Kétfős járőr esetén az intézkedés megkezdését megelőzi:

- Feladatszabás a járőrtárs részére:

*Járőrtárs, azt a személyt igazoltatni fogjuk!
Az intézkedés során biztosíts!
Biztonsági háromszöget alkalmazunk!*

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása.
- A biztonsági távolság meghatározása.
- A biztonsági alakzat felvétele.
- A járőrvezető, mint az intézkedést lefolytató személy hajtja végre az egyfős járőrnél meghatározottakat.
- A járőrtárs, az intézkedést biztosító rendőr az intézkedés megkezdésekor és befejezésekor tiszteleg, a napszaknak megfelelően köszön és biztosít.

6.4 A személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben foganatosítható intézkedések szabályai

Az igazoltatott köteles személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni, ennek érdekében személyazonosításra alkalmas okmányát bemutatni.

Mit tehet a rendőr, ha az állampolgár nem igazolja magát?

Az igazoltatás megtagadása, illetve annak sikertelensége esetén, az intézkedés alá vont személlyel szemben a rendőrségről szóló törvényben foglalt intézkedések foganatosíthatóak, a következők alapján:

A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása szükségessé teszi.

A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége

esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

A személyazonosság megállapítása érdekében végrehajtott előállítás során a rendőr a rendelkezésére álló központi nyilvántartásból állapítja meg a bemondott adatok valódiságát.

Az előállítás csak addig tarthat, amíg az igazoltatott személyazonosságát nem sikerül kétséget kizáróan megállapítani, ez legfeljebb 8 óra lehet, amelyet az igazoltatás kezdetétől kell számítani. Indokolt esetben az előállítás időtartama további 4 órával, egyszer meghosszabbítható.

Amennyiben ez idő alatt sem sikerül megállapítani az igazoltatott személy kilétét, akkor a Rendőrség az előállított személyt 24 óra időtartamra jogosult közbiztonsági őrizetbe venni, az őrizet időtartamába az előállítás ideje beszámít. Ez azt jelenti, hogy az előállítás időtartamát képező 12 órát követően még további 12 óráig a rendőrség jogosult fogva tartani a személyazonosságát tisztázni nem hajlandó személyt, ezután azonban további fogva tartásra önmagában ebből az okból nincs lehetőség.

Mit tesz a rendőr a feltartóztatás időtartama alatt, az állampolgár személyazonosságának megállapítása érdekében?

A feltartóztatás a rendőrnek az a szolgálati tevékenysége, amelynek során azt a személyt, aki a személyazonosságának igazolását megtagadja, vagy az igazolásra történő felszólításnak nem engedelmeskedik, annak idejére az intézkedés helyszínének elhagyásában korlátozza, vagy a további intézkedés megtételéig a helyszín elhagyásában megakadályozza.

A feltartóztatás ideje alatt az intézkedő rendőr ismételt kérdéseket tehet fel az intézkedés alá vont személy részére, a személyi azonosító adataira vonatkozóan.

Amennyiben az igazoltatott személy ezekre az adatokra nem válaszol, számára a jogkövetkezményeket ismertetni kell (szabálysértési feljelentés, ruházat-, csomag- és jármű átvizsgálás, előállítás). Ez sok esetben már elegendő ahhoz, hogy a személy az adatközlési kötelezettségének eleget tegyen.

Ezzel párhuzamosan a személytől beszerzett részinformációk alapján, a Tevékenység Irányítási Központon (TIK) keresztül az adattöredékeket ellenőrizhetjük, a rendőrség által elérhető nyilvántartásokban.

Amennyiben az adatkérés eredményre vezet, abban az esetben a személy ellen az általa elkövetett szabálysértés miatt eljárás kezdeményezhető.

Ha az adatgyűjtés eredményre nem vezet, akkor az intézkedés alá vont személlyel szemben ruházat-, csomag-, és járműátvizsgálás fogatosítható.

Ha az intézkedés-sorozat elérte a célját, és további intézkedésre nincs szükség, a feltartóztatást meg kell szüntetni.

Mit tesz a rendőr az előállítást követően, az állampolgár személyazonosságának megállapítása érdekében?

Az előállítást követően a személyazonosság megállapítása érdekében, további kérdések tehetők fel az intézkedés alá vont személy részére személyazonosságának megállapítása érdekében.

A részinformációk alapján a rendőrség által használt nyilvántartásokban keresés végezhető

Elsősorban:

- a Személy és lakcím-nyilvántartásban
- a Körözési nyilvántartásban
- a Robotzsaru rendszerben

Információt tartalmaz a rendőri intézkedések során az intézkedés alá vont személyek által megadott, de akár a nyilvántartásban nem szereplő állandó és ideiglenes lakcím, valamint tartózkodási hely adatokról. Az intézkedés alá vont személyek személyi adatairól, személyleírásáról, különleges személyazonosító jegyeikről (tetoválás, heg) amelyek segítségével az adatok visszafejtését követően a személy személyazonossága megállapítható.

- a Netsaru rendszerben

Információt tartalmaz a rendőri intézkedések során, az intézkedés alá vont személyek által megadott, de akár a nyilvántartásban nem szereplő állandó és ideiglenes lakcím, valamint tartózkodási hely adatokról. Az intézkedés alá vont személyek személyi adatairól, személyleírásáról, különleges személyazonosító jegyeikről (tetoválás, heg) amelyek segítségével, az adatok visszafejtését követően, a személy személyazonossága megállapítható.

Amennyiben a közölt információk alapján a személy azonosítása eredményre nem vezet, akkor az igazolatottól ujjnyomat vehető, fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

Ezeket a tevékenységeket az előállítás időtartama alatt általában szakszemélyzet (bűnügyi technikus) végzi.

Az ujjnyomat rögzítését követően az ismeretlen személyazonosságú személy kutatható az ujjnyom nyilvántartásból. Az automata ujjnyom azonosító rendszer (AFIS) a bevitt ujjnyomatok alapján alkalmas arra, hogy az ismeretlen személyazonosságú személyt azonosítsa, amennyiben a személy ujjnyomatát szándékos bűncselekmény elkövetése miatt a

nyilvántartásban rögzítették, illetve hüvelykujjának nyoma alapján, amennyiben vele szemben idegenrendészeti ügyben eljárak és hüvelykujjnyomát a nyilvántartásban rögzítették.

Az intézkedés alá vont személyről fényképfelvétel készíthető, amely fényképfelvétel felhasználásával a személy azonosítható.

Az igazoltatás helyszínének közelében lakó állampolgároknak bemutatható, vagy a személyazonosság megállapítása érdekében nyilvánosságra hozható, közzétehető.

Továbbá a különböző testi jegyek fényképezés, észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

Ezek a külső testi jegyek többek között: testmagasság, testalkat szemszín, hajszín, bőrszín, különböző testi fogyatékoságok, hiányosságok (végtaghiány), tetoválások.

Ezen adatok rögzítését követően, a Robotzsaru rendszerben, illetve a Netzsaru rendszerben a külső testi jegyek alapján a személyek kutathatóak.

Mi lehet a következménye annak, ha az állampolgár az intézkedő rendőr felszólítására, nem igazolja a személyazonosságát?

Amennyiben az igazoltatás végrehajtása során, a személyazonosságát eltitkoló személy személyazonossága, a foganatosított rendőri intézkedések eredményeként megállapítást nyert, akkor az intézkedő rendőr, az elkövetett „Személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése” szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési eljárást kezdeményez, a következők miatt.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény alapján, aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását, vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadását megtagadja, illetve az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít, szabálysértést követ el.

A szabálysértés elkövetési magatartásai, a következők lehetnek:

1. A személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadásának megtagadása.
2. A személyi adatok bemondásának megtagadása.
3. A személyi azonosságra vonatkozóan valótlan adatok állítása.
4. A személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettség megszegése (Nem rendelkezik semmilyen személyazonosító okmánnal, nem őrizte meg a személyazonosító igazolványát sértetlenül, felszólításra nem mutatja be azt az igazoltatásra jogosultnak, az érvénytelen személyazonosító okmányát nem adja le a hatóságnak).

Az elkövetett szabálysértés miatt, a helyszínen intézkedő rendőr figyelmeztetést alkalmazhat, 5.000 Ft-tól 50.000 Ft-ig terjedő összegű helyszíni bírságot szabhat ki, vagy szabálysértési

feljelentést tehet, aminek következménye akár 150.000 forintig terjedő pénzbírság kiszabása is lehet.

Mi lehet a következménye annak, ha az állampolgár az intézkedő rendőr felszólítására más nevére szóló személyazonosító irattal igazolja személyazonosságát?

Amennyiben az igazoltatás végrehajtása során, az intézkedés alá vont személy szándékosan, más nevére szóló valódi közokirattal (személyi igazolvány, lakcímet igazoló hatósági igazolvány, vezetői engedély, útlevel) kísérli meg személyazonosságát igazolni, megtevésztve ezzel az intézkedő rendőrt, akkor cselekménye bűncselekményt valósít meg, ezért a személyt el kell fogni és elő kell állítani, illetve vele szemben büntetőeljárást kell kezdeményezni.

A Büntető törvénykönyvről szóló törvény alapján, aki más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, közokirat hamisítás bűncselekményét követi el.

Akkor, ha az igazoltatás végrehajtása során, az intézkedés alá vont személy az általa, a személyazonossága igazolására felhasznált, más nevére szóló valódi közokiratot mástól, annak beleegyezése nélkül szerezte meg (eltulajdonította az egyik ismerőse lakcímkártyáját és az azon szereplő adatokat betanulva, azzal az okirattal próbálja meg magát igazolni), akkor a „Közokirat hamisítás” bűncselekménnyel halmazatban cselekménye az „Okirattal visszaélés” bűncselekményét is megvalósítja.

A Büntető törvénykönyvről szóló törvény alapján, aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja, mástól, annak beleegyezése nélkül jogtalanul megszerez, okirattal visszaélés bűncselekményét követi el.

Amennyiben az intézkedő rendőr tetten éri az intézkedés alá vont személyt, a bűncselekmények elkövetésén, vagy a bűncselekmény elkövetésének a gyanúja fennáll, akkor az intézkedés alá vont személlyel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést kell, vagy lehet foganatosítania.

A Rendőrségről szóló törvény alapján, a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Illetve, a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

6.6 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja, a személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben

a) Egyfős járőr esetén:

- Az intézkedés alá vont személy határozott megállítása:

Uram álljon meg!

- A biztonsági távolság meghatározása.

- Az igazoltató állás felvétele.

- Tisztelgés és a napszaknak megfelelő köszönés:

Jó napot kívánok!

- Az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának megfelelő megszólítás.

- A rendőr nevének, rendfokozatának, azonosító jelvénye számának közlése:

XY rendőr őrmester vagyok jelvénytűszámom 12345!

- A tervezett intézkedés (igazoltatás) közlése:

Önt most a közrend/közbiztonság védelme érdekében, személyazonosságának megállapítása céljából igazoltatni fogom!

- Az igazoltatás lefolytatása, a következő lépésekben.

- Elkéri az igazoltatott személyazonosság igazoló okmányát:

*Adja át a személyi igazolványát!
(Személyazonosságát igazoló okmányát)*

I.

- Amennyiben az intézkedés alá vont személy, a személyi igazolványát nem tudja átadni, akkor az intézkedő rendőr felszólítja személyi adatainak bemondására.

Uram mondja el, a nevét, hol és mikor született, az édesanyja családi és utónevét!

- A bemondott személyi adatok valóságát, illetve pontosságát ellenőrzi a Személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban.

Központ hármás, központ hármás! A járőr hármás jelentkezik!

Egy személyt igazoltatok, Miskolc Szentpéteri kapu 78 szám előtti útszakaszon!

Az igazoltatott személy adatait kérem ellenőrizni a Személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban!

A személy neve X. Y. születési helye XX.

Születési ideje Év. .. hó. .. nap.

Anyja neve X. Y. .

- Ezt követően, amennyiben az igazoltatott személy bemondott adatai a valóságnak megfelelnek, akkor ellenőrzi a személy adatait:

- a **Schengeni Információs Rendszerben (SIS)**
- a **körözési információs rendszerben**, illetőleg

„ Központ hármás, központ hármás! A járőr hármás jelentkezik!

Az igazoltatott személy adatait kérem ellenőrizni a Schengeni Információs Rendszerben, illetve a Körözési Nyilvántartásban!

Nyugtáztam! Vétel Vége!

- Amennyiben a személyi igazolványát át nem adó személy bemondott személyi adatai a valóságnak megfelelnek, és a Körözési rendszerekben sem szerepel a személy, akkor az intézkedést vele szemben befejezzük.

- Az intézkedés alá vont személy tájékoztatása a Rendőrségi Törvény szerinti panasztétel lehetőségéről:

Uram amennyiben az intézkedés miatt panasszal kíván élni, azt megteheti!

- Az intézkedés befejezésének a közlése, tisztelgés és elköszönés.

Az intézkedést befejeztem!

Mindent rendben találtam!

Viszont látásra!

II.

- Amennyiben az intézkedés alá vont személy, a személyi igazolványát nem tudja átadni, vagy nem hajlandó átadni, akkor az intézkedő rendőr felszólítja a személyi adatainak a bemondására.

Uram mondja el, a nevét, hol és mikor született, az édesanyja családi és utónevét!

- Amennyiben a személy felszólítás ellenére a személyi adatait nem közli az intézkedő rendőrnek akkor a rendőr a törvény nevében szavak előrebocsátásával felszólítja az intézkedés alá vont személyt, az adatainak bemondására, a személy azonosító okmányainak az átadására, majd felhívja a figyelmét, az ellenszegülés következményeire.

Uram a Törvény nevében! Felszólítom, hogy személyi adatait közölje, vagy a Személyazonosító okmányait adja át!

Amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, abban az esetben Ön ellen szabálysértési feljelentést teszek, a

személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése szabálysértés elkövetése miatt

*és a személyazonosságának megállapítása érdekében a ruházatát át fogom vizsgálni!
Amennyiben személyazonossága a helyszínen nem állapítható meg, akkor a Rendőrkapitányságra elő fogom állítani!*

- Ha a személy a felszólításnak eleget tesz, akkor az intézkedést a szabályok szerint továbbfolytatja **I.** intézkedéssor.
- Ha a személy a felszólításnak nem tesz eleget, akkor nevezett személlyel közli a ruházatátvizsgálás tényét

Uram a személyazonosságának megállapítása érdekében, a ruházatát át fogom vizsgálni!

- Ezt követően ruházatátvizsgálást foganatosít az intézkedés alá vont személlyel szemben.
- Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:
*Tart magánál személyazonossága igazolására alkalmas okmányt, vagy olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amely birtoklása jogszabályba ütközik?
Amennyiben tart magánál közölje mi az, és annak helyét a ruházatában!*

- A tervezett intézkedés közlése:

A ruházatát át fogom vizsgálni!

- Az intézkedés helyének meghatározása.

- Ezt követően befejezi a ruházatátvizsgálást és ezt, az eredménnyel együtt közli a személlyel:

*A ruházatátvizsgálást befejeztem,
Önnél személyazonosításra alkalmas okmányt nem találtam!*

- Közli a személlyel az előállítás tényét, okát és helyét:
Önt személyazonosságának megállapítása érdekében, a Rendőrkapitányságra előállítom!
- Közli a személlyel a tőle elvárt viselkedési szabályokat:
*Felszólítom, hogy működjön együtt az intézkedés során!
Szökésének és támadásának megakadályozása végett Önnel szemben bilincset fogok alkalmazni!*

Amennyiben a rendőri intézkedésnek ellenszegül további kényszerítő eszközt fogok Önnel szemben alkalmazni!

- Ezt követően végrehajtja a személy bilincselését.

- Végrehajtja a személy előállítását.

7. Járműátvizsgálás végrehajtása

A járművet - amennyiben az biztonságosan végrehajtható - szintén úgy kell átvizsgálni, hogy azt az intézkedés alá vont személy, a társunk folyamatos biztosítása mellett, megfelelő távolságból figyelemmel kísérhesse. Az átvizsgálás során szintén egy előre átgondolt rendszer alapján célszerű eljárni. Első lépés, a jármű külső részeinek szemrevételezése. A következő lépés, a jármű utasterének átvizsgálása, akár az utas-, akár a vezetőoldalon kezdve. Az utastér átvizsgálását az adott oldalon, az utastérajtó és annak tároló rekeszeinek átvizsgálásával, majd az utastér első részének, tetőkárpitjának, illetve az azon található tároló rekeszeknek az átvizsgálásával célszerű kezdeni, továbbhaladva a napellenző, valamint az azon található tároló rekeszek felé. Ezt követően a műszerfal, majd a középkonzol és azok tároló rekeszei következnek. Utána tovább haladunk lefelé és hátra, a lábtér átvizsgálásával, a műszerfal alól, az első ülés alatti területig. Ezután, az elő ülés ülőlapja, az ülőlap és hátlap közötti rés, majd a hátlap és a fejtámla első része következik.

Az utastér hátsó részének átvizsgálását az adott oldalon, a hátsó utastérajtó és annak tároló rekeszeinek átvizsgálásával, majd az utastér hátsó részének, tetőkárpitjának, illetve az azon található tároló rekeszeknek az átvizsgálásával célszerű kezdeni. Ezután át kell vizsgálni az első ülés fejtámláját, a hátlap hátsó részét, valamint a rajta található tároló rekeszeket, majd a hátlap és az ülőlap közötti részt. Ezt követően továbbhaladunk előlről hátra, a lábtér átvizsgálásával, az első ülés alól, a hátsó ülés alatti területig. Ezután, a hátsó ülés ülőlapja, az ülőlap és hátlap közötti rés, majd a hátlap és a fejtámla első része következik, majd a kalaptartó, amennyiben az csak az utastér felől érhető el.

Az utastér átvizsgálását követően, a jármű csomagterének ellenőrzése következik. A csomagtér ajtajának kinyitását fokozott óvatossággal, a kocsiszekrény mellől célszerű végrehajtani. Ennek módszere az, hogy a csomagtér ajtó zárjának kinyitását követően oldalra ellépve, biztonságos pozícióból nyitjuk fel a csomagtér ajtaját, ezzel kikerülve az esetleges kieső tárgyak, vagy kiugró, támadó emberek, illetve állatok mozgásának irányát. Az átvizsgálást, itt is egy előre átgondolt rendszer alapján célszerű végrehajtani úgy, hogy a csomagtér ajtó és az azon lévő tároló rekeszek átvizsgálását követően a csomagtér egyik szélétől indulva átvizsgáljuk a csomagtér adott oldalát, a rajta lévő tároló rekeszekkel és rejtési helyekkel. Ezt követően, a csomagtér első, alsó és hátsó részének, valamint az ott lévő tároló rekeszeknek és rejtési helyeknek az átvizsgálása következik, a kiindulási oldal felől a másik oldal irányába haladva. A csomagtér másik oldalának, valamint a rajta lévő tároló rekeszeknek és rejtési helyeknek az átvizsgálásával fejezzük be az ellenőrzést.

A jármű részletes átvizsgálása során sor kerülhet a jármű alvázának, valamint a karosszéria alsó részének átvizsgálására, különös tekintettel a különböző általánosan meglévő, vagy speciálisan kialakított rejtési helyekre. Az átvizsgálás végrehajtható eszköz nélkül, de a hatékony és biztonságos végrehajtást elősegítheti átvizsgáló tükör, vagy további speciális átvizsgáló eszközök, illetve szükség esetén speciális szolgálati kereső kutya alkalmazása.

A részletes átvizsgálás során sor kerülhet továbbá, a jármű motorterének az átvizsgálására is. A motortér átvizsgálása során, a csomagtér átvizsgálásnál alkalmazott rendszer szerint célszerű eljárni, kiemelt figyelmet fordítva a különböző általánosan meglévő, vagy speciálisan kialakított rejtési helyekre. Az átvizsgálás ebben az esetben is végrehajtható eszköz nélkül, de a hatékony és biztonságos végrehajtást elősegítheti, az átvizsgáló tükör, vagy további speciális átvizsgáló eszközök alkalmazása.

7.1 A járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának sorrendje képekben

7.2 Járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja

A jármű átvizsgálása kintről befelé történjen, azaz először a gépkocsi körbejárása, szemrevételezése, majd az utaster, csomagter és a motortér átvizsgálása következik. Ekkor a jármű átvizsgálását az intézkedés vezetője hajtja végre, fokozott figyelmet fordítva arra, hogy a járműben található tárgyak sérülést ne okozhassanak.

- Kérdés feltétele az intézkedés alá vont személy részére:

Tart a járművében olyan eszközt, amely sérülés okozására alkalmas, vagy olyan tárgyat, amely veszélyes, vagy birtoklása jogszabályba ütközik?

Amennyiben igen, közölje mi az és annak helyét a járműben!

- A tervezett intézkedés közlése:

A járművét át fogom vizsgálni!

- Ezt követően végrehajtja a járműátvizsgálást, az intézkedés alá vont személy bevonásával vagy anélkül, majd az átvizsgálás befejezésének tényét az eredménnyel együtt közli a személlyel:

*A járműátvizsgálást befejeztem,
mindent rendben találtam!*

- Ezt követően folytatja, az alapintézkedést:

A járművét át fogom vizsgálni!

Felhasznált irodalom:

Cziberéné Nohel Gizella - Módszertani segédlet a torna mozgásanyagának oktatásához, alkalmazásához

Molnár Balázs - Atlétika, távolugrás oktatása az általános iskolában

Felkészülési javaslat a fizikális felméréshez (Miskolci Rendészeti Szakgimnázium)

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Testnevelés és Sporttudományi Intézet „A GYORSASÁG” Előadó: Balla Árpád

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról

1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról

146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról

X. Tartalomjegyzék

I. ÖNVÉDELEM ÉS KÖZELHARC	2
1. Rendszeresen ismételt bemelegítő - bevezető gyakorlatok: futás, lazítás, nyújtás; gurulások, esések, alapütések és alaprúgások	2
1.1 Bemelegítő - bevezető gyakorlatok	2
1.2 Gurulások, esések	6
1.3 Alapütések és alaprúgások	11

2. Esés- és dobásgyakorlatok.....	14
2.1 Esések, zuhanások.....	14
2.2 Dobásgyakorlatok	21
3. Bot támadás és védeke	25
3.1 Bot támadás védeke pusztá kézzel	25
3.2 Bot támadás védeke bottal.....	28
4. Hajfogás, nyakfogás, csuklófogás háritása.....	33
5. Ütések: egyenes ütése; köríves ütése.....	33
5.1 Egyenes ütése.....	33
5.2 Köríves ütése.....	35
6. Védeke: fej, test, altest védeke	38
6.1 Fej védeke.....	38
6.2 Felsőtest védeke	42
6.3 Az altest védeke.....	45
7. Rúgások: rúgások térdde, térdre, lábszárra, gyomorrra	48
7.1 Rúgások térdde	48
7.2 Rúgás térdre	49
7.3 Rúgás lábszárra	50
7.4 Rúgás gyomorrra	51
II. ÖNVÉDELMI ÉS KÖZELHARC FOGÁSOK GYAKORLÁSA.....	53
III. FELKÉSZÜLÉS A FIZIKAI ALKALMASSÁGI KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉRE	54
1. A rendvédelmi szervek fizikai alkalmassági követelményeinek megismerése	54
1.1 Mellő fekvőtámaszban végrehajtott karhajlítás-nyújtás.....	61
1.2 Hanyattfekvésből felülés.....	65
1.3 Fekvenyomás	70
1.4 Hajlított karú függés	73
1.5 4x10 m-es ingafutás	77
1.6 Helyből távolugrás	80
1.7 2000 m-es síkfutás	84
IV. LÖVÉSZETI ALAPISMERETEK-A KISKALIBERŰ TŰZFEGYVEREK.....	88
1. A kiskaliberű tűzfegyverek fajtái és működésük.....	88
1.1 Az egylövetű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése	89
1.2 Az ismétlő rendszerű kispuska fő részei, jellemző műszaki adatai, működése.....	93

1.3 A félautomata rendszerű tűzfegyverek fő részei, jellemző műszaki adatai, működésük	97
V. A TESTI KÉNYSZER ALAPJAI	101
1. A testi kényszer alkalmazása során használt alaptechnikák	101
2. Az optimális távolság megállapítása	103
3. Az intézkedés alá vont személy fizikai felépítésének, állapotának és pszichikai állapotának felmérése	104
4. Az alkohol, kábítószer és valamely pszichotróp anyag hatása alatt álló személlyel szembeni intézkedés veszélyei és következményei	105
5. Egyéb, testi kényszer alkalmazása során említést érdemlő tényező eszközös és eszköz nélküli támadás esetén	106
VI. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI	108
1. Alapfogások	108
1.1 Csukló feszítése kifelé	108
1.2 Csukló feszítése befelé	108
1.3 Csukló feszítése oldalirányú letöréssel	109
1.4 Könyök feszítése befelé	110
1.5 Könyök feszítése kifelé	111
1.6 Nyújtott karú könyökfeszítés	111
1.7 Vállízület feszítése	112
2. Elvezető fogások	113
2.1 Nyújtott karú elvezető fogás	113
2.2 Nyújtott karú elvezető fogás felső alkarkulccsal	114
2.3 Mellső karbölcső	115
2.4 Hátsó karbölcső	116
2.5 Keresztkulcsos elvezető fogás	118
3. Az aktív és a passzív ellenállás megtörése	119
3.1 Védekezések alkalmazásából végrehajtható elvezető fogások	120
4. Alapfogásokból történő szabadulások	123
4.1 Szabadulás, azonos oldali kézzel történő csuklófogásból	124
4.2 Szabadulás, ellentétes oldali kézzel történő csuklófogásból	125
4.3 Ruhafogásból történő szabadulás	125
5. Alapfojtásokból történő szabadulások	127
5.1 Szemközti (két kézzel végrehajtott) fojtásból történő szabadulás	127
5.2 Hátsó fojtásból történő szabadulás	129

6. Az alaptechnikák végrehajtása közben folyamatos értékelés a helyzetek és a technikák váltásáról.....	129
6.1 A fogások váltásának folyamatos gyakorlása	129
6.2 Nyújtott karú elvezető fogás megakadályozása esetén váltás, földre vitel	130
6.3 Kereszt karkulcsos elvezetés megakadályozása esetén váltás, földre vitel	132
6.4 Hátsó karbólcső megakadályozása esetén váltás, földre vitel.....	133
VII. A TESTI KÉNYSZER ALAPTECHNIKÁI ÉS AZ INTÉZKEDÉSEK TAKTIKAI VÉGREHAJTÁSA.....	135
VIII. RENDEZVÉNYBIZTOSÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK	135
1. Rendezvénybiztosítási feladatok ellátása során a testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében a csomag tartalmának vizsgálata	135
1.1 Ruházat-, csomag-, és járműátvizsgálás végrehajtásának szabályai.....	136
1.1.1 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtása	136
1.1.2 A ruházatátvizsgálás végrehajtásának főbb szempontjai	137
1.1.3 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának sorrendje.....	138
1.1.4 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtása szabadon lévő személy esetén álló testhelyzetben.....	139
1.1.5 Ruházatátvizsgálás állva (személy mellkassal falhoz támasztva).....	148
1.1.6 A ruházatátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának kommunikációja.....	154
1.2. Csomagátvizsgálás végrehajtása	155
1.2.1 Csomagátvizsgálás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja	156
2. A rendezvény megtartását zavaró, személy igazoltatása, a rendezvényen való részvételének megtiltása	156
2.1Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei	157
2.1.1 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja	158
3. A sportrendezvényről eltávolítandó személy visszatartása, amennyiben a személyazonosságát felhívásra nem igazolja	159
4. Bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésén tetten ért személy felszólítása a cselekmény abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása, az elkövető elfogása, és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolog, illetve támadásra alkalmas eszköz elvétele	161
4.1 Az elfogás és a visszatartás gyakorlati végrehajtása.....	162
5. Az elfogott személy bilincselésének gyakorlati végrehajtása	168
5.1 A bilincs elhelyezése.....	168
5.2 A bilincs elővétele.....	168
5.3 A bilincs megfogása, felhelyezése	170

5.4 A bilincset használó személy testhelyzete	172
5.5 A bilincselés gyakorlati végrehajtása képekben (különböző testhelyzetekben)	174
6. Az elfogott személy és a személytől elvett dolog jogosult nyomozó hatóságnak történő átadása, illetve e szervezet értesítése	180
6.1 Lefoglalás, elkobzás büntető ügyben	181
6.2 Lefoglalás, elkobzás szabálysértési ügyben	182
7. A rendezvénybiztosítás végrehajtása	182
7.1 A rendezvénybiztosítás gyakorlati végrehajtása	186
8. Tájékoztatás adása az ügyfeleknek az intézkedés indokáról, a felhatalmazásról, az intézkedés elleni panaszkezelés eljárásáról	190
9. Védett személy útvonalának biztosítása	194
9.1 A védett személy mozgási útvonalának biztosításához kapcsolódó általános feladatok a rendezvény helyszínén	194
9.2 A védett személy biztosításának végrehajtása	196
9.2.1A védett személy gyalogosan történő mozgásának biztosítása	196
9.2.2 Gépjárművel történő utazás biztosítása	206
IX. A RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK ALAPJAINAK GYAKORLÁSA	208
1. Kommunikáció az intézkedés alá vont személlyel	208
1.1 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának megfigyelése, az intézkedés kommunikációjának megválasztása	208
1.2 Az intézkedés alá vont személy kommunikációjának változása az intézkedés során	209
2. Az intézkedő állás helyes alkalmazása; az intézkedő állás céljának (stabilitás, lágy részek védelme, a kisebb támadható felület) érvényesítése	210
2.1 Az intézkedés helyének megválasztása	210
2.1.1 A rendőri intézkedések végrehajtásának taktikai közterületen, nyilvános helyen, tömegközlekedési eszközön, magánlakásban	211
2.1.1.1 Intézkedés közterületen	211
2.1.1.2 Intézkedés nyilvános helyen	213
2.1.1.3 Intézkedés tömegközlekedési eszközön	214
2.1.1.4 Intézkedés magánlakásban, illetve ahhoz tartozó területen	214
2.1.1.5 Intézkedés fegyveres, felfegyverkezett személy által ellenőrzés alatt tartott helyszínen	217
2.2 Az intézkedő vagy igazoltató állás	217
2.3 A helyes távolság megválasztása az intézkedő testi épségének megóvása érdekében	219

2.4 Biztonsági alakzatok	219
2.4.1 Biztonsági háromszög	219
2.4.2 Biztonsági „L” alakzat	220
2.4.3 Biztonsági „V” vagy „Y” alakzat.....	222
2.4.4 Biztonsági „Z” alakzat	223
2.4.5 Biztonsági trapéz alakzat	224
2.4.6 Biztonsági „Vonal” alakzat.....	226
3. A rendőr intézkedési kötelezettsége, illetve az intézkedéssel kapcsolatos követelmények	228
4. A rendőri intézkedés gyakorlati végrehajtásának folyamata	231
4.1 A rendőri intézkedések végrehajtásának elemei	234
5. Közúti ellenőrzés, személyazonosítás – speciálisan a (Schengen) – nyilvántartásokban történő ellenőrzések gyakorlása.....	235
5.1 A gépjárművek megállításának taktikái.....	235
5.1.1 A járművek megállításának módszerei, álló feladat végrehajtás során	235
5.1.2 A járművek megállításának módszerei menet közben.....	235
5.1.3 A gépjármű megállításának általános szabályai.....	236
5.1.3.1 A gyalogos járőr által, álló helyzetből végzett gépjármű megállítás	236
5.1.3.2 A gyalogos járőrpár által, álló helyzetből végzett gépjármű megállítás	238
5.1.3.3 Szolgálati gépjárművel menet közben, követésből végrehajtott megállítás	240
5.1.3.4 Előlről történő megállítás, a szolgálati gépjárműnek a megállított jármű előtti elhelyezésével	243
5.1.4 Megállított jármű vezetőjével szemben végrehajtott intézkedés	246
6. Útiokmányok ellenőrzése és az ezekkel kapcsolatos jogsértő cselekmények	247
6.1 Az igazoltatás, illetve a személyazonosság igazolásának szabályai	248
6.2 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtásának elemei	250
6.3 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja	252
6.4 A személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben.....	254
foganatosítható intézkedések szabályai	254
6.6 Az igazoltatás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja, a személyazonossága igazolását megtagadó személlyel szemben	258
7. Járműátvizsgálás végrehajtása.....	262
7.1 A járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtásának sorrendje képekben.....	263
7.2 Járműátvizsgálás gyakorlati végrehajtása és kommunikációja.....	264

X. Tartalomjegyzék..... 266